ב"א אדר א' תשמ"א, 25.2.1981 מיספר 2269 68 עמודים שנה 45 המחיר: 11 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

האם יפרוש בגין

ביגלל משבר משפחתי?

מנחם בגין

עליזה בגין

לאה בגין

עוד טעם צרפתי לאיכות

חדש. חרדל צרפתי.

חרדל צרפתי חריף מצטרף למיונז הצרפתי המעולה של תלמה.
החרדל החדש, עם זרעי חרדל טבעיים — מצטיין בחריפות ובפיקנטיות מיוחדת.
וכשזה תלמה — טבעי שזה טוב.

בלו-בנד תלמה
טעמה של איכות

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר ועזת סרגוסטי • כתב בכיר: יוסי היימן • ראש המינהלה: אברהם פיטוין • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קו אדום

כשהבת האהובה מתחתנת, אומר התתן האדיב להוריה: „לא איבדתם בת. זכיתם בבן!"

ברוח זו יכולתי לאמר לך, בשבוע שעבר: „לא איבדת ח"כ. זכית בעורך שיקדיש זמן רב יותר לשבועון."

בשנתיים האחרונות, שבהם כיהנתי כחבר הכנסת התשיעית, לא חדלתי מלעורר את העולם הזה. אני מרשה לעצמי לאמר כי התייחסתי לכל אחד משני התפקידים כאילו היה זה תפקיד מלא. אך מובן שהזמן והמרץ שהקדשתי לתפקידי הפרלמנטרי הפחית, בהכרח, מן הזמן והמרץ שיכולתי להקדיש לעיתון.

משאבים אלה יעמדו עתה שוב לרשות העיתון. אני מתכוון להתמסר בחודשים הקרובים לתיכנון שינויים ניכרים בעיתון — הן מבחינה תוכנית, הן מבחינה צורנית.

מאז שקיבלתי לידי את תפקיד העורך בעיתון זה, לפני 31 שנים, האמנתי כי כל שנתיים־שלוש דרושה בחינה כללית של שיטותיו, פשוט כדי למנוע את ההשפעה ההרסנית של ההרגל.

תשבץ, הורוסקופ וכל השאר

לשם כך אני דרוש לעזרתך. ואין זו אמירה לתפארת המליצה.

איננו יכולים לשפוט על טיבו של כל חלק בעיתון בלי „היזון חוזר" — בלי תגובת הקוראים.

למשל: לפני כמה חודשים החלטנו להתחשב בתלונותיהם של קוראים רבים, חובבי־תשבצים, שטענו במיכתביהם כי התשבץ השבועי של העולם הזה קל מדי, וכי אינו מהווה אתגר מספיק לציבור של קוראים אשר הוא — על פי הסטאטיסטיקה הרישמית — בעל רמה גבוהה יותר של השכלה מאשר קהל־הקוראים של כל עיתון יומי או שבועי אחר בארץ.

החלטנו, איפוא, לגוון את רמת התשבצים שלנו. פעם בשבועיים ממשיך להופיע התשבץ במתכונת הקודמת, העממית יותר. פעם בשבועיים מופיע תשבץ מסוג חדש, קשה ומסובך הרבה יותר.

האם זה טוב? האם השינוי הזה משביע את רצונם של חובבי־התשבצים, או להיפך? האם התשבץ החדש קשה מדי או קל מדי? האם היה צריך להופיע בכל שבוע?

כל אלה הן שאלות שחשוב לנו לדעת את התשובה עליהן. רק אתה יכול לתת לנו את התשובה הזאת. אם אתה מעוניין בנושא זה, מדוע לא תשלח לנו כמה שורות?

הוא הדין לגבי כל מדור אחר. בשנתיים האחרונות התרבו המדורים בעיתון. האם הם רבים מדי? האם היית רוצה להוסיף עליהם, לקצץ אותם, לשנות זה או אחר מהם? האם המדור החדש לחובבי־החיות („כלבוטק") מוצא חן בעיניך? אם כן, מה היית רוצה לראות בו? אם אתה מאמין בכוכבים ובמזלות, האם מדור ההורוסקופ נראה לך? האם מדריך־השידורים עוזר לך לצפות בתוכניות הרצויות לך? האם מדור הקולנוע מוסיף להנאתך בלכתך לבית־הקולנוע? האם מדור האמנות ממריץ אותך לבקר בתערוכות או לאו? ואם מותר לשאול: מה דעתך על יומני האישי?

וכן הלאה וכן הלאה. יש שאלות רבות מאוד. ככל שירבו התשובות על כך, כן נוכל להתאים את השבועון יותר לטעמך ולספק את צרכיך.

אחת השאלות הגדולות ביותר נוגעת, כמובן, לייחס שבין המדורים הקבועים ובין החומר הכללי, האקטואלי. העולם הזה הוא קודם כל ומעל לכל שבועון־חדשות. עם הגדלת מיספר העמודים של השבועון, תודות להגדלת שטח המודעות בשנים האחרונות, גדל גם מיספר המדורים הקבועים. האם, לדעתך, אנחנו מגזימים בכך?

אני יודע שרוב בני־אדם אינם אוהבים לכתוב מיכתבים־למערכת. יש איזו רתיעה, שמקורה בצניעות בלתי־מוצדקת. האם מותר לי לבקש אותך להתגבר הפעם על רתיעה זו, ולעזור לנו בתיכנון מחדש של העולם הזה?

עורכי־הדין מתערבים

בשבוע שעבר דנתי במדור זה על נושא המעורר עתה ויכוח חריף ב־כנסת ובציבור: הצעת־החוק לאיסור פיר־סום שמותיהם של עצירים.

בעת הוויכוח בכנסת, העליתי רעיון שנשמע, תחילה, כמטורף. אני זוכר את המבטים הספקניים, הלגלגניים כימעט, של כמה מן המישפטנים הרציניים בכנסת, כאשר השמעתי את הדברים לראשונה.

המציעים לאסור את פירסום שמות העצירים מוכנים, ברוב חסדם, לאפשר חריג. אם התובע או הנאשם עצמו מבקש להתיר פירסום, יכול השופט לרשות זאת.

אמרתי שתיקון זה אינו מוסיף דבר. עמדה עויינת לעיתונות, הן בפרשה זו, הן בפרשה החמורה עוד יותר של הצעת־החוק המתיימרת להגן על צינעת־הפרט.

יתכן שפועלת כאן השפעתו האישית של נשיא הלישכה. עורך־הדין אמנון גול־דנברג הוא אדם סימפאטי, אך בעל דיעות אולטרה־שמרניות ואולטרה־סמכותניות כל־פי העיתונות (וגם בנושאים אחרים). ב־שעתו היה מועמד לתפקיד שר־המישפטים. דיעותיו בעניינים אלה דומות בצורה מוזרה לגישתו של שמואל תמיר, שגזל ממנו ברגע האחרון את התפקיד. גולדנברג, הוא אביה־מולידה של הצעת־החוק „להגנה על הפרטיות".

אני רואה בדאגה רבה שהולכת ונפערת תהום בין המישפטנים והעיתונאים בכל הנוגע להגנה על חופש־המידע, חופש־הביטוי וחופש־העיתונות.

החלטת הלישכה, המחייבת את הצעת־החוק, באה אחרי שהעיתונות כולה, על כל שלוחותיה ואירגוניה, התייצבה באופן מוחלט נגד הצעת־החוק.

עמדתי לא פעם על המניעים הפסיכו־לוגיים, הטבועים במהות שני המיקצועות, המביאים לניגוד־דיעות קיצוני זה בין מישפטנים ועיתונאים. אפשר להבין אותם, אך אסור להצדיקם.

אני רוצה להביע כאן את דאגתי הגוברת לגבי מעשיהם של כמה וכמה שופטים בפרשה זו. נראה שאין הם ממתינים כלל להכרעת הכנסת, והם אוסרים עתה על ימין ועל שמאל את פירסום שמותיהם של עצירים. כך אסר שופט, בשבוע שעבר, לפרסם את שמו של המתנקש בחייו של עד־המלך ישראל גוטליב. קודם לכן אסר שופט אחר לפרסם כל פרט הנוגע לפרשה שבה ירה גבר באשה מפורסמת מאוד.

לפי מיטב הבנתי והכרתי, כל ההחלטות האלה של השופטים הן בלתי־חוקיות. גרוע מזה, הן נוגדות בהחלט את החוק הקיים. הן מעמידות אותי, כעורך עיתון המחוייב להילחם על חופש־המידע, לפני ברירה קשה: לכבד את ההחלטות השופטים, אף שאני בטוח שהן אנטי־דמוקרטיות ובלתי־חוקיות בעליל, או להפר את ההחלטות, כדי להעמיד את הדבר במיבחן שיפוטי, תוך פגיעה במוסד שאני חייב לכבד אותו.

הלוואי ואפשר היה לקיים הידברות רצינית על נושא זה בין שופטים ועורכים, וביכלל בין מישפטנים ועיתונאים. אולם ביגלל האופי הסמכותי של המישפטנים, הדבר קשה מאוד. בסופו של דבר תיפול ההכרעה בכנסת, שבה יש מישפטנים רבים, ושבה לא נותר עתה אף עיתונאי מיקצועי אחד. על אופיה האנטי־עיתונאי של הכנסת התשיעית כבר עמדתי לא פעם.

המסקנה: צפוי מאבק קשה. אשר לי, אני מאמין כי איני רשאי ואיני יכול לוותר על מילוי חובתי במאבק זה, הנוגע לעצם קיומה של הדמוקרטיה במדינתנו — דמוקרטיה שאויביה עולים עליה עתה מכל עבר, ושגם בעולם הרחב החלו חו־שים להמשך קיומה בישראל.

עיסקי המישנה

מערכת שד עיתון מורכבת מבני־אדם. לבני־אדם יש השקפות ודיעות שו־נות. לא רק בעניינים פוליטיים וחברי־תיים (וחברי מערכת זו לא נבחרו על פי קריטריונים אידיאולוגיים, אלא על פי כישוריהם), אלא גם בעניינים מערכתיים.

שני אנשים עוסקים בנושא מסויים. הם שומעים עדויות, בודקים הוכחות, מגיעים למסקנות שונות. האחד מאמין לאיש הסוען לגירסה א', השני מאמין לגירסת יריבו, המציג גירסה ב'.

מי מחליט? בסופו של דבר, זהו תפקידו של העורך.

במערכת העולם הזה יש ויכוחים אינסו־פיים על כל נושא שבעולם. ויכוח זה דרוש וחיוני, כי רק בו מתגבשות דיעות, נולדים רעיונות, מוארות זוויות נסתרות של נושאים. אך מערכת אינה יכולה להיות מוסד דמוקרטי המחליט בהצבעה ברוב דיעות. בהיעדר קונסנזוס, מחליט העורך.

כך קרה לנו לפני חמש שנים, כאשר פירסמנו את סידרת־המאמרים על המתרחש בתעשייה האווירית. התלקח ויכוח חריף בין שני חברים מרכזיים של המערכת באותם הימים, יגאל לביב ואלי תבור, על העובדות ועל משמעותן.

בין השאר כללה הכתבה האשמות חמו־רות נגד אשר בן־יוסף, מי שהיה המישנה למנכ"ל החברה. בן־יוסף פנה אל המערכת והביא גירסה נגדית. הוויכוח בין שני חברי־המערכת הגיע לטונים גבוהים למדי, ואיש מהם לא הצליח לשכנע את חברו.

בסופו של דבר החלטתי לפרסם את שתי הגירסות, זו בצד זו. בעוד שייגאל לביב פירסם את גילוייו בסידרת־מאמרים (העולם הזה 1991 והלאה), פירסמנו ב־מיסגרת מייוחדת את השגותיו של אלי תבור עליהם (העולם הזה 1992).

בשבוע שעבר היתה התפתחות בנושא זה. פרקליטות־המדינה החליטה להגיש כתב־אישום נגד אשר בן־יוסף. כל עוד לא ניתן עדיין פסק־דין חלוט, אין זה סוף־פסוק. אך יש, כמובן, משמעות להח־לטת הפרקליטות שיש נגדו ראיות־לכאורה.

פסק־הדין, כאשר יינתן, יכריע, בדיעבד, גם בוויכוח שהיה נשוא במערכת.

חגי שפיגל

פרקליט גולדנברג (עם ח"כ תמיר)
השופט מסתיר

גולדנברג, גולדנברג

זוהי התקדמות כלשהי, ואני מברך עליה. לצערי איני יכול לברך על עמדת האירגון של עורכי־הדין בסוגיה העיקרית. איני יודע מה גרם לעורכי־הדין לנקוט

מכתבים

שיחק אותה

חוות־דעת של מומחה על הופעת היחיד של שר־האוצר בטלוויזיה.

לפני ארבעים שנה, בפרק זמן מסויים, בפולין הרחוקה, נהגתי

שר־אוצר אריזור
סתם יום של חול

להרוויח את לחמי כשהייתי מספר בדיחות באוזני האנשים שהתכנסו בחגיגות בר־מיצווה, בערבי חג ובזמנים שמיצווה בהם לשמוח ולצחוק, קינאה עמוקה תקפה עלי כשראיתי את השר אריזור מופיע בטלוויזיה ונותן הופעה יפה ומשחת־לב כל־כך, לפני כל בית ישראל בסתם יום של חול.

אליק בורג, חיפה

● ● ●

סוף־סוף

מדיניות נבונה!

אפשר לגלות סימנים ראשונים של תבונה במדיניות ישראל.

כאשר עמדה ממשלת ארצות־הברית לחתום על חוזה שמן למכירת מטוסים למדינות ערביות, בימי ממשל קארטר, צווחה ממשלת ישראל בכל כוחה, הלובי היהודי בקונגרס עבד שעות נוספות, ושרים ישראלים הקהילו בניו־יורק ונאמו נאומים חוצבי־להבות.

כאשר עומד מימשל רגן להעניק נשק חדיש לסעודיה, ממשלת בגין לא פוצה פה. מישהו כנראה החשוב כל־כך — ההתנחלויות. מעשה חכם. ממש חכם.

שרגא הלוי, חדרה

● ● ●

אלוהים אינו שומע

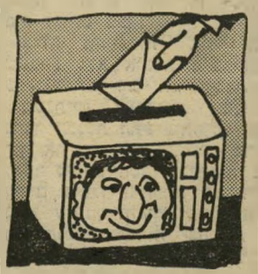
הקורא שריק עדיין לא סיים את חשבונותיו עם בגין.

אם ראש־הממשלה היקר שלנו, מנחם בגין, יישאר בתפקידו כראש־הממשלה עוד יום אחד, כי־אז המטיל ביילי סמית, מן הכנסיה ה־

אופיום להמונים

טלוויזיות הצבעוניות ייטיבו עם העם, שיידע איך להצביע.

שר אוצרנו החדש, אשר נכנס להיכלה של הממשלה „החמיטיבה עם העם", יורם ארידור, זרק את הפצצה הראשונה: העניים ושכבות הביניים גם הם

טלוויזיה צבעונית
בחירת העם

צורכים טלוויזיה צבעונית, ולכן הבה ונווילה.

לחם, מים, מוצרי־חלב, כל אלה הם מוצרי מותרות, שממילא לא עולים על שולחן דלת־העם, לכן אפשר להעלות את מחיריהם.

מעתה, מישפחות שיתקשו במימון קניית מוצרי־היסוד, יתנחמו בתוכניות טלוויזיה באורות ובצבעים פסיכדליים, שיגרנינו את הלב וייטיבו עם העם, שיידע איך להצביע.

דן יהב, תל־אביב

באפטיסית האמריקאית, צודק באימרתו האנטישמית המצוטטת ברבים: „אלוהים אינו שומע לתפילות היהודים."

יוסף שריק תל־אביב

● ● ●

שתי שפות

על הצעת החוק שהועלתה לאחרונה לחנחיג עברית כשפה רשמית יחידה.

ידוע שבארץ חיים שני עמים, היהודי והערבי. וכל מי שמתעלם מעובדה זו מזיק לשאיפת שני העמים לחיי שלווה ושיתוף פעולה והבנה.

אנו מתריעים מפני קבלת הצעת החוק השובינית הזו, אשר מתעלמת מקיומם ומזכויותיהם ומהרגשותיהם של יותר מ־15% מתושבי ישראל — התושבים הערביים — ומבקשים מכם להתייצב נגדה ולמנוע קבלתה בכנסת.

ח"כ חנא מואים, בשם הוועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות, ראמה

● כמה ימים אחרי שחתם על גלוי־תדעת נפטר ח"כ חד"ש חנא מואים.

אין סתירה

על אנטי־שמיות ואנטי־ציונות.

אין כל סתירה בין האנטישמיות

(המשך בעמוד 6)

טרח לגלות לה, שרגן מייצג את ההון הגדול של תעשיית הנשק — וממשלת ישראל לא רוצה לפגוע בציפור נפשו. פתאום לא איכפת לבגין ולידידיו, שלסעודים יהיו מטוסים מודרניים. העיקר שרגן יהיה יותר נחמד אלינו בעניין

★★★★ הגרילה כוזאת עוד לא היתה... ★★★★

2 כרטיסים שונים במחיר כרטיס אחד (10 ש בלבד)
כרטיס **מזרחון** מיוחד -
פרס ראשון -
1,000,000 ש (10 מיליון ליי)
ועוד מאות אלפי זכיות נוספות.
כל משתתף בהגרלת **מזרחון** יקבל כרטיס
חיש־גד בינגו מתנת פורים!
קנה כרטיס **מזרחון** עוד היום!

מעגל חמישים
מזרחון

ארקום arcom
חברת השיווק של ארגמן תעשיות בע"מ
בדי כותנה וצמר, מעודפי יצוא במבחר דוגמאות וצבעים לוילונות, לריפוד, להלבשה ומפות שולחן
עברון
לבית־אנוה רח' דב פרידמן 8, רמת־גן טל. 732560
יתר החנויות ממשיכות במכירה כרגיל ב:
בת־ים: הבונים 1, אזור התעשיה, טל. 587144
בני־ברק: ז'בוטינסקי 9, טלפון: 784111
יבנה: מפעלי ארגמן, טלפון: 054-77811
אשקלון: מפעל יומאה, אזור תעשיה חדש, טל. 051-25175

תיק מק־ויקר

בכורה ארצית החל ממוצ"ש
„חן" תל-אביב בשיטת הדולבי סטריו
„ארמון" חיפה

באיזה SONY® אתה בוחר?

כולם ביחד וכל אחד לחוד.

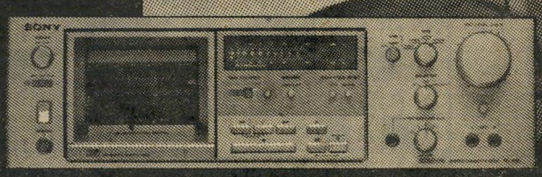

PS-333

STR-333

TC-U30

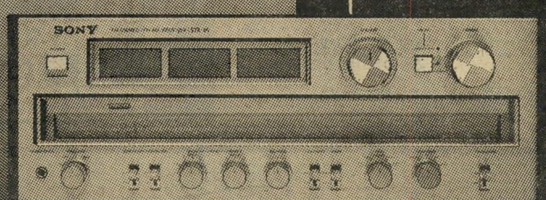

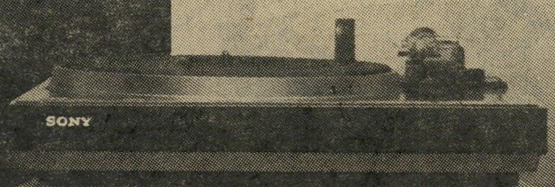
TC-K65

G5D

STR-V5

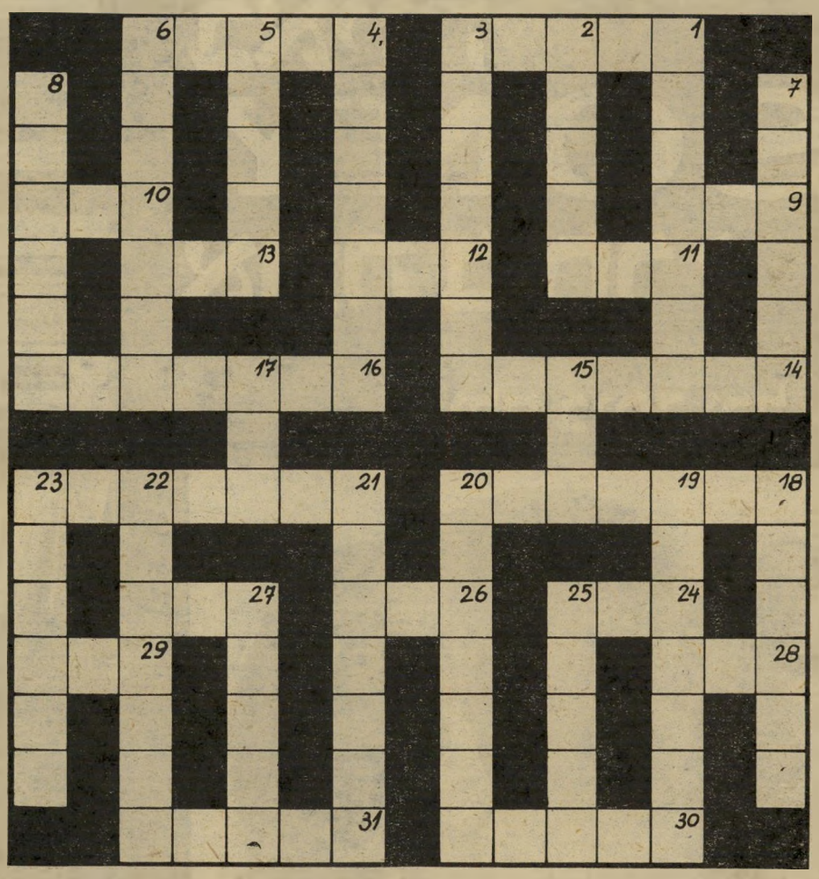

PS-X70

פרסום מלניק | רכאל טיראן

תשבץ השלם הזה 2269

מאת **נדיב אבידן**

מאוזן:

1. ב־80 נקודות־ישוב אובחנו הבדלים ניכרים (5).
4. בעל־יכולת של גנרל בדי־מוס (5).
9. במקום ההוא חמצא חורבן בלבד (3).
10. עוף, עוף יפה שכמותך (3).
11. עצה לדוברי אנגלית: ב־מצב־רוח הפכפך כזה, מוטב לשתוק! (מ) (3).
12. כמעט כולם בחרו בנציג הדתי (3).
13. הביע את צערו על הנזק שגרם (3).
14. בראשו יש משהו לא רגיל, כאשר הקרוב כבר תפס כסא (3, 4).
16. הגלוי תרם איכשהו, למצי־את אבנים יקרות ערך (7).
18. תתבייש גם תתבייש לך בנסיגה, וחוזר חלילה (3, 4).
21. בגול שאג בטעות מכוונת (2, 5).
24. בראשיתו הוא במלואו (3).
26. חשוף לחלוטין לתחבולות (3).
27. גם מקום־המישפט לא הור־לך ברגל (3).
28. את האגו שלי תוכל למציא בצי (3).
29. ישקיטו וירגיעו בשירים יוניים (3).
30. חבר־כנסת נכנס לבריכה, כדי לשפר את האינטיליגנציה (5).
31. פנייה מכובדת לדור הרבי־עי, זה ענין מעורר שמחה (5).

מאונך:

1. מטבע אנגלי מפואר, משקף את התקופה (3, 4)
2. ברם נתגלה אריג יקר בזור־חלים אלו (5).
3. ריגשותיו נחשפו מהחלק הגמוך ביותר של ה„משאבה" (4, 3).
4. הגורים דומים לבלוטות (7).
5. דיון ציבורי במעבה היער (2, 3).
6. יטוס לגן איכשהו, כדי ל־העלות זכרונות־ילדות (7).
7. עיבד גם עיבד את אדמתו בשקט מוחלט (3, 3).
8. באות בשליחות כדי לרתום את הבהמות (6).
15. מצב־רוח מרומם או אסון כבד, והכול בגלל החברה שו־שנה (3).
17. איסוף ענפים וזרדים, זה ממש שטויות (3).
18. כך מרדימה הממבה את צאצאיה (3, 3).
19. בגלל הנכות הוטל איסור מפורש למגע פיסי (3, 4).
20. מחולל רעש מבולגן בים, צריך לשלם על־מעשיו (2, 5).
21. את אבן־החושן מניחים ל־מען האידיאל (3, 4).
22. דרוין שוכתב ועוטר בתו־אר הולנדי, למטרות שימון (7).
23. הודלפה שמועה שנזפו ב־חבר־ממשלה ליד־הכינרת (מ) (6).
25. בכוחינו המאולתר נתגלה מרכיב פדגוגי (מ) (5).
27. שידוך בין ציפור טרף ל־עוף רודף־שלום, זה ממש פשלה (5).

פיתרון תשבץ 2267

מי שטורח בערב שבת, אוכל טוב בשבת

בין הפותרים נכונה את התשבץ יוגרב פרס: ארוחה זוגית מלאה (כולל יין) במיסעדה ה„טיילת", רחוב הר־ברט סמואל 80, ת"א.

את התשבץ הפתור יש לש־לוח למערכת „העולם הזה" עם חותמת דואר של לא יאוחר מיום חמישי, שבוע אחרי הופעת הגליון. הפית־רונות הנכונים, שיגיעו למע־רכת עד יום רביעי שבועיים אחרי פירסום התשבץ, ייכנסו להגרלה. ההודעה על הזוכים תפורסם ב„העולם הזה" 4 שבועות אחרי הופעת התשבץ.

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

לבין האהדה העמוקה למדינה; ה־סתירה איננה אלא טעות אופטית, שציונים רבים נלכדו ברשתה. אין צורך בפסיכולוגים מעמיקי־חקר, כדי להשיב על קושיה זו, והתשו־בה ידועה היטב לרבבות יהודים ברחבי העולם, כמו לגוים רבים, ביניהם אנטי־שמים מובהקים, ש־רוחשים סימפטיה כנה ליהדות.

אמת פשוטה היא, כי מדינת־יש־ראל איננה מדינת היהודים, כי אם מדיגתו של לאום חדש, „גוע חדש ונועז" כדברי אלדוס האקס־לי — הישראלים. האנטי־שמי, ה־גזען והאנטי־קומוניסט תפסו מהר מאוד את הפרינציפ: הקשר בין היהודי לבין הישראלי הוא פור־מלי בילבד; וכמו כן הקשר בין ערכי היהדות ההומניים לבין מיפ־על הציונות וגולת הכותרת שלו: מדינת־ישראל. בין אלה קיים רק צל דמיון קלוש ונלעג. ושאריית הסימפטיה השמורה עדיין למדינת־ישראל מצד עמי העולם הנאורים שמורה וקיימת רק בזכות ערכי היהדות, בניגוד לפרקטיקה הנהו־גה במדינת הישראלים.

יצחק סובול, תל־אביב

● ● ●

מלאכתם של מסיתים

על הכתבה („העולם הזה" 2267) על תת־ניצב בנימין זיגל.

לדעתי, ולדעת רבים שגרדפו על־ידי הנאצים, הכתבה תגרום, וכבר גרמה, נזקים רציניים למ־דינה, לנפגעי הנאצים וכן לתת־ניצב זיגל עצמו.

כנראה שהיו לכם שיקולים מוט־עים, כשהחלטתם לפרסם את הכ־

תת־ניצב זיגל
מלאכתם של מסיתים?

תבה, אפילו אם היא נכונה. אם להשוות את הסבל והנזק הבריאותי שנגרמו לגרדפים במישטר הנו־בייטי (כפי שתוארו בספריו של סולז'ניצין), הרי שהסבל והנזקים שנרגמו ליהודים נרדפי הנאצים עולים עליהם פי כמה.

מי שעבר את הגיהינום הנאצי הוא כבר לא־נורמלי, ובכל זאת מתפקדים גברים ונשים כאלה כ־שופטים, כחברי־כנסת, כרופאים, כעורכי־דין, כמדענים וכו'; תפ־קידם דורש ריכוז ובריאות נפשית יותר משנדרש מאיש מישטרה.

אסור היה להעולם הזה לעשות את מלאכתם של המסיתים, לטובת בני עדתו של השר אבו־חצירא.

א. מאירי, עורך־דין, תל־אביב

● ● ●

השיטה עובדת

דובר מישרד־התיקשורת מסיים את הוויכוח עם
(המשך בעמוד 8)

„בהפסקה אני צריך
לאכול את הכריך,
אמא שמה בילקוט
הפתעה של מתיקות...
הממרחית הכי הכי
של עלית!

על לחם או לחמניה
שוקולד למריחה,
כמו עוגה מן התנור
לא השארתי אף פירור...
הממרחית הכי הכי
של עלית!"

„אמא לא יודעת
שאני גומר את הממרחית
כבר בדרך לבית הספר"

קנה מזון רק באריזה המקורית שעליה מצויינים שם היצרן וכתובתו.

וימר יעקבסון טמיר

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

עלי כהן שטען („פורום העולם הזה" 2264) כי שיטת המיקוד הישראלית מסורבלת ולא יעילה.

איני יודע מה יש למר כהן נגד שיטת המיקוד בישראל. השיטה

דובר מיזרוצקי
רוצה להיות דוור

תוכננה ועובדה בדיסציפלינה של מנתחי מערכות. יש בה הגיון משלה, בכפיפות לתנאי הארץ והתפתחות הבניה והעיור, ולנוחותו של האזרח. יש, כמובן, גם מקום לבקר אותה, אך קשה לעשות זאת ברצינות מבלי לבוא אל בעלי המקצוע ולנסות וללמוד תחילה במה המדובר — אלא אם אין לוקחים את הקורא ברצינות.

האמת פשוטה. הצלחתה של שיטת המיקוד הישראלית בתקופת פעילותה הקצרה, ושיתוף הפעולה של הציבור, עברו הרבה את הציפיות. באשר לשאלות הטכניות, כמו, מדוע מיספרי המיקוד ברחי החשמונאים אינם עוקבים, או למה מקבל הדוור לידיו מיספרי מיקוד רבים — יש הסבר והגיון משלהם, שאין להם שום השלכה על האזרח, ואיני מבין מה המסקנה שרוצה מר כהן להסיק מכך, אלא אם רצונו להיות דוור.

זכריה מיזרוצקי,
דובר מישרד־התקשורת

● ● ●

בגימה בנוף

משהו יחסר לקורא בעקבות התפטרותו של אורי אבנרי מהכנסת.

הכנסת התשיעית כולה בלי אורי אבנרי תהיה מקוצצת בנטיעות ופגימה בנוף. אודה ואומר, כי בעצם לא מחשבותיו ולא דרכיו בדיעות פוליטיות דרכי, רחוק אני ממנו כרחוק מזרח ממערב. אבל כשם שאני רוצה לדעת דעתו של משה דיין, אני מבקש לדעת דעתה של גאולה כהן ודעת הרב חיים דרוקמן וגם את דעתו של אורי אבנרי. ועל כגון־דא נאמר במסכת נדרים: אין אדם מוותר על דבר שאינו שלו בילבד, אלא של רבים אחרים.

מרדכי פרקש, ירושלים

● ● ●

נימאס

עם תום הסימסטר האחרון באוניברסיטת חיפה שוב ניתן צו־ריתוק לסטודנט ערבי, אחרי שנבחר לחיות נציג הפקולטה שלו באגודת הסטודנטים.

נימאס מגזענות כלפי הסטודנטים הערבים. סטודנטים יהודים, המשתייכים לקבוצת י"ש מתנכלים להם שוב ושוב. כך קרה ביום הבחירות לוועד הסטודנטים הערביים באוניברסיטה.

נימאס לקבל כרוזים גזעניים אנטי־ערביים.

נימאס מזה שהאגודה נותנת יד לסטודנטים הימניים.

נימאס מהאוניברסיטה, המבקשת להגדיר עצמה כציונית. ידוע לכולם היכן אוניברסיטות מגדירות עצמן כשייכות לאידיאולוגיה.

רפטה זרותי שרף, חיפה

● ● ●

רצח יהודים בנשק ישראלי

על חוסר הבושה של ממשלת־ישראל ותומכיה.

הטפת המוסר שמטיפה ישראל למדינות שמוכרות נשק לסעודיה היא בעיני צבועה ומתחסדת, שכן מדינת־ישראל אינה בוחלת אף היא במכירת נשק למדינות שמישטריהן אנטי־דימוקרטיים ולעתים רצחניים, כגון מישטרים מסויימים בדרום יבשת־אפריקה ובדרום יבשת־אמריקה. מדינות מסוג זה עושות שימוש בנשק שלנו (אוי לי אותה בושה) וקוטלת בו אנשים חפים מפשע, בתוכם גם יהודים.

כאשר נעשה אנו סלקציה במכירות הנשק שלנו, אז־אז נוכל לבוא בטענות אל אחרים.

יוסי זיו, תל־אביב

טעות בזיהוי

מחאה נמרצת על כתובת מוטעית שהופיעה מתחת לתמונה נכונה („העולם הזה" 2267).

סוף־סוף זיהיתי בעיתון מישהו מוכר, אך כשרציתי לראות מה יש לכם לומר על האיש, נוכחתי לדעת שהחליף את שמו! תמיד חשבתי ששמו של האיש שלמה צח — ולפתע נוכחתי לדעת ששמו עכשיו

שלמה צח
לא חיים שלף

חיים שלף! מה קרה? הוא ברח ממס־הכנסה?

אבי גורן, תל־אביב

● הקורא גורן טועה: שלמה צח לא החליף את שמו ואינו ברח ממס־הכנסה. פשוט חלה טעות. האיש שבתמונה הוא אכן שלמה צח, ובגיליון **העולם הזה** נפלה טעות. גם זה קורה.

מדהים ומדהים יותר

בדיווח על תוכנית הטלוויזיה „עמוד האש" הובא בשבוע שעבר תצלום מסיכת המוות של הד"ר חיים ארלוזורוב („העולם הזה" 2267).

תצלום מסיכת־המוות של מנהיג מפא"י היה מדהים, והזכיר לי משהו. פישפשתי ומצאתי תצלום שנדמה לי כי הוא מדהים אף ייתר: חיים ארלוזורוב בדרכו האחרונה, עוטה דגל הלאום ומוקף באהבת העם.

ד"ר אלברט מקל, יפו

הד"ר חיים ארלוזורוב בדרכו האחרונה
מדהים יותר ממסיכת־המוות

עו"ד רינה שעשוע-חסון ראש סיעת שינוי בנעמ"ת.

"אל תוותרי. אל תשארי בבית."

גם אם את מצליחה היום במקום עבודתך, את ודאי יודעת — הבעיות יתחילו כשתסתיים חופשת הלידה: מטפלת תעלה יותר ממה שתרוויחי ומעון יום במחיר סביר קשה למצוא.

מצב בלתי נסבל זה ישתנה, כאשר יהיו מעונות יום ממלכתיים פתוחים לכל במחירים סבירים.

אך למחוקק "עניינים חשובים יותר". הכנסת מבטיחה חיגוך תיכון חינם — ומתעלמת מחשיבות החינוך בגיל הרך.

המערך מתנגד למעונות יום ממלכתיים, מחשש לאובדן השליטה על מוקד כוח חשוב.

אני קוראת לך: אל תוותרי. אל תשארי בבית.
אל תתני לאינטרס המיפלגתי לפגוע בך ובילדיך.

הצטרפי אלי ואל חברי בסיעת שינוי בהסתדרות ובנעמ"ת במאבקנו.

לקידום מעמד האשה - למען מעונות יום ממלכתיים

דרוש שינוי בהסתדרות

אל: רינה שעשוע-חסון-סיעת שינוי בהסתדרות
רח' שי"ר 5, תל-אביב 63463. טל: 03-244348
אני מעוניין להפגש אתך לשיחה בנושא קידום מעמד האשה.
שם ומשפחה: _____
כתובת: _____ טלפון: _____

קשר בראל & שות'

הבנק הבינלאומי הראשון מציג בפניך אפיק השקעה חדש:

זהב

הבנק הבינלאומי הראשון מאפשר לך לגוון את תיק ההשקעות שלך.
הוא מציע לך אפיק השקעה חדשני ומקורי: הצמדת פת"מ דולרי למחיר הזהב, ל-3 או 6 חודשים.
עכשיו תוכל להנות מהצמדה לזהב בתנאים מיוחדים. תנאים אלה עדיפים על אלה הניתנים לך ב"תעודות-זהב" ובעסקות עתידיות.

תנודות הזהב (שערי שיא) בשנתיים האחרונות

היכנס לאחד מסניפי הבנק הבינלאומי הראשון ובקש מיועץ ההשקעות את מלוא הפרטים.

הבנק הבינלאומי הראשון
בנק למלאכה. בנק פתוחי אגודת ישראל מקבוצת פ.י.ב.י

אני סובר בינלאומי!

מגאולה לגולה

יהודים שלא עלו לארץ מצויים ב„פזורה". אחרי שדויד בן־גוריון נכנע ללחצם של „הציונים" האמרי־קאים אין עוד להשתמש לגביהם במונח „גולים". הם טוענים שאינם חשים עצמם ככאלה. אידיאולוג מתלבט של הציונות האמריקאית טען במאמר ב־„הארץ", שהוא „אזרח אמריקאי עם פספורט של העם היהודי הבינלאומי", ולפיכך ברור שאינו גולה.

הציונות המדינית שללה את הגולה. היא היוותה את מרד־הבן נגד הקהילה הגלותית ונגד היהדות האורתודוכסית הממתינה לבוא המשיח. בנימין־זאב הרצל (להבדיל מוולדימיר־זאב ז'בוטינסקי) לא הוכר על־ידי האורתודוכסים כמשיח ומשתתפי הקונגרסים הציוניים היו כופרים בעיקר.

■ ■ ■

כך היה עד לשנות ה־50 הראשונות. אך הצורך הדחוף בדולרים הביא את ממשלת בן־גוריון אל המהפיכה הנגדית. לאחר שכבר פרק את הפלמ"ח, חיסל גם את זרם העובדים בחינוך, רתם את ישראל אל מרכבת המילחמה־הקרה של האחים דאלס ונשיא אייזנהאואר, הצטרף לציד המכשפות של מקארתי, ביטל את הגולה והכיר ב„פזורה". את הציונים האמ־ריקאים חפץ ל„ראשונים בין שווים" ואילו את הבית הלאומי היהודי הפך ממקום מיקלט לגולים יהודיים לבסיס צבאי ומדיני של המערב במיזרח־התיכון. ברבות הימים הפכה כך מדינת־ישראל למקור סכנה לעצם

עד היום הוגלו וגורשו רק ערבים - אך יתכן שעוד יבוא יום שבו יוגלו ויגורשו גם ישראלים

קיומו של העם היהודי בעולם כולו, ובכלל זה במדינת־ישראל עצמה.

החברה הישראלית החדשה הפכה לגולה יהודית ישנה, החיה במדינת־ישראל. הקואליציה הניצחית עם המפלגות הדתיות קטעה את תהליך השיחרור משילטון הגלות והדת. הסכמי הסטאטוס־קוו חיסלו את הסיכוי להקמת חברה מתקדמת, שיוויונית ובעלת ציביון חילוני. לא כוננה חוקה ישראלית. בתקופות שונות נישענה הממשלה על קולות אגודת־ישראל הלא־ציונית.

המיבנה החברתי של הגולה המיזרח־אירופית חגיע גם לישראל. נוצר בסיס רחב של נותני שירותים ומתוו־כים ומעמדו של עובד הכפיים והיוצר יורד לשפל המדרגה. משוררים וסופרים־מטעם זכו לכיבודים פקי־דותיים, ומי שלא נירתם למרכבת המילחמה־הקרה והאיבה לערבים הוכתר כ„בוגד", „יפה נפש" ו„שונא־עמו".

■ ■ ■

ואם עוד נותרה חלקה טובה — הרס אותה הכיבוש ב־1967. התמונות ידועות: חיילים ישראלים פותחים באש על מפגינים ערבים. שר בממשלה מסית לגירוש הערבים מישראל. אנשי הש"ב ואמ"ן מעניים אסירים ערבים. שוב מופעלות תקנות־ההגנה לשעת חירום, ירושת המנדט הבריטי. ההיסטוריה של עם ישראל נכתבת מחדש במתכונת המפוארת של הקורס הקצר של סטאלין. החינוך ה„ממלכתי" הופך ללאומני־דתי. המתנחלים הם קדושים ומתנגדיהם — בוגדים. „הנשיאים" בפזורה האמריקאית נעשים מנהיגי יש־ראל. סוחר מז'נבה הוא מורה־הלכה ופושע נמלט מצרפת — חבר־כנסת.

מדינת־ישראל, אותה ארץ־מובטחת, נר לגויים ואור ליהודים, הפכה לריפובליקת־בננות שפוטש צבאי מאיים עליה ומילחמת־אזרחים אורבת לפיתחה. וגורלה הכל־כלי כמעט שנחרץ.

יהודים שהם אזרחים אמריקאים, „בעלי פספורט של העם היהודי הבינלאומי", רשאים להביע דיעה בענייניה של מדינת־ישראל, בתנאי שהם טוענים במיב־רקם לראש־הממשלה הישראלי ולנשיא האמריקאי שמדינה פלסטינית אינה באה בחשבון, שירושלים תסופח לישראל והיא בירתה לנצח, שרמת הגולן היא גיבעה שממנה לא יירדו הישראלים לעולם, ושהשטחים המובטחים אינם כבושים.

גם לישראלים שהם תושבי ארצות־הברית מותר להביע דיעה כאשר היא זהה לדעתם של משתתפי עצרת ז'בוטינסקי, ראש בית"ר ומקים המדינה, רק לאחר שחתמו על העצומה הקוראת לסיפוח השטחים המוחזקים לישראל, תרמו לקרן תל־חי, קראו את

בנקים ישראליים הפותחים 30 סניפים בניו־יורק אינם יורדים. הם עולים או גדלים עם הזמן

„במחנה", ויתרו רק על גדה אחת של הירדן, ושמעו ברדיו ובטלוויזיה כיצד שר־התעשייה־המסחר־והתיירות קורא לערביי ישראל לקחת טכסי שיביא אותם תוך חצי שעה לארץ אחרת.

בנקים ישראלים הפותחים 30 סניפים בניו־יורק אינם יורדים. הם עולים, או גדלים עם הזמן. בנקים

אלה פועלים על־פי חוקי ארצות־הברית, אך על־פי ההוראות מהארץ המובטחת אסור להם להעסיק יש־ראלים שירדו. בקונסוליות הישראליות מעסיקים יהו־דים אמריקאים שלא יעלו לישראל, אך לא ישראלים השוהים בארצות־הברית. בבתי־הספר היהודיים אין מקבלים מורים מישראל ובני ישראלים, שמא יספרו לידידיהם האמריקאים שבישראל אין חוקה, שאוסרים שם על ניתוחי־מתים, שבנות „דתיות" אינן משרתות בצבא.

■ ■ ■

אך המציאות קשה מכפי שנידמה למבקשים להת־עלם ממנה. תנועת הצופים הישראלית הקימה סניף בניו־יורק, ובדעתה להקים סניפים נוספים בכל רחבי

עד לתחילת שנות ה־50 שללה הציונות המדינית את הגולה. הצורך הדחוף בדולרים הוביל את ממשלת בן־גוריון אל המהפכה הנגדית

היבשת, סניפים המיועדים לישראלים בילבד. בסוכנות היהודית יש מחלקה מיוחדת העוסקת ב„עליית" ישראלים. מוקמים בתי־ספר לילדי ישראלים. הולכת ומתהווה גולה ישראלית שהשילטון הנוכחי (וזו תהיה גם מדיניות השילטון הבא, של המערך) מנסה להשתלט עליה בשיטות מוכרות.

מדיניות המקל והגזר יוצאת כמרצע מן השק. אתה „יורד" ו„נמושה" אם אינך משתף פעולה עם הליכוד והמערך. אתה „ישראלי־אמריקאי" כאשר אתה רותם את עצמך למרכבת גוש־אמונים או מטפס על עגלת אחת המיפלגות הציוניות הגדולות. חלקן — העבודה או מפ"ם — רוקדות על שתי החתונות: תוך הסתרת מצען האמיתי וחלקן בכיבוש, בניצול האוכלוסיה הערבית, בשיעבודה ובניצולה, הן מנסות להציג עצמן כחלק ממחנה השלום.

„ויזה יותר טוב מכסף", קובעת אחת המודעות של בנק ישראלי גדול. אזרחי ישראל יודעים זאת מזמן. חלק גדול מגילאי ה־20 וה־30 מבקש לעזוב את הארץ. הקונסוליה האמריקאית בתל־אביב נאלצה לעבור ל־רחוב צדדי, כדי לטפל בתורי הענק של הישראלים המשחרים לפיתחה בשקי־שינה. פקידי ההגירה בנמלי־התעופה האמריקאים שולחים את בעלי אשרות־התייר מישראל לחדר צדדי, לחקירה נוספת. קונסוליות של מדינות ידידותיות לישראל, כקנדה או ונצואלה, אינן מעניקות כלל אשרות־תייר לישראלים.

הלם עזיבת־ציון יביא את פרנסי הארץ לשיטות של טיפול בחלם. הם ינסו לחדש את הצורך בהיתרי־יציאה, בקבלת אישורים ממס־הכנסה, מס־רכוש, עיריות וכו', וינסו להשתדל אצל מדינות שונות שלא להתיר כניסה חופשית לישראלים.

הם יעלו חרס בידם.

„בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים", נאמר פעם, ועתה אנו מצויים בעיצומו של מהלך־נסיגה. בניהם ובנותיהם של העולים לציון, מכל העליות, מהגרים עתה מארץ אבותיהם.

קל מאוד להאשים את ממשלת הליכוד, בגין, בית"ר ותנועת־החירות. קל, אך לא נכון. תהליך עזיבת־ציון החל כבר בימי ממשלות המערך, בעיקבות המכירה הכללית של מצעים וערכים, בעיקבות הסגידה לדולר ולתכתיבי המערב, בעיקבות חקואליציות חטמ־אות עם הממד"ל ואגודת־ישראל, בעיקבות הכניעה למימסד היהודי האמריקאי, בעיקבות ההידרדרות המוסרית של עם כובש ומנצל.

ברבות הימים הפכה ישראל מקור סכנה לקיומו של העם היהודי כולו, ובכלל זה במדינת־ישראל עצמה

לעזיבת ציון הביאו כבר פרשיות ידלין ועופר, סולל־בונה וקופת־חולים, הכניעה למולך הביטחון, התאווה לקונסנזוס (מזוייף), לאחדות (מדומה) וללי־כוד (מעוות). האמיתות הנוראות הן שהביאו אותנו אל נהרות בבל, שם אנו יושבים ומבכים את חלום שיבת־ציון שאיננו עוד.

היינו כחולמים — והחלום רע.

הישראלי השפוי החי במולדתו אינו יכול להפוך לבת־יענה, או לספינקס מחריש. חלושי־דעת כא.ב. יהושע, עמוס עוז ודומיהם יכולים לטמון ראש בחולות הנודדים של תנועת־העבודה ו„מנהיגי העובדים" שבה. שימעון פרס, יצחק רבין, חיים הרצוג, חיים צדוק וירוחם משל. אלה הם עבדי האשלייה העצמית, הולכת השולל והנהייה אחר הרוב. אלה ושכמותם חדלו להיות אינטלקטואלים ומורי־הלכה, והיו לזנבות המע־רך. ובראש השועלים — ישראל גלילי, יו"ר הוועדה המדינית.

■ ■ ■

תנועת־השלום הישראלית חייבת להכיר בקיומה של גולה. עד היום הוגלו וגורשו רק ערבים — אך יתכן שעוד יבוא יום שבו יוגלו ויגורשו גם ישראלים, אם במישרין, ואם תוך סירוב להאריך את תוקף דרכונם בשהותם בחוץ־לארץ. הישראלים בחוץ־לארץ צריכים להיות שותפים למאמץ להציל את מדינת־ישראל מחורבן הליכוד, שסימנים רבים מעידים כי יימשך גם בימי שלוט „האלטרנטיבה" של המערך.

המערך והליכוד מגייסים את הישראלים בחוץ־לארץ לשירות מטרותיהם, ועל מחנה השלום והדימו־קרטיה בישראל לא להמתין, פן יאחר את המועד. עליו להרים את דגל המחנה בכל מקום שבו נמצא ריכוז של ישראלים, ללא מורא ומתוך יושר אינטלק־טואלי, אמינות והחלטה נחושה, שלא לאבד את הקשר עם הישראלים שעזבו את הארץ מחמת גזירות המישטר וקשיי־החיים.

הגאולה הביאה את הגולה. גולת־ישראל צריכה להיות אחד מבסיסי ההיערכות העיקריים לגאולה שתבוא — אם יצליח מחנה־השלום בארץ.

אלכס מסים, ניו־יורק

HOMME

כולם מציעים הנחות של
~~60%~~ ~~50%~~ 40%
זה לא מציאותי...

רשת בתי האופנה HOMME מציעים לך
הנחה ריאלית על כל מוצרי ההלבשה
לגברים, ממיטב היצרנים בעולם
בשיעור 10% עד 20%

כשתבקר אצלנו תיווכח כי הנחה זו אכן, אמינה,
מציאותית והמקסימלית שניתן להציע על בגדי
היבוא האלגנטיים שברשותינו.

★ חליפות, מכנסיים,
ובלוזונים KING LINE
★ חולצות INIGO JONES ★ מוצרי ג'ינס
★ סוודרים SABRE ★ חליפות קורדרוי
★ מחלקה מיוחדת לחתנים, ועוד...

HOMME
תל אביב,
רח' אלנבי 94

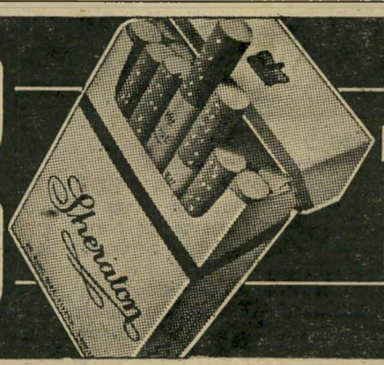
HOMME
תל אביב,
דיזינגוף 119

HOMME
רעננה,
רח' אחוזה 137

HOMME
(לנשים)
תל-אביב,
רח' אלנבי 74

שרתון לגברים כמוך

איתן עמיחי
הדברת מזיקים

מומחים להדברת חיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים וצמחים. בשמירה על בריאותך וביתך.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
ירושלים-664015 , אילת-059-3012

מועדון 5
לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל-אביב
טל' 297263

יום שלישי, 3.3.81
יוקרן סרט
אנטי פשיסטי

יום שלישי, 10.3.8
שיחה עם
ח"כ צ'ארלי ביטון
ויוקרן הסרט
„האם שמעת על
הפנתרים השחורים
אדון משה?"

תמועדון פתוח בימי שלישי
משעה 8.30 בערב. התוכניות
מתחילות בשעה 9.00 בערב.

בריזה
מוסיקפה
הרברט סמואל 80 טל. 656992

בלוז, פולק,
כל יום א' ג'ז

פתוח כל יום כולל יום א' משעה 21.00

הם שוב חושפים
ציפורניים!

שכב חדש בטרור של הימין: מהסתה גזענית ואנטי דמוקרטית, דרך פיצוץ אסיפות בשרשראות, הגיעו עתה לתקיפת סטודנטים ערבים בשנתם. אנו נאבק למען:

* הגנת הזכות הדמוקרטית לפעילות פוליטית לא אלימה באוניברסיטאות — יבוטל האיסור בטכניון, המהווה פרס לתוקפנים על תוקפנותם!
* פעולה תקיפה של שלטונות האוניברסיטאות נגד כל מי שיזום אלימות!
* אנו, יהודים וערבים חברי קמפו"ס, לא יזמנו ולא ניזום אלימות, אך אם נותקף — נדע להתגונן והתוצאות באחריות התוקפים!

הצטרף למאבק נגד הגזענות!
בוא להפגנת סולידריות יהודית-ערבית
מול משרד ראש הממשלה בירושלים,
ביום ד' 25.2.81 שעה 1.00 בצהריים.

„אתה נמלה... ועשה ממך יריו!"

בלשבור אותם!

חיק מכות מס' 1

„ה וכנסתי לתא המגורים של השוטרים. הם פינו את החפצים שהיו בתא והחלו להכות אותי. סמל־ראשון החל להכות אותי בסטירות חזקות בפני, תוך כדי כך שהוא אומר לי: ‚אתה נמלה ואנחנו נעשה ממך יריו.' הוא המשיך לתת לי סטירות. במשך חמש או עשר דקות נתנו לי סטירות בפנים. בשלב זה הוא עבר ממצב סטירות לאגרופים בחזה. בכל השלב הזה שאחד השוטרים היכה אותי, אחד מהשוטרים עמד מולי ממרחק סנטימטרים ספורים, כשהוא מניף מיכל גז מדמיע במצב הכן, ושוטר שלישי נתן בין כל סטירה שקיבלתי בעיטה ברגליים.

„לאחר כשתי דקות של סטירות ואגרופים ובעיטות הרגשתי סחרחורת. נפלתי, וכאשר הייתי על הריצפה, במצב טישטוש, השוטר שנתן לי סטירות החל לתת לי מכות וסטירות תוך כדי כך שהייתי על הריצפה. בשעיכת שערות הזרמתי מהריצפה כשהם מושכים בשע־רותי ומעמידים אותי על רגלי ושוב הוחל במתן הסטי־רות, וכל סטירה נוספת היתה ביתר עוצמה, תוך־כדי־כך שהוא מנסה להניף את ידיו גבוה יותר ולתפוס תנופה גדולה לעוצמת הסטירה. בין כל הסטירות האלה הם קיללו אותי בקללות כגון ‚בן־זונה', ‚אנחנו נפוצץ אותך', ‚לא נשאיר לך פרצוף', ‚יא ערבי מסריח', ‚חתיכת אפס' ועוד קללות כאלה."

בגלל סעיף

פסיכיאטרי

ן הו קטע מתוך תלונה שנשלח לנציב קבילות החיילים על־ידי טוראי יובל שמש, שהשתחרר מצה"ל לפני שלושה שבועות עם פרופיל רפואי 21. השוטרים שבהם מדובר הם סוהרים צבאיים בכלא 4. יובל שמש הגיע לכלא משום שהיה עריק מצה"ל. הסיפור שלו אינו יוצא־דופן. הוא מאפיין רבים מאלה הקרויים בז'רגון המקובל נוער שוליים. לא את כולם מצליח צה"ל „להחזיר למוטב". רבים מגוייסים ומשרתים נגד רצונם, עוברים מסלול של נפקדויות, עריקות וישיבה בבתי־כלא. רבים מהם משתחררים בפרופיל נמוך לפני תום שרותם, כשבתיק שלהם רשום: שוחרר בגלל סעיף פסיכיאטרי.

עד הנסיבות שהביאו אותו לכלא 4 מספר יובל שמש:

חויילתי בנובמבר 1977. מייד טעו בשיבוץ שלי, שלחו אותי לטירונות עם עבריינים בנח"ל. נכון שהיה לי תיק במישטרה, על גניבת וונטיל. עברתי טירונות, בקושי. אחר־כך שלחו אותי עם עוד עשרה חברים מהטירונות לקורס מחסנאים. אף אחד מאיתנו לא גמר את הקורס. מהקורס עצמו כבר עשיתי נפקדות, ונכנסתי ל־35 יום.

כשיצאתי מהכלא שלחו אותי למחנה. חייתי ביחידה של ציוד לחימה. הסתובבתי שם ולא עשיתי כלום. פגש אותי סגן־אלוף אחד, ושאל אותי למה אני מסתובב ככה. אמרתי לו שאני מעוניין להשתחרר. הוא שלח אותי עם פתק לקריה, בשביל להשתחרר. בסוף לא השתחררתי. אמא שלי שיכנעה אותי לנסות חיל אחר. אבי ואמי גרושים. יש לי אחות גדולה, נשואה, עוד שני אחים בקיבוץ, ואח שנמצא עכשיו בצבא. אמא שלי דאגה לי, ולא רצתה שאשתחרר על סעיף פסי־כיאטרי.

שלחו אותי ליחידה של נח"ל בביקעה. הייתי שם פקיד רכב. האמת היא שלא עשיתי כלום תשעה או עשרה חודשים. ביחידה עצמה נכנסתי פעמיים לכלא על נפקדויות, ובסוף סילקו אותי מהיחידה ושלחו אותי לגדוד של נח"ל. גם שם לא עשיתי כלום, והייתי כל הזמן בנפקדויות — הולך ובא. נשפטתי ל־21 יום והלכתי לכלא 6.

כשהשתחררתי שלחו אותי לפיקוד הנח"ל, שם החליטו לעשות ממני אפסנאי. לא החזקתי שם מעמד הרבה זמן. אולי חודש. הייתי עושה נפקדויות.

אחר־כך סילקו אותי בכלל מהנח"ל ושלחו אותי לצריפין. גם שם לא עשיתי כלום, רק נפקדויות. הייתי עוד פעמיים בכלא. אחר כך עשיתי עריקות של חודשיים ונשפטתי לשמונה חודשים, ארבעה על־תנאי וארבעה בפועל. ככה הגעתי לכלא 4.

„בן זונה,

אם לא תצעד..."

עי די ציין שהשוטרים מחייבים את הכלואים להשתמש במילה ‚המפקד' כמה פעמים לאורך כל מישפט שמדבר הכלוא, ומצב זה ידוע למ"ם־פ"א המיכלאות. נוכחתי לדעת שהם מנסים לחתעלל בי באופן נפשי. סירבתי לדבר. המפקד התקשר לאגף בודדים. הועמדתי בחצר. סגרו את דלת האגף. אחד השוטרים שאל אותי: „מה שימך?" לא עניתי להם משום שלא הרגשתי שום צורך או שייכות, בפרט לאור זה שהם ידעו את שמי וביקשו רק לשלוט שליטה מוחלטת. מצב זה קומם אותי ויצר אצלי את הסירוב לדבר או לענות בכלל.

עלי לציין שהמפ"ם־פ"א ישב במשרד ונוכח בכל מהלך ההכאה, והוא שמע את כל הקללות והמכות והסטירות המצלצלות ואת כל צעקותי. המרחק מהמישרד שבו ישב המפקד וביתן השוטרים אינו עולה על 5—4 מטרים. ואז, אחרי המכות, נגררתי בשערותי ובחולצה לכיוון המישרד שבו ישב המ"ם־פ"א והוא אמר לי: „עכשיו אני מקווה שהכל יהיה בסדר." ונתן הוראה להחזיר אותי למיכלאה.

עלי לציין שהתתרשמות שלי היא שהאגף משמש כדי לתת מכות בתנאים מבודדים, ללא השארת עדויות. במשך שהותי במיכלאות שמעתי כמעט כל יום או יומיים בכי וצעקות רחמים וכאב של כלואים, שהוכנסו כדי להכותם או כלואים שחיו נמצאים באגף חוכו, וצעקו־תיהם נשמעו עד המיכלאה חנמצאת במרחק של 15 מטרים מהאגף.

במשך תקופת שהותי במיכלאת א/2 חייתי עד לתת־נהגותו הסדיסטית של השוטר בן־טוב, שהיה אחראי על המיכלאה שלנו. זכור לי שבאחת הפעמים הוא איים על כלוא שאם לא יתחיל לרוץ יעבירו אותו למיכלאה הראשונה, כדי שיעשו לו „כוסות", כלומר, חתכים בפנים.

זכור לי מקרה אחד של כלוא, שלא עמד במיכסת הכפתורים. הכלואים מועסקים בתלישת כפתורים, ועליהם לתלוש את הכפתורים מ־300 חולצות ביום. הוא הוכנס לשלושה ימי צינוק בגלל אי־עמידה במיכסה. זכור לי מיקרה אחר של כלוא שצלע ולא יכול היה לצעוד שמאלי־ימין בזמן שחזרנו מהעבודה. שוטר תפס אותו בחולצה, הצמיד אותו לקיר ואמר לו: „בן זונה, אם לא תצעד אני מזיין אותך בתחת."

זכור לי היום שבו בא הרמטכ"ל לבית־הכלא. כשבוע לפני הביקור הוזהרנו שלא נפצה פה ולא נתלונן, ואם יפנה הרמטכ"ל לאחד הכלואים יענה הכלוא בקצרה ולא יעז להתלונן. השוטר בן־טוב אמר לנו, שהרמטכ"ל בא לראות את הכלא ולא את הכלואים, ושאל אם אנחנו מבינים את ההבדל בין הכלא לבין הכלואים. הוא אמר שאת הרמטכ"ל לא מעניינים מצבם ובעיותיהם של הכלואים.

„עקב סירובך לא נערך מיסדר זיהוי"

מ יתר יהוסיף שלא האמנו לו ולא התייחסנו לדבריו. ידענו שהרמטכ"ל בא לבקר ולראות אותנו, ולשמוע אותנו, ולא לראות את המיבנים, החומות והגדרות של הכלא, שעברו ציחצוח לפני הביקור. באגף נתלו אדניות לפרחים שנשתלו כמה שעות לפני ביקור הרמטכ"ל. כשהגיע הרמטכ"ל נמנענו מלדבר ולהעלות לפניו בעיות, מחשש להתנקמות.

ב־23 באוגוסט 1980 יצאתי לחופשה, לבר־מיצווה של אחי. מן החופשה לא חזרתי, כדי שאוכל לשלוח את הקבילה הזאת מחוץ לכותלי הכלא. נודע לי מכלואים אחרים שקבילות שנשלחות מתחומי הכלא נפתחות ועוברות סיבורוק ומתנקמים בכלוא. זוהי התחושה של הכלואים ויש לה אחיזה בשטח.

עד באן סיפורו של שמש.

אחרי ששלח את הקבילה הסכים הטוראי שמש להסגיר עצמו. אלוף־מישנה דויד מדינה, האחראי על ענייני כליאה במיפקדת קצין מישטרה צבאית, הבטיח לו שלא יוחזר אחרי מישפטו לכלא 4. שמש נכלא בכלא 6, ויומיים לאחר מכן בא לתאו אלוף־מישנה מדינה.

מספר שמש: „מדינה שאל אותי אם אני מוכן לנסוע לכלא 4 ולזהות את השוטרים שעליהם התלוננתי. אמרתי לו שאני מוכן. הוא שאל אם אני מוכן לנסוע לקרוב. אמרתי: ‚מתי שנוח לך'. אבל בסוף לא לקחו אותי לשם. ישבתי 55 יום בתור על"מ (עציר לפני מישפט) ואחר כך שפטו אותי ל־30 יום, הכל בכלא 6. אחרי שיצאתי מהכלא השתחררתי מהצבא ועוד לא מצאתי עבודה."

בדצמבר 1980 קיבל יובל שמש מיכתב מהפרקליטות הצבאית. נאמר בו:

„חקירת מצ"ח לא העלתה, למרות המאמצים שנעשו, מי היו השוטרים שהיכוך על־פי טענתך. התיאור שתיארת אותם לא סייע לאיתורם, ועקב סירובך לבוא לכלא 4 לא ניתן גם לערוך מיסדר־זיהוי בו תצביע על המכים אותך, לכאורה.

„גם העובדה שפנית לנציב קבילות החיילים כחמישה חודשים לאחר האירוע הכבידה על החקירה בנושאים שהעלית בקבילתך, ולא ניתן היה לאחר כיום את הכלואים שלדבריך הושפלו על־ידי שוטרים צבאיים."

על החתום: רחל בר־גור, עוזרת התובע הצבאי.

יובל שמש עומד על דעתו: הוא היה מוכן ללכת למיסדר־זיהוי בכלא 4. איש לא ביקש זאת ממנו גם לאחר שהביע את הסכמתו. הוא מוכן להילקח לשם עכשיו, ולזהות את השוטרים שהתעללו בו, לדבריו, אם הם עדיין משרתים בכלא.

מה אירע כאן? האם בדה יובל שמש את השיחה עם אלוף־מישנה מדינה מליבו? האם לא העביר אלוף־מישנה מדינה את דבר נכונותו של יובל שמש לזהות את סוהריו לידיעת הפרקליטות הצבאית? לשאלת העולם הזה אמר יובל שמש, שהוא מוכן להחקר בגלאי־שקר לגבי כל הפרטים שמסר.

חיק מכות מס' 2

ה מיקרה של אליהו אברהם דומה — אך גם שונה. אליהו אברהם „חיפש צרות". הוא החל כסרבן־גיוס.

„אז אני, אלי אברהם, יוצא שכונת־עוני, אני טוען שהמדינה לא התייחסה מאז תקומתה לאוכלוסיית השכונות. להיפך. אפשר להגיד שהיא גרמה לניוון של האנשים. האנשים שם פשוט התנוונו. תשעים אחוז מיושבי בתי־הכלא באים מהשכונות. תשעים אחוז מהעריקים של צה"ל באים מהשכונות. בשכונות אין את הסיכוי השווה להתפתחות כמו בכל השכבות של האוכלוסיה. ואז מגיעים הצעירים לגיל שדורשים מהם את

יובל שמש ואליהו אברהם התלוננו על מכות בכלא הצבאי. תיקו של יובל שמש נסגר ללא חקירה. בתלונתו של אליהו אברהם נערכה חקירה - והתיק נסגר. עכשיו שב הפרקליט הצבאי לעיין בתיקים.

החובות שהמדינה, כביכול, טוענת שמגיע לה מהצעירים האלה, למרות שהיא לא השקיעה. אני, כבן שכונות־העוני, טוען שאני לא מוכן לעשות את החובה הזאת שהמדינה מבקשת ממני. אני, כצעיר שבא מהשכונות, אני לא מוכן לטעון שביום אני כזה, פסיכי או נוטל סמים כדי להשתחרר. אני טוען כי היות והמדינה לא מאפשרת לנו את הסיכוי השווה — אני גם לא מוכן לתת את החובות שלי כלפי המדינה, כמו שהיא דורשת."

אליהו אברהם לא התייצב. הוא חוייל שלא בפניו. זמן קצר לאחר מכן הופיעו בביתו לוכדי עריקים, וב־25 באפריל 1980 הובל אברהם לכלא 4.

עד מה שאירע שם הוא מספר:

בכלא 4 ביקשו מאיתנו לעלות על מדים. אני סירבתי לעלות על מדי אסירים, ואז הופיע סגן אחד ועוד שניים, הסתכל עלי ככה ואמר לי: „מי? אתה לא מוכן לעלות על מדים?" אמרתי לו: „כן, אני לא מוכן לעלות על מדי אסירים. אני אזרח, אני לא רואה את עצמי כאדם שעבר עבירה מסויימת שישימו לי מדי אסירים."

ואז הוא צחק ככה, חייך ואמר לי: „עוד נראה. אתה תצא מפה על ארבע. אתה תזחל כאן, ואתה תשים עליך את המדים."

אמרתי לו: „טוב, נראה."

בעיטה בבטן, סטירות בפנים

ה וא פינה את כל הבאים שמה. הוא ביקש מהפקידים מימין, באשנב, לסגור את האשנב ולהתרחק מהמקום. מהאנשים שהיו נותנים את הציוד גם כן ביקש להתפנות. הוא הרחיק את כל האנשים מסביבות התא ההוא, שהיה סא־הלבשה. ואז הוא בא עם עוד שני שוטרים צבאיים, ולאחר מכן נכנס עוד אחד.

אסיר יובל שמש

„כל סטירה נוספת היתה ביתר עוצמה, תוך כדי כך שהוא מנפח להניף את ידיו גבוה יותר ותופס תנופה" — שמש טוען שהיה מוכן לחזור לכלא 4 ולזהות את המכים. הפרקליטה הצבאית סגרה את התיק, משום שלטעמתה לא היה שמש מוכן לבוא למיסדר־זיהוי בכלא.

עד מה שאירע לאחר מכן מסר אלי אברהם בעדות שנתן בחקירת מצ"ח:

הבנתי לפי המבטים שהולכים להכות אותי. אמרתי לסגן שאני לא אתן להם שום סיבה להכות אותי, ולא אצור פרובוקציות ואעזוב את הגוף שלי. הסגן צחק וניגש אלי ונתן לי בעיטה בבטן. אני לא הגבתי.

הסגן אמר לאחד השוטרים להפיל אותי על הארץ. הופלתי ארצה ואחד השוטרים אף סובב לי את המרפקים וכך משכו אותי בשערותי. הסגן בעט בי בבטן ונתן לי אגרופים בבטן. כן משך לי הסגן את השערות. לא היה לי שעון עימי, אך לפי תחושתי זה נמשך כרבע שעה.

השוטרים הצבאיים הפסיקו להכות אותי ושאלו אותי, האם עכשיו אסכים להתלבש כמו ילד טוב במדים, ואחד אמר לי שאני מפריע להם לשחק כדורגל ולכן יפרקו לי את העצמות. הפסקתי לענות להם. הייתי שכוב על הארץ, ואז החלה סידרה נוספת של מכות. הסגן בעט בי והיכה אותי באגרופיו בבטני, נתן לי סטירות בפנים ומשך לי באוזני ובשערי, ואף החל לבעוט בי בחלקים הבשריים של הרגליים. הם המשיכו להכות אותי רבע שעה נוספת.

ואז הסגן אמר: „אני רואה שיש לנו עסק עם עקשן." הוא יצא וחזר עם גז מדמיע. הייתי כבר כמעט מעולף. הוא שאל אותי אם אני רוצה קצת בפנים. לא עניתי לו, והוא ריסס אותי בפני. כל זה כאשר אני הייתי שכוב.

אחרי שהוא התיז עלי גז מדמיע שוב החלה סידרה

אסיר אליהו אברהם

„כשהייתי בכלא 6 שמו לי אזיקי־ידיים, שחסמו את הדם. הם היו דוקרים בסיכות, כדי לבדוק אם אין כבר תחושה ביד, ורק אז היו משחררים את האזיקים" — לאברהם יש תעודה רפואית המעידה על כך שרופא הכלא מצא סימני דקירות בידיו, זכן פצעי־דחק שיוצרים האזיקים.

של מכות. עיני היו עצומות בשלב זה, כך שלא ראיתי מי מכה אותי. שוב בעטו בי באברי ומשכו לי בשערות, עד שתוך כדי משיכת שערות פתחתי את עיני והסגן נתן לי בעיטה או אגרוף בבטן, אינני יודע בדיוק. אז הורמתי, לא שמתי־לב על־ידי מי, והסגן אמר לי שהם יוצאים מהחדר ויחזרו עוד כמה דקות והם רוצים לראות אותי לבנש בבגדי הכלא. הם יצאו, והפעם החלטתי שאם איני רוצה להיות נכה אין לי ברירה אלא ללבוש את המדים. לבשתי את המדים ואז הועברתי לאגף הבודדים.

עד כאן עדותו של אברהם.

שבוע אחרי שנעצר נשפט אליהו אברהם — 14 ימי מאסר על־תנאי. שלושה ימים לאחר מכן שיגר תלונה לנציב קבילות החיילים בצה"ל, רב־אלוף (מיל.) חיים לסקוב.

„שנינו הורדנו את בגדיו"

א ברהם עבר מסלול דומה לזה של שמש, אך קצר יותר. הוא נפקד כמה פעמים, ישב בכלא כמה פעמים, ולבסוף שוחרר, באוגוסט 1980, אחרי שהורידו לו פרופיל על־סמך סעיף פסיכיאטרי. החקירה בקובלנותו נערכה עוד לפני השיחרור, ביוני, 1980.

(המשך בעמוד 49)

מה אומרים סוחרים שאינם מוכרים ITT שאוב לורנץ?

...”נכון, ITT שאוב לורנץ מצוינת,
אבל יקרה. אני מציע לך לקנות “.....”
היא לא פחות טובה אבל יותר זולה”...

קנה טלויזיה
שאתה רוצה לקנות
ולא את זו
שלסוחר כדאי למכור!

ITT

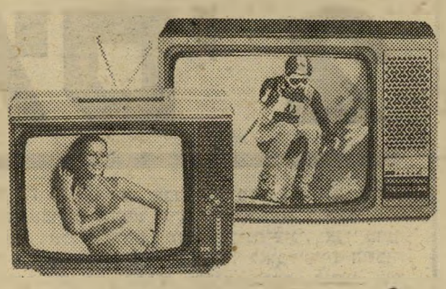
SCHAUB-LORENZ

איכות ויוקרה

נתונים מתוך מחקר
”גאלופ ישראל”
בקרב סוחרי טלויזיות
על עמדתם כלפי
ITT שאוב לורנץ:”

א. דעה חיובית עד
חיובית מאוד 88%

ב. ”ראוי לציין שברוב
החנויות בהן אין
טלויזיות ”שאוב לורנץ”
בכל זאת קיימת דעה
חיובית לגבי טלויזיה זו”.

להשיג בחנויות האלקטרוניקה המובחרות

ITT

שאוב-לורנץ

MADE IN W GERMANY

היבואן הבלעדי כנור בע”מ

רחוב פרץ 4, תל-אביב, טלפון: 621984 624193.

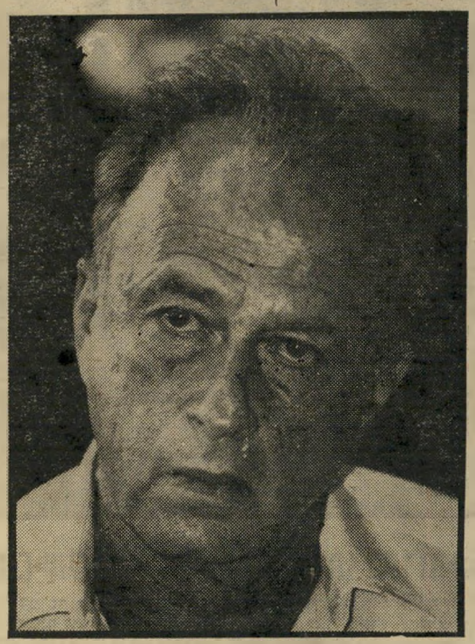
הטלויזיה הטובה בעולם.

דרום־אפריקה: „פעולה בסיגנון ישראלי"

„ההסכמה הלבבית בין ישראל ודרום־אפריקה התפתחה באינטנסיביות מאז מילחמת יום־הכיפורים. הדרום־אפריקאים מכירים בעובדה, שהידידות עם ישראל נובעת מכורח בידודה המוחלט של דרום־אפריקה בזירה הבינלאומית. הם אינם יכולים להרשות לעצמם לסרב ליד מושטת מכיוון כלשהו."

ריטה האוזר, מומחית אמריקאית לחוק בינלאומי, כתבה את הדברים הללו ברבעון הדרום־אפריקאי סאות־אפריקה אינטרנשיונאל.

הרבעון מבטא את קהיליית אנשי־העסקים הנאורים

ח"כ יצחק רבין
אדריכל הידידות עם פרטוריה

יחסית בדרום־אפריקה. מטרתו ברורה ומוצהרת: יש להשאיר על כנו את מישטר הניצול הכלכלי והפוליטי בדרום־אפריקה, אך לרכך כמה מהגילויים החיצוניים של האפרטהייד כדי לזכות, כבסיס אנטי־סובייטי, בתמיכה מערבית בפרטוריה.

הגברת האוזר זכתה באירוח נדיב למדי בגליונו האחרון של הרבעון. המסר שלה הוא פשטני, ומשקף בדייקנות את הדעות הרווחות במימסדים בשתי הארצות — ישראל ודרום־אפריקה. הבידוד הבינלאומי הוא עובדה, כמעט פאטליסטית, והמסקנות ברורות: שיתוף פעולה אמיץ, פוליטי, כלכלי, צבאי ואף אידיאולוגי.

אסון טבע. מילחמת 1973 היא ציון־דרך ביחסי שתי המדינות, כותבת האוזר. היא מתייחסת למילחמה, כאילו היתה אסון־טבע בלתי־נמנע, לא תוצאה פוליטית ממדיניותה של גולדה מאיר. 29 מדינות באפריקה השחורה ניתקו את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל בגין הסור לידאריות מוסלמית, לחצים פוליטיים ושוחד כספי ממדינות־הנפט הערביות.

דרום־אפריקה תמכה בישראל, ואף הנהיגה הקלות מסויימות בתקנות המטבע הנוקשות שלה, כדי להקל על המגבלות עבור ישראל. הקשרים הדיפלומטיים הועלו לדרגת שגרירות ביוני 1974, עם תחילת כהונתו של יצחק רבין כראש־ממשלה. רבין אף הזמין את ראש ממשלת דרום־אפריקה דאז, פורסטר (מעריץ ותיק ומושבע של היטלר ותורת־הגזע) לביקור בישראל באפריל 1976. אישים ישראליים, בכללם עזר וייצמן ומשה דיין, ביקרו בדרום־אפריקה, ונתנו אות לחילופי ביקורים של מדענים ואנשי צבא רבים.

מדווחת ריטה האוזר: מאז 1973 ישראל ודרום־אפריקה משתפות פעולה בשטחים רבים. הסחר בין שתי הארצות נאמד ב־90 מיליון דולר לשנה. דרום־אפריקה קנתה מישראל סירות־מלחמה מדגם רשף, ציוד אלקטרוני ואמצעי־לחימה נגד תנועת־השיחרור השחורה, ותחנות ראדאר, בקרוב תמכור ישראל למדינת האפרטהייד גם מטוסי כפיר.

קיים גם שיתוף פעולה הדוק בתחום האנרגיה. דרום־אפריקה תפעיל כור גרעיני ענקי ב־1982, ותספק לישראל כמות ניכרת של אוראניום מועשר. ישראל ודרום־אפריקה פועלות במשותף נגד סוואפו, תנועת־השיחרור של נאמיביה, כדי להבטיח שמכרות האוראניום בארץ זו תשארנה בשליטת פרטוריה.

דביקות בתנ"ך. האוזר מתארת את הלחץ המערבי — על ישראל לסגת מהשטחים, ועל דרום־אפריקה לשנות את מדיניות הפנים שלה — כקוצר־ראות. היחסים המיוחדים עם ישראל הם חלק מתגובת דרום־אפריקה על גירושה מרוב מוסדות האו"ם, ובעיקר על אמברגו הנשק נגדה.

„דרום־אפריקה עשירה עשרות מונים מישראל," מסכמת האוזר, „אבל היא חייבת לדאוג לביטחונה. היא אינה יכולה להרשות לעצמה להישאר עם נשק מיושן, ומכאן פנייתה לישראל."

למרבה החרפה מוסיפה האוזר לדברי הסיכום אפילו היבט אידיאולוגי: „אין לשכוח שהכנסיה הרפורמית ההולנדית (כנסייתם של האפריקנרים הגזענים) תומכת במדינה יהודית מטעמים של דביקות בתנ"ך."

לא במקרה תיאר קריין רדיו יוהנסבורג את הפלישה הרצחנית של הצבא הגזעני למוזמביק „כפעולה בסיגנון ישראלי".

בריטניה: רגן בעיקבות תאצ'ר

נשיא ארצות־הברית, רונאלד רגן, הוא מעריץ ותיק של ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר. מדיניות של קיצוצים בתקציב, התערבות מינימלית של הממשלה בכלכלה, הקלות במסים לעשירים והעלאות נדיבות בהקצבות לביטחון — כל אלה משותפים לשניהם. נאום ההכתרה שלו היה משובץ במליצות תאצ'ריות טיפוסיות, ומסע הבחירות של הרפובליקאים היה מבוסס על המצע השמרני הבריטי מ־1979.

אלא שלרגן יש יתרון בולט על תאצ'ר. הוא עלה לשילטון שנתיים אחריה, ויכול להפיק לקחים מכישלונותיה. ואמנם, השבועון האמריקאי טיים, שהקדיש בשבוע שעבר כתבת־שער ענקית לבריטניה, לא מסתיר את כוונתו להזהיר את רגן ממדיניות ימנית, סופר־שמרנית ודוגמאטית. ראש ממשלת בריטניה לשעבר, השמרני אדוארד הית, הזהיר כבר את אנשי רגן לבל יחקו את מדיניותה הכלכלית של תאצ'ר. טיים מצטט חבר קבינט בריטי אלמוני שאמר: „עצתי לרגן היא לא

ליישם בתקציב הראשון שלו יותר מדי הבטחות בחירות."

כמה ממיבצעיה המבריקים של תאצ'ר, כפי שסיכם טיים:

* **אבטלה.** — 2.4 מיליון מובטלים, 10 אחוז מכוח־העבודה. עד סוף השנה יגיע מיספר המובטלים (כפי שדווח פעמים אחדות במדור זה) לשלושה מיליון בני־אדם.
* **יצוא** — הלירה־סטרלינג החזקה, השווה כיום 2.35 דולר, פגעה קשות ביצוא הבריטי.
* **שער הריבית** — הגיע ל־22%, פגע קשות בתעשיה הבריטית. מיפעלים לאומיים כמו בריטיש סטיל, בריטיש לייילנד וחברת־התעופה הלאומית עלולים להסגר ולשלוח לרחוב מיליון מובטלים נוספים.
* **פשיטות־רגל** — המליצה החביבה על תאצ'ר היא: „יש לת לכשירים ולחזקים להיוותר בחיים, אין לסייע לחלשים באורח מלאכותי." פילוסופיה ספארטנית זו, המקובלת גם על רגן, הביאה לפשיטות־רגל של 10 אלפים עסקים בבריטניה, מאז שתאצ'ר עלתה לשילטון.
* **קיצוצים בתקציב** — תאצ'ר קיצצה באורח דראסטי בסיוע החוץ ובתקציבי החינוך והרשויות מקומיות. תקציב השיכון קוצץ ב־3.5 מיליארד דולר. התוצאה: מיתון, פשיטות־רגל, פיטורים המוניים ויצירת מוקדי מצוקה ופשע ענקיים ברוב ערי התעשייה בבריטניה.
* **פער** — תאצ'ר קיצצה בשיעורי המס על ההכנסה מעל ל־50 אלף דולר לשנה. העשירים משלמים עתה 60 אחוז מס במקום 83 אחוז. ההכנסה הענקית הפנוייה הופנתה לצריכת מוצרי־יוקרה ותרמה להגברת האינפלציה.
* **אינפלציה** — למרות כל הצעדים החריפים היא עלתה מ־10 ל־15 אחוזים.

הגרעון בתקציב — עלה השנה ב־7 מיליארד דולר נוספים.

צמיחה כלכלית — אין. מעליה בתוצר של 1.5 אחוז ב־1978-9, הגיעה תאצ'ר לירידה של שלושה אחוזים השנה.

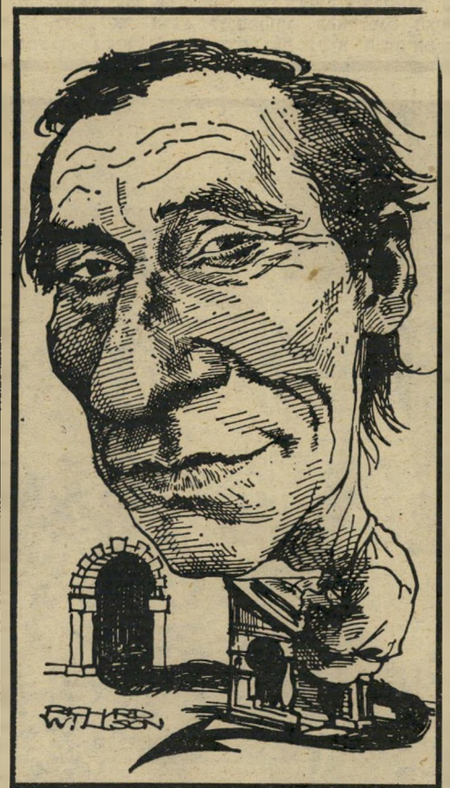
* **פופולאריות** — בהתאם. השמרנים מפגרים עתה ב־13 אחוזים אחרי הלייבור במשאלי דעת־הקהל. רק 31 אחוזים מעריכים את תאצ'ר כראש־ממשלה טוב. השמאל באופוזיציה הגביר את כוחו ולראשונה מאז 1945 קיימת בבריטניה תנועה של ממש לשינוי מיבני, סוציאליסטי אמיתי, בחברה ובכלכלה.

האזהרה לרגן ברורה, מפורטת ומתועדת. אך ספק אם יפיק באמת את הלקחים.

קולאקובסקי בדרכי סולז'ניצין

הפילוסוף הפולני לאשק קולאקובסקי, שגורש מפולין ב־1968 וחפך מרצה בכיר באוכספורד, הגיע סוף־סוף לימין הקיצוני.

עם גירושו דבק עדיין קולאקובסקי בסוציאליזם הומניסטי־מארכסיסטי בנוסח אלכסנדר דובצ'ק. בראיון שהעניק החודש לירחון הבריטי אינקאונטר, התכחש קולאקובסקי לסוציאליזם ודבק ברוב עמדותיו של הסופר הרוסי הגולה אלכסנדר

לאשק קולאקובסקי
סוף־סוף בימין הקיצוני

סולז'ניצין. בין השאר טען קולאקובסקי שהקומוניזם הוא גרוע מהנאציזם, מכיוון שהיטלר לא התערב בחיי המסחר והכלכלה ואיפשר יוזמה חופשית. „אין סוציאליזם בלי טוטאליטאריות."

רק בדבר אחד חולק קולאקובסקי על סולז'ניצין. הלאומן הפולני איננו יכול לקבל את השבחים של סולז'ניצין על מישטרו של הצאר הרוסי. מסתבר שקולאקובסקי שונא לא רק את הסובייטים, אלא גם את העם הרוסי.

נשיא רונאלד רגן
דוגמה רעה

אנשים בעולם

המלך קונסטנטין: האם צפוי שובו של גליקסבורג למולדתו בקרוב?

ינואר 81' — תאריך חשוב בחיי מולדתו של דמוסתנס: יוון נכנסה כחברה במועדון השוק־המשותף. האם תהיה השנה גם שנה גדולה בחייהם של המלך הגולה, קונסטנטין, ורעייתו, אן מארי (הנראים בתמונה עם אחותה של אן מארי, הנסיכה בנדיקט מדנמארק)? אם להאמין לשמועות המהלכות באירופה, עשוי המלך לחזור למולדתו בתור אזרח מן השורה, הנושא את השם מר גליקסבורג, כשם שמישפחתו נקראת בלונדון, מקום שבו היא מתגוררת מאז צאתה לגלות בשנת 1967' אך יש אחרים הסבורים, שהמלך לא יחזור כל זמן שקיים שילטון רבפוליקני.

סילבי קריסטל: מעמנואל העירומה לליידי צ'טרלי המזפשפת

לאחר שעוררה שערורייה רבתי בתפקיד עמנואל, במשך שבע שנים, עומדת השחקנית ההולנדית היפהפיה סילבי קריסטל להיכנס לדמות שערורייתית אחרת: ליידי צ'טרלי, שעוררה עליה את חמת אנגליה הפוריטנית בשנות ה־30, עד כדי כך שממציאה, ד.ה. לורנס, נאלץ לצאת לגלות. הרעיון להלביש את ליידי צ'טרלי על גופה של סילבי צץ במוחו של ז'יסט ז'אקין, במאי עמנואל, ולשם כך עלה לרגל ללוס־אנג'לס, שם גרה הכוכבת היום. ז'אקין הבטיח כמה מעמדים נועזים ביותר, אך ישאר צמוד למקור.

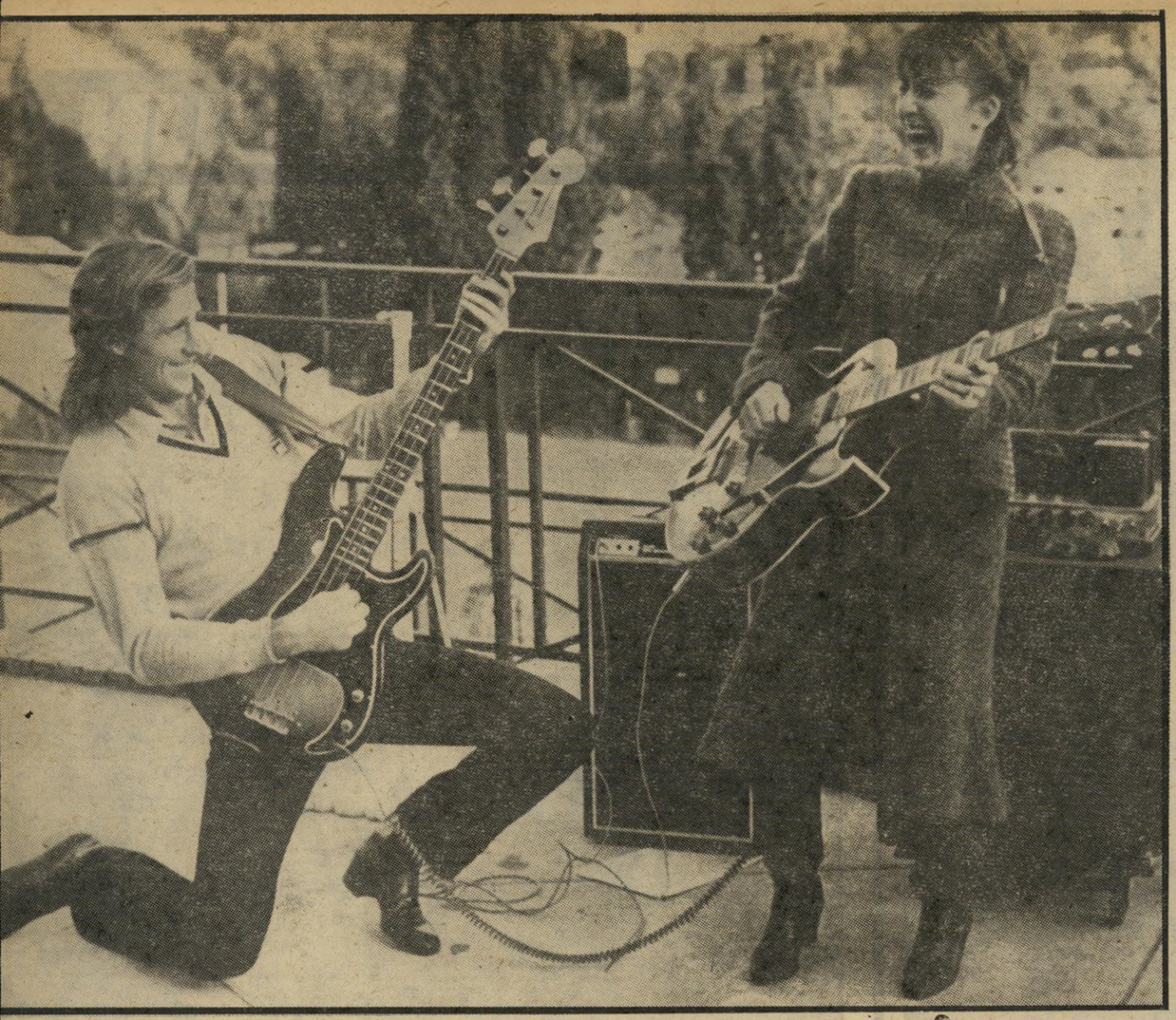
גאסטון תורן: ילד הפלא של אירופה

הקאריירה של גאסטון תורן, התופס את מקומה של סימון וייל כנשיא הפארלמנט האירופי, עתירה בסימני־דרך מרשימים: הוא למד רפואה ועבר למישפטים, כדי לעסוק בפוליטיקה, נבחר כבר בגיל 31 לייצג את ארצו, לוכסמבורג, בפארלמנט האירופי. היה ראש־ממשלה, נשיא עצרת־האו"ם ואף נשיא השוק־המשותף.

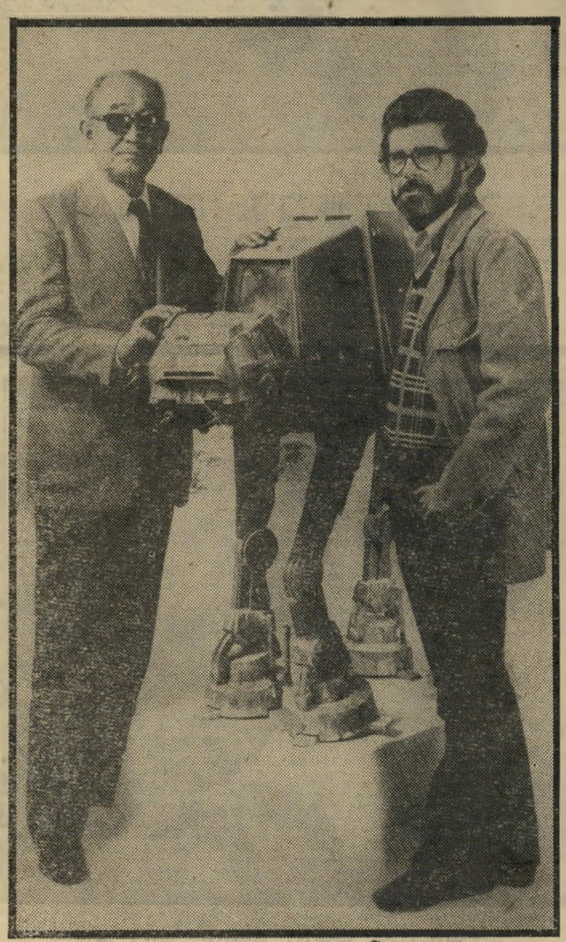
איימי קארטר: עבודת־בית שעלתה ביוקר

עכשיו כבר מותר לגלות: עבודת־בית של בת הנשיא היוצא, איימי קארטר, עלתה לתקציב המדינה כסף רב, כשבסוף־שבוע אחד נתקעה איימי עם שאלה על המהפיכה התעשייתית. אחרי שגם רוזאלין לא ידעה לענות, נתבקשו חברים במישרד־העבודה להפעיל את המחשב ולשלוח אל הבית הלבן במשאית מיוחדת את הסרט.

מריאנה וביורן בורג: שני מחבטים שחי גיטרות

ביורן בורג אינו יכול להיישאר בידיים ריקות. כשאינו מחזיק במחבט, הוא נוטל כלי אחר עם מיתרים מתוחים, והופך תלמיד נלהב של מורתו לגיטרה, אשתו, מריאנה, שהיא גיטריסטית מעולה. אמנם, הוא עדיין מגשש בצעדים ראשונים ועדיין אינו שולט בכלי כפי שהוא שולט במחבט, אבל אם ימשיך להתאמן בהתלהבות המצייגת אותו כעת, עשויים מאריאנה וביורן להפתיע את העולם לא רק כדואט על מיגרש הטניס, כי אם גם כדואט בעולם המוסיקה. אם לשפוט לפי הרוח הנכאה שבה קיבל בורג את הפסדו לג'ון מקנרו, בתחרויות האחרונות בפלשינג מדאו, מי יודע אם הכוכב השוודי אינו מכין לעצמו אלטרנטיבה לנסיגה מכובדת? כך או כך, זהי דרך נעימה לעבור את תופשת־החורף במונקו ולשמור על כושר בידיים.

אקירה קוראסווה: תודה לרובוט

גיבורי המאה ה־16 ביפאן לא תיארו לעצמם שכדי להיכנס להיסטוריה הקולנועית יזדקקו לעזרת רובוט. אבל, עובדה. אילמלא ג'ורג' לוקאס, במאי מילחמת הכוכבים, לא היה זוכה הגאון היפאני, אקירה קוראסווה (משמאל), להשלים את הסרטת קאגאמושה.

אורנלה מוטי: היופי שיסנוור את פלש גורדון

יופייה המיסתורי של אורנלה מוטי נשאב מאביה, יליד נאפולי, ומאמה, ילידת אסטוניה. תערובת מוצלחת זו תסייע בידה לעצב את דמותה של הנסיכה היפהפיה אורה, פרי דימיונו של אלכס ריימונד — מיי שייצר את הסידרה המצוירת המפורסמת פלש גורדון עוד בשנת 1934, אך עד היום טרם אויישה על הבד בשחקנים בשר ודם. לאורה תפקיד חשוב על הבד, באשר היא נושא אהבתו של הגיבור המציל אותה מגורל מר ממוות, שמכין לה הקיסר מינג. לאורנלה, בת ה־25, זוהי קפיצה מטאורית בקאריירה, מכיוון שזוהי סופר־פרודוקציה אמריקאית ראשונה בעשר שנותיה על הבד. עד עתה נמנתה עם הדור החדש של היפהפיות האיטלקיות, הכולל את לאורה אנטונלי, אורגוסטינה בלי ודלילה די לאוארו, אחרי הגדולות של הבד האיטלקי שהיו: לולוברדג'ידה, לורן וקארדינאלה. המצחיק מכל הוא שאורנלה התגלתה בדרך מיקרה ממש, כשהלכה ללוות את אחותה הגדולה, קלאודיה, למיבחן־בד, וזכתה בתפקיד בעצמה.

אנשים בעולם

דבורה הארי: אילו גדסה גרבו שרה פאנק

דבורה (דבי) הארי, הסולנית של להקת בלונדי, מכונה „גרטה גארבו של הפאנק". מיסתורית כגארבו הסתירה את שמה האמיתי במשך זמן־מה, והעדיפה שיכירו את השם בלונדי, כשם שעדיין היא מסתירה, על בימת הזמר, לפחות, את שערה החום מאחורי תדמית חיצונית של מרילין מונרו במיכנסי ג'ינס. מאז יסדה עם ידידה, כריס שטיין, את בלונדי, בשנת 74', לא שקטה על שמריה. במקביל ללהיטים רב־מכר כמו אכול לפי הקצב (1980), אוטומאריקן (81'), זכתה לביקורות נלהבות על תפקידה בסרט יוניון סיטי, שם היא מופיעה בדמות שונה לחלוטין: עקרת־בית נפחדת, הנשואה לרוצח פסיכופט, ודרך־אגב, בעלת שיער חום.

ברוק שילדס: „ליבי שייך לאמא!"

בת 15, שיבעה סרטים, שבע הצלחות. לא, ברוק שילדס כבר אינה תגלית, ואף לא מתחילה. היא גם לא ילדת־פלא. אבל יש משהו מפחיד בילדה המבוגרת הזאת, הצועדת קדימה בעזרתה הדחפורית של אמה שלה (איתה בתמונה). אמנם ברוק טוענת: לבי שייך לאמא, אני רוצה להתחתן, אבל בעוד 15 שנה.

סם נייל: שחק אותה פאולוס

רשות מיוחדת ללבוש את גלימתו של האפיפיור, יוחנן פאולוס השני, ניתנה לתגלית סם נייל, השחקן שגילם דמות של בעל אחוזה צעיר בסרט האוסטרלי הקאריירה המזהירה שלי. הצעד הבא בקאריירה המזהירה שלו הוא לגלם את דמותו של, לא פחות ולא יותר, קארול וויטה, הלא הוא האפיפיור הנוכחי.

אנשים

איזו מתנה שלח בנימין זיגל לאהרון אבו־חצירא, ואיך גילה השר שהעולם הוא עגול?

■ איך התפטר השבוע **דב קוץ**, דוברו של שר־האוצר **יורם אריזור**? הוא ניגש אל השר ואמר לו: „יורם, אנחנו לא בראש אחד. מישהו משנינו מוכרח להתפטר. אתה מוכן?"

■ עוד שתי בדיחות אכזריות על שר־הדתות **אהרון אבו־חצירא**: לילד החדש שנולד לו לפני חודש שלח תת־ניצב **בנימין זיגל** במתנה לול עם סורגים, כדי ש־יתרגל.

■ בדיחה שניה מספרת כי אבו־חצירא לומד בדרך הקשה כי העולם הוא עגול. הוא התחיל ברמלה וגם יגמור ברמלה (אם יורשע, כמובן.)

■ יושב־ראש הכנסת, **יצחק ברמן**, ראה בסרט־קולנוע את חדר־העבודה של **בניטו מוסוליני**, והיה נדמה לו שהחדר מסודר בצורה הדומה לחדרו בכנסת. הוא חזר ללישכתו ושינה את מקומו של השולחן.

■ ברמן, האדם היחידי המתגורר במישכן הכנסת, סובל לעתים מנדודי־שינה. בלילות כאלה הוא לוקח את מכוניתו ונוסע לשכונת מאה־שערים בירושלים. „בשעת לילה מאוחרת השכונה הזאת היא המקום התוסס ביותר בארץ. אנשים לא פוסקים מלהלך ברחובות, ובכל פעם שאני מגיע לשם, אני מרגיש יותר טוב."

■ מטה הבחירות של המערך התמקם במלון דבורה בתל־אביב, בקומה השניה. ח"כ **אברהם כץ־עוז** מיהר לתלות שלט על דלת חדרו: „נא לא להפריע, פה כבר עובדים!"

■ כשראה ח"כ **מנחם הכהן** שהח"כים ניגשו אל הח"כ החדש, **ואליד צאדק** חג'־יחיה, כדי ללחוץ את ידו, העיר: „האם זה הילד הצדיק?"

■ בישיבות סיעת־המערך בכנסת לא מוגש בדרך כלל כיבוד. לכן הופתעו חברי־הסיעה כאשר באו לישיבה הבשבועית שלהם ומצאו על השולחן סלסלות מלאות בתפוזים. הסביר להם ח"כ **שמעון פרס**: התפוזים הוזמנו כדי לחגוג את מינויו של דובר־הסיעה, **ישראל** („רוליק") **פלג**, כדובר מטה־הבחירות בתל־אביב. ח"כ **עוזי כרעם** הציע בו במקום סיסמה לבחירות: „אחרי שהממשלה האכילה אותנו במרורים, נאכיל אתכם אנחנו בתפוזים!"

■ בבניין הכנסת התקלקלה אחת משתי המעליות הנמצאות מובילות. למעלית השניה נכנסו החכ"כ **תופיק טובי** ו־**שולמית אלוני** ושר־הפנים

דויד שיפמן

ממלא־מקום ראש עיריית תל־אביב, היה לפני חודשים אחדים בלונדון, בשליחות העיריה. בשהותו שם התאכסן במלון „צ'רצ'יל", מלון מפואר שבו רגילים להתאכסן דמויות מעולם־השעשועים הבינלאומי. בית־המלון, המוציא עלון חודשי מהודר, צילם את שיפמן ואשתו שושנה, כשהם נופשים במלון, והגליון נפל בידי אורח ישראלי אחר, שהתמרמר על כך שעיריית תל־אביב, הנתונה במצוקה כספית מזה תקופה ארוכה, והמבשרת על כך בכל הזדמנות, שיכנה את שיפמן בבית־המלון היוקרתי. כיום עולה שם חדר ליחיד 180 דולר ללילה. „נכון שהייתי שם אורח, וזה לא עלה לי 180 דולר, אך אינני זוכר כמה עלה לי לגור שם," אמר השבוע שיפמן.

הד"ר **יוסף בורג**. אמרה אלוני: „אני לא מבינה למה המעלית כבר מקולקלת שבוע ימים, ואנחנו צריכים לבזבז זמן כדי לחכות תמיד למעלית השניה!" הגיב בורג: „בבית־המועצות בא דובר של בית־חרושת לשלטים ואמר כי הם העלו את התפוקה פי שניים. כאשר שאלו אותו מה הם עשו פי שניים, השיב: כתבנו כי המעלית בתיקון."

■ לביקור בקאהיר נסע עורך השבועון הצרפתי ל'־אקספרס, **איב קיאו**, בלוויית כתב השבועון בישראל, **חזי כרמי** ואשתו **רני**. קיאו היה כתב היומון הצרפתי לה פיגרו בקאהיר לפני 15 שנה, וב־1966 גורש משם על־ידי המצרים. מאז לא ביקר שם. רק עכשיו הובהר לו מדוע גורש אז. הכתבות שכתב על מילחמת־תימן לא מצאו חן בעיני שר־המילחמה דאז, המרשל **עבד־אל־חכים עמר**, והוא שהחליט לגרשו. קיאו הלך לבקר באיזור שבו התגורר אז בקאהיר, ברובע זמאלק המפואר, המשקיף על הנילוס. אחת משתי בנותיו נולדה שם. בעוד חזי כרמל ביקר שם בפעם הרביעית, היה זה ביקורה הראשון שם של אשתו רני, והיא עסקה בבירור אפשרויות של צילום סרט בקאהיר.

בלה בכך

הרבנית, אשתו של אברהם בכר, חרב של יוצאי בולגריה ביפו, באה עם בעלה למיסעדה סינית בתל־אביב, שם נערכה חתונה של נערה יוצאת־בולגריה, בשם כרמלה קפון, והמלצר הראשי של המיסעדה, שהוא תאילנדי. בעיצומה של המסיבה ניגש הרב אל המיקרופון והזמין את אשתו לשיר לאורחים כמה שירי־מולדת. הוא גם החזיק למענה את המיקרופון, והיא ליוותה את שירתה בתיפוף על צלחות. אחרי מחרוזת של שירי־מולדת, שרה מחרוזת של שירים בולגריים. בני משפחתו של החתן והתאילנדים במקום לא הבינו במה דברים אמורים.

כרמליטה, סנגריה, זה מה שהיה חסר אצלכם בחגיגה.

היפכו את כרמליטה למשקה אישי העשוי בסגנון שלכם, לאנשים שאתם אוהבים. שתו והגישו כרמליטה סנגריה קר או חם, לבד, בזוגות, במסיבה ובכל מקום.

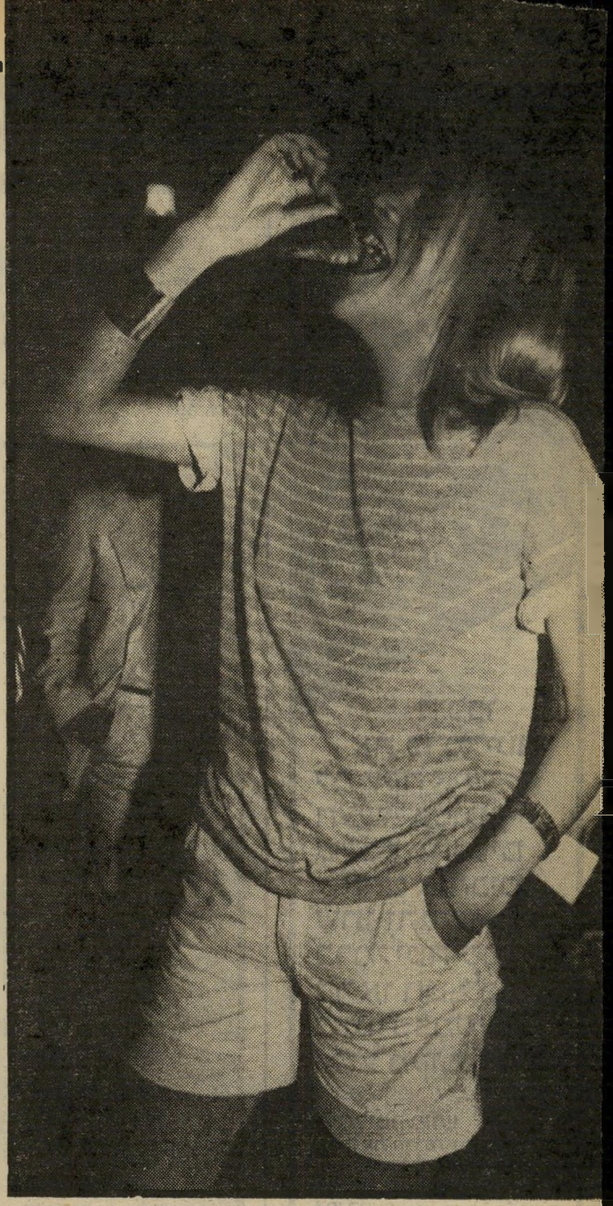
כרמליטה פונש
חממו את הכרמליטה בסיר עמוק, הוסיפו פלחי פרי הדר טבעי, פירות העונה וקינמון לפי הטעם.

כרמליטה קר
הוסיפו לכרמליטה קוביות קרח, פלחי לימון, או פרי הדר אחר, פלחי תפוחי עץ, וקינמון לפי הטעם.

כרמל מזרחי

הזולת הצהובה

הפעם אצל כץ, במיסעדה החדשה, שקושטה ועוצבה בצורה אלגנטית ומהודרת. קאלמרי, סרטנים ואווז אפוי הוגשו שם בשפע, והמשק־אות, שהם הגורם הראשון למצב־רוח טוב, זרמו שם בלי חשבון. נזכרתי שאפשר גם ליהנות מבלי לרקוד ריקודי־דיסקו, מבלי לשיר שירי־מולדת, אלא מספיק לשבת עם ידידים ותיקים, לאכול מזון משובח, לשתות משקאות חריפים וסתם לקשקש ●●● הדרך לכפר הערבי, טייבה היתה נעימה, וה־פרדסים, העמוסים בתפוזים, הדיפו ריח משכר. זו הפעם הראשונה שהזדמן לי לבקר באחד מכפרי המשולש, לשם נסעתי כדי להש־תתף בחפלה הגדולה שערכו ידי־דים לחבר־הכנסת החדש **ואליד צאדק חג'־יחיא.** חששתי קצת, כי לא הכרתי שם אנשים רבים, אך עזבתי את המסיבה עם הרבה מכרים חדשים, שקיבלו את פני ברוחב־לב ובידידות רבה. הר־בה ערבים חבושים בכפייה לא ראיתי שם, וכל הנשים הערביות היו אלגנטיות ביותר, בלי פרוות או יהלומים ●●● אצל כץ הצ־טופפו כולם במקום הקטן ועטו על המזון שהוגש. איש לא טרף את האוזו בגסות, כולם היו עדינים בטעימות שלהם, ומסביב לכל שול־חן ישבו חברים ושוחחו. המשקאות במקום העלו את מצב־הרוח מיד, ואנשים המשיכו לזרום למקום, לחצו את ידיו של מנפרד וחיפשו את החברים שלהם ●●● באולם ענקי עמד שולחן ארוך ורחב, לידו עמדו עשרות כיסאות וכל ידידיו של ואליד באו בזה אחר זה. זיתים, פיתות עם חמוצים, עוגות עם קרם וקפה ריחני הוגש שם בשפע. ואליד הסתובב כמו חתן, עם חיוך רחב ומאושר, ולחץ את ידי אורחיו. ה־ערבים והישראלים, שבאו לחפלה שלו. ששת ילדיו התרוצצו בין האורחים, ואשתו דאגה שהאור־חים יטעמו מן המאכלים שעל ה־שולחן. השופט המחוזי **יוסף חאג'־יחיא,** שהוא בן־דודו של ואליד, בא עם אשתו היפהפיה **סוהיר,** שהיא גם אחותה של **בת־שבע,** אשתו של ואליד. בני משפחה אחרים של ואליד הסתובבו גם הם במקום, ובלי מוסיקה, רי־קודים או שירה ערכו מסיבה לח"כ החדש ●●● **גיזה אזמגור** לא רצתה לאכול הרבה, כי היא עדיין שומרת על דיאטה, **ושושיק שני** לא נגעה בבשר, כי היא צימחונית, אך השתיים נשארו עד תום המסי־בה.

בת 17 היא הדוגמנית מרים אלון, עולה־חדשה מצרפת, המתגוררת עם אמה בנתניה. מרים גבוהת־הקומה היא דוגמנית מועסקת מאוד בבית־אופנה בתל־אביב. בתמונה: היא אוכלת סרטן. מרים הבלונדינית באה עם מיכנסיים קצרים למיסעדה.

תחיה אופר ממסיבה למסיבה

הפתיחה החגיגית של מיסעדת הביסטרו לה־בוהם, שערך מלך הפיצות הגרמני, **מנפרד כץ,** הז־כירה לי את הימים הטובים שהיו לפני שנים רבות, כאשר **לפרד־ריקה סגל,** מלכת חיי הלילה של תל־אביב דאז, היה מועדון שאליו נהגו לבוא אנשים רבים מן הבו־המה ומן העיתונות, מן המיסחר ומן הצבא, והיו יושבים בצוותא, שותים, זוללים ומרכלים. כימעט כל החברים מאותם ימים התייצבו

עבר היא גרושתו של מנפרד כץ, אלישבע, שבאה לחגוג עימו במיסעדה החדשה. גם בנה נכח במקום, בעוד בתה נמצאת בהמבורג.

הווה היא שולי חנני, שבאה לפתיחה מיד עם תום ירח־הדבש שלה. שולי מברכת את בעל המיסעדה ומבטיחה לו לבוא לעיתים־קרובות.

מלכה ופרקליט היא פרדריקה סגל, מי שהיתה מלכת חיי־הלילה של תל־אביב לפני שנים אחדות. פרדי ממעטת לצאת לאירועים חברתיים. בפתיחה פגשה בעורך־הדין צבי לידסקי, המרבה לצאת לבילויים.

בן וידידה הוא איתן כץ, בנו של מנפרד, שעזר לאביו לארח את הבאים לפתיחה החגיגית. הוא דאג לחלק משקאות ולהגיש את המזון. עימו בתמונה: ידידתו, איריס. פתיחת המיסעדה הזכירה את הבילויים של ימים עברו.

שושיק שני, השחקנית, טוענת לא מן ה־בשרים אלא מן הירקות. „אם אני אצטלם עם בשר, אני אקלקל את תדמיתי כצימחונית."

חזי כרמל, כתב השבועון הצרפתי „ל'אקספרס", טוען מן החטיפים במיסעדה. חזי חזר מטיול בקאהיר בימים אלה, והביא עימו פריסות־שלום מכמה מצרים לידידיהם בארץ.

אתי אולמן, מי שהיתה נערת־זוהר ושחקנית וכיום עובדת בטיפוח־יופי אצל קוסמטיקאית, באה עם כובע מיצחייה על ראשה ומעיל פרווה על כתפיה.

משני ציד הדלפק

עמדו הבמאי יגאל שילון והזמר יגאל בשן, שבאו עם נשותיהם, זהבה שילון ומיקה בשן. מיקה העדיפה להתרכז בשתייה, בעוד האחרים גם זללו. זהבה היא דיילת „אל־על" לשעבר. מיקה היא בתו של יעקוב מרידור.

אשה לבדה

היא דפנה נוי, מי שהיתה פעם סגנית מלכת־היופי של ישראל. דפנה, הנמצאת בהליכי גרושין מבעלה, הארכיטקט יורם רסקין, באה לבדה למסיבה.

בה אצל מנקה, כל אחת מסביב לשולחן אחר, עם סיפורים שונים ●●● אחותו של ואליד, **סאמיה צאדק**, סיפרה לי כי היא מורה של כיתות ב' בטייבה, וכי בנות מישפחה אחרות עוסקות גם הן בחינוך — בות'יינה היא גננת, סוהיר, אשת השופט, היא אחראית על מעון נעמת במקום, ובנות אח אחרות גם הן מורות. כולן נשים עובדות עם קאריירה משלהן. **פאת'יה צאדק**, בת אחיו של ואליד, היא מורה לטבע. „אני גרה בקוטג' שיש בו עשרה חדרים. אין לי עוזרת, כי כל העוזרות מעדיפות לעבוד בתל־אביב ולא אצלנו בכפר. לפני שאני הולכת לבית־הספר אני מנקה את הקומה העליונה, וכאשר אני חוזרת הביתה אני מנקה את הקומה התחתונה בבית," אמרה לי. „יש לי מדיחכלים ומיקסר ואני אוהבת לאפות לארבעת ילדי. אני קונה את הבגדים שלי ברחוב דיזנגוף, אצל שניידמן או אירוניר, ומקווה לנסוע בחופשה הבאה שלי לקאהיר רק עם הבעל, בלי הילדים." היא הוסיפה ●●● פרדריקה סגל באה למסיבה של כץ, ושאלה כל אחד ממכריה הרבים איפה הם נמצאים ולמה היא לא רואה אותם הרבה. הזמר **יגאל בשן** בא למקום עם הבמאי **יגאל שילון** ועם הנשים שלהם **זהבה ומיקה**. מיקה סיפרה לי כי היא תופרת בעצמה את בגדיה האופנתיים, והסכימה לתפור גם לי זוג מיכנסיים. „אצלי

(המשך בעמוד 22)

על השטיח

בסלון ביתו יושב הח"כ החדש, ואליד צאדק חג'יחיא. הוא הזמין כמה מאורחיו, שבאו אל החפלה, ומשראה כי כל הכיסאות תפוסים, התיישב על השטיח.

אשת הח"כ

היא בות'יינה, שבעת החפלה הגדולה דאגה להגיש מזון לילדיה הקטנים. יש לה שישה ילדים והיא עובדת כגננת בטייבה. היא לבשה חליפה שרכשה בדיזנגוף.

(המשך מעמוד 21)

תקבלי את המיכנסיים בלי לבוא למדידות רבות, אפילו תשתי כוס קפה, וכעבור שעה תקבלי מיכנסיים מוכנים." הבטיחה לי ●●● „בעלי עוזר לי בבית," אמרה לי סוהיר, אשת השופט. „את הקפה אצלנו אני אף פעם לא עושה. הוא גם מכין את השישליק ואת הסלטים." אמרה. „אני רגיל להכין קפה עוד מהקופה שהייתי סטודנט, לא גרתי עם הורי והייתי צריך לעבוד ולהתפרנס וגם לדאוג לעצמי," אמר ה' שופט ●●● **שוקי חנני** באה עם בעלה הטרי, וסיפרה שחזרה מירח־דבש מהנה. הדוגמנית **מרים אדון** באה מביתה בנתניה. והיתה היחידה שלבשה מיכנסיים קצרים

האם

בת השיבעים של ואליד חג'יחיא רוסאן צאדק. היא היתה בביתו של הח"כ וקיבלה את האורחים שבאו אליו.

ביתה של הכוריאוגרפית **מירל'ה שרון**, שאמרה: „החלטתי שאצלי בבית לא יעמדו במסיבת־קוקטייל, אלא ישבו בסלון שלי," אך כולם, לאכזבתה, בחרו לעמוד ולדבר. ה־קוקטייל, שנערך לכבוד אורח מ־צרפת, הביא למקום גם את שגריר צרפת בישראל, **מארק בונפו** ו־אשתו, **מוניק**, שבאו באיחור של שעה ●●● בטייבה, אחרי החפלה הגדולה באולם הענקי, הזמין ואליד כמה מן האורחים אל ביתו. שם, בסלון שלו, פגשתי את אמו, שלח־צה את ידי כל אורח. השופט סיפר לי כי אשתו, סוהיר ואשתו של ואליד הן אחיות. „אנחנו שבע אח־יות ואח אחד ואבינו הוא מחמוד נאשף, מי שהיה חבר־כנסת בשנת 1955," אמרה לי סוהיר. „אצלנו

החפלה הגדולה

נערכה באולם ענקי, ליד ביתו של ואליד צאדק חג'יחיא. מסביב לשולחן ענקי, העמוס במזון, ללא משקאות חריפים, הצטופפו אורחיו של חבר־הכנסת החדש. אחרי שטעמו מן הפירות, הפיתות והעוגיות מאפת־הבית, הוגש קפה.

על גרבי צמר בהירים, תילבושת שהלמה אותה ביותר. גם **אייבי נתן** בא אל כן והודיע שהספינה של קול השלום כבר מתוקנת ו־משדרת כרגיל ●●● בין המסיבה של מנפרד לבין החפלה בטייבה הספקתי גם לקפוץ לבית־מלון תל־אביב, ששינה את שמו בשבוע שעבר, כשעבר לבעלות חדשה. שם, בנוסף לארוחה בסיגנון פור־טוגזי, ראיתי גם להקה של סטר־דנטים מפורטוגל, שהדגימו ריקו־דים מהירים מאיזור אחד בפורטוגל וריקודים איטיים מאיזור אחר. ה־ריקודים המהירים מצאו־חן בעיני יותר והזמרת ששרה שירים פור־טוגזים היתה אשה מבוגרת למדי, שהזכירה לי משום־מה את הזמרת **עמליה רודריגז**, ששרה שירים בכיינים לפני שנים רבות בארץ ●●● כשלא הייתי עסוקה בבית־המלון הצצתי למסיבת־קוקטייל ב־הבעלים עוזרים בכל דבר. אנחנו נשים עובדות. בכלל אנחנו שומ־רות על קישרי מישפחה הדוקים ביותר, ובכל שבת כולנו באים אל אבא עם הבעלים והילדים," אמרה לי פאת'ינה. לחופשות הן נוסעות לקאהיר ובקיץ הן הולכות לים, ליד חוף חיפה, שם הם שוכרים בונגלו ומרגישים כמו בבית־מלון. ●●● שבוע של אוכל ומשק־אות עבר עלי.

בנות חג'יחיא

הן מימין: סאמיה צאדק, אחותו של ואליד, שהיא מורה בכיתות ב' בכפר. ליד הח"כ עומדת בת־אחיו, פאת'ינה צאדק, שהיא מורה לטבע בבית־הספר בכפר. לכל אחת מהן ארבעה ילדים.

אשת השופט

סוהיר מסבירה כיצד בעלה עוזר לה בבית, במיטבח. מאחוריה: השופט יוסוף חג'יחיא, האומר: „כשאני בבית אני תמיד במיטבח ולא מפני שאני אוכל, אלא אני עוזר לאשתי בעבודה."

חדש
פנסי רכב

חסור מאות שקלים!
ע"י חדש אחריות לשנה
פנסי החזית ברכבך

לוין-טופז
רח' גבורי ישראל 157,
ת"א. טל. 252989

מבצע
צבעי שיער
אימדיה סלקציון
במחיר
5 6

צבעי השיער הטובים והנפוצים ביותר בעולם, מבית IMEDIA L'ORÉAL פריז.

צבעי השיער אימדיה ניתנים לאיחסון תקופה ארוכה בתנאים נורמליים

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל-אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227118, 772118

זה עובד?

(1) ארט-דיירקטור מחפש בית.

(2) מנצח מחפש תזמורת.

בואו נראה איך עובדת הקומוניקציה בעולם הקומוניקציה

מצא אותנו!

סידרה חדשה לטיפוח עור הפנים של „תיא"

סדרה חדשה בת 5 מוצרים לטיפוח עור הפנים מתוצרת חב' „תיא", יצאה לשוק בימים אלה. סדרה זו מהווה המשך לקו הייצור של חב' „תיא" בנושא טיפוח העור. הסדרה כוללת ארבעה קרמים בצנצנות וכן תחליב לחות לעור שמן — (בבקבוק).

1) **קרם לחות לעור רגיל עד יבש** — הקרם מכיל תרכובת של חומרים טבעיים ופעילים לשמירה על מאזן הלחות הטבעי של העור.

2) **תחליב לחות לעור שמן** — התחליב מכיל, נוסף על החומר שומר הלחות, גם תרכובת של חומרים פעילים הגורמים להתחדשות תאי העור כגון: ויטמין E, טריגלצרידים ולנולין נמס.

3) **קרם לילה מזין לעור יבש** — הקרם עשיר בחומרים חדישים כגון: שמן מינק, תמצית נבט חיטה, ותרכובת של ויטמין E ושומנים צמחיים להחיאת העור היבש, בנוסף לחומרי הלחות ותמציות הצמחים המיועדים להמרצת מחזור הדם ולשמירה על מאזן הלחות של העור.

4) **קרם קולגן לעור יבש** — קרם הקולגן הוא קרם מסיס טבעי וגורם להחזרת מאזן הלחות החשוב כל כך לעור. יש לציין כי זהו קולגן מסוג חדיש יותר ומרוכז יותר. נוסף על הקולגן מכיל הקרם תרכובת של שומנים צמחיים וויטמין E להחיאת רקמות העור.

5) **קרם קולגן לעור רגיל עד שמן** — הקרם לעור הרגיל מכיל קולגן מסיס טבעי המעניק לעור לחות וגמישות.

מכירת חיסול

בטלדרסים לגברים
מעור משובח
מהיצרן לצרכן

עור-טופ

אופנת זמש ועור
תל-אביב, גאולה 44, פינת אלנבי 52
טל. 657792 ● פתוח: 2—9, 4—6

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

ד"ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

תן טרמפ לחייל

דובפין
רהיטים עם מגע אישי

מבחר מזנונים בעיצוב יוקרתי, עשויים עץ אשה בציפוי פורניר, הפינות והשוליים עץ מלא ✶ ניתנים להרכבה בצרופים שונים בשילוב עם קש אוסטרי

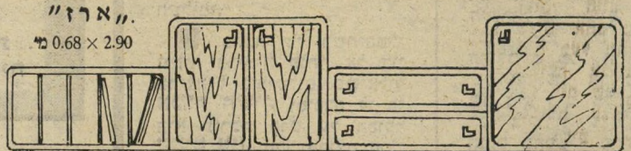
„דולפין 81"
2.50 × 1.28 מ'

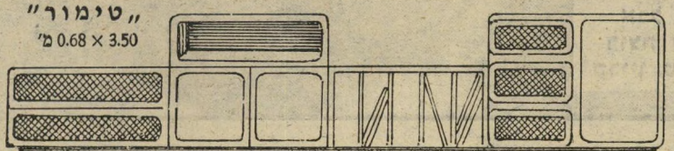
„דולפין 80"
3.65 × 1.46 מ'

„ארז"
2.90 × 0.68 מ'

„טימור"
3.50 × 0.68 מ'

סוקולוב 53, הרצליה, טלפון: 88006, 052-81553

פתוח: 16.00—19.00 ✶ 8.30—13.00 ✶ יום ב' אחה"צ סגור

בלונים

מאת דניאלה שמי

יורם אריזור נואם

אנשים

הזוגות הצעירים יגורו במקררים ויראו בטלוויזיה הציבעונית איך נראה חלב

■ אחרי שחזר מקאהיר יצא קיאו לארוחת־ערב במיסעדה הסינית בכפר־שמריהו ובעודו סועד, נכנס למיסעדה שגריר מצריים בישראל, **סעד מורתדא**. השניים נפגשו בלבניות. הם מכירים ותיקים, מאז היה מורתדא שגריר מצריים במארוקו וקיאו בא לשם למען כתבה.

■ שגריר ישראל במצריים **אליהו בן־אלישר** שמע לאחרונה כי חברה ישראלית עומדת לשווק שוקולד למצריים, מבלי לציין כי היא תוצרת־הארץ. זעם השגריר: „בשביל זה הקמנו כאן שגרירות והנפנו דגל, כדי למכור שוקולד מתחת לשולחן?"

■ תערוכה בשם באספקלריה של המיטים מתקיימת בימים אלה בירושלים, שם ניתן למצוא מיכתב שכתבה המשוררת **לאה גולדברג** אל פקיד־השומה ב־1955. בין היתר כתבה: „אני אינני חנווני, ואפילו לא פקידה. אני סופרת, המתקיימת משכר־סופרים ותירגום, והספר האחרון שתירגמתי היה עבודה של חמש שנים, מילחמה ושלום. אחרי מה ששילמתי, אין לי עכשיו כסף, ובאורח האנושי ביותר, היה ראוי לחלק את תשלומי."

■ כתבת של רשת־הטלוויזיה בריטית פנתה אל דובר־צה"ל בירושלים, סגן־אלוף **אמיר חשין**, וסיפרה לו כי היא עורכת סרט על הסופר **עמוס עוז**, חבר קבוצת חולדה, ומבקשת שחיל־האוויר יפסיק את טיסותיו מעל הקבוצה בשני ימים מסויימים, כי רעש המטוסים מפריע להקלטת התוכנית.

■ בערב ראיונות של הדסה במלון הילטון בירושלים ריאיין **עזרא רפופורט** את הפסיכיאטרית **עמרה קפלן־דינור**, בתו של **אליעזר קפלן** המנוח, מי שהיה שר־האוצר הראשון בממשלת־ישראל. היא נשאלה מה היא חושבת על קרוסלת שרי־האוצר האחרונים, ומה חושבת על כך אמה הקשישה, הד"ר **רבקה קפלן**. השיבה הפסיכיאטרית: „לאמא יש לב טוב. בכל פעם שהיא רואה שר־אוצר חדש בטלוויזיה, היא אומרת כי כדאי שיתפטר לפני שיקבל התקף־לב. אך לדעתי הם כולם Bums, שפירושו הולכי־בטל."

■ באותו ערב־ראיונות השתתף גם הכומר ההולנדי **דיקס ואן־דר־חובן**, היושב בירושלים מאז 1967 עם אשתו הערביה. אחרי שכל השגרירויות הזרות עזבו את ירושלים ועברו לתל־אביב, כולל השגרירות ההולנדית, הוא הקים „שגרירות נוצרית" של רצון טוב דווקא בירושלים. הוא אמר: „אני חושב שאתם, הישראלים, חיים באשליה כבר שנים. אתם מדברים על ההולנדים כעל הוורד הריחני של אירופה, אך מזמן הריח שם הוא ריח של נפט. אצלם יש ביקורת עצמית נוקבת, ואתם מחפשים פרחים."

רולף ליברמן מי שהיה מנהל האופרה בפאריס, וכיום הוא פנסיונר, בא ארצה לביקור כדי לייעץ ליושב־ראש המועצה לתרבות ולאמנות, אבנר שליו, כיצד לייעל את ניהול האופרה הישראלית. למסיבת־קוקטייל שערכו לו אנשי המועצה בא רולף בחברת ידידתו הלן וידא, שעימה הוא מתגורר כבר שנים אחדות. הלן היא שדרית פופולרית בטלוויזיה של פאריס. למסיבה שנערכה לכבודו בא באיחור של שעה.

מולה עשת

צלם־האופנה הוותיק, הציג בתערוכתו צילומים של כל קיר מיוחד תלה את תמונות כל הדוגמניות, ולאורחים נאמר שהם יכולים לרשום עליהן „גראפיטי" — כתובות והערות כאוות־נפשם. על התמונה של קארין דונסקי,

המעווה את פרצופה, כתב מישהו: „זה היה חריף", ועל תמונה של ונדי מור בעלת הפה הפתוח, כתב מישהו: „לה, לה, לה!" על תמונה של דוגמנית, שאת פניה מכסה בלון, כתוב: „עדיף כך." על תמונה של דוגמנית אחרת, פעורת־פה, כתוב: „הצילו!" על צילום של דוגמנית העומדת פסוקת־רגליים כתוב: „אוצר טמון בין הרגליים."

■ שוער קבוצת הכדורגל של מכבי יפו, **הרצל קביר־יו**, לקח את אשתו לבית־החולים ליולדות בקריה, ונאלץ לעזוב ולנסוע לסידורים. כעבור כמה שעות טילפן אל בית־החולים לשאול על מצבה של היולדת. כאשר הסביר לו הרופא, הד"ר **שאול דוידוביץ**, כי עליה עוד להמתין כמה שעות עד הלידה, שאל הרצל: „מה אני צריך לעשות?" ענה לו הרופא: „אתה את שלך עשית כבר לפני תישעה חודשים. עכשיו תשתדל רק שלא לחטוף גולים." כעבור כמה שעות ילדה אשתו בת, שנקראה בשם **קארין**.

■ עורך־הדין **אברהם בריר** פתח החודש מישרד בשדירה השביעית במנהאטן בניו־יורק, שבה מועסקים עורכי־דין ישראליים. הם יעסקו במתן ייעוץ מישפטי על החוק הישראלי לחברות ישראליות, הפועלות בארצות־הברית, ולחברות אמריקאיות הפועלות בישראל. בשהייתו האחרונה באמריקה פנו אל בריר עורכי־דין רבים מישראל שירדו, והוא סירב, לדבריו, להעסיק במישרדו החדש יורדים. הוא יביא מישראל עורכי־דין שישהו שם זמן קצר ויחזרו לארץ.

■ העיתונאי **מדי לויטה** טייל עם כלב־הפודל הקטן שלו ברמת־גן, כאשר לפתע תקף את הפודל כלב־זאב ענקי, ללא מחסום או רצועה. לויטה נכנס לקרב עם הכלב הגדול, ואחר־כך הלך למישטרה להתלונן על־כך. כעבור כמה ימים קיבל הודעה מן המישטרה ברמת־גן להתייצב שם, ואמרו לו כי אחרי חקירה התברר להם כי גם הפודל הלך ללא מחסום או רצועה, ולכן הולכים לתבוע אותו על כך, כי על פי החוק אסור לבעלי־כלבים לטייל עם החיות ללא מחסומים או רצועות. הוא גם התבקר לשחרר את עצמו ב־ערבות של 500 שקל. לויטה פנה אל ח"כ **יוסף תמיר**, שיגיש על כך שאילתה בכנסת.

■ השבוע חולקו פרסי כינור דויד בעת שעלה שרי החינוך **זבולון המר** על הבמה כדי לברך, נשמעו מן היציע קולות־רעש. אך מי שחשש שהיו אלה מפגינים נגד השר, נרגע. בטעות נמכרו כרטיסים של שתי שורות ב־יציע פעמיים, והאנשים שעלה בגורלם למצוא את מקומם תפוס, עוררו את המהומות.

■ הבמאי **יגאל שילון**, שזכה בפרס במאי־הסרט של השנה עבור ביום סירטו חייך, אכלת אותה, זכה בפיסלון של כינור דויד, שעליו היה חרוט בטעות שמו של **דן שילון**, אחיו המכהן ככתב הטלוויזיה בניו־יורק. יגאל החליט שלא להחזיר את הפיסלון לתיקון הטעות, אלא לשמור עליו, מ־שום ש„אחי לא אהב את הסרט, ועכשיו הפרס הוא על שמו. שיישאר אם כן כמות שהוא, לאחי לדראון עולם."

■ אחרי הופעתו של ראש עיריית פמאגוסטה הגולה, **פאפא ואסיליו**, בתוכנית־הטלוויזיה שעה טובה, שבה רואיין באנגלית על־ידי המנחה **מני פאר**, פנתה הנהלת אולפן עקיבא בנתניה אל פאר וביקשה ממנו לאתר את ואסיליו, כדי למסור לו כי ה־אולפן החליט להעניק לו שיעורים בעברית בחינם.

■ מני פאר אומר על תוכניתו של שר־הנוצר, יורם ארידור: „לפי התוכנית הכלכלית שלו, יגורו הזוגות הצעירים במקררים גדולים וריקים, ויוכלו להראות לילדים שלהם בטלוויזיה ציבעונית איך פרה שחורה נותנת חלב לבן."

ציפה גוב

אמו של הזמר גידי גוב, מחבקת את עמיתו ללהקת „דודה" דני סנדרסון. ציפה, העובדת באגף־התיירות בירושלים, סיפרה כי כאשר גידי היה קטן, הוא אמר לה שהוא רוצה לשיר, והיא סיפרה זאת לידידתה, המפיקה מרים עציוני, שענתה לה אז כי שירה זה לא מיקצוע טוב. כיום מפיקה עציוני את תוכנית הלהקה של גידי, וציפה חודיעה לה כי שירה זה מיקצוע טוב. בנה גם מצליח וגם אוהב זאת. אחרי הצגת־הבכורה באה האם אל מאחורי הקלעים, וגם רינה סנדרסון, אמו של דני, באה לשם. אמו של דני התגוררה כמה שנים בלונדון, שם שירת אביו כנציג חברת „אל־על". מאז שחזרו אינם מפסידים אף הצגת־בכורה.

הילדה חנה'לה מ"ארצאג

אני מעריץ את חנה מרון. אני מעריץ אותה מזה שנים רבות — ובכל פעם ביגלל סיבה אחרת.

התחלתי להעריץ אותה כשחקנית, בהצגות הראשונות של התיאטרון הקאמרי. פעם, במילחמת תש"ח, בא התיאטרון למחנה שלנו (נדמה לי שזה היה בתל־נוף) ואחרי ההצגה שלחו ג'יפ של שועלי שימשון ללוות את השחקנים עד רחובות. חנה מרון שלטה בכיפה (אם כי הייתי אז מאוהב במיקצת בבתיה לנצט, אולי מפני שהיתה ההיפך הגמור ממני).

מאז נתקלתי בחנה בהצגות ובמסיבות. פעם, במסיבה של שגרירות כלשהי, כשהיינו שתויים ועליזים, שרנו כצמד שיר־ילדים גרמני על חתונת הציפורים — היא זכרה כמה שורות, אני זכר־תי כמה שורות, והיו גם כמה ציפורים שנשמטו מ־זיכרון שנינו.

מרון

כאשר נפגעה במינכן, חשתי צורך לבקר אותה. ערב־פסח הגעתי לעיר ה־בוארית, מצאתיה בבית־החולים והבאתי לה מצות ויין ישראלי. השחקנית, ש־כמה שבועות לפני כן רקדה על הבמה בדמותה של דוליי, ניסתה להתמודד עם מצבה החדש. יצאתי מבית־החולים מעודד.

תקרית־הדמים, שבה איב־דה חנה מרון את רגלה, הוסיפה להעסיק אותי לאחר מכן בצורה מוזרה. ההתנקשות בוצעה על־ידי חולייה של אירגון־פידאיון קטן, שבראשו עמד הד"ר עיצאם סארטאווי. אירגון זה הצטרף לאחר מכן לפת"ח. סארטאווי עצמו הפך במרוצת השנים ראש כוחות־השלום באש"ף. מאז סיכן את חייו יום־יום, במשך שנים, ביגלל מגעיו עם ישראלים. אחדי שנרצח ידידו סעיד חמאמי, האיש שפתח במגעים אלה, עמד סארטאווי בראש הרשימה של המיועדים־להירצח בידי הקנאים הקיצוניים, סוכני לוב ועיראק.

בשיחות עם סארטאווי עלה לא פעם שמה של חנה מרון, ובשיחות עם חנה מרון עלה לא פעם שמו של סארטאווי. כאשר יקום השלום, ארצה להיות השושבין לפגישה של שניים אלה. אני בטוח שהם ימצאו חן זה בעיני זה.

השבוע הזדהיתי שוב עם חנה. כשהופיעה על מירקע הטלוויזיה, בסידרה עמוד האש, היא דיברה גם בשמי. היא ייצגה דור שלם של יוצאי־גרמניה, שבאו ארצה כילדים. חוויותיה היו כחוויותי.

שנינו הננו בי אותו שנתון (היא צעירה ממני ב־73 ימים). שנינו ראינו את החודשים האחרונים של הרפוב־ליקה הוויימארית, ואת החודשים הראשונים של הרייך השלישי. שנינו ירדנו כילדים בכבש האוניה ביפו, כש־למטה ממתין לנו בסירה ספן ערבי אימתני, בעל שפם גדול וטרבוש.

פרק זה של עמוד האש היה בבחינת רהביליטציה סופית של הורינו, העולים מגרמניה. קרה להם מה שקורה לכל גל של מהגרים חדשים בארץ של הגירה. הוותיקים בזים לחדשים. החדשים נקלטים בהדרגה, הופכים לוותי־קים, ובזים למי שבא אחריהם. (יש על כך מערכון משעשע של אורי זוהר.)

כשבאו הורינו (ואנו עימם) בזו להם, רימו אותם, התעללו בהם. הם התרוששו במהרה. שם־הגנאי "ייקה־פוץ" רדף אותם. הם נאבקו קשה על קיומם ועל כבודם העצמי — אף שהביאו עימם נכסי־תרבות שעלו בהרבה על מה שהיה מצוי בארץ.

אנחנו, הילדים של אז, רצינו להיטמע בין הצברים. הצטרפנו למחתרות, לתנועות־הנוער. התבוללנו אך נשארנו גם שונים. תודות לשפת־האם שלנו, היו פתוחים לפנינו אוצרות־תרבות כבירים, שהיו אז חסומים לפני הצברים. חנה מרון מייצגת תופעה זו היטב.

בסך הכל, אחרי כל המכאובים והתקלות, סיפור העליה הייקית הוא סיפור של הצלחה. עמוד האש תיאר אותו תיאור נאמן. להמחשתו לא יכול היה למצוא דמות אמיתית יותר מאשר חנה מרון.

סנדלר בשר ודם

באחד הימים עברתי בפאסאג' שלייד הבניין שבו אני מתגורר, ולא האמנתי למראה עיני.

באחת החנויות הקטנות ישב סנדלר. סנדלר אמיתי, כמו שרואים אותו בספרים עתיקים. יושב ליד שולחן, מכה בפטישו על סוליה ומחזיק בין שפתיו מסמרים. על השולחן היו פזורות פיסות־עור בגדלים שונים, וכולו היה מוקף בנעליים ישנות, שהיו זקוקות לתיקון.

סקרנותי גברה. עקבי־נעלי היו משופשפים, ונכנסתי. הוא תיקן אותם בעודי ממתין.

האיש בא מברית־המועצות. שם היה סנדלר, וכאן המשיך במיקצועו. בירכתי בליבי את הציונות, המביאה לנו עולים שכאלה. סנדלר אמיתי!

זה היה לפני שנה. השבוע עברתי במקום, והחנות היתה ריקה. הסנדלר נעלם.

פניתי אל סוכן־הכרטיסים המחזיק בחנות ממול, ישראלי ממוצא ספרדי, ושאלתיו לפשר ההתעלומה. „איני יכול לדבר על זה!" השיב בזעם, „זה מרגיז אותי יותר מדי!"

הפצרתי בו, והסיפור נגלה במערומיו.

היו שני סנדלרים באותה חנות קטנה בפאסאג' — שני אחים שבאו יחדיו מברית־המועצות, יחד עם מישפחו־תיהם. כאן קיבלו את כל־העזרה האפשרית. הסוכנות בנתה להם דירות בסביבה טובה בתל־אביב, הם השיגו את החנות והתפרנסו בכבוד. בעל חנות־הכרטיסים עזר להם בכל, כאילו היו בניו, עזר להם בכל הסידורים ועודד את רוחם.

באחד הימים נעלמו כלא היו. את הדירות שקיבלו מידי הסוכנות מכרו בשקט — אך לפני־כן הספיקו גם להשכיר אותן בשכר־דירה גבוה, שאותו גבו מראש. את החנות מסרו בשקט. את מישפחותיהם לקחו בשקט. הם היגרו לקנדה, ושם הם מקווים להכות שורשים בעזרת הכסף שקיבלו כאן מהסוכנות.

ציונות מעשית, 1981.

הח"כ הגבוה ביותר

ואליד צאדק חג־יחיה (ואליד הוא שמו הפרטי, צאדק הוא שם אביו, חג־יחיה הוא שם אבי־המישפחה, לפני דורות) הוא עכשיו החבר הגבוה ביותר בכנסת 1.96 מטר). נדמה לי שהוא גם הסימפאטי ביותר. הוא גם החבר היחידי שהוא תושב של כפר מוסלמי, ואחד משני המוסלמים היחידים בפרלמנט של מדינה, שבה מהווים המוסלמים קרוב ל־13% של האוכלוסיה.

אך לא בכך ייחודו האמיתי של ואליד צאדק בכנסת. הוא הערבי היחידי המהווה סיעת־יחיד, מטעם מיפלגה ש־90% של בוחריה היו יהודים.

כשהצעתי לראשונה להעביר לו בבוא העת את המושב שלי (בניגוד לידיעות שמקורן בטעות, לא נכלל הדבר בהסכם־הרוטציה המקורי של ש"י) הייתי מודע היטב להיבט זה של הצעתי. יותר מזה — זה היה הניסוק העיקרי.

אני דוגל במיפלגה פלורליסטית. פלורליזם פירושו שאנשים בעלי מוצא שונה, רקע אידיאולוגי שונה ומין שונה מתאחדים סביב תוכנית מעשית לפיתרון בעיות המדינה והחברה. למשל: יהודים וערבים מתלכדים סביב פיתרון משותף לסיכסוך הישראלי־פלסטיני. גברים ונשים מתאחדים למען הנהגת שיוויון אמיתי בין המינים. ליברלים מתקדמים וסוציאליסטים דמוקרטיים מתאחדים במאבק למען צדק חברתי ושיוויון של הזדמנויות. וכן הלאה.

לאיחוד כזה אין כל ערך, אלא אם כן יכול אחד מן המתאחדים לייצג את המחנה כולו. גבר יכול להילחם נגד השוביניזם הגברי, ואשה למען זכויות הגברים. ערבי יכול להילחם למען זכויות היהודים, ויהודי יכול להילחם למען זכויות הערבים. אשכנזי יעלה על הבאריקדות למען חיסול הקיפוח. ליברל מתקדם ייאבק למען תיכנון משאבי־החברה לטובת הכלל, וסוציאיסט דמוקרטי ייאבק למען חופש־הפרט.

כהונתו של ואליד צאדק כנציג־יחיד (בתוקף הנסיבות, אחרי בגידתו של סעדיה מרציאנו, שנשלח לכנסת מתוך אותה גישה) ממחישה כלל זה. כערבי לאומי יפעל למען זכויות היהודים בברית־המועצות בדיוק כשם שאני, כציוני, לחמתי למען זכויות הערבים בגליל. מי שהדבר נראה מוזר בעיניו, מוטב שיפשפש בליבו פנימה. סימן הוא שלא השתחרר עדיין מדיעות קדומות תת־הכרתיות.

לי עצמי יש מתופעה זו סיפוק עמוק עוד יותר. הוא נוגע ליסודות השקפת־עולמי.

תנועת־השלום הישראלית היא נהר גדול, שהרבה־הרבה יובלים שונים נשפכו לתוכו. קשה מאוד לבודד את תרומתו הרעיונית של יחיד זה או אחר לתנועה זו.

לא מכבר שאלה אותי צעירה חמודה, המכינה עבודה סמינריונית על נושא זה, מה היתה, לדעתי, תרומתי האותנטית לתנועה זו. היא גם הציעה תשובה משלה: היא חקרה ומצאה שהייתי הראשון שהשמיע, אחרי מילחמת תש"ח, את רעיון הקמתה של מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, לצד ישראל, כבסיס לשלום.

הודיתי באשמה אך עניתי שעם כל חשיבותו של רעיון זה, אני מתגאה דווקא ברעיון שקדם לו בכמה שנים.

לפני מילחמת־תש"ח, בסתו 1947, קבעתי את העיקרון שהשלום היהודי־הערבי לא יקום בין אנשים בלתי־לאומיים ואנטי־לאומיים, אלא דווקא בין אנשים לאומיים משני הצדדים.

השמעתי רעיון זה בחוברת הראשונה שלי על נושא זה. אמרתי בה שתקופתנו היא תקופת הלאומיות, ושום פיתרון הסותר את ההכרה הלאומית של אחד הצדדים או שניהם לא יקום ולא יעמוד. המאבק הוא בין שתי תנועות לאומיות גדולות (אז זה היה בבחינת חידוש, כי כל צד שלל את עצם קיומה של תנועה לאומית של הצד השני). השלום לא יקום אלא אם כן ישתלבו שתי התנועות הלאומיות האלה בתנועת־שיחרור משותפת. ניסיתי למצוא מכנה משותף ללאומיות משולבת זו, ובחרתי במושג „שמי", מפני שהוא שם דגש על המכנים המשותפים ליהודים ולערבים: השפה השמית, ההיסטוריה השמית, השורשים התרבותיים השמיים. שם החוברת היה מילחמה או שלום במרחב השמי.

המילים אינן חשובות. חשובה המסקנה שרק כאשר נפגשים ערבים לאומיים ויהודים לאומיים (ובמושגי ימינו, פירוש הדבר ציונים), נוצר בסיס לשלום.

כאשר ערבי לאומי, פלסטיני גא במורשת עמו, תופס בכנסת את מקומו של יהודי לאומי כנ"ל, כדי לפעול למען אותה התוכנית לפיתרון הסיכסוך — הרי יש בכך הגשמת הרעיון הזה. לא במיקרה הצגתי, בסיום נאום הפרידה שלי מהכנסת התשיעית, את הדגלים של שתי האומות, זה לצד זה. היה זה הרעיון כולו על רגל אחת.

תוספת לספר השיאים

בספר השיאים של גינס מגיע מקום־כבוד לח"כ אימרי רון.

מהו שיא החוצפה? ומהו שיא גסות־הרוח?

השבוע דיבר ח"כ רון, איש מפ"ם, באחת מוועדות הכנסת על תקציב רשות־השידור. בין השאר הטיף מוסר לאנשי־השידור בשל גסות הדיבור שלהם.

יום לפני כן נתן רון לכנסת דוגמה של עדינות וטעם טוב.

זה היה אחרי נאום־הבכורה של ואליד צאדק. אחד המינהגים היפים של הכנסת הוא שאחרי נאום־הבכורה של ח"כ חדש, פותח הנואם הבא את נאומו בדיברי־ברכה. במיקרים כאלה אומרים תמיד דיברי־נועם, אף כשחתן־השימחה שייך למחנה יריב.

(זכורני שנפל בחלקי לברך את ח"כ דויד שטרן, איש בעל דיעות לאומניות קיצוניות, הזכרתי אז את אחיו, אברהם שטרן, הוא „יאיר" האגדתי, שרשם בדמו דף מזהיר בתולדות המאבק נגד השילטון הבריטי, ואיחלתי לח"כ החדש כי ירשום דף מזהיר משלו בתולדות ה־כנסת, וכו'.)

לא במיקרה דיבר רון אחרי הח"כ החדש. מזכירות־הכנסת היתה מודעת לצורך להכין נואם שירצה לברך את החבר החדש. רון קיבל על עצמו את התפקיד ברצון. קומץ חברי־הכנסת שנוכחו באולם התכוננו לדיברי־ברכה שיגרתיים. הם נדהמו מדברי הח"כ המפ"מי. נדמה שאין להם תקדים בתולדות הכנסת. כי רון הביע את תיקוותו שחברותו של ואליד צאדק בשל"י „לא תהיה תחנתו האחרונה", וקרא לו, למעשה, לעבור למפ"ם.

רון

לשון אחר: בברכו את הח"כ שנשבע זה עתה את נאום־הבכורה שלו, קרא לו רון לבגוד במיפלגה ששלחה אותו לכנסת.

ואליד צאדק, שהוא אדם עדין־נפש, כימעט קפץ ממ־קומו. אך הוא לא רצה להעכיר את יומו הראשון בכנסת.

לא פעם בחיי תהיתי על ההבדל הנפשי המוזר בין הקיבוץ הארצי ובין מפ"ם. קיבוצי מפ"ם הם נאות־מידבר של אידיאליזם וחינוך טוב. אפשר להכיר את חניכיהם בכל מקום. איך זה קורה שהעסקנים הפוליטיים הצומחים בנאות־מידבר אלה הם לא פעם שיאנים של גסות־רוח וסיגנון מכוער?

בוודאי יש כאן תופעה פסיכולוגית מסויימת, שכדאי לתהות על שורשיה. אולי אין זו אלא ריאקציה נפשית טיבעית מצד אנשים שחונכו על ביריכי ההומאניזם ואחוות־העמים, ונהאלצים להגן במישור המיפלגתי על מדיניות של הסיפוח הזוחל, שוד־קרקעות ודיכוי עם אחר?

אורי אבנרי

יחן איש

ד"ש נולדה בתור גימיק, ומעולם לא היתה אלא גימיק

הנמר וההגיראפה

יגאל ידין הצטדק, התוודה, הסביר, חשף את צפונות ליבו, לעג לעצמו. הוא היה עצוב. הוא היה עליז. הוא מנה הישגים. הוא מנה כישלונות.

במשך חצי שעה, בתוכנית מוקד בטל־וויזיה, עשה ייגאל ידין כל מה שפוליטיקאי יכול לעשות כאשר הוא יורד מן הבמה. חוץ מדבר אחד:

הוא לא התמודד עם האמת.

הוא ברח ממנה כאילו כפאו שד. בכל פעם שהתקרב אליה בלי משים, התאושש ונחפז לכיוון אחר.

זה מיבצע. כאשר האמת מכאיבה, אין רוצים לנגוע בה.

אך ידין יצר את הרושם שכלל אינו יודע מהי האמת. אחרי ארבע שנות־כהונה כמנהיג ד"ש ניתן לאמר גם עליו ש"לא למד דבר ולא שכח דבר."

וזה מעציב באמת.

■ ■ ■

ה יו כפי ידין כמה תירוצים לכישלונה של ד"ש.

תירוץ מס' 1: ד"ש קיבלה רק 15 מנדאטים. אילו קיבלה 18, הכל היה משתנה.

עם כל הכבוד, זוהי שטות.

הישג־הבחירות של 15 מנדאטים היה ניצחון כביר. היו בכנסת סיעות־יחיד ועד עצם היום הזה. שום תחבולות פיר־סומיות לא ישחררו אותה מן האחריות הזאת. היא היתה שותפה מלאה לתפיסה המקורית של ד"ש, לסדרים שהונהגו בה ("הכל בוחרים את הכל"), למצע ה"רעיוני" שלה.

אך כמה חטא אמנון רובינשטיין יותר מאשר שמואל תמיר, שעליו גומר ידין את החלל גם ברגע האחרון?

רובינשטיין הגיע לד"ש כשהוא תמים כרך הנולד. תמיר הגיע לד"ש כאשר מאחוריו קופת־שרצים פוליטית, שעשרה סוסים לא יכלו להוזיח.

הפרופסור למישפטים לא היה מעודו, עד אז, חבר במיפלגה כלשהי. תמיר החליף מיפלגות כמו גרביים משומשים, עלה על כל העגלות הרעיוניות, היה הכל מכל כל.

רובינשטיין ותמיר דמו זה לזה כמו ג'יראפה ציפחונית ונמר חי־שוחר־טרף. אמנם, ישני אלה יש עיר צחוב ומעומר — אך בזה נגמר הדימיון ביניהם.

איך יכלה תנועה הדוגלת בטיהור החיים הפוליטיים, לקבל לשורותיה את השניים האלה יחדיו? איך יכלה תנועה, שבאה להנהיג נורמה חדשה של מוסר בחיי־הציבור, לעכל את שמואל תמיר?

למדינת־ישראל ולחברה הישראלית יש כמה בעיות קיומיות, העלולות להרוס אותן מן היסוד. בין השאר: גבולות המדינה, הבעייה הפלסטינית, המשבר הכלכלי, ההתנגשות בין העדות, היחסים בין הדת והמדינה.

יכול מישהו להאמין (כמוני) שכל אלה אינם אלא צדדים שונים של בעייה אחת ויחידה, שיש לתת לה פיתרון כולל. יכול מישהו לראות בהן בעיות נפרדות, ולהציע לכל אחת מהן פיתרון. יכול מישהו אף להתעלם מבעייה אחת או שתיים, ולספק פיתרונות רק לאחרות.

כל זה לגיטימי. אך ד"ש עשתה דבר אחר: היא התעלמה מכל הבעיות האמיתיות גם יחד.

היא אמרה עליהן דברים סתמיים, שחזרו על המליצות הנדושות ביותר של פולי־טיקאים ותיקים וצעירים, או שלא דיברה עליהן כלל.

תחת זאת השתמשה ב"גימיק".

■ ■ ■

ה "גימיק" היה פיתרון חדש, מר־שים, מהפכני, לכל מחלות המדינה כולן: שינוי שיטת הבחירות.

אם האזרחים ייללו לקלפי ולא יצביעו לפי שיטת א', אלא לפי שיטת ב', כך אמרו בעלי הרעיון הגאוני, כי אז הכל יהיה אחרת. לא מלחמה, לא שטחים מוחזקים, לא מאבק לחיים ולמוות עם הפלסטינים, לא אינפלציה, לא מרד עדות־המיזרח, לא כפייה דתית, לא ירידה. הכל יבוא על מקומו בשלום.

אכן, יכול אדם לדגול בשיטת־בחירות אחרת. או בהקדמת השעון בקיץ. או במתן זכות־בכורה לרוכבי־אופניים בכבישים. או בתרופה חדשה נגד נשירת־שערות.

מותר לאדם בהחלט לתמוך בפיתרון כזה בלב תמים ולעשות לו נפשות — כל עוד אינו מתיימר לפתור בזה את כל בעיות המדינה, עד כדי כך שיש צורך להקים תנועה חדשה להגשמתו, תוך שבי־רת המיפלגות הקיימות ושליחת היד אל השילטון.

כאן, בנקודה זו, הופכת האמונה התמימה תרגיל גראנדיוזי של רמאות.

וזה מה שעשתה ד"ש.

■ ■ ■

ל רמאות יש תמיד רגליים קצרות. ככל שהרמאות גדולה יותר, כן קצרות רגליה יותר. בייחוד בעולם האכזרי והחשוף של הפוליטיקה.

ייגאל ידין ואמנון רובינשטיין: מי אשם במה?

האם היו הדברים מתפתחים אחרת, אילו היו בד"ש פחות טיפוסים כמו מרדכי וירשובסקי, ויותר טיפוסים כמו עקיבא נוף? פחות סטף ורטהיימר ויותר אסף יגורי?

עצם השמעת תירוץ כזה מעידה על ידין שהוא נואש מחיפוש אחרי אמתות. בעיניו אין תירוץ מגוחך מדי, כל עוד זה עוזר לו להתחמק מן העיקר.

■ ■ ■

ה אמת היא שהקמת ד"ש היתה מראשיתה תרגיל פנטסטי של הונאת הציבור.

יתכן שכמה מן המייסדים — וידין ביניהם — לא הבינו כלל שזהו מעשה של רמאות. אך רמאות אינה חדלה מלהיות רמאות מפני שהרמאי אינו יודע שהוא רמאי.

?היפך: ייתכן כי כחיים המדיניים רמאי טיפש, המרמה את עצמו, מסוכן מן הרמאי הציני, המבקש לרמות רק את הזולת.

בסלאנג האמריקאי יש מילה שאי־אפשר לתרגמה, ושאיש גם אינו יודע מה מקורה: "גימיק".

לפי המילון, "גימיק" הוא "תחבולה שיש בה תכסיס, תחבולה שנועדה למשוך תשומת־לב או פירסומת".

ד"ש נולדה בתור גימיק, ומעולם לא היתה אלא גימיק.

תנועה רצינית חדשה, המבקשת לשנות את פני החברה או המדינה, צריכה להת־מודד — לפחות בתיאוריה — עם הבעיות המרכזיות של אותה חברה או מדינה.

ה"גימיק" הגאוני של ד"ש החזיק מעמד במשך יום גורלי אחד — יום הבחירות. בלילה שלאחר מכן התברר כי התנועה השיגה, יש מאין, 15 מושבים בכנסת.

באותו לילה מתה.

לא מפני שהשיגה רק 15 מנדאטים, ולא 18.

אלא מפני שהחל באותו לילה נאלצה להתמודד עם הבעיות האמיתיות של ה־מדינה. ולשום בעייה אמיתית לא היתה לתנועה תשובה. גרוע מזה: לגבי כל בעייה אמיתית היו הדיעות בתנועה תלוקות מן הקצה אל הקצה. שום דבר לא איחד את חבריה, מילבד ה"גימיק".

הנמר רצה לטרוף טרף בג'ונגל של השילטון. הג'יראפה רצתה להישאר צימחונית ולאכול עלים מן הענפים הגבוהים ביותר.

פלג אחד הלך לממשלה ודבק בכסאות, בימים טובים ורעים, כאשר הממשלה כרתה את הסכמי קמפ־דייוויד וכאשר אותה הממשלה הרסה אותם בתעתועי האוטונומיה, כאשר קפצה האינפלציה וכוסו השטחים הכבושים בהתנחלויות פרובוקטיביות ושוחררו הבנות הדתיות מגיוס וגדל הפער התערערו יסודות ה־מימשל הדמוקרטי.

הפלג השני המשיך לשבת באופוזיציה ומתכנן להשתתף בבחירות, כאילו לא קרה דבר, מבלי שיהיה לו מה להגיד על כל נושא שבעולם ובמדינה, מילבד מליצות.

ח"כים אחרים משרידי ד"ש מתרוצצים בכנסת כמו עכברים באוניה טובעת, כשהם מנסים בשארית כוחות הייאוש לתפוס טרמפ כלשהו, לעלות על סירה כלשהי, או לתפוס לפחות תגורת־הצלה.

כמה משרידי ד"ש מציעים את עצמם למכירה, בגדול, במצב של "מוכרים בילבד". חם מתאימים להפליא לנוף הכנסת התשיעית, שהחלה את דרכה בבחירת גאנג־סטר בינלאומי מבוקש ושפיימה את דרכה בהשבעת אביהם של החשודים ברצח קורמו.

■ ■ ■

א יזו היה כל זה שייך לעבר, לא היה טעם לבזבז עליו נייר ודיו. די היה בכמה הירהורים פילוסופיים.

אך אין זה שייך לעבר. זה שייך לעתיד.

ה"גימיק" של ד"ש פעל כפיצצת־זמן, שפגעה ביסודות הדמוקרטיה. הוא השאיר אחריו טעם של יאוש ותיסכול. אם תנועה חדשה, שהצליחה לגייס את קולותיהם של 202,265 בוחרים, לא השאירה אחריה אלא ליכלוך, הבטחות מופרות ורמאויות ציניות — איזה תיקווה נותרה למישטר הדמוק־רטי? האין פירוש הדבר שיש לסלק את המישטר הזה כולו, לקרוא "למנהיג" אשר "יעשה סדר", ישים קץ למיפלגות המוש־חתות, יפזר את הכנסת הברברנית, יוריד את הראש לאמצעי־התיקשורת הבובגדניים?

אם אכן מתקרבת ישראל ל"ימים האחרונים של ויימאר" — יזקוף ההיסטוריון חלק גדול מן האשמה על חשבונה של ד"ש.

הבנת התרגיל של ד"ש דרושה כדי שהוא לא יישנה בצורה מכוערת וציונית עוד יותר. אם היה ייגאל ידין קאריקטורה של בן־גורין, הרי משה דיין הוא קאריקטורה של ייגאל ידין. בניצוחו נעשה עתה נסיון להקים ד"ש־זוטא, שתחזור על כל תרגילי ההונאה של קודמתה.

שוב יש "גימיק" ("מישטר חירום"), שוב מתקבצים יחד עסקנים בעלי השקפות מנוגדות, שוב מתאחדים נמרים וג'יראפות כדי לעוט על השלל הנמצא אי־שם בין הליכוד והמערך. שוב נמצאים עיתונאים המוכנים לשרת, ואמצעי־תיקשורת המו־כנים להלל.

אל תהיה־נא אשלייה לאיש: זוהי הדרך אל התמוטטות המישטר הדמוקרטי, אל הריקבון הסופי, אל הפאשיזם. ד"ש ב' תשלים את המלאכה של ד"ש א'.

דמוקרטיה שאין בכוחה לגייס כוחות אחראיים, המוכנים לחת־מודד כרציונל מופרית עם בעיות־המדינה של המדינה, דנה את עצמה למוות.

העם

הגיבור בא

קבלת־הפנים ליוסף מנדלביץ היתה חגיגה של ישראל המכוערת

יוסף מנדלביץ, אחרון קבוצת־היהודים שניסתה לחטוף מטוס סובייטי לפני עשר שנים, דרך על אדמת ארץ־ישראל.

ברגעים הראשונים כבר יכול היה לעמוד על מהותה של החברה אשר אליה הוא מצטרף. מדינת־ישראל כאילו החליטה לעדכן אותו תוך כמה דקות לגבי מה שקרה בה במשך עשר השנים, שבהן ישב מנדלביץ בכלא הסובייטי.

פירסומת וכיריונות. קודם כל הוא ראה עסקנים. רודף־הפירסומת הישראלי המצוי עט על ה־מציאה. מצלמת הטלוויזיה התקשתה לראות את מנדלביץ, מרוב עס־קני־המיפלגות שסובבו אותו וכיסו אותו, ושהיה מגוי וגמור עימם להצטלם בהזדמנות חגיגית זו.

שלמה לורנץ תפס את מרכז התמונה והחל מפליט מליצות רי־קות. מנחם פרוש דחק אותו הצידה, הצליח להכניס גם כמה מילים בנות־אלמוות משלו. דויד לוי לא פיגר אחריו. הוא ביים הצגה, מסר לאיש תעודת־עולה. זבולון המר נדחק לפינה מלמטה. ח"כים, עסק־נים, רבנים — הכל ניסו לדחוף זה את זה אל מחוץ לתמונה.

רדיפת־הפירסומת החולנית היתה התופעה הראשונה. הביריונות ה־ישראלית היתה התופעה השניה.

כשניסתה הטלוויזיה לראיין את מנדלביץ, התנפלו עליה ביריונים ליט בישראל את אותה רוח חשוכה שממנה ברח בברית־המועצות.

אורחים

היהודים והכסף

יהודים יודעים להרוויח כסף — אמר הכומר, שהפך אורח נכבד בישראל

„יהודים יכולים להרוויח בדרך אקראי יותר כסף מכפי שאתה ואני יכולים להרוויח בכוונה תחילה!"

פסוק זה מעיד על בעליו שהוא אנטי־שמי. הוא מבחין בין בני־אדם על פי גיזעם (או דתם), ו־מייחס לגזע מסויים כולו תכונות מסויימות. הוא מייחס ליהודים את התכונה הסטריאוטיפית, ששונאי־היהודים הדביקו להם תמיד: כישרון עילאי להרוויח כסף. נרמזת בו תכונה נוספת: דרך בלתי־כשרה להרוויח את הכסף, שהרי הנוצרים וההגונים אינם מסוגלים לעשות כן.

השבוע ישב בעל הפסוק הזה במלון ירושלמי, כאורח נכבד ו־מפונק של ישראל.

„לכת לפלסטינה". הכומר ג'רי פוולוול, מייסד תנועת „הרוב המוסרי", הוא כיום בעל השפעה רבה. „כומר הטלוויזיה", בעל קהל־הענק, הוא מנהיג אחת התנועות הפוליטיות של קנאים נוצריים, ש־הובילו את רונאלד רגן לשילטון בארצות־הברית.

פוולוול הוא גם ציוני אדוק. הוא מצדיק זאת בנימוקים של תיאו־לוגיה נוצרית, אף כי יש החושדים כי הציונות שלו דומה לזו של אנטי־שמים רבים בעבר, שקראו ליהודים „ללכת לפלסטינה".

השר המר ועזוזה מנדלביץ*
10 שנים תוך כמה דקות

מגודלי־זקן, קנאים של תנועה זו או אחרת, וחסמו את דרכה. בתירוץ אידיאולוגי זה או אחר, מנעו בכוח בעד נציגי־הציבור, אנשי התיק־שורת, מלמלא את תפקידם.

הכל נעשה בחוסר כל הדר, ב־גסות, בכיעור, בהעדר כל חוש לחגיגיות.

רוח חשוכה. אם ההדים הדבר את מנדלביץ, זה לא ניכר עליו. להיפך, תוך זמן קצר מאוד הסתבר כי הוא מתאים בהחלט לרוח הנושבת עתה במדינה. הוא התגלה כקנאי קיצוני, לאומן־דתי מהסוג שישראל כבר משופעת בו. נראה כי מנוי וגמור עימו להש־

בעת ביקורו האחרון באמריקה העניק מנחם בגין לפוולוול את „מדליית ז'בוטינסקי". הדבר גרם לגל של זעם אצל התומכים המסו־רתיים של ישראל, הליברליים. כמה סירבו לקבל מדליות ולבוא לטכס, שבו משתתף הקנאי הדתי הימני־קיצוני. הדבר לא הפריע לבגין. הרואה בפולוול מעין נציג של גוש־אמונים אמריקאי.

„אלוהים אינו שומע". כש־בא פולוול לארץ, בראש משלחת

* ביניהם: מנכ"ל משרד ראש־הממשלה, מתיתיהו שמולביץ וח"כ מנחם פרוש.

כגנבים בלילה: נגד העיתונות!

א פשר להכיר את תוכנה האמיתי של הצעת־חוק על פי הטיפול בה. לפי כלל זה, ההצעה של החוק להגנת הפרטיות היא מעשה־בליעל.

ההצעה נועדה לסתום את פי העיתונות ולמנוע ממנה את האפשרות לחקור פרשות־שחיתות של בעלי־שררה, בהסוואה של הגנה על הפרטיות של „האדם הקטן". אין לה את ורע בעולם הדמוק־רטי (העולם הזה 2230 והלאה).

היא עברה את הקריאה הראשונה בכנסת והוע־ברה לוועדת החוקה־חוק־ומישפט. לשם כך הופעל מכבש אדיר על־ידי שמואל תמיר, אז שר־המישפטים. בוועדה קיבל אותה בשימחה גלוייה יו"ר־הוועדה, איש־המפד"ל דויד גלאס.

באותה שעה טיפלה הוועדה בהצעת־חוק אחרת מטעם גלאס ועמיתיו, שבאה גם היא לסתום את פי העיתונות, בתחום מוגבל יותר: הצעה לאיסור פירסום שמותיהם של חשודים (ראה איגרת העורך).

נגד שתי הצעות־החוק התקוממה העיתונות המאורגנת כולה. אף שנשמעו בציבור העיתונאים הצעות לנקוט אמצעים דראסטיים נגד יוזמי החוקים, העדיפו עורכי העיתונים היומיים ללכת תחילה בדרך הפרלמנטרית.

כך הופיעו העורכים בשבוע שעבר בוועדה והשמיעו את טענותיהם נגד ההצעה לאיסור פירסום שמות החשודים. האווירה היתה ידידותית. הטענות המרשימות של נשיא מועצת העיתונות, עורך־הדין יהושע רוטנשטרייך, התקבלו, לכאורה, בקשב.

למחרת היום נדהמו העורכים לשמוע כי על שולחן הכנסת הונחה, לקריאה שניה ושלישית, הצעת החוק להגנת הפרטיות. איש מחברי הוועדה לא רמז על כך לעורכים, אורחי הוועדה, אף ברמז הדק ביותר.

כך, בעוד שהעיתונות היתה עסוקה בהתגוננות מפני המהלומה של יד שמאל, הלמה הוועדה ביד ימין, בתיקוה להשיג נוק־אאוט.

הטעייה ורמייה

כ וונות־הזדון של אויבי־העיתונות בכנסת התגלו בכל שלבי הטיפול בחוק הגנת ה־פרטיות.

הטוען העיקרי נגד הצעת־החוק, בקריאה הרא־שונה, היה העיתונאי המיקצועי היחידי שכיהן אז בכנסת, ח"כ אורי אבנרי.

כמומחה לעניין, ביקש אבנרי להשתתף בכל הישיבות של ועדת־החוקה־חוק־ומישפט המוקדשות לטיפול בהצעת־חוק זו — דבר מקובל בדיוני הכנסת. גלאס נענה, כביכול, לבקשה זו. אולם ח"כ שמואל תמיר התנגד. נערכה הצבעה בוועדה והתקבלה החלטה — כימעט חסרת־תקדים — לבטל את ההזמנה. הותר לאבנרי רק להופיע לפני הוועדה כעד ולהשמיע את השגותיו.

אבנרי הוזמן לישיבה אחת, התחיל בהשמעת טענותיו. מכיוון שתמיר ואחרים שיסעו את דבריו בכל נקודה, לא סיים אבנרי אלא את מחצית הרצאתו. היו"ר גלאס הודיע לו שיוזמן לישיבה נוספת.

הזמנה שניה זו השתהתה. כאשר פשטו בכנסת שמועות על טיפול מזורז — ואף נחפז — בהצעת־חוק זו, בעוד שהצעות חשובות הרבה יותר מונחות בוועדה כאבנים שאין להן הופכין", פנה אבנרי בעל־פה אל גלאס, הזכיר לו את ההבטחה להזמינו שוב לוועדה. גלאס אישר זאת.

מאחר שאבנרי המתין להשלמת עדותו בוועדה, לא נחפז להגיש בכתב את ההסתייגויות שלו להצעת־החוק. הוא רצה לברר תחילה את עמדת הוועדה לגבי הנקודות השנויות במחלוקת.

עתה ברור כי כל הנוהל הזה לא בא אלא כדי לרמות ולהטעות. יו"ר הוועדה, גלאס, אירגן תימרון מזהיר של הולכת־שולל: הוא נסע לשלי־חות באירופה, דאג שהחוק יונח — בהיעדרו — על שולחן הכנסת, לקריאה שניה וסופית. המטרה השקופה: לטעון כי ידו לא שפכה את הדם הזה. האחריות הוטלה על ממלא־מקומו, ח"כ פינחס שיינמן, אף הוא מהמפד"ל, האוייבת המסורתית של העיתונות החופשית והאינטרסנטית העיקרית לבלימת חקירות של שחיתות. גלאס השיג לעצמו אליבי שקוף.

אבנרי לא הוזמן כלל להשלמת עדותו, ואף לא נאמר לו כי על סיעתו להגיש את הסתייגו־יותיה. ברגע שהתפטר מן הכנסת, הונחה ההצעה על שולחן הכנסת, כימעט בלי הסתייגויות.

שביתת עיתונות

ב איחור ניכר נוכחו עורכי־העיתונות לדעת כי נפלו קורבן לתכסיס של הונאה. השבוע, ברגע האחרון ממש, טיכסו העורכים והעיתונאים עצה כדי להתגונן מפני הסכנה הקטלנית המאיימת על חופש־העיתונות.

אחת ההצעות: להכריז על שביתה כללית של העיתונות.

הצעה מתוחכמת יותר: להטיל חרם על איזכור שמותיהם של חברי־הכנסת בכל אמצעי־התיקשורת. היה מגוי וגמור עם אבות־המזימה לגזל את הימים האחרונים של הכנסת המתפרקת כדי להעביר את הצעת־החוק, שתעניק מעתה לעסקנים הגנה כימעט מוחלטת מפני ביקורת עיתונאית.

וכך, בלי הודעה מוקדמת, ומבלי שהדבר הופיע מראש בסדר־היום של השבוע, כמקובל, הובאה ההצעה לפתע לדיון סופי בכנסת. לשם כך הופסק באמצע הוויכוח על תקציב המדינה.

המערך נעדר כימעט כולו. מבין שישה החברים שנוכחו, שניים הצביעו בעד החוק, ארבעה נמנעו מהצבעה — אחרי שנתקבל תיקון בעל ערך מפוקפק ביותר.

חוק־החרפה אושר כמו שהוא גולד — בגניבה.

---

* למשל: **חוק המיפלגות**, הצעה אחרת של שמואל תמיר, שנקברה בוועדה. הצעה זו נועדה להבטיח, כביכול, את החיים הדמוקרטיים בתוך המיפלגות.

גדולה של חברי תנועתו, התנהג כאיש גוש־אמונים ישראלי, הטיף לרעיון ארץ־ישראל השלמה. אך באותה שעה עצמה פירסם הראלד טריבון האמריקאי, המופיע בפא־ריס, דו"ח של עליית האנטי־שמיות בארצות־הברית — תוך הזכרת שמו של פולוול. הדו"ח הזכיר גם מנהיג דתי־קנאי אחר, ראש הוועידה ה־באפטיסטית, שאמר בשנה שעברה כי „אלוהים אינו שומע תפילה של יהודי".

אמר על כך מנהיג יהודי מקומי: „מבחינה היסטורית, אחת הדברים המאפיינים כל גל של אנטי־שמיות הוא הנסיון לנתק את היהודים מחסד אלוהים."

מיפלגות

עד הסוף המר

מורה ועזוב — ירוחם. ייגאל ידין מודה, אך אינו עוזב

זה היה מחזה נדיר: סגן־ראש־הממשלה הודיע ברבים שהוא נכ־של, שהחליט לפרוש מן החיים הציבוריים.

הוא גם כינס את מוסדות „התנו־עה הדמוקרטית" — השריד העלוב האחרון שנותר מד"ש המפוארת — כדי להחליט על פירוקה.

פירוקה של מיפלגה פוליטית פירושה: הודאה פומבית ששוב לא נותר לה תפקיד, שאין לה עוד

כסא למזכרת

מה לעשות בחיים הציבוריים (ראה הנדון).

כל זה יפה ונאה. אמנם, זה בא באיחור של שנה־שנתיים, אך טוב מאוחר מאשר ביכלל לא.

הכל ציפו כי בסוף ההודעה יסיים ייגאל ידין את דבריו במילים: „ועל כן, הגשתי היום את כתב־התפטרותי לראש־הממשלה. בעוד 48 שעות אפסיק לכהן כסגן ראש־הממשלה וכחבר־ממשלה.״

דבקות בכסא. אולם ההודעה לא באה. ידין הבהיר כי בכוונתו להידבק לכיסאו עד הרגע האחרון ממש — עד לנפילת הממשלה ב־עיקבות הבחירות.

מבחינה ציבורית זה תמוה. שר מייצג בממשלה את תנועתו ואת מטרותיה. שר שאינו מייצג עוד איש, שאינו חבר במיפלגה, היושב בממשלה כאיש בודד — זהי תופ־עה זרה למישטר הפרלמנטרי, מה גם שידין יושב בממשלה שעיקר פעולתה כיום הוא לכסות את ה־שחתים המוחזקים בהתנחלויות — כניגוד מוחלט למצע ד״ש.

מבחינה אישית זה תמוה עוד יותר. כי פירוש הדבר הוא שאחרי כישלונו המונומנטלי לא הסיק ידין שום מסקנה אישית. פרישתו מן החיים הפוליטיים אחרי הבחירות אינה החלטה אישית, אלא אך הכרה בעובדה שאין לו עוד כל סיכוי להיבחר מחדש („איני נכס אלקטורלי״). ואילו דבקותו בתואר ובכבוד של סגן־ראש־הממשלה היא החלטה אישית.

אין היא מוסיפה כבוד לאיש.

בדואים

חריש פוליטי

בית המשפט הוציא צו מניעה נגד מנהל מקרקעי ישראל — והטרקטורים של הסוכנות המשיכו לחרוש

כל חקלאי יודע שהחריש קודם לזריעה. כאשר עלו 15 הטרקטורים ששכרה הסוכנות בסוף חודש ינואר השנה על אדמות הבדואים ליד תל־ערד, לא היה זה חריש חקלאי, אלא חריש פוליטי. הטרקטורים של הסוכנות השמידו בשיטתיות מאות דונמים שהשעורה שנבטה בהם הגיעה כבר לגובה של 20 ס״מ.

היו אלה אדמות שעיבדו משפחות אבו־עיאש וסאלמן סאלם, מתושבי תל־ערד. אדמות שעובדו עשרות שנים על־פי הסכמים עם מנהל מקרקעי ישראל, לאחר שהבדואים הסכימו לוותר על אדמות שהיו שייכות להם באיזור באר־שבע.

הבדואים טוענים שלא ידעו כלל שבאוגוסט 1980 נחתם הסכם בין מנהל מקרקעי ישראל ובין הסוכ־נות, שעל־פיו הועברו האדמות ש־עיבדו לרשות הסוכנות, לצורך הק־מת התנחלות יתירה, שתשכון משני עברי הקו הירוק. עובדה היא שה־בדואים היפנו את צו המניעה ש־הגישו נגד המינהל, ולא נגד ה־סוכנות, שהיא בעלת הקרקעות.

הראשון שהשיג צו היה סלמאן סאלם, המעבד את אדמותיו מזה 15 שנים. כיוון שראה כי מי ש־מחלק הוראות לנהגי הטרקטורים הוא דוד לבנון, איש המינהל, הגיש סאלם צו מניעה נגד המינהל. כל פרנסתו של סאלם על 14 בני מש־פחתו היא משטח הפלחה בן 560 הדונם שהוא מעבד. הצו ניתן, וסאלם מיהר לחזור לתל־ערד. כש־הציג את הצו, הופסקה העבודה באדמותיו. לסאלם היה הסכם חתום המחייר לו לעבד את האדמה.

מוסה אסמעיל אבו־עיאש הלך בעקבות חברו. גם הוא השיג צו מניעה, באמצעות אותו פרקליט, עו״ד משה רסיוק מבאר־שבע. גם הפעם הוציג הצו בתל־ערד, אך הפ־עם לא כובד. העבודה נמשכה. הצו היה נגד המינהל, האדמה כבר היתה של הסוכנות.

רק כעבור שלושה ימים מתחילת העבודה הבינו הבדואים כיצד „עובדים עליהם״, והשיגו צו נגד המינהל והסוכנות כאחד. אולם הפעם זה היה מאוחר מדי. האד־מות כבר נחרשו. השעורה כבר הושמדה. עכשיו תעמוד האדמה ב־שיממונה כשנה, עד שיגיעו יור־שיהם של הבדואים, מתנחלי יתיר.

לפני שבוע נשמע עניינם של הבדואים בבית המשפט בבאר־שבע. הוא פסק כי אותם 560 דונמים ש־עובדו על־ידי סאלם ומשפחתו יישארו בידיו עד סוף העונה הנו־כחית בלבד. מאוחר מכדי לעבד את האדמות הללו, לאחר שעונת הגש־מים כבר חלפה.

בית המשפט הורה לסוכנות ה־יהודית לבחון באהדה את בקשתם של הבדואים להמשיך ולעבד את האדמות שעדיין לא נחרשו. אך זו החלטה הסרת משמעות. 15 הטרק־טורים של הסוכנות עבדו במהירות וללא הרף משך שלושה ימים, והר־

(המשך בעמוד 37)

הבת התמוטטה ברחוב - האשה לוקה באסטמה - הוא מנותק מישפחת בגין

עירה בעת קומה ממוצעת ומשקפיים עבי־קרן התמוטטה בשבוע שעבר ברחוב בלפור בירו־שלים. רבים ניגשו לעזור לה, אבל אמבולנס לא הוזמן. תחת זאת היה מי שהזעיק את המישטרה ואת חוליית שומרי־הראש האישים ב־מישרד ראש־הממשלה.

הראשונים הגיעו שומרי־הראש. הם הכניסו את הצעירה אל תוך מכונית־השרד של ראש־הממשלה, שבה הגיעו לרחוב בלפור, ולקחו אותה לבית־החולים. הצעירה היתה דיילת־הקרקע של אל־על, לאה בגין.

למקורבי מישפחת ראש־הממש־לה ידוע מזה כמה שנים שלאה, הבת היחידה של בגין שאינה נשו־אה, חולה. לפני כעשר שנים, כש־היא התגוררה עוד עם הוריה ב־רחוב רונבאום 1 בתל־אביב, הח־ליטה לאה לעשות דיאטה. היא בח־רה בדיאטה המסוכנת והרצחנית ביותר: דיאטת־המים. על פי דיא־טה זו, שעליה ממליצים רופא־ם רק במיקרים חריגים, וגם אז תוך כדי אישפוז בבית־חולים (פיקוח רפואי מתמיד, שותה המזדקק לה רק מים מזוקקים, ואינו מכניס כל דבר מאכל לפיו *.

חיוכים של לעג ובוז

אחרי כ־10 ימים של דיא־טת־מים התמוטטה לאה בגין והובהלה לבית־חולים. התגלה אצ־לה סיבוך רפואי חמור, והיה חשש לחייה. בעיקבות ניתוח שעברה ו־סידרה של טיפולים, יצאה לאה בגין מהסכנה המיידית. אך נראה שעד היום, עשר שנים אחרי המיקרה, היא סובלת עדיין מדי פעם בפעם מהתמוטטויות.

מה שאירע בשבוע שעבר ליד בית ראש־הממשלה בירושלים לא היה המיקרה הראשון של התמו־טטות הצעירה. היא התמוטטה כבר מיספר פעמים בעבר, ואושפזה לא מכבר בבית־חולים במרכז הארץ.

אין ספק שמחלת בתו ותוצאותיה מעיקות על מנחם בגין, כפי שהיו מעיקות על כל אב — מה גם ש־בגין יודע כאיש־מישפחה מסור. אולם על בגין מעיקה בוודאי גם מחלת אשתו, עליזה. מזה שנים רבות לוקה עליזה בגין באסטמה קשה. בשנים האחרונות, כפי הנר־אה בעיקבות המעמסה והמתח הרב שבמילוי תפקיד רעיית ראש־הממ־שלה ובטיפול בבעלה, החריפה מח־לתה זו. ביגיל חובותיה אין היא מצליחה גם לצאת לאיטורי־מרפא הידועים כטובים לחולי־אסטמה, משום שהיא רוצה להיות ליד בעלה.

לאחרונה נתקפת עליזה בגין ב־התקפי־שעולים קשים וממושכים, המעוותים את גופה. היא מתקשה לנשום. לכן היא משתדלת שלא להופיע במקומות ציבוריים, שבהם קשיי־נשימתה עלולים להפריע ו־למשוך תשומת־לב, כגון קונצרטים, הצגות־תיאטרון ומופעים.

הדאגה לבריאותן של אשתו ובתו הן עול כבד על ראש־הממשלה. אך נראה שבגין צריך לדאוג קודם כל לבריאותו שלו עצמו.

בחודשים האחרונים אין מנחם בגין נראה בטלוויזיה ובמופעים ה־ציבוריים המסוקרים על הטלוויזיה כפי שרואים אותו אנשי־לישכתו, חברי־הממשלה וחברי־הכנסת. בגין מופנם, מכונס בעצמו, אינו מגיב על מה שקורה סביבו. הוא עונה לפניות אליו, כאשר הוא מגיב, כאילו הוא מקיץ מתרדמה עמיקה, ולא תמיד לעניין.

במשך מרבית היום יושב בגין בכורסו שבלישכת ראש־הממשלה כשהוא בוהה באוויר. את ישיבות הממשלה הוא כימעט ואינו מנהל. מילבד כמה מילות־פתיחה, ולעתים מילות־סיום, אין הוא משתתף בהן בכלל.

גם בכנסת הוא יושב מכונס בתוך עצמו, בתוך הכורסא שבראש שול־חן־הממשלה. בגין העירני, המגיב, הקורא קריאות־ביניים, הפוגה לא־חור כדי להתווכח עם ראשי־האו־פוזיציה, המגופף ידיים ומעלה חיוכי לעג ובוז — אותו בגין כבר איננו. חברי־הכנסת מבחינים ב־אדם שפוף, הנמצא כאילו בעולם אחר.

עירני לשעה קלה

מקורבים לו יודעים להס־ביר את התופעה של „ד״ר ג׳ייקל ומיסטר הייד״ הפרטית של בגין: בגין שבחיי היום־יום ובגין של הטלוויזיה. לפני הופעות צי־בוריות המסוקרות על־ידי הטל־וויזיה, או כשבגין יודע שהוא יצ־טרך להגיב בפתח מישרד ראש־הממשלה על החלטות חשובות של הממשלה, מקבל בגין תרופות ה־מעלות את מצב־רוחו וההופכות אותו עירני — אבל כל זאת לשעה קלה.

אפשר להניח בוודאות שמצב־בריאותן של לאה ועליזה בגין מש־פיע קשה על מצב־בריאותו של ראש־הממשלה, מנחם בגין. כשאל זאת מצטרפת גם הידיעה האישית של בגין שהוא נכשל בתפקידו, ו־חששו, כמו חשש של כל אדם ש־לקה כמה פעמים בהתקפי־לב, מפני התקף־לב נוסף, אפשר להבין כיצד הגיע האדם התוסס והדינאמי למצב של קדרות, אי־תגובה וחוסר היפ־קוד.

בנו ובתו של ראש־הממשלה, בנימין־זאב וחסיה, מתחננים לפני אביהם לפרוש מהממשלה, או לפ־חות שלא להתמודד בבחירות הב־אות. הם רוצים להציל כך את בר־אות יקירם ולעזור גם לבת לאה ולאשה עליזה.

קשה לדעת אם בגין אמנם ייעתר בסופו של דבר לתחינותיהם של בני־מישפחתו, המבקשים ממנו לר־דת מהבימה הפוליטית בכבוד. אר־לם גם אם יחליט בגין להעדיף את מה שנראה בעיניו כטובת־הכלל על פני בריאותו האישית ובריאות בני־מישפחתו, הוא חייב את ההח־פטרות למצביעים שילכו לקלפי ב־30 ביוני.

לפני כמה ימים הודיע בגין שהוא יתמודד בבחירות הקרו־בות על ראשות־הממשלה, ואף הביע את ביטחונו שהליכוד ינצח בבחירות אלה. בגין הבטיח אז ש־הוא יפרוש מתפקידו בשנת 1983, ואף מינה טרוייקה של יורשים: שר־החוץ יצחק שמיר, שר־החק־לאות אריק שרון ושר־הבינוי דויד לוי. אך כל מי שעוקב אחרי בגין יודע שהוא לא יוכל להמשיך ו־לתפקד כראש־ממשלה, אם תקוותי אכן תתגשם והליכוד יזכה בבחי־רות, ולא יוכל לתפקד כראש ה־אופוזיציה, אם יסתבר שכל הסק־רים המנבאים תבוסה לליכוד היו נכונים. בגין אינו מתפקד גם היום.

יעמדו בפני בגין שתי אפשרו־יות. האחת: לפרוש מיד אחרי הב־חירות. השניה: להמשיך ולא לתפקד, להמשיך ולקחת כדורים מעוררים, בכל פעם שהוא ירצה להעלים את מצבו מעיני הציבור ולהופיע כבריא בטלוויזיה. בשני המיקרים זוהי הונאת הציבור, ולא רק ציבור מטילי פתק הליכוד ל־קלפי.

אם אכן מתכנן בגין רק להריץ את רשימת הליכוד בבחירות, ובריר לו כבר עכשיו שמיד אחרי הבחי־רות הוא יתפטר, הרי שהוא ורש־מתו מרמים את כל מי שיצביע עבורם. אם בגין מתכוון לנסות ולהעמיד פנים גם אחרי הבחירות, לשאת בתפקיד ראש־הממשלה או ראש־האופוזיציה למראית עין, ולתת לתפקיד להיות מופקר, כפי שהיום מופקרים שני התפקידים החשובים ביותר במדינה — תפ־קידי ראש־הממשלה ושר־הביטחון — הוא מעמיד בסכנה את מדינת־ישראל — גם אם הוא יהיה באור־פוזיציה.

אך יתכן בכל זאת שההתמיטטות של לאה ומחלתה המתמשכת של עליזה ישפיעו בסופו של דבר על שיקוליו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, נוסף על מצבו האישי, והוא יפרוש.

לאה ועליזה בגין

מנחם בגין

האם בריאות המישפחה תשפיע על המשך הכהונה?

* הבדרן אורי זוהר ערך דיאטה כזו. ידידיו סוענים שבעיקבות ה־השפעות של דיאטת־המים שינה זוהר את אורחות־חייו וחזר בתשו־בה.

FIAT

הרבה
יותר דגמים עד 1300 סמ"ק
עולים עכשיו
פחות

פיאט 127
903 ו-1050 סמ"ק
3,2 ו-5 דלתות

פיאט ריתמו
1050 ו-1100 סמ"ק
5 דלתות

פיאט 131
1300 סמ"ק. הילוכים
רגילים או אוטומטיים.

תל-אביב – סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ, יצחק שדה 30, טל. 03-330971 ● אילת – בית הרכב, אזור התעשיה 806, טל. 059-73945 ● חיפה – מוסמך בע"מ, דרך יפו 146, טל. 04-522258 ● ירושלים – גולדין בע"מ, שלומציון המלכה 7, טל. 02-222231 ● באר-שבע – ש.ה.ן. בע"מ, הדסה 46, טל. 057-74040 ● נתניה – רכב נתניה, הרצל 44, טל. 053-23453 ● פתח-תקוה – אלי שולרוף, ברכובא 15, טל. 03-907410 ● חדרה – יעקב ובניו בע"מ, אזור התעשיה (כביש בי"ח), טל. 063-32729 נהריה – סוכנות פיאט נהריה, הרצל 86, טל. 04-925419 ● אשקלון – אוטו אשקלון בע"מ, בנין העיריה, טל. 051-29191 רחובות – בוקסר לוזר בע"מ, הרצל 208, טל. 054-71789 ● קרית שמונה – מסך החולה, אזור התעשיה, טל. 067-40574 נצרת – פריד נצרת, אזור התעשיה, טל. 065-55266 רמת-גן-רכב רמת-גן ז'בוטינסקי 30, טל. 03-719736

אספקה מהירה
אחריות נגד חלודה עד 5 שנים.

הקונה הטוב ביותר 1981

2 שנות אחריות

Fiat 81

נהג בתבונה - נהג ב"פיאט"! FIAT

האחריות כפופה לתנאים בפנקס האחריות.

הפשע הנורא ביותר המתפשט בארץ:

מקנים חשופים ברצח

עוזי ויהודית רודולפסון היו במצב־רוח מעולה. בני־הזוג אהבו את קרובת־משפחתם הקשישה, מרים גיטלסון. במכונית, בדרך לביתה של מרים, שבשכונת בית־הכרם בירושלים, הם ניסו לתאר לעצמם את ההפתעה של הקשישה, כשהם ינקשו על דלת ביתה ויקחו אותה לחגיגת סיום הגן של נכדה הצעיר.

כשהגיעו עוזי ויהודית לבית שברחוב ביאליק 10 ונקשו על דלת דירתה של מרים, לא נשמעה כל תשובה. עוזי חש שמשהו לא בסדר. בעזרת מפתח שהיה ברשותו הוא פתח את הדלת. איש לא היה בבית, אבל הבית נראה הפוך. רהיטים שבורים, מגירות מפוזרות.

לפתע שמע עוזי צעקה. אשתו, יהודית, עמדה בפתח בית־השימוש. עוזי מיהר למקום וגילה תמונה מחרידה — מרים גיטלסון שכבה על הארץ, כפותה בידיה וברגליה. פיה היה מלא בנייר טואלט. כשהגיעה המישטרה, התברר, שהישישה מתה כמה ימים קודם לכן מחנק נייר־חטואלט.

בשבוע שעבר הורשע צעיר ירושלמי ברצח מרים גיטלסון ונדון למאסר־עולם. בפני בית־המיפט נגולה מסכת־חיים מופלאה של מרים גיטלסון. ניצולת־שואה, שידעה לתאר את מוראות השואה, מבלי שנשמעה בקולה שינאה. אשה שחייה במשך שנים רבות לצד בעלה, הפרופסור שימעון גיטלסון, וזכתה להוקרה רבה. כשנפטר בעלה לא מצאה מנוח, עד שאיפשרו לה לעבוד כאחות רחמניה בהתנדבות בבית־החולים.

שללו של הרוצח היה כמה מאות לירות וטבעת זהב פשוטה.

* * *

ברכה בורוכובה ומרים גיטלסון לא נפגשו מעולם. ברכה בת ה־70, עולה מבוכרה, התגוררה בשנים האחרונות בבית־האבות ברחוב פישל 5, בשכונת־הבוכרים בירושלים. ברכה מיעטה לצאת את חדרה. לעיתים היתה הולכת לתפילה בבית־הכנסת שבבית־האבות. בית־האבות היה כל עולמה. היא לא הכירה במה שקורה בעולם החיצון, וידיעות על מיקרי רצח, שוד או התעללות היו לה מעומעמות, מהתקופה שבה היתה צעירה יותר ולא בבית־האבות. לברכה גם לא היו ידידים מחוץ לרחוב פישל 5, אבל בבית־האבות היו לה כמה חברות טובות — קשישות ועניות כמוה.

בשעות אחר־הצהריים, ביום שבו נרצחה מרים גיטלסון, באה אחת מחברותיה של ברכה, שכנתה לחדר בבית־האבות, כדי לקחת איתה את ברכה לתפילת־שחרית. השכנה נתקפה בחרדה מול מה שראתה בחדר. החדר הקטן היה הפוך. הסדינים קרועים, המיזרון פרום, השידה העלובה הפוכה.

ברכה בורוכובה היתה שרועה על הריצפה ללא רוח־חיים באפה. ידיה ורגליה כפותות, וצעיף — חצעיף היחיד שהיה לה — כרוך סביב צווארה. היא מתה מחנק. שלל השודדים: 40 לירות ו־25 אגורות.

זקנים חשופים לרצח

רוצחי הזקנים מכירים בדרך כלל את קורבנותיהם ✶

הזקנים לא מאמינים בבנקים ושומרים את הכסף בבית ✶

גם כשיש בריחים על הדלת אין סורגים בחלונות הדירה ✶

(המשך מעמוד 31)

א ביגד משולם, תושב ראש־העין, היה אמנם בן 55 במותו, אך נראה קשיש מאוד יחסית לגילו. העוני שבו חי משולם, אדם חולה שכימעט ולא עבד, השפיע כפי הנראה על מצבו החיצוני. גם צמד צעירים כבני 16, שחדרו לדירתו ב־22 בינואר השנה, חשבו, ככל הנראה, שמשולם מבוגר יותר. ראש־העין הוא מקום קטן, יודעים הכל על הכל. בעיירה הקטנה פשטה שמועה שמשולם הכניס לביתו כספת. האמת היא שמשולם הכניס קופסת־פח גדולה, שנראית מרחוק כמו כספת, שבה החזיק מיסמכים.

הידיעה על הכספת הגיעה לשני השודדים הצעירים. בצוהרי היום הם פרצו לבית. משולם ניסה להתנגד לשוד הכספת, וחטף מכת גרזן בראשו. הוא מת מיד. השודדים לא מצאו אפילו אגורה שחוקה אחת בכספת. המישטרה לא הצליחה ביניתיים ללכוד את הצעירים.

■ ■ ■

ח ממה ימיני ואביגד משולם הכירו זה את זה כמו שמרבית בני ראש־העין מכירים זה את זה. 12 יום אחרי שמשולם נרצח בדירתו, נמצאה חממה ימיני, ישישה בת 81, שהתגוררה בגפה בבית־דירות גדול ומוזנח בראש־העין, כש־היא מחוסרת־הכרה וערומה על ריצפת ביתה.

חממה ימיני הובלה לבית־החולים, וכע־בור כמה שעות נפטרה. חוקרי חמכון־הפאתאלוגי קבעו שחממה היתה מוטלת במשך יומיים על ריצפת הבית, כשהיא ערומה וחשופה לקור. כן נמצאו בגופה סימני מכות.

רק כעבור ימים אחדים, כשראש־העין נרעשה ביגלל דרישת המישטרה לנתח את גופתה של הישישה, נקבע בוודאות שהיא נרצחה. קודם לכן היתה גירסה לפיה היא פשוט מעדה ואיש לא חש לעזרתה, ולכן היא נפטרה. מאוחר יותר התגלו בדירה סימני חיפוש, אך ספק רב אם השודדים מצאו בדירה יותר מכמה עשרות שקלים. גם לגבי ראש־העין היתה חממה ימיני עניה מרודה.

■ ■ ■

ר גינה צירלין חשה בריח חריף ב־חדר־המדרגות של ביתה, שברחוב בזל 27 בצפון תל־אביב. צירלין הבחינה כי דלת דירתה של שכנתה, בקומה הרא־שונה של הבניין, פתוחה. כשהתקרבה לדלת חשה שהצחנה מתגברת. צירלין לא נכנסה לדירה, היא הזעיקה את המישטרה.

רוצחיה של אסתר רוזנברג, בת ה־74, השכנה מהקומה הראשונה, עשו עימה חסד. שלא כבמיקרה של מרים גיטלסון, הם רצחו אותה בתוך מיטתה ולא בבית־השימוש. הרצח ארע לפני עשרה ימים. אולם השיטה היתה אותה שיטה. הם כפתו את אסתר רוזנברג בידיה וברגליה, ומילאו בסמרטוטים את פיה. הבדיקה הפאתאלוגית העלתה שאסתר רוזנברג נפטרה שלושה ימים לפני שגופתה התגלתה.

החקירה העלתה, שמזלם של רוצחיה שפר עליהם ממזלם של הרוצחים מראש־העין. בביתה של אסתר רוזנברג, אלמנת שני רופאים אמידים וסוחרת־גרוטאות לעת זיקנה, היו, כפי הנראה, כמה עשרות אלפי לירות ומטבעות זהב. הדירה ההפוכה וה־עובדה שלא נמצאו בה דברי־ערך העידה שהרוצחים יצאו בשלל גדול.

■ ■ ■

ר צח הזקנים הפך בחודשים האח־רונים מכת מדינה. עבריינים חסרי־מצפון, בדרך־כלל צעירים, רצחו, תוך פחות משמונה חודשים, חמישה קשישים חסרי־מגן וחסרי־אונים. כמה מאות מיקרים של שוד שהסתיים ללא רצח, של פריצות לבתי־זקנים, של חטיפת ארנקים מזקנים ומזקנות ושל תלישת שרשרות זהב מ־צוואריהן של זקנות, נרשמו בחודשים ה־אחרונים בתיקי המישטרה.

מיד אחרי שני מיקרי הרצח הראשונים, שארעו בירושלים, הקים מי שהיה אז מפקד המחוז־הדרומי של המישטרה, אריה איבצן, צוות מייוחד, אשר הוטל עליו להכין תוכניות שנאספו במהירות למועדון, כיצד עליהם להתגונן. איבצן זכה בפירסום והטלוויזיה בכתבה.

אולם למזלם הרע של הקשישים, עברו מעשי הרצח מאיזור ירושלים, ופעולת המישטרה הופסקה אף היא. מסע יחסי־הציבור נקטע באיבו, והקשישים נותרו מופקרים.

10 עצות לקשיש:
כיצד תקטין את הסכנה

1. **החזק בבית רק סכומי כסף הדרושים למחיה שוטפת.**
2. **בדרכך מהדואר או מהבנק, הקפד ללכת כל פעם בדרך אחרת.**
3. **התקן כפתור בתוך הדירה למערכת החשמל שבחדר־המדרגות, כדי שגם בלילה תוכל לראות את מי שנוקש או מצלצל בדלת, דרך חור־החצצה שבדלת.**
4. **התקן יותר משרשרת אחת על הדלת.**
5. **אם אתה גר בקומת־קרקע או בקומה ראשונה על עמודים, הקפד להתקין סורגים על החלונות, גם על החלונות של חדרי־השירותים.**
6. **אל תפתח את הדלת גם לאנשים שפגשת. ברר היטב לשם מה הם באים הפעם.**
7. **התקן פעמון־אזעקה בדירה. מצילה חזקה שתבריח כל שודד.**
8. **בקש משכניך לשים עין על הדירה שלך, גם כשאתה בפנים, ולשים לב לכל תנועה חשודה בדירה.**
9. **אל תספר לאיש על הכסף או על דיברי־הערך שיש לך בבית.**
10. **במקרה שפורצים הצליחו להיכנס לדירתך, תן להם את הכסף. אל תנסה להתנגד להם בכוח. הם בדרך־כלל יותר חזקים ממך ותמיד חסרי־מצפון.**

הסברה לקשישים — כיצד עליהם להתגונן בפני שוד ורצח. צוותי טלוויזיה הוזעקו למועדון שכונתי, שם העבירו קציני מיש־טרה ואנשי המישמר האזרחי קורס לזקנים.

ככל שהמצב הכלכלי נעשה גרוע יותר, כן גוברת הפשיעה. כך יודע כל סטודנט שנה ראשונה לקרימינולוגיה. ככל שגוברת הפשיעה למטרות שוד, כן גוברת הפשיעה נגד הקשישים. הקשישים הם טרף קל יותר לשודדים, קל להתגבר עליהם. ב־מקרים רבים הם עירים, כך שאין מי שיבוא לעזרתם.

קשישים גם אוהבים להחזיק מזומנים בבית. בדרך־כלל אין הקשיש אוהב את הבירוקרטיה הקשורה בהפקדת כסף והוצא־תו בבנק. פסיכולוגים טוענים גם, שככל שהופך האדם מבוגר יותר, כן הוא מאמין פחות בבנקים. הוא חושש שמא הפקיד ירמה אותו.

מקומות המיסתור של כספם של הקשי־שים הם כימעט גלויים. בדרך־כלל מונח הכסף תחת המיזרן, תחת מירצפת רעועה או בניאגרה של בית־השימוש. כשהקשיש עוזב את הבית, הוא לוקח איתו בדרך־כלל את כל הכסף המזומן שברשותו.

השודדים יודעים שקשישים מתפרנסים בדרך־כלל מקיצבות של הביטוח־הלאומי או של מקום־העבודה לשעבר. לחלק מ־הקשישים יש הכנסה משילומים מגרמניה. את הצ'ק מהביטוח־הלאומי הם פורעים בתחילת החודש בבית־הדואר, הופכים אותו מזומן ולוקחים אותו הביתה. את דמי־השילומים הם מחזיקים במארקים גרמניים בבית.

בדרך־כלל מתגוררים קשישים בקומות־קרקע. העליה במדרגות קשה עליהם ויש רבים הפוחדים להשתמש במעליות, בבתים בהם ישנן מעליות. הקשישים המתוחכמים יותר ובעלי ההכנסה, מתקינים מנעולים על הדלת, לעיתים גם יותר ממנעול אר בריח אחד, אך מזלזלים בחלונות ולא מתקינים בהם סורגים. לפחות במיקרה האחרון, של רצח הישישה התל־אביבית, אסתר רוזנברג, היה הדבר כך. ארבעה בריחים כבדים היו על דלת דירתה. חקירת המישטרה העלתה שהפורצים נכנסו דרך

(המשך בעמוד 36)

דו תשקיף

יועלו מחירי הבנזין

מחירי הבנזין יועלו בשבוע הראשון של חודש מארס.

בפגישה בין שר־האוצר, יורם אריזור, ובין שר־האנרגיה, יצחק מודעי, הוחלט בתחילת השבוע להעלות את מחיר הבנזין עוד לפני שנת־הכספים הבאה. ככל הנראה תהיה ההעלאה בגובה של 20 אחוז.

הליכוד ממנה

שגרירים

עוד לפני הבחירות לכנסת מתכוון הליכוד למנות שורה של שגרירים ונספחים, חברי המיפלגות המרכיבות את הליכוד.

שגרירים ונספחים שאינם עובדי מישרד־החוץ עובדים על פי חוזה מיוחד. אם יעלה המערך לשילטון אחרי ה־30 ביוני, הוא יצטרך להמשיך בכהונתם של שגרירים ונספחים אלה, ולמצוא תעסוקה לעובדים קבועים של מישרד־החוץ, שייוותרו ללא מקום שירות. בין השמות שנזכרו כמועמדים לתפקידי שגרירים גם מזכיר־הממשלה, אריה נאור.

תנועת המושבים

נגד פרס

ראשי תנועת־המושבים, בראשות אריק נחמקין, נפגשו בתחילת השבוע ועומדים לצאת במיתקפה נגד יושב־ראש מיפלגת־העבודה, שימעון פרס.

לפי המידע שברשות נחמקין וחבריו, נפגש פרס עם משה דיין לשיחה ממושכת, שבה העלה דווקא פרס את האפשרות לשילובו מחדש של דיין במיפלגת־העבודה, תוך הכטחות מסויימות של פרס לדיין לתקופה שאחרי הבחירות.

ראשי תנועת־המושבים עומדים לדרוש מפרס לגלות לציבור חברי־המיפלגה את כל פרטי השיחה בינו ובין דיין.

יא רצה

גדילאק

נשיא־המדינה, יצחק נבון, פנתה הרכב הממשלתי בבקשה לרכוש ל־ נשיא מכונית קאדילאק מדגם 1981.

בבדיקה שערך מינהל־הרכב התברר שמחיר מכונית כזו עולה על תישעה מיליוני לירות. על־פי החלטת שר האוצר, יורם אריזור, שמינהל־הרכב נמצא במישרדו, הוחלט לדחות את בקשת הנשיא.

הורביץ סירב לשוב

ראשי רס"י, וביניהם ח"כ זלמן שובל, יצחק פרץ ודויד חכם, טילפנו בשבוע שעבר והשבוע כמה פעמים לראש רשימתם, ח"כ ייגאל הורביץ, השוהה עתה בדרום־אמריקה.

שובל וחבריו התחננו לפני הורביץ לקצר את שהותו ולהגיע מיד לארץ. הורביץ אמור לחזור לישראל ב־4 במארס, היום שבו יציג דיין את רשימת האישים בתנועתו, רח"ל.

שובך ואנשי רס"י חוששים שמא יקפח אותם דיין ברשימתו, וביקשו מהורביץ לחזור כדי לעמוד על המישמר. אך הורביץ סירב לחקדים את בואו ולקצר את נסיעתו העיספקית.

»ארקיע" תנהל

את »אל־על"

גורמים כלכליים בצמרת המערך הכינו תוכנית שלפיה תקבל הנהלת „ארקיע" לידיה את ניהול חברת „אל־על", מיד אחרי עליית המערך לשילטון.

על פי התוכנית, שבה תומך שר־האוצר המיועד של המערך, יעקוב לוינסון, יוחלפו כל מנהלי אל־על במנהלי ארקיע. יושב־ראש מועצת־המנהלים של אל־על, אברהם („בומה") שביט, יוכל להישאר בתפקידו, אך כל סמכויות־הביצוע יינטלו ממנו.

יוקם מישרד תיירות

ראשי־המערך החליטו על הקמתו מחדש של מישרד־תיירות עצמאי, והפרדתו ממישרד־התעשיה־והמיסחר, מיד אחרי הבחירות.

עדיין לא נקבע מיהם המועמדים לתפקיד שר־התיירות ואם התפקיד יהיה בידי המערך, אם הוא יוכה בבחירות, או שיוקצה לשותפה קואליציונית אפשרית.

הקצין שהתנקשו בו

ברח מאמריקה מפחד

מחנקשי ג'ון קנדי

מפקח־המישטרה דויד ארנולד, שהשבוע ניסו להתנקש בחייו, הוא עולה חדש מארצות־הברית, שבה שימש כקצין־ מישטרה.

ארנולד היה אחד החוקרים ברצח הנשיא ג'ון פיצ'גראלד קנדי. אחרי שלכמה מהחוקרים אירעו תאונות בלתי־ מפוענחות, שבהן הם מצאו את מותם, החליט ארנולד לברוח מארצות־הברית, והגיע לישראל.

מאז גיוסו למישטרת־ישראל נשמרה זהותו בסוד, והוא גם השתמש בשמות שונים, מתוך פחד מפני מתנקשים המעורבים ברצח קנדי.

מחיחות

בצמרת המישטרה

מתיחות שוררת בימים האחרונים בין מפכ"ל המישטרה, רב־ניצב אריה איבצן, ובין סגנו, ניצב דויד קראוס. איבצן כימעט ואינו מדבר עם קראוס.

המתיחות בין השניים פרצה אחרי שנודע לאיבצן שקודם למינויו למפכ"ל, הציע שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, את התפקיד לקראוס, שכיהן מאז פיטורי המפכ"ל הקודם כממלא־מקום המפכ"ל. העובדה שקראוס סירב, ואף הציע לבורג למנות את איבצן, אינה גורעת מהמתיחות בין השניים.

גאון יחרים את ישראל

המיליונר השווייצי ניסים גאון, ראש הפדרציה הספרדית, עומד לבטל כמה חשקעות שעמד להשקיע בישראל? ולחסל בהדרגה עסקים שונים שיש לו בארץ.

רמזים אלה העבירה אחת מסגניותיו של גאון בפדרציה הספרדית, ליליאן ויין, שהגיעה לישראל כדי להיות נוכחת בישיבות מישפטו של שר־הדתות, אהרון אבו־חצירא.

למרות שוויין לא טענה זאת במפורש, התייחסו אנשי הפלילה בארץ אל האיום כאל תוצאה ישירה של הפגיעה באבו־חצירא.

נאמן קיבל כרטיסים

מנכ"ל האוצר לשעבר, ד"ר יעקוב נאמן, מונה כמה ימים לפני התפטרותו כחבר הדירקטוריון של אל־על. היה זה המינוי האחרון של ייגאל הורביץ כשר־האוצר.

נאמן טען או שלא ינצל את זכותם של חברי הדירקטוריון לכרטיסי חינם באל־על באמרו: „יש לי די כסף, אני יכול לרכוש כרטיסים."

עתה התגלה שנאמן אכן ניצל את חברותו בדירקטוריון כדי לקבל כרטיסים. לפני כשלושה שבועות יצאו נאמן, אשתו וכתו לחוץ־לארץ. נאמן קיבל כרטיס מהמנכית, שעבורה הירצה בארצות־הברית, אך אשתו וכתו קיבלו כרטיסים ב־10 אחוז ממחירם הריאלי.

בורג נזף באיבצן

שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, נזף במפכ"ל, רב־ניצב אריה איבצן, על כך שהמפכ"ל לא מינה עדיין דובר. לדעת בורג מעסיק עצמו איבצן בקישרי־עיתונות, תחת שיעשה כן דובר המישטרה.

כעיקבות שיחה זו ביניהם ימונה השבוע, או בתחילת השבוע הבא, דובר למישטרת ישראל.

ראש המועצה הודח

ראש מועצת מטה יהודה, יובל אלוני, הודח בישיבה סודית של הפורום האיזורי של 35 ישובי פרוזדור ירושלים.

ההדחה באה על רקע איומו של אלוני לפרוש ממיפלגת־העבודה אם לא יובטח לו מקום ריאלי בבחירות הבאות לכנסת, ברשימת המערך. במקומו של אלוני ייבחר דויד דויד מגיבעת־יערים.

מדוע התפטרה

נעמי שדמי

ניצב־מישנה נעמי שדמי, מפקדת יחידת השוטרות של המישטרה, התפטרה בעיקבות שיחה קשה עם המפכ"ל, רב־ניצב אריה איבצן.

שדמי ביקשה מאיבצן למנות אותה כראש מחלקת־קהילה־ומישטרה. איבצן ביכר לתפקיד זה את מאמן־הכדורסל לשעבר, אברהם חמו, למרות שחמו לא רצה בתפקיד. כשנודע הדבר לשדמי, היא הגישה את התפטרותה.

מנהל בית"ר יתפטר

מנהל קבוצת בית"ר ירושלים, עורך־הדין יוסף („יוסי") ז'רז'בסקי, עומד להתפטר בקרוב מתפקידו. ז'רז'בסקי, שצורת ניהולו את הקבוצה, אשר ירדה לליגה הארצית, מעוררת חילוקי־דעות בקרב חברי בית"ר ואוהדיה, נשא לפני כשבועיים אשה.

רעייתו, דיויה, הציבה לו תנאי לנישואין: התפטרות מהנהלת בית"ר.

הכט מחה -

הכט קנה

הוצאת הספרים „שיקמונה" של המיליונר ראובן הכט, יועצו של ראש־הממשלה, זכתה במיכרז להוצאת „עמוד האש" בצורת ספר.

יחד עם כמת מאנשי הימין הקיצוני, שבראשם עמד חד"ר ישראל שייב, היה הכט חתום על מיכתב למערכת „הארץ", שגינה את „עמוד האש" בחריפות, כסידרה המסלפת את תולדות הציונות ותמשרתת את האוייב.

מה יש להם

„הי יזהרו, הם שיכורים!" צווח קשיש תל־אביבי לעבר שלוש נערות צעירות, שרקדו בחדווה באמצע הרחוב עם קבוצת צעירים סקוטים.

מאות הסקוטים שהגיעו בימים אלה לארץ, כאוהדים של קבוצת הכדורגל ה־לאומית שלהם, כבשו את רחובות העיר תל־אביב ובילו את הימים שלפני המישחק בריקודים, קפיצות ושירה, כשהם לבושים בבגדים הלאומיים — חצאיות וגרביים גבוהים.

שימחת־החיים והעליזות . חסרת־הרסן נתקלו ביחס חשדני וצונן מצד תושבי תל־אביב. „הם פשוט שיכורים!" המ־

הפלישה הסקוטית הציפה את תל־אביב לקראת המישחק הגורלי ברמת־גן

שירה בציבור

מנהלים אוהדי הקבוצה הסקוטית בקרן הרחובות פרישמן־דיזנגוף בתל־אביב. על אף ההשמצות ההדדיות, שרים הסקוטים והישראלים את שיר השלום של הקבוצה הסקוטית בשימחה משותפת

ריקוד בדיזנגוף

עורכים המידרכה מכריזים בעלי בתי־הקפה, הנהנים מכמויות

60 בירות ליום

מרוקן אל תוך ביטנו העצומה פרנק דוגן מנהיג הקבוצה. פרנק אדיר הממדים נושא על ידיו את אחד מחבריו בקלילות רבה. **משמאל:** אחד האוהדים הסקוטים מנגן בחמת־חלילים.

מתחת?

שיך הזקן בשלו, „עוד יאנסו אתכן!" אך שלושת הנערות המשיכו לרקד ולקפץ בחברת ידידיהן החדשים. הקהל הישראלי הסקרן לא יכול היה להישאר אדיש למרפסעי־הרחוב שאותם ערכו הסקוטים. עוברי־אורח רבים נעצרו והקיפו את הצוהלים, שלושת הנערות לבושות המיכנסיים הצטרפו אל הקהל ופסקו מלרקד עם הגברים בחצאיות. „לא נעים," הסבירה שולמית אלון, אחת הנערות, „כולם מסתכלים עלינו כמו על משוגעות."

„אנחנו לא דואגים" אמר דויד מקנדרק, אחד האוהדים השרופים של הקבוצה הסקוטית, לגבי מישחק קבוצתו, שהיה העילה לבואו לישראל. „הקבוצה שלכם לא שוה הרבה, ואבי כוהן הוא סתם בלון נפוח." כשחבריו שמעו את השם אבי כוהן, הם פצחו מיד בשיר בוז לאבי, שחובר במיוחד לקראת המישחק.

הסכנה הכרוכה בלבישת חצאית

מול הסקוטים עמדו הישראלים הסקרנים, שהקיפו אותם באמצע הרחוב, ואמרו בביטחה: „הסקוטים יאכלו אותה פה." על אף ההתמודדות והמתח הרב של האוהדים, פרצו הסקוטים בשיר שמילותיו היחידות היו שלום... שלום... לשיר זה יכלו הישראלים להצטרף.

„האהדה שלנו לקבוצה הלאומית מקודשת יותר מהדת," הסביר איאן סקוט, „בכל עיר בסקוטלנד קיים מועדון המאגד את האוהדים, ולקראת כל מישחק של הקבוצה מתארגנים כולם ונוסעים עם הנבחרת אפילו אם זה אחרי הרי החושך, כמו ישראל."

אוהדי הנבחרת הסקוטית שייכים לכל שכבות האוכלוסיה, מנהגי־מוניות ועד מרצים בכירים באוניברסיטאות. „בבית־המלון כולנו יחד, כל חברי המועדון, ללא כל הבדלים, לכולנו מטרה אחת — שסקוטפושיות. בתחילה גילו הישראלים חשדנות כלפי עליה, אולם מאוחר יותר התחלפה החשדנות התפלאה בשירה בציבור ובריקודים משותפים.

יש או אין הסקוטים חושפים רגליים שעירות אך נמנעים מלהרים את החצאית יותר מדי, למרות סקרנות הישראלים. **למטה:** מריה השוודית וסטיוון גרס הסקוטי, שנפגשו בעיקבות מישחק הקבוצה בשוודיה ונישאו.

לנד תנצח." מסביר דויד מקנדרק, סטודנט לכלכלה מאברדין.

הציוד הרב שאותו נושאים האוהדים לכל מישחק מוכיח את מיקצועיותם. כל אוהד מצוייד בתילבושת סקוטית מסורתית, הכוללת את החצאית הסקוטית המפורסמת, בדיגלי הלאום, דיגלי הקבוצה ובסיכות ציבעוניות, שהוכנו לקראת המישחק. יש כאלה שלא הסתפקו בציוד הזה בלבד והביאו עימם כלי־נגינה: חמת־החלילים הסקוטית, חצוצרות וצופרים.

„החצאית הסקוטית גורמת לא אחת לבעיות", מסביר ג'ון לואיס. „המישחק האחרון שלנו נערך בשוודיה. שם, במיסגרת הבילויים, נכנסנו לשתות בבר, ופיתאום ניגשה אלי נערה שוודית, הרימה לי את החצאית, ואת החצאית לובשים בלי תחתונים, והתחילה להתעסק אתי, לא נעים!"

„אבל בישראל אני בטוח שזה לא יקרה," אומר ג'ון, „הבחורות כאן ביישניות וצנועות, הן אפילו נבהלות כשאנו ניגשים אליהן ברחוב ומנסים להתחיל איתן."

בירה בכמויות

הסקוטים מצליחים להדהים את בעלי בתי־הקפה בתל־אביב. כל אחד מקבוצת האוהדים לוגם כ־20 בקבוקי בירה ליום. בולט ביניהם פרנק דוגן, שלוגם מדי יום מינימום 60 בקבוקים, ושיאו זה מתנוסס על חולצתו, המתוחה על ביטנו הענקית.

פרנק, בעל הממדים העצומים, מצליח למשוך תשומת־לב בכל מקום שאליו הוא מגיע, אך על אף חזותו המפחידה, במיקצועו הוא מתכנת־מחשבים והוא משמש בסקוטלנד כמנהל חברת־מחשבים. „במיסגרת הטיולים הרבים שלי בעולם זה בהחלט עוזר להיראות מפחיד," מסביר פרנק, „בריונים לא מעזים להתקרב אלי וכמותם גם אוהדים עוייגים בסוף מישחק."

נורית מאנה

הדגל הלאומי של סקוטלנד נפרש בידיהם של ארבעה מחברי קבוצת האוהדים. כל אוהד מצוייד בדגל לאומי, בתילבושת הלאומית ובסיכת הקבוצה.

השבוע במשק

עובדים על אוברדראפט

● יום שני, 16.2 — עליית מדד ינואר בשיעור של 7.3% הפתיעה; הגורם הישיר לשיעור הגבוה יחסית: עליית מחירי הדיור *** בבורסה, עדיין ירידות שערים. מומחים אומרים שהשוק מתחיל להיות אטרקטיבי *** הלישכה לסטטיסטיקה: מחירי הדירות ביולי־ספטמבר 80' עלו ב־23% *** ועדת השרים לענייני הפיצויים לתושבי המיגזר החקלאי בסיני החליטה שהפיצויים יהיו חייבים במס־הכנסה *** מזכיר ועד העובדים לשעבר של התעשייה האווירית נידון למאסר על לקיחת שוחד *** בלונדון עלו מחירי הבדיל וירדו מחירי הקפה.

● יום שלישי, 17.2 — האם נתגלה נפט בשפלת החוף? *** בג"ץ קבע: הממשלה יכולה לרכוש רק את החלק הירושלמי של הזכיון של חברת־החשמל הירושלמית. המיתקנים שבשטחים יישאר בידי החברה *** 400 מיליון מרקים הוקצבו על־ידי ממשלת גרמניה, כפיצויים נוספים לנפגעי הנאצים *** חברות הבנייה הציבורית העלו מחירי הדירות ב־14% *** הרשות לתיכנון כלכלי צופה עליה של 4.2% בצריכה ב־1981 *** „בנק הפועלים" בשוויץ הגדיל רווחיו ב־76% *** ירידות שערים חדות בבורסה; האופטימיסטים מאבדים גובה.

● יום רביעי, 18.2 — מיפנה בבורסה, רק 14 מניות מוכרים בלבד *** 620 מיליון שקל הופקדו בשבועיים האחרונים בתוכניות החיסכון החדשות *** ועדת־הכספים אישרה את חוק מימון המפלגות *** אירגוני המורים השביתו את כל מוסדות החינוך בארץ; האם תיושמנה המלצות ועדת עציוני?

● יום חמישי, 19.2 — עליות שערים חדות בבורסה; החגיגה התחילה! *** מישרד התחבורה יתיר הפעלת טיסות־שכר על־ידי חברות ישראליות *** 6,000 טלוויזיות ו־4,230 מכוניות חדשות נמכרו בחמישה ימים (9.2—13.2) *** הקבינט הכלכלי אישר את תקציב המדינה לשנת 81/82; הסכום: 206 מיליארד שקלים.

● יום שישי, 20.2 — היום (כרגיל) אין בורסה *** מכסיקו מגבילה תפוקת הנפט; ישראל לא תיפגע *** ישראל חייבת 20 מיליארד דולר (נכון לחיום) *** החוב הפנימי של הממשלה: 129 מיליארד שקל (נכון לחיום) *** „בנק ישראל" מגלה: הישראלי עובד על אוברדראפט וטומן כספו במט"ח, במניות ובצמודים.

● יום ראשון, 22.2 — תקציב ההסתדרות יהיה 473 מיליון שקל *** הסגל האקדמאי שובת היום, במחאה על שחיקת שכרו *** האוצר ו„בנק ישראל" הגיעו להסכם, יגישו במשותף את התקציב הלאומי — תחזית ההתפתחויות הכלכליות הצפויות השנה *** בוטלה רכישת „רסקו" על־ידי „לנדקו". עובדי החברה הם שיקבעו מי יהיה הרוכש בא *** בבורסה אין חדש — עליות שערים על־פי שיטת המסחר החדשה; נתבדה החשש למימוש רחב.

זהב

עתה הזמן לקנות

לפני שנה כמעט ועבר את מחסום 1000 הדולר לאונקיה (31 גרם), היום מחירו בשוק החופשי למטה מהמחצית — 500 דולר בלבד. מציאה של ממש!

המבקש להשקיע חלק מכספו בבטחון יחסי, לטווח ארוך, עתה הזמן לקנות מהמתכת היקרה. אפשר לקנות באמצעות הבנקים, ואפשר..

המדליות והמטבעות הישראליות נמכרות עם פרמיה (ההפרש בין מחיר המתכת לבין המחיר שאתה משלם) של 25—30%. עצה ששווה זהב: קנה זהב במקור.

במט"ח אחד

למרק הגרמני

צפויה עדנה

הדולר שוב הוכיח את עוצמת המשק האמריקאי שמאחוריו. עלייתו של הדולר לעומת המטבעות האירופים ויתיר היפאני היתה מרשימה. הוא עשה זאת שוב.

השקל אף הוא פוחת השבוע ויועמד על ממוצע של 8.5 שקל לדולר. גם נאומו של הנשיא רונלד רגן לא יוכל להסיג את הדולר. חיד החזקה במדיניות המוניטארית של ארצות־הברית תגרום לחיזוקו של הדולר בשווקי העולם.

כמישנה־למלך של הדולר תופסת המישלי"ט את מקומה כנסיכת הכתר. מדיניותה הקשוחה של גברת הברזל, מאגי תאצ'ר, ראש ממשלת בריטניה, רוזבות הנפט בים הצפוני וגורמים משלימים אחרים, הם האחראים למעמדה החזק של הלירה האנגלית. המרק הגרמני והפרנק השוויצי, שנחשבו למטבעות סולידיים (כן, תראויים להכלל בהשקעות לטווח ארוך) איבדו מערכן. המרק איבד הרבה מזוהרו. אם אכן 'שתפר מאזן' התשלומים הגרמני בעיקבות עיסקה של נשק־תמורת־נפט עם סעודיה, והתחרות של המשק הגרמני יחזור להיות מה שהיה, צפוי למרק עדנה.

נדל"ן

דירות קטנות - להתחלה

כשיש ביקוש עולים המחירים, ותפעם קורה הדבר בשוק הדירות. מדד מחירי הבנייה צובר נקודות ותורם נתח הגון למדד יוקר־המחיה. ראית מודעות־ענק בעיתונים על דירות חדשות למכירה? הן תפסו את מקומן של מודעות השטיחים. הקבלנים מוכרים כל עוד יש מה למכור.

היכן אפשר עדיין לקנות דירה נורמלית במחיר נורמלי. בתל־אביב, חפשו ביד־אליהו. דירות בנות 40 שנה ויותר במרובע הרחובות אחד העם, שד' רוטשילד, שד' בן־ציון, בוגרשוב, בן־יהודה ואלנבי. בירושלים נסו את קריית־יובל, שם אפשר עדיין למצוא דירות קטנות „להתחלה", במחיר סביר. בחיפה? למה בעיר רוצו לקריות. למשל, בקריית־ים המחירים עדיין זולים, וכך גם הדירות — קטנות יותר.

משכנתאות לזכאים ולשאינם־זכאים ניתן להשיג בכל הבנקים למשכנתאות. התנאים בכולם זהים — היחס לא! יש להכין חמישה ערבים עם תלושי־משכורת, ועצמאי שנאלץ להיות ערב, חייב להביא אישור ממס־הכנסה ומרואה־חשבון, ולעיתים גם מאשתו, אם יש להם רכוש משותף ועסק משותף.

למתעניינים — ועדת־הכספים של הכנסת תדון בקרוב בנושאי הבנייה להשכרה ועידוד השכרת דירות. בתנאי הארץ, שבה כופים עליך להיות בעל־בית עדיין קשה לראות פיתרון לבעיות הדיור על־ידי השכרה או בנייה להשכרה. ואולי, בכל זאת: ישנם כמה יזמים, אחרי פרשת בני יגאל חורוביץ, המוכנים לבנות להשכרה אך מחכים לעידוד ממשלתי.

הגולדן ההולנדי מסב צרות למגדלי הפרחים בישראל. רמתו הנמוכה יחסית כלפי הדולר, וקצב פיחות השקל כלפיו גורמים הפסדים כבדים למגדלים, וזאת בנוסף לרמת המחירים הנמוכה בבורסות הפרחים בהולנד. יתר המטבעות האירופיים מתנחגים כמצופה, ושערם כלפי הדולר והליש"ט נשאר באותה רמה, אף כי בשיעור שונה.

בבורסה

החגיגה עדיין נמשכת

מי זוכר היום את דבריו של גידעון פת, שר התמ"ת, מלפני פחות משלושה שבועות, שיש מקום למיסוי על ריווחי הבורסה; מי זוכר את הודעתו של שר־האוצר החדש, למחרת היום, שלא יהיה מיסוי; מי זוכר את נאומו של יעקב לוינסון, המיועד לשר־האוצר מטעם המערך, על חזרה למישטר של פיקוח. דברים אלה, רמת השערים הגבוהה של המניות, והרצון למימוש, הם שגרמו לנפילה הגדולה של פברואר.

הבה נציץ על הנפילה. הבסיס יהווה ה־25 בינואר. מה קרה למניות עד ל־12 בפברואר? הנה חתך אופייני: מניות „אלביט", „קיסריה", „ישפרו", „אזורים", „סהר", „הסנה", „פריון", „רים" ו„דובק" הפסידו מחצית מערכן! „דיסקונט" הפסידה 60% ו„אלרן" כ־80%. מניות „דלק", אוצר השילטון, „משכן", „פיתוח משכנתאות", „פי־בי", „דנות", „כללי", „בלל נדל"ן", „וולפסון", „תעל", „מיפעלי נייר", „טבע" ו„דשגים" הפסידו כשליש מירכן. „הכשרת הישוב", „סקיוריטס", „מירב", „מזרחי", „כלל סחר", „לאומי השק", „פרוטארום", „עלית" ו„מן" הפסידו עד רבע מערכן.

מה אומרים נתונים אלה? שכדאי היה לקנות. אולם חלף עוד שבוע של ירידות בטרם החלה התאוששות של ממש, בניגוד ל„תיקון הטכני" של השבוע הקודם.

חלק מן היוצאים מהבורסה, מאותם שיצאו „בזמן" ומאותם שיצאו ב„בהלה" שלאחר זמן, חיפשו אפיקים חדשים לקיום. האחד, תוכנית חיסכון דו־שנתית בתנאים טובים במיוחד. והשני, הפחתות מס על מכוניות וטלוויזיות. ואומנם כבר בשבוע הראשון והשני נטלו אפיקים אלה כ־2 מיליארד שקל. יתרת הכסף נשארת בעמדת המתנה, וכשהגיע המועד החלה החגיגה. והיא עדיין נמשכת.

שיטת המסחר החדשה שהונהגה ב־שבוע תורמת אף היא לדינמיות במסחר. עתה חוזרים שערי ניירות־הערך לרמות הכלכליות של טווח ארוך. יצר החימור של המשקיעים פחת. שוב נעשים חישובים על־ערך ותת־ערך. הבורסה תחדל להיות רולטה, יתחילו לבנות תיקי השקעה לטווח ארוך.

לספקולנט הנבון בלבד!

גם היום צריך „ללכת" על מניות טובות תחת שיטת „קונים היום מוכרים מחר". למשל: „שופרסל" הגיע ל־1300 ועומד עכשיו על 600; אחד הבנקים התחיל לאסוף סחורה. מה תעשה אתה?

מה דעתך על „מולט", חברה עם חון מניות קטן ורווחיות גבוהה, שקפץ מ־600 ל־2500 וחזר ל־900. אטרקטיבי?

מה אומר ידידו של הפרופסור מילטון פרידמן?

ידידו של הפרופ' הידוע, חתן פרס נובל לכלכלה ויהודי טוב, הפרופ' ג'ורג' סטיגלר משיקגו, הרצה לא מכבר באוניברסיטה העברית בירושלים. וכה אמר: התוכניות הכלכליות של ממשלות העולם המערבי עוסקות ברובן בחלוקה מחדש של ההכנסה. אולם חלוקה זו מיטיבה לא פעם עם קבוצות־לחץ באופלוסיות ולא עם השכבות שבהן הן אמורות לתמוך.

זקנים חשופים לרצח

(המשך מעמוד 32)

חלון חדר־האמבטיה, שהיה כמובן לא מסורג.

■ ■ ■

את השאלות שהיו צריכות להעסיק את חוקרי המישטרה, אם מישטרת ישראל היתה נערכת לבעיה זו, היא מדוע אחוז כה גבוה של קשישים מוצאים את מותם במהלך השוד. מדוע לא מסתפקים השודדים רק בלקיחת הכסף או חפצי־הערך שבדירה ומניחים לקשיש עצמו.

אנשי העולם התחתון בזים לשודדי ורוצחי הקשישים. גם העולם התחתון יודע שזה „לא חוכמה" לשדוד ישיש ולרצוח אותו. המחשבה היא שבדרך־כלל הקשיש אינו מתנגד לצעירים התוקפים אותו או הערוכים חיפוש בדירתו. אך המציאות בשטח היא אחרת. הקשישים הם עקשנים באופיים. הם אינם מוכנים לוותר בקלות על כספם או על רכושם. הם פשוט חשים שיקשה עליהם, יותר מאשר על איש צעיר, להשיג כסף או רכוש אחר. פסיכולוגים

מפכ"ל איבצן
חיים ויחסי־ציבור

יודעים שקשישים נאבקים בכל כוחם, כדי למנוע משודדים לגזול אותם. מאבק זה, יהיה חלש ככל שיהיה, כאשר הוא בתנאי לחץ לגבי השודד, החושש שמא הוא יתגלה, מביא עימו אלימות מצד השודד, המבקש לסיים את השוד במהירות ולמנוע מהקשיש לצעוק ולהזעיק עזרה.

■ ■ ■

ודדי הקשישים יודעים כי עליהם לעשות עבודת־הכנה לפני שהם פונים לשדוד קשיש בביתו. בדרך־כלל הקשישים חשדניים יותר מאחרים, ופוחדים יותר מהצעירים. קשיש אינו פותח את הדלת לשמע הנקישה או הצילצול. הוא שואל את ה„מי שם" המפורסם, ורק אחרי שהתשובה מתקבלת על דעתו, הוא פותח את הדלת. גם אז פותח הקשיש צוהר קטן, והדלת עדיין מחוזקת בשרשרת למשקוף. כשהוא מזהה את הבא, או משתכנע שכוונות הבא אליו טהורות, רק אז הוא נותן לאורח להכנס.

במקרה של מרים גיטלסון מירושלים, התברר בעת המישפט, שהסתיים בשבוע שעבר, שהנרצחת הכירה את רוצחה. הוא היה עורך־שרברב שביקר פעמיים בבית, כדי לתקן את הצנרת, וככל הנראה שיכנע את גיטלסון שיש לו לערוך עוד תיקון אחד, ביום שהוא רצח אותה.

אולם גם כאשר השודד אינו מוכר לזקנה הפותחת לו את הדלת, והיא פותחת את הדלת רק בחלקה, כשהיא חושבת שהשרשרת תגן עליה, עדיין מצבה מסוכן. בעיטה של השודד הצעיר בדלת, מנתקת את השרשרת מהמשקוף.

סיבה נוספת לאלימות היא העובדה שפעמים רבות יוצאים השודדים בידים ריקות מבית־הקשיש. כאשר שודד הופך את הבית ומוצא בו כמה לירות עלובות, הוא חש כאילו הקשיש רימה אותו, ומכלה בו את זעמו. בדרך־כלל המכות או החבטות היו רק פוצעות אדם צעיר, אבל במקרה של אדם מבוגר מאוד, כל מכה עלולה להביא למותו.

(כתבה ראשונה בסידרה)

במדינה

(המשך מעמוד 28)

תירו עשרות דונמים ספורים שבהם לא הושמדה השעורה.

לבדואים אין שום ספק, והם אף טענו כך בתביעות שהבישו: מישהו ניצל את הירצחו של חברי הכנסת השייך חמאד אבו־רביע. הם נותרו ללא נציג שיוכל להגן על זכויותיהם ולזעוק את זעקתם.

במינהל מקרקעי ישראל מושכים בכתפיים. איש אינו מסוגל להסביר מדוע הגישו הבדואים צו מניעה נגד המינהל, כאשר ידעו שהאדמה נמצאת ברשות הסוכנות, כפי שטוען המינהל.

למינהל מקרקעי ישראל בבאר־שבע כבר יש ניסיון בהפרת צווים מפורשים של בית המשפט העליון. מישהו למד שם מהניסיון, וההתחכמות הועילה לו הפעם. עוד כמה מאות בדואים יהפכו להיות אוויבים מושבעים של מדינת ישראל.

נתניה

התנקשות בשוטר

קשיחות ותעוזה יוצאי־דופן התגלו במארב שהוטמן לקצין מישטרה

„נהרוג אותך, אם לא תגלה לנו היכן נמצא דויד בוארון!"

האלמוני, שהשמיע איום זה כלפי המפקח דויד ארנולד ממישטרת נתניה, החזיק בידו אקדח. באותה שעה חגק חברו את ארנולד מאחור, אך קצין־המישטרה לא נכנע. הוא סירב בתוקף לגלות את הסוד שביקשו תוקפיו לדעת. תחת זאת

קורבן־התנקשות ארנולד
„מצאו גופה במחנה יעקוב"

נאבק עם החונק והצליח להשתחרר מאחיזתו.

לפתע, תוך כדי המאבק, ירה בעל־האקדח. הקליע פגע בירכו של ארנולד. מייד אחר־כך ברחו שני האלמונים. המפקח שלף את אקדחו וירה בהם. אך בחסות החשיכה הצליחו השניים להתחמק.

היה זה ניסיון־התנקשות יוצא־דופן וחסר־תקדים באישי־מישטרה. עד כה לא נהגו אנשי העולם־התחתון הישראלי לפגוע בשוטרים. שיחזור הפרשה מגלה כי המעשה היה פרי תיכנון מדוקדק.

ירי מתוך החשיכה. בשעה 8.30, במוצאי־השבת, נשמעה נקישה על דלת ביתו של ארנולד, ב־בלוק 17 בשכונת אזורים בדרום נתניה. „מצאו גופה במחנה יעקוב!" אמר נער שהרחיב כבן 15 לקצין־המישטרה שפתח את הדלת. „אנשים ביקשו ממני לקרוא לך!" ארנולד לא הכיר את הנער, אך לא ביזבז אף רגע לריק. כאישי־מישטרה מסור, הנמצא בכוננות במשך 24 שעות ביממה, הוא נוהג מייד לפעולה. „חכה לי," אמר לנער ונכנס לרגע לדירתו. „אני כבר בא!"

כאשר יצא שוב, יחד עם שוטר מפיקודיו, שבא לבקרו באותה שעה בביתו, לא מצא את הנער. שני השוטרים החליטו לצאת לבדוק מה פשרו של האירוע המוזר.

האתר שהנער דיבר עליו הוא מחנה צבאי נטוש, הנמצא בקירבת ביתו של ארנולד, ליד המיבנים החדשים של נאות שקד. באיזור זה נמצאה גם גופתו של הנער אורון ירדן ז"ל. הם יצאו לשם בניידת שחנתה ליד הבית.

כאשר הגיעו למחנה נראה המקום שומם מאדם. הם נסעו לאורך שביל צר, המקיף את המחנה. בנקודה מסויימת עצרו. השוטר נשאר לחיפוי בתוך הניידת, ואילו ארנילד יצא לסרוק את השטח.

לפתע הגיחו לעברו מתוך האפלה שתי דמויות בלתי מזוהות. ארנולד הבחין כי הללו היו שני גברים צעירים. המאבק עימם היה קצר. השוטר שנותר בניידת נזעק לשמע קולות הירי, אך עד שהגיע הספיקו שני האלמונים להיעלם שוב בתוך החשכה.

המפקח ארנולד (34), עולה מארצות־הברית, גוייס למישטרה ב־1973. הוא שירת במישטרה גם בארץ מוצאו. במישטרת־ישראל עסק בחקירות. מייד אחרי שנפצע, במוצאי־שבת, הוא פונה על־ידי חברו השוטר לבית־החולים לניאדו בנתניה ומשם הועבר לבית־החולים מאיר בכפר־סבא. מצבו הוגדר כ־טוב והוא שוחרר לביתו.

מוות בכבידים. דויד בוארון, שהתוקפים האלמונים כה היו מעוניינים לגלות את מקום המצאו, הוא עבריין נתניתי, המוכן לשמש עדמדינה בפרשת רצח אלי בעדש, שאירע לפני שלוש שנים (ראה עמודים 38-39). החקירה ברצח זה — בעבר כבר הועמדו נאשמים לדין בגלל הרצח וזוכו — נפתחה עתה מחדש. בוארון הוא עד־מפתח בחקירה זו. ארנולד עמד בראש הצוות שחקר את הפרשה.

לפי חשד המישטרה היו המתנקשים ידידיו של דויד דהרי, הצעיר בחשד לרצח בעדש. נראה כי כוונתם היתה לברר את המקום שבו מחזיקה המישטרה את בוארון, הנתון לשמירה קפדנית, ולחסל אותו.

במישטרת נתניה הוקם צוות חקירה מיוחד (צח"ם), כדי לחקור את הפרשה. עוד בליל ההתנקשות עצרו החוקרים חשוד במעשה, אך הוא הכחיש כל קשר לפרשה. מפקד מישטרת מרחב־השרון, ניצב־מישנה שאול לוי, גילה כי המישטרה בודקת גם כיווני חקירה נוספים. „בוארון צריך למסור עדויות גם בכמה מישפטי־סמים, שאין להם כל קשר לרצח בעדש. יתכן שהמעשה בוצע על רקע זה. החקירה היא רק בתחילתה. אנחנו דאגנו, ראשית כל, להציב שמירה מיוחדת, כדי להבטיח את שלומם של ארנולד וחוקרים אחרים שעבדו יחד עימו ובוארון."

שאלת־המפתח העומדת בפני החוקרים היא מה היה בכוונתם של האלמונים לעשות בארנולד, אילו היה מגלה להם את מקום המצאו של בוארון.

מעשה ההתנקשות מצביע על קשיחות ותעוזה יוצאי־דופן של מבצעיו. גם הפרשה החדשה־ישנה, שאליה מקשרים את המעשה, שמעת כלקוחה מתוך מותחן בלשי.

דיין: האולטימטום

השבוע פוענחה תעלומה. במרכזה עמד, כרגיל, משה דיין. בשבועות האחרונים שיחק דיין מישחק אופייני. הוא אמר שהוא „יושב על הגדר", וכי „יחליט ברגע האחרון" אם להעמיד את עצמו בראש רשימה חדשה, שאותה מכינים עבורו נושאי־כליו לשעבר, ייגאל הורביץ וזלמן שובל.

לכאורה היה זה טיבעי. דיין אינו רוצה להיעלם מן הבמה הפוליטית. לא זה בילבד שהוא שואף לשררה — הוא זקוק גם לפירסום אישי כמו אוויר לנשימה. הוא מאמין שאם לא יהיה בכנסת הבאה, לא יוכל לעורר אחת לחודש מהומה ציבורית, לזכות בסיקור נרחב בכלי־התיקשורת בארץ ובעולם, להוכיח שהוא קיים.

לכן נראתה התוכנית כסבירה. הורביץ ושובל נמצאים בסוף הדרך. אם יקימו רשימה בלי דיין, לא יוכלו לצפות אלא למנדאט אחד או שניים. אם דיין יעמיד את עצמו בראש, יוכל לקוות לארבעה עד שישה (ואוהדיו סבורים: שישה עד עשרה) מנדאטים. זה יספיק כדי להבטיח להורביץ תפקיד של שר. ועם קצת מזל, זה יכול גם להספיק לדי להעניק לדיין עצמו עמדה חשובה — אם הסיעה תהיה לשון־המאזניים (ראה הנדון).

בצמרת המערך, ובעיקר בסביבתו של שימעון פרס, גרמו הידיעות להתקף של היסטריה. לנגד עיניו של פרס, למורד־הנסיון, הצטיירה תמונת־זוועה: המערך ינצח בבחירות, אך הליכוד יקים את הקואליציה הבאה עם המיפלגות הדתיות ומיפלגת־דיין.

דיין עצמו שפך מדי פעם שמן על מדורת הפחדים. הוא הדליף כי יקרא למיפלגתו בשם רח"ל, שהיא תתרכז בנושא הפלסטיני, וכו' וכו'.

אולם לדיינולוגים היתה בפרשה כולה תעלומה פסיכולוגית מסויימת. כל העניין לא התאים, איכשהו, לאופיו של דיין.

התעלומה לא היתה אידיאולוגית. אמנם, דיין הודיע כי דיגלו העיקרי יהיה „אוטונומיה חד־צדדית" — רעיון אבסורדי, שיש בו כדי להרשים כסילים. הורביץ, לעומת זאת, הוא סיפוחיסט קיצוני ואוייב קמפ־דייוויד. אולם שום אדם המכיר את דיין אינו מאמין לרגע כי סחירה פעוטה כזאת תפריע לו.

החידה היתה טמונה בחד־מדדיות של התימרון כולו. אין זה מתאים לאופיו של דיין לעשות מעשה המותיר לו רק אופציה אחת ויחידה. מה גם שהאופציה היא להקים רשימה קטנה, שגורלה יהיה תלוי בחלוקה המיקרית של המנדאטים בכנסת הבאה. כל זה לא הניח את דעתם של יודעי־דיין.

לא בזחילה

השבוע יצא המרצע מן השק. הסתבר כי דיין שמר לעצמו אופציה שניה — שהיא, בלי ספק, האופציה העיקרית בעיניו. בנאום שנשא לפני פורום הסתדרותי, בתשובה על שאלה צפויה, הודיע דיין כי אינו מתנגד לחזור למיפלגת העבודה, בתנאי שזה לא ייעשה „בזחילה".

כדי שלא להשאיר כל ספק, הוסיף כי היה מוכן לכך כבר עם התפטרותו מממשלת־בגין, אילו הציעה לו מיפלגת העבודה לחזור לעמדה של הנהגה.

ברגע הראשון עמדו רבים מראשי המערך המומים מול פני עצם עוזות־המצח של ההצעה. כי דיין פרש ממיפלגתו ברגע הנורא של תבוסת המערך, מיהר לעלות על העגלה המנצחת של מנחם בגין. ראשי המערך ראו במעשה זה את גולת־הכותרת של זנות פוליטית, מעשה של כלנתרים שהעמיד בצל כל מעשה שבא לפניו ואחריו — החל במעשהו של רחמים כלנתר המקורי ועד למעשהו של סעדיה מרציאנו.

עתה, כאשר עגלת הליכוד שוקעת בבוץ, מבקש דיין לעלות על העגלה המנצחת של המערך — כוונה אשר מידת הציניות שבה מדהימה עד כדי עצירת־הנשימה.

אולם אחרי שהחלימו מן ההלם הראשון, נוכחו ראשי המערך לדעת כי דיין מתכוון להציע הצעה־שאי־אפשר־לסרב לה.

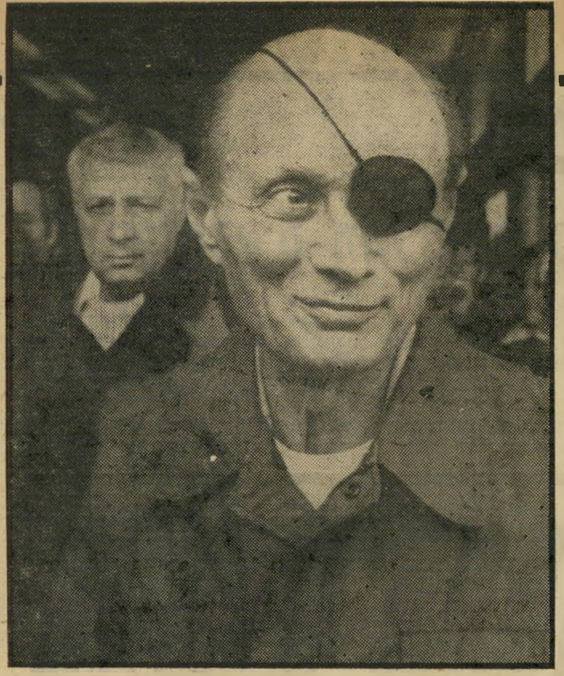
למעשה הגיש דיין למערך אולטימטום: להסתכן בהקמת רשימה נפרדת של דיין, העלולה לגזול את השילטון מידי המערך ולהחזירו לידי הליכוד גם אם זה יובס בבחירות — או לקבל את תנאיו של דיין.

התנאים, כפי שדיין רמז עליהם:

- דיין יהיה שר בכיר בממשלתו של שימעון פרס.
- מיכיון שמישרדי החוץ והביטחון תפוסים (אבא אבן וחיים בר־לב), יוקם מיניסטריון חדש במיוחד עבור דיין. מישרד זה יקבל לידיו שני תפקידים: השילטון המוחלט על השטחים המוחזקים והטיפול בעיניני־האוטונומיה. בכך ירוקן את מישרדי החוץ והביטחון מחלק ניכר של תוכנם.

ברור כי תימרון זה הוכן מראש, כי רבים ממעשיו ומהתבטאויותיו של דיין בחודשים האחרונים מובנים על רקע תוכנית זו. בין השאר:

- דיבוריו החוזרים ונישנים על כך ש„הבעייה הפלסטינית היא הבעייה החשובה היחידה" — דיעה המתאימה יותר לשל"י מאשר למשה דיין.
- שיחותיו עם אנשי־ציבור בגדה, שהוכרחו להיוועד עימו בעל כורחם. כך השיג דיין לעצמו שוב הילה של „איש היודע לדבר עם הערבים" — דבר שכל הערבים בגדה מכחישים אותו בחריפות.

דיין
הצעה שאי־אפשר לסרב

לידיו שני תפקידים: השילטון המוחלט על השטחים המוחזקים והטיפול בעיניני־האוטונומיה. בכך ירוקן את מישרדי החוץ והביטחון מחלק ניכר של תוכנם.

ברור כי תימרון זה הוכן מראש, כי רבים ממעשיו ומהתבטאויותיו של דיין בחודשים האחרונים מובנים על רקע תוכנית זו. בין השאר:

- דיבוריו החוזרים ונישנים על כך ש„הבעייה הפלסטינית היא הבעייה החשובה היחידה" — דיעה המתאימה יותר לשל"י מאשר למשה דיין.
- שיחותיו עם אנשי־ציבור בגדה, שהוכרחו להיוועד עימו בעל כורחם. כך השיג דיין לעצמו שוב הילה של „איש היודע לדבר עם הערבים" — דבר שכל הערבים בגדה מכחישים אותו בחריפות.
- התפטרותו ממשלת־בגין באמתלה של התנגדות לאופן ניהול המשא־ומתן על האוטונומיה.
- השמועות שהפיץ על האפשרות שרשימתו תכרות אחרי הבחירות ברית עם הליכוד והדתיים.

חזרה מהפילגש

התימרון כזה מצטיין בתכונות האופייניות של מעשי־דיין מאז ומעולם — חוסר כל יומרה מוסרית, זילזול גמור בעקרונות ובהשקפות, השימוש בסיסמות פוליטיות לשם השגת יתרון אישי בן־חלוף. דיין אינו לוחם למען רעיון זה או אחר. דיין לוחם למען עצמו.

„מה הוא חושב לעצמו?" זעם ח"כ ממיפלגת־העבודה, „הוא מתנהג כמו בעל הנוטש מדי פעם את הבית כדי לחיות עם פילגש, וההחזור בכל פעם מתוך אמונה שאשתו תסלח לו ותקבל אותו בחזרה!"

אותו ח"כ הצביע על הדמיון המוזר שבין שיטות דיין ושמואל תמיר. החזור על אותו התרגיל בכיוון ההפוך. בעוד שדיין רוצה לחזור למיפלגת־העבודה אחרי שפרש ממנה פעמיים, משתדל תמיר לחזור לליכוד, שממנו (בגיגוליו השונים) פרש שלוש פעמים.

דיין עצמו העמיד פנים כאילו אינו מאמין שיקבלוהו בחזרה. אך תוך כדי כך עשה את הכל כדי להוכיח לשימעון פרס שאין לו ברירה — שהסכנה של דיין־בחוץ גדולה יותר מאשר הבושה של דיין־בפנים.

העולם הזה חובע:

ועדת־חקירה ממלכתית לבדיקת שיטות המישטרה לחקירת חשודים

אופנת ברנס שלטת כרגע באמצעי־התיקשורת. בכל יום מתגלה פרשה חדשה בדבר שוטרים שנקטו בשיטות אלימות, או בלתי־חוקיות, כדי להשיג ראיות למישפט. כדי שאופנה זו לא תחלוף ותישכח, מבלי שתשיג אפילו תוצאה אחת, יש לדאוג מייד לכינונה של ועדת־חקירה שבראשה יעמוד שופט עליון או מחוזי, לפי חוק ועדות־החקירה — תשכ"ט.

פרשת דניאל חנוך ופרשת ברנס התרחשו שתיהן במחוז חיפה, אך בזמנים שונים. הפרשה החדשה והחמורה — פרשת רצח בעדש — אירעה במישטרת נתניה ומרחב השרון. אי־אפשר לתת למישטרה להמשיך ולחקור את עצמה, כאשר ההאשמות הן כה חמורות וכה רבות.

זכויות האזרח בסכנה. ואם מונתה בזמנו ועדת־חקירה ממלכתית לבדיקת השחיתות בענף הכדורגל, על אחת כמה וכמה שיש לעשות כך כאשר מדובר באחת הזרועות החזקות ביותר במדינה — המישטרה.

כדי שפרשת רצח בעדש לא תסתיים בלא כלום, מוצגת בעמודים אלה הפרשה כולה. בין השאר מוצגות גם השאלות שמעוררת הפרשה — שאלות הראויות להיות נדונות בפני ועדת־חקירה ממלכתית.

הפרשה החדשה

אחד ממקרי הרצח הציוריים ביותר במדינה אירע בפורים 1978. אלי בע־דש, צעיר בן 17 שהיה ידוע כאיש העולם התחתון וסוחר־סמים בנתניה, רכב על סוסו באחד הרחובות הראשיים של עיר הקייט. לפתע הגיחה מולו מכונית קור־טינה צהובה ובה שני אנשים. הנוסעים כיסו את פניהם במסכות־פורים גדולות, וכאשר חלפו ליד הרוכב ירו לעברו שמו־נה כדורי עוזי מתוך המכונית הדוהרת. ה־רוכב נפל מתבוסס בדמו, והסוס השותת דם נמלט לאורווה.

כחצי שעה אחרי הרצח נעצר דויד דה־רי, הנחשב לאחד העבריינים הקשוחים והמסוכנים של נתניה.

המישטרה חשדה כי לדהרי היו חשבו־נות עם הנרצח, בגלל סיכסוכים על איזורי־מכירה של סמים. היתה לו גם סיבה נוס־פת. בעדש היה אמור להעיד נגד דהרי בתיק פלילי מסויים, שהיה קבוע לשבוע שאחרי הרצח.

מרגע מעצרו היה דהרי נתון להשגחת המישטרה, עד לבריחתו מכלא דמון, ב־אוקטובר 1978.

רבים מהעבריינים הצעירים של נתניה

נאשם דהרי נשפט על בריחתו מבית־הכלא, והוא צפוי כיום למישפט מחודש על רצח אלי בעדש.

נעצרו, בחשד כי השתתפו ברצח זה. נע־צר בבר עמר, שנרצח כעבור יותר משנה יחד עם אחיו, דדה, בנתניה. נעצר עבריין בשם דויד בוארון, ששוחרר אחר כך מחוסר ראיות.

מודיע מישטרתי בלתי־מזוהה, שגם הוא נרצח בנתניה לפני זמן מה, מסר למישט־רה כי את הרצח ביצעו דהרי ושני צעי־רים שהיו ידועים כבני חבורתו — גב־ריאל ארביב ושימעון גניש. גם הם נעצרו.

המפגר בשיכלו שהפך צלף

ב? החשודים טענו בתוקף שאין להם כל קשר לרצח ושאין להם כל מידע עליו. לדבריהם היו חפים מפשע, אלא שהמישטרה הלבישה עליהם תיק.

כיוון שלמישטרה לא היה כל חומר רא־יות כדי להגיש כתב־אישום, הפגישה את דהרי וגניש והקליטה אותם ללא ידיעתם. בשיחה זו אמר האחד לשני „עושה לי מכסיקו" ומכאן נמצאו למישטרה הראיות הדרושות.

בלי קושי גילתה המישטרה כי מכסיקו הוא כינויו של עבריין מכור לסמים ומפגר בשיכלו בשם משה בגדדי; ליד מכסיקו המתגורר לסירוגין במוסד כפר־נחמן ל־מפגרים ובבתי־כלא. הוא הכיר את דהרי בכלא דמון, שם ישבו השניים תקופה מסויימת בצוותא. מכסיקו הפך בן חסותו של דהרי, שדאג להגן עליו מהתעללות האסירים.

המישטרה מצאה את מכסיקו בבית־המע־צר באבו־כביר, עשרה ימים אחרי ששמו נשמע לראשונה בשיחת החשודים. הוא נל־קח למישטרת נתניה, נחקר ארוכות על־ידי חוקרים שונים, לדברי החוקרים שיקר וסירב לדבר על הרצח. רק כאשר נכנס לחדר ראש הצח"ם, כוכבי, נשבר מכסיקו והסכים לספר את כל האמת.

המפגר, שאינו שולט היטב בעברית, ישב שעות אחדות וסיפר למישטרה סיפור מפורט עד להדהים, בו גילה כיצד הכינוהו גניש וארביב יחד עם דהרי במשך שבוע ימים לרצח. גניש וארביב היו לוקחים אותו, לדבריו, מביתו שבבני־ברק לפרדס ליד נתניה, ושם אימנוהו בעוזי. כאשר ידע לקלוע בשורת בקבוקים מתוך מכונית נוסעת, אמרו לו כי הוא מוכן.

למחרת לקח אותו דהרי במכונית צהו־בה, וכאשר ראו את הרוכב על הסוס ציווה עליו לירות בו ולהרגו. כאשר ניסה לסרב, איים דהרי כי יהרוג אותו במו־ידיו. לכן ירה ופגע ברוכב.

נתיב הבריחה של הרוצחים

בשלב זה הביאו אנשי המישטרה את פרקליטת המחוז סירוטה בסוד ה־עדות. ועוד לפני שהסכימה להפוך אותו לעד־מדינה נסעה בעצמה למקום מעצרו, שוחחה אתו שלוש שעות. ואז החליטה: למרות שהנחיות היועץ המשפטי איגן מאפשרות להכריז על מי שירה בעצמו כעד־מדינה, הרי במקרה זה, בגלל פיגורו השיכלי וחולשתו של מכסיקו, מן הראוי לתת לו מעמד של עד־מדינה.

גם פרקליטת המחוז וגם רחל גולדשמיט, שהכינה את כתב־האישום והופיעה בתיק, הסבירו למישטרה כי יש צורך בסיוע ל־עדותו של עד־המדינה, כדי שאפשר יהיה להגיש כתב־אישום. סירוטה גם אמרה, ש־מוטב שייעשה שיחזור עם מכסיקו, כדי לוודא שהוא באמת מכיר את המקומות שעליהם הוא מעיד.

זמן קצר אחר כך הודיעו השוטרים ל־פרקליטות כי השיחזור בוצע בהצלחה, ומכסיקו ידע היטב היכן נורו היריות, היכן נעצרה המכונית בפרדס ובאיזה נתיב חמקו הרוצחים לעבר כביש חיפה— תל־אביב.

ועדיין חסר היה סיוע. והנה הופיעו, ממש לפי הזמנה, שתי עדויות. אחת של דויד זוהר, עבריין של צוארון־לבן, ששמע במו אוזניו מפי ארביב על חלקו בתיכ־נון הרצח, ושהיה מוכן להעיד על כך בבית־המישפט, כיוון שהוא „שונא עבר־יינ סמים". עדות שניה היתה של עזרא מנצורה. הוא סיפר כי שמע מפי גניש על חלקו בפרשת הרצח. כעת היו למישטרה כל הראיות הדרושות, וכתב־האישום הוגש נגד דהרי, גניש וארביב.

דהרי הזמין אליו את סניגורו, עורך־הדין הפרופסור דויד ליבאי, וביקש לדעת

מוות על הסוס

הביא בעיקבותיו מישפט אחד, שבו נאשמו שלושה אנשים ברצח אלי בעדש. שניים מהם, גבריאל ארביב ושמעון גניש, זוכו, ואילו השלישי, דוד דהרי, ברח מבית־הסוהר בסרם התברר מישפטו. אחרי הזיכוי עיכב היועץ־המישפטי את ההליכים נגדו. כיום צפוי דהרי למשפט חדש. גם התמונה לעיל מבויימת.

רצח פורים

משוחזר בעזרת מסיכות דומות לאלה ששימשו את הרוצחים המקוריים. הרצח התרחש בחג פורים בשנת 1978, כאשר שני אנשים במסיכות קרבו במכונית אל אלי בעדש, שרכב על סוסו, וירו בו שמונה יריות מעווי. הוא נפטר במקום, וסוסו שותת־דם הגיע לאורווה. כחצי שעה לאחר הרצח עצרה המישטרה את דודו דהרי כחשוד.

מהן העדויות נגדו. ליבאי הסביר לו את חומרת המצב, כשלושה עדים מסייעים איש לרעהו והופכים את התיק למשוריין. דהרי המשיך לטעון כי הוא חף מפשע, ואחרי כמה ימים אף נמלט מבית־הסוהר.

האם סומנו תצלומי הזיהוי?

"אז יזה מזך שהשופט דב לורין וחבריו זיכו אותם," אמרה השבוע התובעת גולדשמיט להעולם הזה. "גם כך לא ישנתי כמה לילות."

לפני שנתיים העלתה התובעת את עדי־התביעה, האחד אחרי השני, ראתה אותם נקרעים לגזרים על־ידי הסניגורים דויד

מזוכה: גניש חוגג בעת ששוחרר מהכלא, לפני כשנה וחצי. כיום מתברר כי לא היה לו כל קשר לרצח.

ליבאי (שהגן על ארביב) ואהרון בן־שחר (שהגן על גניש). מישפטו של דהרי הופרד אחרי בריחתו והוקפא עד שיימצא.

מכסיקו היה אחד העדים הפאתטיים והמצחיקים ביותר שהופיעו אי־פעם בבית־המישפט. אם בחקירה הראשית עוד התגאה בכך שהוא מבחין בצבע צהוב ויודע לכתוב את המיספר 99, הרי שבחקירה הנגדית סתר את עצמו ללא הרף. הוא היה מופיע לחקירה מוגן על־ידי שוטרים, בגדיו בלויים, נעליו חסרות גרביים ופניו מלאים פצעים. הוא היה מקשיב לשאלות עורכי־הדין ולעתים אף היה מבקש לחזור עליהן כיוון שלא הבין. ואז היה מנגנון החשיבה שלו מתחיל לפעול כמעט באופן הנראה לעין. אפשר היה לעקוב אחר המילים העוברות מאוזנו למרכז הקליטה שבמוחו, הופכות למחשבות ולצלילים ה־יוצאים בדהירה מקוטעת מפיו. רוב תשובותיו לא היו ברורות מפני שאינו שולט בשפה ובגלל פיגורו. אך היו כמה מקרים שנראו מוזרים וחשודים כבר בבית־המישפט.

כאשר נדרש העד לזהות את הנהג ש־הובילו לאימוני הירי, הצביע אל עבר ה־נאשם הלא נכון. וכאשר נתבקש לזהותם לפי תמונות, היה מסתכל בתמונה, ורק אחרי שהסך אותה על צידה האחורי, כאילו חיפש סימון מוסכם, היה מזהה את ה־מצולם.

כאשר נשאל מי היה הקורבן, סיפר כי היה זה אדם רכוב על סוס ועגלה, למרות שהעגלה לא נזכרה קודם לכן בעדותו. במציאות לא היתה, כמובן, שום עגלה.

שני העדים האחרים — זוהר ומנצר־רה — לא הצליחו יותר ממכסיקו. זוהר התגלה בחקירה הנגדית כנוכל מועד, שהוליך שולל בחלקת לשונו אפילו את ה־רופא שטיפל באשתו, והוציא ממנו כספים במירמה. היה ברור גם לשופטים, כי העיד כדי לקבל טובות־הנאה מהמישטרה.

מנצורה, דמות ססגונית, ערמומית ו־חלקלקה, העיד כי עיסוקו הוא גניבת ספרי־תורה, למרות הכיפה אותה חבש לראשו. "שבועתו שווה כקליפת השום," קבע בית־המישפט. והתובעת, בהגינותה, הגישה לבית־המישפט הסכם שנעשה בין המישטרה לבין מנצורה, שלפיו, בגלל עדו־תו בתיק הרצח, ימליצו שיקבל חנינה.

בית־המישפט ביקר קשות את שלושת עדי־התביעה ולא היה מוכן להרשיע את הנאשמים על סמך עדותם. אחרי כעשרה חודשים במעצר זוכו גניש וארביב. הם שוחררו בערב חג הפסח.

מסכות פורים וקורטינה צהובה

ל ום לפני שהתפרסם בכלי־התיקשורת כי עוזי נבות הפך עד־מדינה בתיק נגד חוקרי ברנס, צלצל הטלפון על שולחנו. פרקליטת המחוז סירוטה ביקשה ממנו שיתחיל לחקור פרשה חדשה שהתגלתה זה עתה. דויד בוארון, צעיר נתנייתי ש־היה בזמנו עצור כחשוד ברצח בעדש, החליט שבספטמבר 1980 להפוך למודיע מישטרתי, תמורת הבטחה כי המישטרה תשלח אותו לחוץ־לארץ ותגן עליו.

כאשר מסר מידע למישטרת תל־אביב סיפר, כי הוא יודע גם על רצח בעדש. הוא הועבר לחקירה במישטרת נתניה ושם גילה, כי כרבע שעה לפני הרצח יצא מביתו אל עבר תחנת האוטובוס, וראה קורטינה צהובה נוסעת לכיוון מקום הר־צח. שני האנשים שהיו במכונית זוהו על־ידו למרות מסכות־פורים גדולות שכיסו את פניהם. "היו אלה דודו דהרי ודויד דגסטן," קבע בוארון בבטחה.

יהודה וילק, שהבין את חשיבות הנקודה — בין יושבי המכונית לא היה עד־המדינה מכסיקו — העביר מיד את המידע על כך לפרקליטת המחוז. וזו טלפנה לנבות. רק למחרת הבינה הפרקליטה מדוע לא יכול היה הקצין לטפל בחקירה החדשה, כיוון שאז כבר הודיעו בכל אמצעי־התיקשורת שנבות הפך עד־מדינה ועזב את תפקידו. אמנם נפתחה חקירה במחלקה לחקירות־פנים של המישטרה, בראשות הקצין מנשה גולן, אך סירוטה גם פנתה בעניין זה ליועץ המישפטי, וגם עורך־הדין בן־שהר, שייצג את הנאשם גניש וכיום מייצג חשוד אחר ברצח, אליהו סמילה, פנה ליועץ ה־מישפטי וביקש חקירה דחופה.

למודי נסיון לא הגישו אנשי הפרקלי־טות כתב־אישום חדש ברצח. הם החליטו לנקוט בפרוצדורה יוצאת־דופן, להעמיד את עדותו של בוארון במיבחן בית־המישפט בטרם יוגש כתב־אישום כלשהו.

בעדויות ראשונות במישטרה מסר בו־ארון, כי דהרי פנה אליו, זמן קצר לפני הרצח, וביקש ממנו שיעזור לו לרצוח את בעדש. יחד יצאו השניים עם אקדח ש־סיפק דהרי, אך לא הצליחו במשימה. גם נסיון שני שעשה בוארון לבדו לא עלה יפה. אז החזיר את האקדח לדהרי ומשך ידיו מהמשימה.

גירסה לכל עת

ה מישטרה נקטה בכל דרך כדי לאמת את עדותו של בוארון. היא עצרה גם את דגסטן, הפגישה אותו עם בוארון והקליטה את שיחתם. מן ההקלטה עלה, כי דגסטן התפלא מאוד כיצד הצליח חברו להוותו במכונית הרצח כאשר על פניו היתה מסיכה. בכך אישר למעשה את גירסתו של בוארון.

המסקנה הבלתי־נמנעת מעדות זו היא כי מכסיקו, עד־המדינה במישפט הקודם, לא היה במכונית הרצח. לכן נשאלת ה־שאלה, מי דאג ללמד אותו את פרטי ה־מקרה ומי הביאו לשחזר בפרטי פרטים רצח שבו לא השתתף.

מכסיקו נחקר שוב על־ידי המישטרה, והוא מסר שתי גירסות. לדבריו הוא אכן לא השתתף ברצח ועדותו בבית־המישפט היתה עדות־שקר. אך באשר לזהותו של המדיח לעדות־שקר נחלקו גירסותיו. בניר־סה אחת אמר כי היה זה דהרי שלימד

מזוכה: העדים שהעידו במישפטו של ארביב נקבעו כעדי־שקר. והשאלה מי לימד אותם את העדות.

אותו, ואילו בגירסה שניה סיפר כי המיש־טרה הדיחה אותו.

כיוון שדהרי נעצר חצי שעה אחרי הר־צח, והיה מאז במשמורת המישטרה, אין ספק כי הוא לא יכול היה להדיח את מכסיקו.

כיוון שלפי עדות בוארון היו המשתתפים ברצח יחד עם דהרי דגסטן וסמילה, ברור שגם העדויות נגד גניש וארביב הומצאו על־ידי מישהו, לצרכי המישפט.

האם אנשי המישטרה שגבו את העדו־יות היו אלה אשר הדיחו את העדים? מה היתה מטרתם בכך? כמה קצינים השתתפו בקשר? כיצד הצליחו לשמור עד היום על קשר של שתיקה? כדי להשיב על שאלות אלה יש לכונן ועדת־חקירה ממלכתית.

אירנה אזון ■

שאלות לוועדת החקירה

בעניין רצח אלי בעדש:

1. מי יזם את עדותו של משה בגדדי („מכסיקו"), עד־המדינה במישפטם של גבריאל ארביב ושימעון גניש, שנאשמו ב־1979 ברצח אלי בעדש. האם היה זה רב־פקד יהודה כוכבי, אז ראש הצח"ם, שגבה את עדותו של בגדדי?
2. מי טרח ללמד את בגדדי את דרך נסיעתה של מכונית הרצח ואת דרך הנסיגה של הרוצחים, כדי שישחזר אותן בצורה כה משכנעת לעיני מצלמות המישטרה? האם היה זה סגן־ניצב יהודה פושטר, שבנוכחותו הוסרט השיחזור?
3. מי הדיח את העד דויד זוהר לעדות שקר, שהיתה אמורה להיות עדות הסיוע נגד הנאשם גבריאל ארביב? האם היה זה מפקח חיים חדד שגבה את עדותו?
4. מי הדיח לעדות שקר את העד עזרא מנצורה, שסיפק את עדות הסיוע נגד הנאשם שימעון גניש? האם היה זה מפקח יהודה וייס שגבה את עדותו?

יזוע ל„עולם חזה" כי העניין נתון כרגע לחקירה פנימית של המישטרה, וכי גם היועץ המישפטי הובא בסוד הדברים על־ידי פרקליטת מחוז המרכז, שרח סירוטה, אך זו אינה הכתובת המתאימה לחקירה מסוג זה.

סקופ

ה'יהלומן שברח מן הארץ והשאיר אחריו חובות במאות מליוני לירות טוען: הבנקים הונו את „בנק ישראל"

היהלומים

ב רשת היהלומן ליאו זיגמן עלולה לפתוח תיבת־פנדורה, שתועיז את היסודות של תעשיית־היהלומים הישראלית, ושתטיל צל כבד על המערכת הבנקאית המשתפת פעולה עם היהלומנים. עד עתה פורסמו בפרשה זו קטעי מידע, מסולפים לעתים, ידיעות מגמתיות ושמועות־סתם. כל אלה עטפו בערפל כבד ומכוון את האמת המדהימה שמאחרי הסיפור תבכותו של היהלומן העשיר.

בעמודים אלה יובאו לראשונה פרטים מלאים ומדוייקים על הסכם חסר־תקדים במשמעותו, אשר נחתם ב־9 בפברואר השנה בין ליאו זיגמן ואחד מנושיו העיקריים, „בנק המיזרחי המאוחד". מנוסח ההסכם, שעליו חתמו נציגי הבנק, מתבררת מערכת סבוכה ומפותלת של פעולות פיננסיות, שנועדו לעקוף את הוראות „בנק ישראל".

פרקליטו של זיגמן, עורך־הדין יעקב ויינרוט, הסתמך על הסכם זה ותבע ביום השני השבוע פסק־דין הצהרתי מבית־המישפט המחוזי בתל־אביב נגד הבנקים שעימם עבד זיגמן. את העתק תביעתו שלח ויינרוט גם אל היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, ואל שר־האנים, הד"ר יוסף בורג — מתוך תיקווה שינקטו הליכים פליליים.

ייצוא פיקטיבי

ב שנת 1976, בעונת־השיא של ענף היהלומים בישראל, הגיע לארץ ליאו זיגמן, יהודי־דתי כבן 50, שנודע במינהגיו המוזרים ובעושרו הרב. בארצות־הברית נחשב זיגמן כמי 2 בענף, וגם בארץ התפתחו עסקיו במהירות. תחילה פעל במיסגרת הבורסה הקטנה, ואחרי שהפך

פרקליט ויינרוט
נגד הבנקים

הסוחר הגדול ביותר שם, פתח מישרדים גם בבורסה הגדולה ועשה עיסקות יהלומים בהיקף של עשרות מיליוני דולרים.

סיפור הסתבכותו של זיגמן קשור, רובו ככולו, עם הבנקים שעימם התקשר.

בבנקים הפועלים בבורסה היו נהוגים כללי־התקשרות שעליהם פיקח בנק־ישראל. תפקידם של הבנקים היה לספק ליהלומנים אשראי תמורת הפקדת „בטוחות" מצד היהלומנים. כלומר: כאשר הפקיד היהלומן צרור יהלומים בערך מסויים בבנק, קיבל אשראי בשיעור של 80% מערך ההפקדה כשמדובר היה בשיווק מקומי, ו־90% כאשר היה מדובר ביצוא. הלוואות אלה ניתנו בריבית מסובסדת, בשיעור 6%.

משמעותם של מיספרים אלה חשובה ביותר. השמועות בענף־היהלומים אומרות שרבים מן היהלומים החדשים, שנכנסו לענף, עסקו בייצוא פיקטיבי.

למעשה, מכרו יהלומים לעצמם, ואת האשראי שקיבלו מהבנק, בריבית של 6%, הפקידו בבנקים בחו"ל, שם קיבלו ריבית של כ־12%. התוצאה: המיספרים הרישמיים הנוגעים ליצוא יהלומים היו מנופחים ביותר, והיו אנשים רבים שהרוויחו סכומי־עתק בלי לעסוק למעשה ביצוא יהלומים.

ב־1979 החל משבר חריף בענף היהלומים. עם התגברות המשבר שינה בנק ישראל את הוראותיו בדבר תנאי ההתקשרות בין הבנקים ולקוחותיהם. האשראי הצטמצם ב־10%, ואילו הריבית הועלתה ב־14.7%.

לגבי היהלומנים היתה עלולה להיות לכך משמעות חמורה ביותר. כדי שיוכלו להמשיך בפעולתם עם הבנקים, היה עליהם לעשות אחד משני דברים: או להחזיר לבנקים מייד כשביעית מסכום האשראי שהועמד לרשותם — או להגדיל בשביעית את ערך היהלומים שהופקדו בבנקים. כפיקדון המבטיח את האשראי שבידיהם. בתנאי־השפל בענף היו שתי האפשרויות הללו כימעט בלתי־ניתנות לביצוע, ועלולות היו להביא לצימצום עצום בהיקף הענף.

בדיקה בגלאי־שקר

ת רשת הסתבכותו של זיגמן מלמדת על הדרך שבה, ככל הנראה, „נפתרה" הבעייה.

טוען פרקליטו של זיגמן, עורך־הדין יעקב ויינרוט:

„ליאו זיגמן הגיע אלי ב־18 בינואר השנה וסיפר לי סיפור שלא הייתי מסוגל להאמין לו. שלחתי את זיגמן למכון המפעיל גלאי־שקר, מכונו של זיגי הורביץ.

„זיגמן נבדק שם במשך שלושה ימים, עד ה־20 בחודש. התשובה היתה חד־משמעית: זיגמן דובר אמת. החלטתי לקחת על עצמי את המיקרה, ומה שגיליתי פימר את שערות ראשי.

„ב־21 בינואר, אחרי שהחלו הבנקים לוחצים על זיגמן, הוא נסע לארצות־הברית. באותו יום הגישו נגדו הבנקים תלונה. אך זיגמן אינו עבריין נמלט, משום שהמישטרה הגיעה לביתו רק שעה אחרי נסיעתו.

פריצה כדי להפחיד

„ה משכתי לעבוד על המיקרה שלו. ב־2 בפברואר, בלילה, היתה פריצה למישרדי. הבלשים הפרטיים, שאני עובד עימם, מאיר פלבסקי ומרדכי רחמים, הגיעו מייד למישרד וטענו שהיה כאן ביום של פריצה. לדעתם התכוונו הפורצים להפחיד אותי, אך לא לקחת דבר. איש־המישטרה, שהגיע גם הוא מייד, אמר שמדובר בעבודה מיקצועית מאוד.

„יומיים לאחר מכן נסעתי לארצות־הברית בחברת המתמחה שלי, גיורא רובנגקו. יומיים קודם לכן נסע לשם ישראל גינת, מנהל סניף־הבורסה של בנק המיזרחי המאוחד. המטרה היתה להגיע להסכם עם זיגמן על חובו לבנק. הסכם כזה הושג ב־9 בפברואר."

על הידיעה שהופיעה ביומון הארץ ביום הראשון השבוע, כאילו פעל איש־המישטרה לשעבר סמי נחמיאס להסדר עם זיגמן, אומר ויינרוט: „הבל ורעות־רוח. לא היו דברים מעולם. בחמישה הימים ששהיתי בניו־יורק לא ראיתי את נחמיאס, וגם זיגמן לא ראה אותו. אינני יודע מה עשה שם, אך לא היה שום צורך בו כדי להגיע להסדר שמבחינת זיגמן הוא משביע־רצון בהחלט."

ההסדר שנחתם בין זיגמן ד"ר פרקליטו, ויינרוט, ובין ישראל גנות ומשה קראוס, מנהל סניף „בנק המיזרחי" בניויורק, חושף את השיטה שבאמצעותה התגבר בנק זה — ואולי גם הבנקים האחרים — על התקנות של „בנק ישראל",

כך פעל החרגיל:

זהו „התרגיל" הבלתי־חוקי המקובל בענף היהלומים, לפי טענתו של היהלומן ליאו זיגמן, שברח מן הארץ שעה לפני שהגיעה אליו המישטרה:

1 **„בנק ישראל" מגביל את האשראי שיכולים הבנקים להעניק ליהלומנים, כדי למנוע את התמוטטות הבנקים בשעת־צרה, ואת אובדן כספם של המפקידים.**

2 **הבנקים והיהלומנים עשו יד אחת כדי לעקוף הוראות אלה ולהגדיל את האשראי — הן כדי להגדיל את ריווחי הבנקים, הן כדי לאפשר ליהלומנים לשחק בסכומים גדולים יותר.**

3 **לפי הוראות „בנק ישראל" חייב היהלומן להפקיד בבנק יהלומים שערכם הממשי עולה באחוז מסויים על סכום ההלוואה הניתנת לו.**

4 **מותר לבנקים למסור את היהלומים הללו בחזרה למפקיד, בצורה של „נאמנות", כדי שהיהלומן יוכל לנסות למכרם. על היהלומן להחזיר את היהלומים הללו בתום זמן קצוב, ואם מכר אותם — להחזיר את תמורתם בכסף לכיסוי האשראי שקיבל.**

5 **כדי לעקוף את הוראת „בנק ישראל" נהגו בנקים מסויימים לרשום ערך פיקטיבי של היהלומים שהופקדו אצלם, ולא לרשום כלל את פרטיהם המדוייקים — כדי למנוע את גילוי „התרגיל".**

6 **במיקרים מסויימים כלל לא היו יהלומים בנמצא, וכל ההפקדה — והמסירה בחזרה למפקיד בצורה של „נאמנות" — לא היו אלא תרגיל על־גבי־חנייר.**

7 **כאשר התמוטט ענף־היהלומים וערך היהלומים ירד, לא היה זיגמן יכול לשלם את חובותיו לבנקים, ואילו בידי הבנקים לא היו ביטחונות להלוואות שנתנו לו. כדי לחפות על כך טענו הבנקים כי זיגמן הפר את תנאי הנאמנות וגנב את היהלומים — דבר שאיפשר להם להגיש תביעה פלילית נגדו.**

8 **זיגמן טוען שאינו היהלומן היחיד המצוי במצב זה.**

9 **אם אכן נכונה טענה זו, עלולה ההתמוטטות של ענף־היהלומים לגרום נזקים של מיליארדי לירות למערכת הבנקאות, עם כל הסכנות הכרוכות בכך.**

שלא היה

המקשות את תנאי־האשראי.

ביסודה של שיטה זו עומד הסדר הנאמנות. כדי שיוכל זיגמן להמשיך בעסקיו, תוך מילוי הוראות בנק ישראל, הפקיד זיגמן בבנק יהלומים בשיעור שכיסה את האשראי שהיה ברשותו. אך יהלומים אלה לא נשארו ברשות הבנק. הם הועברו מייד בחזרה לידי זיגמן, ששימש לצורך זה כנאמן של הבנק.

על פי החוק שיוכים היהלומים לבנק, אך היהלומן רשאי למחוך פהם, ואז הוא חייב להחזיר אותם או את תמורתם לרשות הבנק.

בהסדר זה אין שום פסול, כאשר הוא נערך על כל פרטיו ודיקדוקיו, והיהלומים הנמסרים לבנק — ואחר־כך לנאמן — נרשמים על כל פרטיהם.

במיקרה כזה אי־החזרת היהלומים עצמם — או כסף תמורתם — הוא מעשה של גניבה, שחיא עבירה פלילית.

הבנקים העושים הסדר־נאמנות מבו־טחים מפני מיקרה של גניבה, ורשאים לתבוע את הפיצוי מחברת־הביטוח.

ואכן — הבנקים שהגישו תלונה נגד זיגמן השתמשו בטענה זו. אך ההסכם שנערך בין זיגמן ובין „בנק המיזרחי המאוחד" מלמד כי למעשה היה אופיו של הסדר־הנא־מנות שונה לחלוטין!

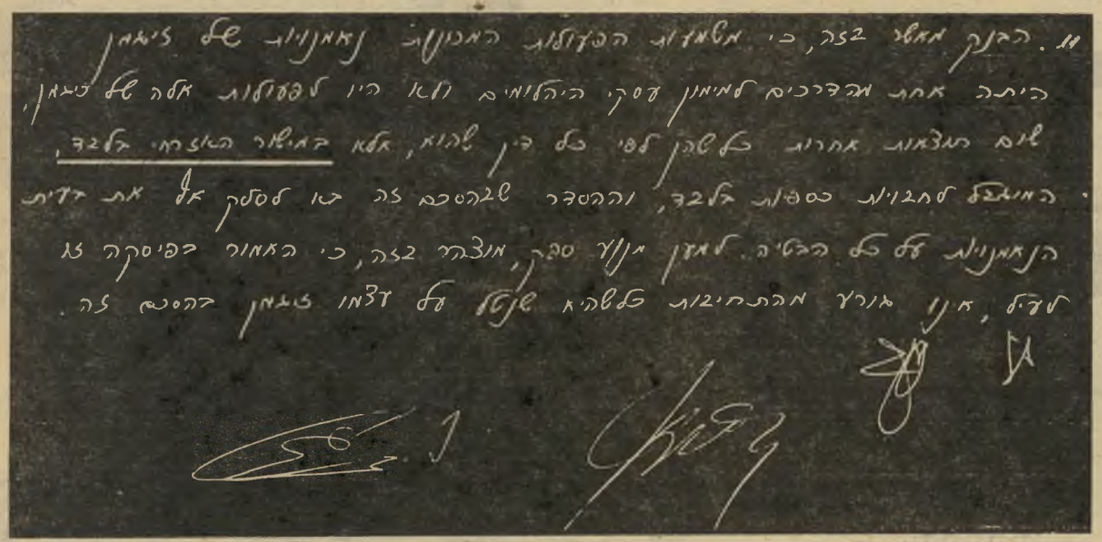
בסעיף האחרון בהסכם זה, שעליו חתו־מים זיגמן ופרקליטו ויינרוט, וכן ישראל גנות, מנהל סניף הבורסה של בנק המיז־רחי המאוחד, ומשה קראוס, מנהל הסניף הניו־יורקי של הבנק, נאמר בסעיף 11:

„הבנק מאשר בזה כי משמעות הפעו־לות המכונות נאמנויות של זיגמן היתה אחת מהדרכים למימון עיסקי־היהלומים, ולא היו לפעולות אלה של זיגמן שום תוצאות אחרות כלשהן לפי כל דין שהוא, אלא במישור האזרחי בילבד, המוגבל לחבויות כספיות בילבד, וההסדר שבהסכם זה בא לסלוף אף את בעיית הנאמנויות על כל היבטיה. למען מנוע ספק, מוצהר בזה כי האמור בפיסקה זו לעיל אינו גורע מהתחייבות כלשהי שנטל על עצמו זיגמן בהסכם זה."

בהסכם עצמו, מותר למעשה בנק ה־מיזרחי על מיליוני דולרים, שקודם לכן הצהיר כי זיגמן חייב לשלמם, ואף מת־חייב להעמיד לרשותו של זיגמן אמצעי־מימון שיאפשרו לו לשקם את עסקיו. על פי ההסכם עומד גם בנק המיזרחי לפעול להחזרת חובותיו של זיגמן לגושים פרטיים בארץ.

כדומר: „בנק המיזרחי" הודה למעשה שהנאמנות היתה בגדר פיקציה חפרת כל ממשות חוקית או כספית, שלא באה אלא כדי לסכר את אוזנו של „בנק ישראל" ולאפשר את המשך מימון עסקיו של זיגמן, תוך עקיפת חוקי המ־דיניה.

דובר הבנק, צבי נרי, אומר: „הנציגים שלנו, שחתמו על ההסכם הזה אינם עורכי־דין... אך אנחנו נכבד את ההסכם, שאינו מחייב, כמובן, את הבנקים האחרים."

ההסכם החשאי

זהו תצלום של ההסכם ש־נערך בניו־יורק בין זיגמן ופרקליטו ובין נציגי בנק המיזרחי. החתימות מימין לשמאל: ישראל גנות, יעקב ויינרוט, משה קראוס וליאון זיגמן. מההסכם זה מתברר שלדעת בנק המיזרחי אין הפרת „נאמנות" משמעות פלילית, ואין היא אלא „אחת הדרכים למימון עיסקי היהלומים".

הפקדה פיקטיבית

עד קודם לחתימת ההסכם הזה נער־כה שיחה בנוכחות ארבעת המוזמנים, שבה נוכח גם המתמחה במשרדו של ויינרוט, גיורא רובנגוף. הנה חלק מתמ־ליל השיחה, שהגיע לידי העולם הזה.

גנות: כך. **מה שמתברר מקטע זה הוא שאין מדובר כלל בנאמנות ממ־שית, שבה אמור הנאמן להחזיר בריוק את המחורה שהפקיד בידיו הבנק.**

ואכן, בטפסי הנאמנות שנותנים הבנקים ללקוחות, ושהוצגו לפני כתב העולם הזה אין כלל ספיציפיקציה מדוייקת של היר־לומים שנמסרו, ומדובר בסכומים „עגו־לים". פרט זה מדגיש עד כמה משמשת הנאמנות ככיסוי בילבד למתן אשראי ש־הוא אסור לפי הוראות בנק ישראל, שבאו כדי למנוע את ההתמוטטות של בנק, נוסח בנק פוריקטוונגר.

בסמוך לחתימת ההסכם חתם זיגמן ב־שבועה לפני הנוטריון ג'פרי קליין בניו־יורק, שבו הוא מעלה טענות כבדות כלפי הבנקים שעימם עבד. כאשר חזר עורך־הדין ויינרוט לארץ, החליט להגיש לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב תביעה לפסק־דין הצהרתי נגד הבנקים שהתלוננו נגד זיגמן (בנק המיזרחי לא היה אחד מהם).

תמורת האשראי שניתן לו, אלא רק חתם על מיסמך כאילו הפקיד יהלומים כאלה, וכאילו קיבלם „בנאמנות" לידיו.

חלק נוסף מהאשראי שקיבל, על־פי כתב־התביעה, התקבל תמורת הפקדה אמי־תית של יהלומים בבנק.

באשר לבנקים האחרים שנתבעו על־ידי זיגמן, טוען זיגמן כי לא היתה, תחילה, בעייה של נאמנות פיקטיבית. אך מאוחר יותר, כשהחמיר בנק ישראל את דרי־שותיו, והיה על זיגמן להפקיד יהלומים ואכן קיבל, סכום של 400 אלף דולר. בשעתו לא ידע התובע את משמעות העיסקה, ומבחינתו לא היתה זו אלא עיסקה של אשראי פתוח בסכומים המת־אימים, כפי שנקבעו על־ידי הנתבע מס' 1."

כדומר: זיגמן טוען שכבר ה־הפקדה הראשונה, שבהתאם לה היה אמור לקבל אשראי, לא היתה אלא הפקדה פיקטיבית ולמעשה לא מסר זיגמן כל יהלומים לבנק

כי הבנקים הנתבעים נהגו כך גם עם יהלומנים אחרים."

ליאון זיגמן טוען בכתב־התביעה כי למעשה החזיר את מרבית חובותיו הריא־ליים לבנקים הנתבעים, וכי אין הוא מבין מדוע לא הגיעו עימו להסדר מן הסוג שחתם עם בנק המיזרחי המאוחד.

סעיף 39:

„כאשר התובע נכנס לקשיים כספיים לפני כחודש, החלו הבנקים הנתבעים לל־חוץ אותו אל הקיר ואז שמע לראשונה

האם היהלומן זיגמן גנב מן הבנקים - או שהבנקים השתמשו בזיגמן כדי להונות את „בנק ישראל"?

ובו מדובר על דרך פעולתה של שיטת „הנאמנויות":

ויינרוט: תיאורטית, אם אני אבוא מחר לבנק ואתן לו... נניח שהבנקים הע־ריכו את המחורה במאה אלף דולר, ואני (הלקוח) אתן לו (לבנק) מאה אלף דולר. פתרתי את בעיית הנאמנות בכלל? ואת משמעות הנאמנות?

ישראל גנות: ככה היא פועלת (השיטה).

ויינרוט: ככה היא פועלת בשוק?

רובנגוף: לגבי כולם?

ויינרוט: לגבי כל הבנקים?

לטענתו, הסתמך בתביעתו על חקירת זיגמן בגלאי־השקר, על מה שלמד בשי־חותיו בניו־יורק, ועל התצהיר־בשבועה של זיגמן.

בתביעתו טוען זיגמן, בין השאר:

„על־פי הצעת הבנק שהוא הנתבע מס' 1 נפתח לתובע, ליאו זיגמן, קו־אשראי, שנע בין שניים לשלושה מיליון דולר.

„כיום ידוע לתובע כי הפקדה זו אינה אלא הפקדה פיקטיבית של יהלומים בשווי של כ־500 אלף דולר ומסירתם הפיקטיבית מייד בחזרה, כביכול, לתובע בנאמנות. מתוך בטוחה זו היה התובע אמור לקבל,

(d). In addition, it is important to note that the trust receipts themselves describe the deposited stones only very generally, as '100 carats diamonds". There is no further description and it is clear that neither party intends a complete description of the goods and it is not necessary that the same objects described be the ones in fact returned under the trust receipt.

פעולת ניירת למראית עין

בסעיף 16 של כתב־התביעה נא־מר:

„כאשר הלקוח נמצא מסיבות כלשהן בתת־ביטחונות לפי החור־אות המשתנות ו/או הדרישות המשתנות של „בנק ישראל", מת־תים הבנק את הלקוח על טופס נטילת המחורות שהופקדו, כביכול, בנאמנות, כאשר כל הפעולה היא פעולת־ניירת פינקסנית למראית־עין בלבד."

זיגמן טוען בתביעתו כי כל הבנקים, שאותם הוא מאשים, עסקו בפעולות כא־לה, ובסעיף 24(ה) הוא מוסיף:

„הבנקים הנתבעים 3—1 יודעים כי הנאמנות היא למראית־עין, וכל כוונתם אינה אלא לסבר את אוזנו של בנק ישראל ולמצוא לעצמם כיסויים ביטו־חיים," וכן: „במיקרים רבים היו עולים אליו פקידי הבנקים הנתבעים למישרדו על־מנת לעשות פעולת התאמה חשבונאית לצורכי בנק ישראל, דהיינו החתמה על טפסים פיקטיביים של הפקדה ונטילה ב־נאמנות כביכול."

זיגמן טוען כי בשנת 1979 „המוטיבציה של הבנקים ליצור נאמנויות פיקטיביות התגברה, בגלל הקשיים בענף ובגלל הוראות בנק ישראל שצימצמו את הנזי־לות," ובסעיף 27(ו) הוא טוען: „יודגש נוספים כדי להצדיק את גודל האשראי שניתן לו, העניקו לו כל הבנקים אשראי על סמך נאמנויות פיקטיביות.

החצהיר של זיגמן

על אופיין האמיתי של עיסקות „הנאמנות" מעיד זיגמן: „בנוסף לכך חשוב להדגיש כי שטרות הנאמנות עצמם אינם מתארים את היהלומים המופקדים אלא בצורה כללית ביותר, כמו „100 קראט יהלומים", למשל. אין שום זיהוי נוסף, וברור שאף לא אחד מהצדדים לעיסקה אינו מתיימר מלכתחילה להשיג זיהוי מושלם של המחורה, ואין זה הכרחי שאותן אבנים שתוארו יהיו אכן אלה שיוחזרו למעשה מתוקף שטר הנאמנות".

המאוחד בע"מ, באותה מתכונת שבה עבד עם הבנקים האחרים, ובנק זה בא עימו לכלל הידברות עניינית, הגיע עימו להס־דר, ואף הצהיר בכתב ובעל־פה כי מב־חינתו עניין הנאמנויות אינו אלא צורה של מתן אשראי בילבד."

לקראת סיום תביעתו טוען זיגמן, כי „הבנקים החלו לממש בהחבא את המש־כונות שביידיהם, מימוש שלא כדין," כלו־מר — למכור את היהלומים שהוחזקו בבנקים כערובות לאשראי שקיבל זיגמן.

לטענתו של זיגמן אסור לבנקים לעשות זאת, משום „שלא ניתנה שום הודעה לתובע או לכל נושה אחר," וכן משום שהם מוכרים את היהלומים „במחיר אפסי ביותר, ובתנאי־מימון מגוחכים," ובעיקר משום שהדרך המקובלת למכירת יהלומים המוחזקים כערובה היא „באמצעות ועדת הבורסה ליהלומים."

הבנקים עדיין לא הגישו כתב־הגנה. הם צריכים לעשות זאת תוך שלו־שים יום. חובותיו של זיגמן לבנקים מוערכים בכ־30 מיליון דולר. זיגמן טוען כי למעשה מרבית החובות הללו מקורם אינו אלא בנאמנויות פיקטיביות, מסוג זו שחתם בבנק המיזרחי המאוחד. אך הבנ־קים תובעים את שלהם. לתוצאות המיש־פט עשויות להיות השלכות מרחיקות־לכת גם לגבי יהלומנים רבים אחרים, השקועים בבנקים.

ניתן להעריך כי מאחרי תביעתו של ליאו זיגמן עומדת ההנחה שיתכן ו„בנק ישראל" ייאלץ לחת־ערב ולהגיש תלונה נגד הבנקים, וזיגמן מבקש, במיקרה זה, לחיקרא לארץ ולהעיד כעדי־מדינה.

שלמה פרנקל ■

שרה'לה מהטלוויזיה דוחה הצעות מפתות לקאריירה קולנועית. כבת קיבוץ היא מכריזה:

„לא רוצה עוד שימלה!"

„כך אשה שגבר יושב לידה, שתרים אותו לאט!" קראה שרל'ה שרון, המנחה בתוכנית הטלוויזיה לשיר בעמק. כל הנוכחים פרצו בצחוק רם, והיא המשיכה לשיר ולהנחות במרץ ובחן.

פני המלאך של שרל'ה, השמחים ושופעי־החיוכים, הצליחו להסתיר את העצב והכאב שעברו עליה באותם ימים. אמה של שרל'ה, אליה היתה קשורה יותר מאשר לכל אחד אחר, התייסרה אותה שעה בכאבי־תופת ונאבקה על חייה.

אך שרל'ה החליטה בכל זאת להשתתף בתוכנית. כמה ימים אחרי התוכנית נפטרה האם. רבים מצופי התוכנית התפעלו ממנה, אך חברי קיבוץ אשדות־יעקב לא הקדישו לה תשומת־לב מרובה. האסון שפקד את המישפחה השכיח את ההצלחה.

שרל'ה התגלתה לראשונה בתוכנית הטלוויזיה נזכור, שהוקרנה ביום־הזכרון. היא הופיעה רק כאחת הזמרות במקהלה, אך המצלמה התמקדה בה.

כשעמד חיים מלובן, מפיק תוכניות בטלוויזיה, להפיק תוכנית שירה, נזכר בזמרת המקהלה. הוא פנה אליה וגילה שהיא כבר מנחה ערבי־שירה בעמק־הירדן, עם חוג חברים קבוע המונה יותר מאלף חברות וחברים. „צפיתי באחד מאותם ערבי השירה שמנהלת שרל'ה," סיפר מלובן, „והבנתי שכל מה שעלי לעשות הוא פשוט לצלם אותה עובדת."

כך נולדה התוכנית לשיר בעמק ושרל'ה שרון הפכה בן־לילה דמות מוכרת. אולם ההצלחה לא סיחררה אותה. „רבים האיצו בי לצאת אל מחוץ לקיבוץ ולעשות חיל, אך מה ייצא לי מזה, עוד שימלה?" שאלה שרל'ה.

„נולדתי בקיבוץ להורים שהיו ממקימי המשק," היא מספרת. „הם הקימו כאן חאמולה, המונה כימעט חמישים איש, כשאני משליכה אבן במשק, אני פוגעת בבן מישפחה."

להתחתן — מייד!

חרי התוכנית הופנו אל שרל'ה כמה הצעות־עבודה. ביניהן היתה אחת, לשחק בתפקיד ראשי בסרט קולנוע. „אני חייבת לסרב," מסבירה שרל'ה. „יש לי ארבעה ילדים, בעל ואב יקר שעובר עכשיו תקופה קשה. ובכלל, לא נועדתי להיות אשת קאריירה כי אם סתם חברת קיבוץ שרוצה לתרום לחברה ככל יכולתה."

את חובתה לקיבוץ היא מסבירה כך: „כל שיש לי קיבלתי פה. בגיל תשע עברתי מיבחני שמיעה מוסיקלית ומאז עסקתי רוב הזמן במוסיקה." שרל'ה למדה

לנגן ולשיר שרל'ה פורשת על פסנתר, בליווי חליל, בשעת הופעה בקיבוץ, כשהיתה בת 18. **בתמונה מימין:** שרל'ה מאכילה את הסוס של הקיבוץ, בשעת טיול עם הילדים. **בתמונה משמאל:** שרל'ה ובנותיה.

קיבוצניקית שרל"ה שרון ב־ גיל 15 בקיבוץ, בתמונה למטה: היא מנגנת בשעת שיעור.

לפרוט על פסנתר עד יום גיוסה לצה"ל. אחר כך למדה במדרשה למורים למוסיקה בתל־אביב.

„האמת היא שלא סיימתי את השירות הצבאי," היא מגלה. „זו היתה תקופה איומה בחיי. הציבו אותי בבסיס במרכז הארץ, וכל שעשיתי שם היו תורנויות במיטבח, בגינה, ובנקיון ובשמירות. אחרי כמה חודשים הרגשתי שאני הולכת להשתגע. זה מה שאני, עם כל ההכשרה שלי, מסוגלת לעשות או לתרום לצה"ל בשעה שכל החברים שלי נלחמים בקו?"

שרל"ה החלה את שירותה הצבאי לפני מלחמת ששת־הימים. התיסכול העמוק על אי־מיצוי כישוריה החזיר אותה אל הקיבוץ, עם החלטה נחושה: להתחתן מייד!

„אז כבר הייתי אחרי שלוש שנים חברות עם יענקל'ה, וידעתי שנתחתן. אז למה שלא נעשה זאת מייד?"

ריתמיקה ומוסיקה

ל יענקל'ה החל לחזר אחרי שרל"ה בהיותה בת 15. „זו היתה תקופה מצחיקה," היא מספרת. „הייתי עוד ילדונת ויענקל'ה היה כבר בן 25. כל המשק היה עסוק ברכילות על הקטנה שמשרכת דרכיה. ניסינו למנוע זאת. היינו מתלכים כל אחד על מדרכה אחרת, ונפגשים רק בסיבובים. אך דבר לא עזר."

אחרי שלוש שנות חברות ערכו שולחן והעמידו חופה. „החתונה נערכה בערב המילחמה," נזכרת שרל"ה, „והיא היתה די עגומה. רוב החברים היו כבר מגוייסים. ערכנו חופה צנועה, על הדשא בקיבוץ. בסך הכל החתונה היתה עצובה — החברים נלחמו ואנחנו התחתנו."

אחרי המילחמה החלה שרל"ה לעבוד בקיבוץ, כמו שאר החברות. „היה לי קשה להתנתק מן המוסיקה," היא מספרת. „וביקשתי לצאת ללימודים בעיר. הקיבוץ אישר לי לצאת ללמוד, מבלי שעברתי את התהליך הממושך — לתרום כמה שנות־עבודה ולחכות לתורי. ועל כך אני חייבת לקיבוץ הרבה."

כאשר סיימה את הלימודים הפכה מורה למוסיקה בקיבוץ. היא מורה לריתמיקה לילדים הצעירים, דרמה יוצרת לנוער, ומוסיקה למבוגרים.

בקיבוץ שרל"ה משתתפת בכל אירוע. „לרוב היא הופכת מרכז המסיבה," מעידים החברים.

חתונה שרל"ה ויענקל'ה ביום חתונתם, שנערכה בצל מילחמת־ששת־הימים, כשרוב החברים מגוייסים.

אל הנחיית שירה בציבור הגיעה שרל"ה לגמרי במקרה. בחגיגות ה־30 למדינה התאספו כל ילדי האיזור בבניין המועצה האיזורית בצמח, כדי להשתתף במופע ילדים. השחקנים איחרו ורכז־התרבות האזורי האיץ בשרל"ה שתעלה על הבמה ותנחה שירה בציבור עד שיבואו השחקנים.

„היענות הילדים היתה מדהימה," מתארת שרל"ה את אותו מופע. „הם שרו בהתלהבות עצומה, שהציתה רעיון בראשו של רכז־התרבות — לארגן ערבי שירה בציבור לכל אנשי האיזור. החלטנו להתייחס לדבר ברצינות וגייסנו את עמוס פורת מכנרת, להכנת שירונים מפוארים לקראת כל מיפגש."

בתחילה הגיעו אל המיפגשים רק קומץ קטן, אך שמו של החוג ושמה של שרל"ה הלכו לפניהם. והיום, זמן קצר אחרי שצץ הרעיון והחלה הפעולה, כבר מונה החוג יותר מאלף חברים. הם מגיעים למיפגשים בקביעות.

„ניגונים" לאמא

עש רל"ה נודדה אל תוך השירה בציבור. מדי ערב־חג או שבת מתכנסת המישפחה בחדר ההורים. אך כשמדברים על המישפחה של שרל"ה מתכוונים לחצי קיבוץ — אחים ואחיות, גיסים וגיסות וכל שאר הצאצאים פוצחים בשירה הנמשכת אל תוך הלילה. גם אחרי מותה של האם ממשיכה המישפחה במסורת.

מות האם דחה את הקלטת התוכנית השניה לטלוויזיה. שרל"ה הסכימה להשתתף בתוכנית בתנאי אחד: שהשיר אותו הקריאה לאמה על ערש־דווי, „ניגונים, יוקרא על ידה בתוכנית החדשה. אנשי צוות ההפקה נענו לבקשתה ובתוכנית אכן קוראת שרל"ה את השיר, אך אינה מסבירה את הקשר המיוחד שלה לניגונים.

הדרך שבה הנחתה שרל"ה שרון את התוכנית היתה שונה לחלוטין מהדרך בה נהגו להנחות ערבי־שירה בעבר. היא לא הקדימה הסברים מסורבלים לשירים, כי אם ניהלה את התוכנית בפשטות וברוח החיים האופיינית לה. „אילו ידעתי את שיודעים כל אותם מנחים, הייתי תורמת לציבור את הידע, ומנחה את ערבי השירה באותה דרך," אומרת שרל"ה. אך תגובת הציבור מעידה שאישיותה הספונטאנית ומלאת החיים עדיפה על פני ההסברים וההקדמות.

„הקהל פשוט רוצה לשיר ולשמוע שירים," אומר חיים מלובן, המפיק של התוכנית, „וכך בנינו את תוכניותינו האחרונה עם שרל"ה."

קולנוע

פסטיבל ברלין

האמריקאים באים!

לפי כל הסימנים משמין פסטיבל־ברלין והולך משנה לשנה. זאת רואים על־פי ה־תוכנית הכבדה והולכת, והמכילה לא רק סרטים רבים מן העולם השלישי ורטרוס־פקטיבות מרתקות של הקולנוע בכלל וה־קולנוע הגרמני בפרט, כי אם גם מן ה־עובדה שמדי פעם נוספת לו שערורייה כלשהי, המוכיחה כי מייחסים לאירוע חשיבות גדלה והולכת. מאחר שבעת כתי־בת שורות אלה הפסטיבל טרם הסתיים, קשה לדעת מה יהיה הסקנדאל השנתי הפ־עם.

בשנה שעברה החרימו את הפסטיבל ה־חברות האמריקאיות, משום ששנה קודם לכן עזב הגוש־המיזרחי את הפסטיבל ב־מחאה קולנית על הצגת צייד הצבאים, והרוסים — שנפגעו מנקודת־המבט של הסרט על מילחמת־ויאט־נאם — לא הת־ביישו, טרם עזבם ברלין, לעלות למישרדי הפסטיבל ולגבות את דמי הכלכלה שנועדו לארח אותם בפסטיבל עד סופו.

השנה יכול מנהל הפסטיבל, מוריץ דה האדלן, להתגאות בכמה נוצות המפארות את האירוע, ואם יראה הדבר כאילו יש בכוונתו לאיים על יוקרת פסטיבל־קאן, אין פלא בדבר. כי אם מר דה האדלן מעוניין — יחד עם עיריית־ברלין, המזרימה מש־אבים עצומים למימון הפסטיבל — להע־ניק לאירוע יותר פרסטיז'ה, הרי האמ־ריקאים מעוניינים השנה להעניש את קאן על האמרת המחירים והיוקר הרב, שאינו יודע גבולות, של העיר הקטנה בדרום צרפת, שאליה עולה תעשיית ה־סרטים מדי חודש מאי.

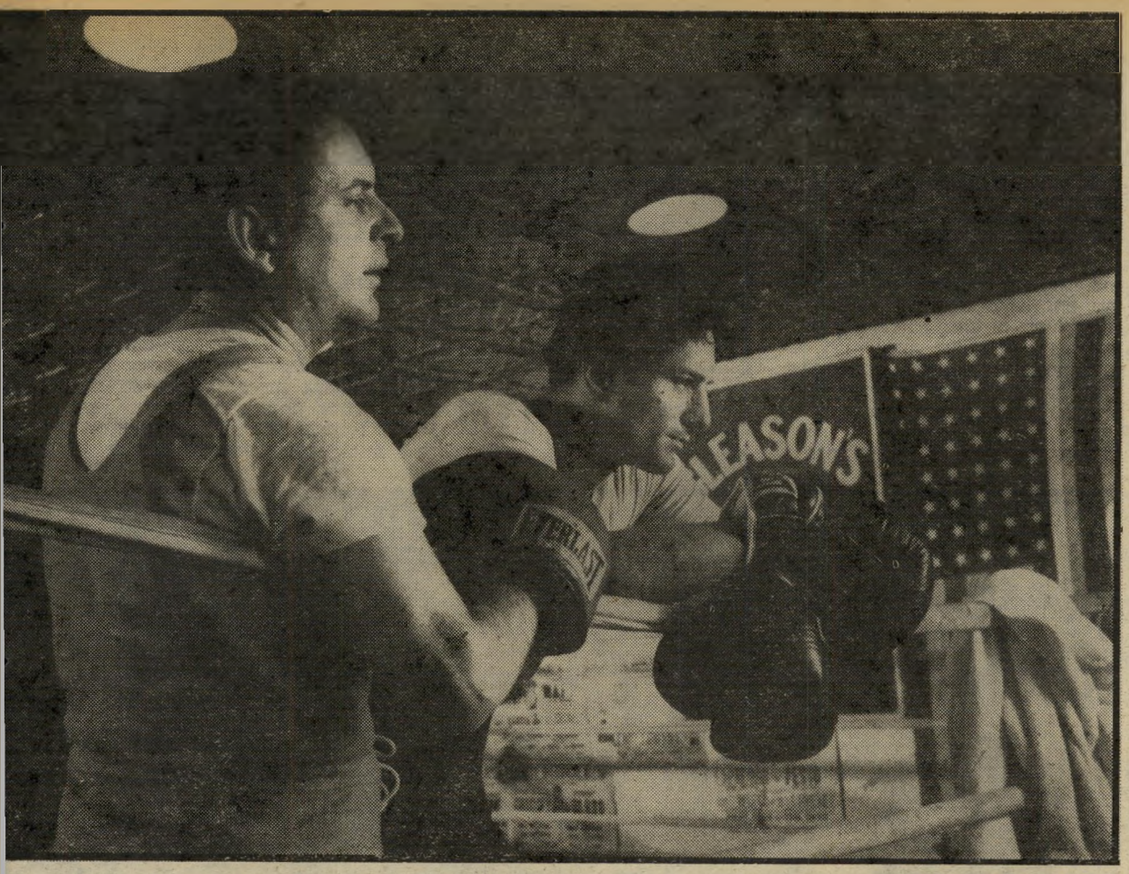
כך הגיעו לברלין שלוש פניניים חדשות של הקולנוע האמריקאי, שכל אחת מהן זכתה לכמה מועמדויות לאוסקר: מחווה — סירטו של ג'ק למון, כשהשחקן הנכבד מלווה אותו אישית. השור הזועם — סירטו האחרון של מרטין סקורסיזה ובכיכובו של רוברט דה־נירו, (השור הזועם הוא ניסיון לקרוא תגר על כל מסורות הוליווד ה־מחודשות. בשחור־לבן מציג הבמאי את אחת הדמויות הדוחות של הספורט האמ־ריקאי, האלוף העונתי במישקל בינוני, ג'ק לה־מוטה) והסרט המדובר ביותר בשלושת החודשים האחרונים בארצות־הברית, אנשים רגילים.

קשה להתייחס אל אנשים רגילים כאל תגלית של פסטיבל־ברלין. אמנם זה היה סרט הסיום, ואין־ספק שהיה בין הדברים המעניינים והמוצלחים ביותר שהוצגו בו, אבל עוד לפני שהגיע הנה, ידעו כבר הכל כי המדובר באחד הסרטים המוצלחים ביותר שיצא לאור בשנה האחרונה, בארצות־הברית. זהו ניסיונו הראשון של ה־שחקן רוברט רדפורד כבמאי, ניסיון מר־שים, מאופק ורגיש ביותר. סרט קטן־מימ־דים, לכאורה, האומר על החברה האמרי־קאית יותר ממה שעשרות סרטים גדולים מסוגלים לגלות.

רדפורד חיפש במשך תקופה ארוכה את הגושא שיתאים לסירטו הראשון, עד אשר בחר בסיפרה של ג'ודית גאסט — עקרת־בית, שכתבה את הרומן הראשון שלה ב־שעות־הפנאי, אחרי שהבעל הלך לעבודה והילדים ללימודים, ועוד לפני שהחלה ב־הכנות לקראת קבלתם חזרה, בערב. היא כתבה במשך כמה שנים, אחר־כך שלחה את כתב־העת מהוצאה אחת לשניה, מבלי להיעזר בשום סוכן ובשום יועץ. היא נת־קלה פעם אחר פעם בסירוב, עד אשר נמצאה הוצאה אחת שנעתרה, פירסמה את הספר, והוא הפך רב־מכר, שלא ירד במשך חודשים ארוכים מראש רשימת הלהיטים הסיפרותיים.

סיפור של מוות. זהו סיפור של מוות במישפחה ממוצעת, והדרך שבה משפיע מוות זה על הנותרים בחיים. האב הוא איש כספים. האם היא עקרת־בית קורנת מאושר ומשביעות־רצון. הבן הבכור הוא המוצלח, המבריק, הספורטאי המבטיח, והבן הצעיר גדל בצילו.

יום אחד נהרג הבכור, כאשר סירהו מתהפכת בסערה. שעה ששט להנאתו ב־אגמים שליד שיקאגו. המוות מכה בהלם את כל המישפחה. האב מנסה בכוח להמ־שיך בשיגרת־העבודה, אבל בכל פעם

רוברט דה נירו בתפקיד המתאגרף ג'ק לה מוטה וג'ו פסקי בתפקיד אחיו־אמרגנו ב„שור הזועם"
מברלין אל האוסקר

טים האטון, דונאלד סאתרלנד ומרי טיילור־מור — רוברט רדפורד מביים את מרי טיילור־מור
שורה ארוכה של פרסים

יומן החדשות

בתי־הקולנוע במשבר

ותל־אביב מחכנת פסטיבל קולנועי

בתי־הקולנוע מסכמים: בשנה שעברה ירד מיספר צופי־הקולנוע ב־16 אחוזים, לעומת השנה שעברה. בינואר '81 נרשמה במאזן יריידה של 30 אחוזים במיספר הצופים, לעומת ינואר '80.

בבאר־שבע נסגרו בתי־הקולנוע ואין סימן שייפתחו בשבוע הקרוב. בעלי בתי־הקולנוע חוזרים וטוענים כי אם לא יסירו מעליהם את היטל־העינוגים (בסך 21 אחוז לעומת 5 אחוזים הנהוגים על כרטיס תיאטרון), לא יוכלו להתקיים. לפי דברי גבריאל מוגרבי, יו"ר התאחדות בתי־הקולנוע, עומדים גם בתי הקולנוע בתל־אביב לפני סגירה, אם לא יבוטל מס־העינוגים.

באופן פארדוכסאלי למשבר, מתכננת עיריית תל־אביב פסטיבל קולנועי בחודש אפריל. שבוע של הצגות־בכורה בבתי־קולנוע שונים בעיר, ובמקבלי אירועים שונים בתחום הקולנועי, דוגמת: הקרנת־בכורה של סרט חדש מהפקת אולפני וולט דיסני, איש החלל בחצר המלך ארתור, שיוקרן בסינמטק תל־אביב, בליווי אירוע רחוב בהשתתפות ילדי העיר.

שאלה קטנה לצ'יצ': אם כבודו כל־כך מעוניין ביוקרת הקולנוע, למה כל כך ירודה יוקרתם של בתי־הקולנוע בתל־אביב?

הפצצה המזמרת הפכה פצצה משחקת

זמרת־שחקנית דוריס דיי פארטון
החזה הגדול ביותר —

היא נראית בדיוק כמו פארודיה על פנטסיה של נהג משאית: היא התברכה בחזה הגדול ביותר בעולם־השעשועים מאז ג'ין מנספילד; היא חובשת פאות־נוכריות עגקיות, המשוות לה צורה של ספריית מסוג גימ"ל, שניפחה את שערה בכיוון הפוך; גופה העגלגל מטפס על עקבים בגובה 12 סנטימטרים; חצאיותיה קצרצרות; היא מגדירה את עצמה כ„הנפשה של סופגניה", דבר המעיד עליה שהיא אינה בלונדית מטופשת כמו שהיא נראית, וכי לסופגניה הזאת יש חוש־הומור בריא. ולמרות שהיא מזכירה בהופעתה זנזונת בעלת לב של זהב, היא מצהירה: „ליבי רחב יותר מן החזה שלי," דבר המעיד כי יש לה אישיות בדרנית ממדרגה ראשונה.

ואמנם, דולי פארטון נחשבת היום למיכרה־הזהב הגדול ביותר של עולם־הבידור האמריקאי. בגיל 35, אחרי שהפכה למלכת הקאונטרי אנד ווסטרן (שירי בוקרים וכפר מן המערב), והוכיחה שהיא מלחינה ומבצעת מעולה בשטח זה, החל בנאשוויל וכלה ביפאן, פתחה הגברת דולי — רבקה פארטון בקאיירה חדשה: כוכבת־קולנוע. יאם לשפוט על־פי הופעתה בסרט מתשע עד חמש, הסרט הראשון שבו הופיעה ושהעמיד אותה בשורה אחת עם שחקניות מעולות כמו ג'ין פונדה ולילי טומלין, הרי הדרך קורצת לגברת גם בשמיים הקולנועיים.

כשם להיטה הראשון, ביתי הישן בטנסי, הגיעה דולי מטנסי. בת רביעית למישפחה מרובת־ילדים, 12 אחים ואחיות, הורים נוצרים אדוקים. „עד היום איני עושה אף צעד אחד בלי להתפלל לאלוהים" היא אומרת בכנות. ואמנם, היא מאמינה שתפילותיה נשמעו אי־שם למעלה, ועד שלא הגיע התסריט המתאים לרוחה, הסתפקה בשכר שבועי של 350 אלף דולר בלאס וגאס.

אבל התפקיד בסירטו של ברוס ג'ילברט, נכתב ע"י הבמאי קטין היגנס והתסריטאית פטרישיה רזניק בדיוק לפי מידותיה, לפי בקשתה של ג'ין פונדה, שהחברה שלה הפיקה את הסרט. ואמנם, אין כמו דולי, הנראית כמו ה„מזכירה" בהא־הידיעה, כשמתכוונים למזכירה שעבור הבוס היא מזכירה ועוד משהו. וזה בדיוק מה שהיא מצליחה להזים במיסגרת הסרט והיא עושה זאת בצורה יוצאת מן הכלל: היא מוכיחה כי מראה־העיניים מרמה וכי בדמותה של דורה לי, אחת המזכירות המתנקמות בבוס השתלטן, יש יושר מוסרי וכבוד־עצמי. משום כך, היא טוענת, היא שלמה כל־כך עם התפקיד, כי הוא חופף את דמותה בחייה הפרטיים: היא נשואה לקארל דין מזה 14 שנה, אחרי שהכירו במיכבסה, כשאך הגיעה לנאשוויל, בסיימה את לימודיה. ובעוד הוא עוסק בריצוף אספלט, הרחק מעין־הזרקורים, עושה דולי את דרכה לצמרת בלי „סורי־מצפון". „לעולם לא אבגוד בו, וגם אם יבגוד בי, לא תהיה זו עילה לגירושין. אני דוגלת ביושר מצפוני, גם בפרטיות וגם במיקצוע: מעולם לא דרכתי על גוויות ולעולם לא אעשה כן."

היום היא צועדת על רגליה שלה בלבד. בלי השותפים שהיו לה בזמרה במשך שנים רבות, אך אינה שוכחת את מקורותיה. בדעתה לכתוב מחזמר על ילדותה בטנסי, כשרק תתפנה מתפקידה הבא בקולנוע, כבת־זוגו של כוכב מס' 1 של הבד האמריקאי, ברט ריינולדס, בהסרטת המחזמר — הלהיט של השנה האחרונה בברודוויי, בית־הבושת הקטן והישן בטכסאס. שכרה של הגברת: שני מיליון דולר.

דוריס פארטון עם ג'ין פונדה ב„מתשע עד חמש"
— והלב רחב יותר מן החזה

שהוא מנסה לשוחח על הנושא בקול רם, הוא נתקל בחומה אטומה של שתיקת אשתו. היא, מצידה, מסתגרת לתוך חומרה וקפדנות. לכאורה אינה מזילה דימעה, מקשה־עורף ומטילה על מישפחתה את מרותה בכל הכוח, כאילו היא מפחדת שגילוי של רגשות עשוי למוטט את כל שיווי־המישקל העדין, שבו חיו עד אותו הרגע, ולחשוף את כל הליקויים שעימם אינה מסוגלת להתמודד. ואילו הבן הצעיר, שחש כאילו אשמה על שנותר בחיים כשאר אחיו הנעלה ממנו הלך לעולמו, מנסה למצוא לעצמו דרך חזרה אל האיזון הנפשי, למרות העימותים הבלתי־פוסקים עם האם, ונסיונותיו הגשושניים להשתלב בתוך החברה. ולצד כולם, פסיכיאטר יוצא־דופן, שמשיא עצות, אבל יותר משהוא עוזר בפועל ללקוחותיו, הוא מסייע למועקתם לצאת החוצה ולצוף על פני השטח.

המישפחה האמריקאית. רדפורד נטל את הסיפור הזה והפך אותו, תוך כדי שמירת מידה בלתי־רגילה של איפוק ושיר־

מנחה פסטיבל מוריץ דה־האדין
הפרסטיז'ה גדלה

מוש באמצעים מינוריים בלבד, לניתוח מרתק של המישפחה האמריקאית — אותה המישפחה שמתפקדת להפליא והכל טוב ויפה בתוכה, כל עוד שום דבר לא משבש את התוכניות שנקבעו מראש. אולם ברגע שהמשבר הראשון מכה, כל ארמון־הקלפים מתמוטט, והפחד הנורא לעמוד בפני המציאות פוער תהומות בין בני המישפחה, שעד אז נראו בעיני כולם כמישפחה המושלמת ביותר.

רדפורד נמנה על אותם במאים שמניחים למצלמה שלהם לארוב מן הצד ולקלוט את השהקנים בפעולה, מבלי לכפות את נוכחותה עליהם. הוא מעדיף את הרגעים שבהם אין אומרים את מה שחושבים והשתיקה מקפיאה את בני־האדם, על וידויים ארוכים ומטורבלים מדי. ובמקרה זה הוא נעזר להפליא בתסריטאי, אלוין סארג'נט, מי שסייע בעבר לידידו של רדפורד, פול ניומן, כשזה עשה את השפעת קרני הגאמה על ציפורני החתול.

אכן, יש דמיון מפליא בין שני כוכבים יפי־תואר אלה, אלילי־נשים, שכימעט יפים מדי בשביל לגלם דמויות מורכבות מדי על המסך, אבל ברגע שהם עוברים לצד השני של המצלמה, הם מגלים מידה עצומה כזאת של רגישות ויכולת רבה כל־כך לחדור לנישמת גיבוריהם, שהיא פשוט מעוררת התפעלות. כאמור, במקרה זה, התסריט של סארג'נט, שאינו אומר אף פעם יותר מדי, הוא לעזר רב.

פרסים ועיטורים. בשטח אחד יכול רדפורד לומר שהוא אינו טירון, וזה כמובן בעבודה עם שחקנים. יותר מדי פעמים קיבל הדרכה מידי אחרים, כדי שלא יידע מה זו הדרכה טובה. אלא שמסתבר, כי הוא לא רק יודע מה זה, אלא גם איך להעניק את זה. לגבי דונאלד סאתרלנד, המגלם את אבי המישפחה בסרט, אין סיבה להתפלא — הוא אחד השחקנים האינטיליגנטיים והמגוחנים ביותר שיש היום באמריקה. ההפתעות באו דווקא מכיוון אחר. מרי טיילר מור — מי שנחשבה אחרי שנים ארוכות של תוכניות טלוויזיה שנשאו את שמה כאבטיפוס האמריקאית החביבה, השובבה, הנחמדה, הסימפטית והחייכנית — מגלמת כאן דמות מפחידה, מרתקת ומורכבת ביותר של אם, שמקפיאה את עצמה מפני כל התקפה מבחוץ, כדי שתדמיתה לא תיפגם. ואילו טים האטון, בנו של השחקן המנוח ג'ים האטון, מגלם את הבן הצעיר, שנותר בחיים, במידה רבה כל־כך של רגישות, שיש כבר מדברים היום באמריקה על הופעתו של ג'יימס דין חדש.

אנשים רגילים זכה כבר בכל מיני תארים, פרסים ועיטורים במישאלי סוף־השנה באמריקה, הוא מועמד לרשימה ארוכה של פרסי אוסקר, ומהמרים סבורים כי יש לו סיכוי להיות המנצח הגדול של השנה, בחלוקת פרסי האקדמיה לאמנות־הקולנוע.

הלוחמים הערביים ב"ימו התקפה למען "ומן־קולנוע ברי"ט - אח

אחד הוצא להורג מפני שמכר אדמות ליהודים והאח השני

עמד בראש יחידת לוחמים וזכה בכינוי "הקצב" - גולדמן הציע

להקים אנדרטות למופתי, להיטלר ולבווין - מאחרי הקלעים של הסידרה

הצד השני של המטבע

מיסדר הלוחמים של פכרי עבד־אל־האדי, מתוך אלבומו הפרטי*
...ובסוף הצטרף לתנועת השלום

בהנהגתו פרץ מרד מזויין. הוועדה המלכותית הבריטית, ועדת פיל, שבאה לארץ לחקור את המאורעות, מצאה כי אין שום אפשרות להגיע לפשרה מוסכמת על היהודים והערבים. הפיתרון היחידי שהסתמן היה חלוקת הארץ והקמת שתי מדינות: יהודית וערבית.

הגפרור שהצית את הלהבה

בפרק זה נעשה ניסיון לשחזר את מהלכי־הפתיחה של ההתרחשויות האלימות בין יהודים וערבים במחצית הראשונה של 1936. אחד המשחזרים היה המיזרחן ישראל שטוקמן, שיצא אל השטח בניסיון לאתר משתתפים ערביים בהתרחשויות.

שטוקמן: „נעשה ניסיון לשחזר ולאתר עדים לאירוע הראשון של 1936. זה התרחש ב־15 באפריל. היה זה מארב בכביש טול־כרם־שכם, ליד הכפר נור־שאמס. במקום זה היה, מאוחר יותר, מחנה־עבודה של נידונים לעבודות־פרך, ליד מחצבות נור־שאמס. במחנה־העבודה הזה ישבו כעבור זמן אסירים שפוטים, אנשי לח"י ואצ"ל ולוחמים ערביים. בין היושבים שם היה אליהו עמיקם מלח"י. לנידונים היו שלש־לאות לרגליהם."

באיזור זה התרחשה הפעולה הראשונה של 1936. ביצעו אותה חמישה אנשים.

„הלכתי לשם וחיפשתי אחר המשתתפים. הם עצרו בכביש מכוניות, ודרשו מהם, תחילה, תרומות לשם רכישת נשק ותחמושת. באחד מכלי־הרכב שעברו במקום היה אדם אירופי שטען כי הוא גרמני, והם איפשרו לו להמשיך בדרכו. אחר־כך עברו שם שני יהודים, חזן ודננברג. האחד מת במקום, והשני כעבור כמה ימים."

השלב השני בא יומיים אחרי כן, ב־17 באפריל. היתה זאת פעולת־נקם יהודית ליד הכפר ירקונה. נהרגו שני ערבים. הנקמה בוצעה באותו היום שבו נערכה הלוויית חזן בתל־אביב. ההלוויה הביאה גם להתנקשות חזיתית בין יהודים והמשטרה הבריטית, בפינת אלנבי־נחלת־בנימין. מיד לאחר מכן החלו עימותים בין יהודים לבין ערבים פלסטינים ופועלים חורנים, שהוכו בשכונות־הגבול של תל־אביב — כשכונת פלורנטין. ב־19 באפריל עלה המון ערבי והרג באיזור זה תישעה יהודים ופצע כ־60 מהם. הפרק של עמוד האש מתחיל, למעשה, בתיאור האירועים בנקודה הזאת.

שטוקמן: „כל ערבי שדיברתי איתו ציין את עובדת חוסר־האירגון שבשלבים הראשוניים. דיברתי עם המנהיגות השכמית, המנהיגות של היום, שהיתה במחצית שנות ה־30 השבאב השכמי, בני משפחות אל־מצרי, טוקאן, עבד־אל־האדי ואחרים. „הם לא ידעו בדיוק מה התרחש בימים הראשונים של המרד. אז התחיל להתגבש דות העימות שבין העם היהודי והעם הערבי בארץ.

עלילת הפרק מתרחשת ב־1936, כאשר המופתי הירושלמי, חג' אמין אל־חוסייני, חש שהגיעה שנת־הכרעה, ושאם לא יפעל מיד — הארץ תאבד לערבים.

הפרק השמיני של עמוד האש מציג, תחת הכותרת „מאורעות ומרד", את אחד הפרקים השנויים ביותר במחלוקת בתולדות העימות שבין העם היהודי והעם הערבי בארץ.

עלילת הפרק מתרחשת ב־1936, כאשר

* בראש התמונה כתוב בכתב ידו של פכרי: „חיילי המנהיג המפקד פכרי עבד־אל־האדי 1936".

האירגון המקומי. הם הכריזו על שביתת־יום, ואחר־כך על שביתה כללית מתמשכת. אחר כך הם התחילו בהקמת ועדות לאומיות.

„אחד מהם, חיכמת אל־מצרי, שכבר הופיע בעמוד האש, היה חבר באירגון השכמי, והוא מתאר כיצד כל מיני גורמים משכו לכל מיני כיוונים, כיצד שהכל הפך לאנרכיה, בלא כל קשר עם מוקד או מרכז ארצי. מעין סיטואציה מהפכנית, שהיא נזילה לכאן ולכאן, כן לעשות. לא לעשות. מה לעשות. בטול־כרם ניסה המון לתקוף את תחנת־הרכבת בקו חיפה־לוד. בג'נין היתה הפגנה. בצפת — הפגנה ושביתה. בירושלים — שביתה.

„בחיפושים שלי באיזור נור־שאמס מצאתי, באחד הכפרים, עד־ראייה. הוא לא טען להשתתפות באותו מארב, שהיה הגפ־רור שהצית את הלהבה, אך ידע בדיוק מה התרחש שם. אותו אדם הופיע אחר־כך בתעודות של השי (שירות הידיעות של ההגנה), והוא לא רצה להיחשף לפני מצלמות עמוד האש, מאחר שאחיו הוצא אחר־כך להורג בשל שיתוף־פעולה עם הקרן־הקיימת־לישראל במכירת אדמות. אותו אדם הפך למנהיג של חבורת־לוחמים. שני אחים. אחד מהם איתנו — והאחר איתם, וזאת הטרגדיה הקבועה. וכך שב וחזר הסיפור המביא את החשדנות וה־בגידה כיסודות קבועים בסיכסוך הזה."

מוסיף שטוקמן: „מן הראוי להעיר כי באותו שלב ראשוני של המרידה היה היסוס רב. בערים התנהלה שביתה של סוחרים, אבל הרוב הכפרי הדומם, הפלחים, לא הצטרפו למרידה ולשביתה.

„בהתחלה היתה מצידם רתיעה. היה קיים היסוס. ואותו ראש־חבורה־בעבר הסביר את ההיסוס במילים: ‚קצרנו, הגרנות היו עמוסים.' זוהי הוכחה לכך שהעיתוי היה גרוע מבחינת ההשתתפות של הכפריים. כך היה גם בחודש מאי של אותה שנה: השתתפות מצומצמת של האוכלוסיה הכפ־רית. דהיינו — מרביתה של האוכלוסיה הערבית בארץ. רק מאוחר יותר הצטרפו הפלחים למרידה, והפכו לכוח הלוחם ה־עיקרי שלה..."

אלבום תצלומים של בן השודד

אחת הדמויות הססגוניות ביותר בהת־פתחות המרד הערבי היה פכרי עבד־אל־האדי, שודד־דרכים נודע שישב בכלא כבר בתקופת השילטון התורכי. עבד־אל־האדי המחיש את תהליך הצטרפותם של הכפריים באיזור „המשולש הגדול" (שכם, ג'נין, טול־כרם) למרד.

מנהיג המרד בשלב זה היה סורי יליד טריפולי, פאוזי קאוקג'י, איש־צבא שהגיע לארץ ישר מעיראק. הוא חצה את הירדן ונכנס מיד בתנופה לפעילות.

בשלב זה התרכז המרד בעיקר ליד העיר שכם בהר־האש (ג'אבל־אל־נאר), שם פגש קאוקג'י את ראשי הכוחות ה־מרכזיים, וביניהם כפרי עבד־אל־האדי איש הכפר עראבה, בן לאחת מהחמולות הגדולות ביותר באיזור זה.

שטוקמן: „התחקיתי על עקבותיו של כפרי. הכינוי שלו בין הערבים באיזור היה אל־לחאם (‚הקצב') — כינוי שאין להוסיף עליו.

„אל בנו של פכרי הגעתי בעזרת קרובו, מי שהיה ראש עיריית ג'נין. בנו של פכרי נקם את ניקמתו ורצח את הורגי אביו.

„אצל הבן, בכפר עראבה, מצאנו אוסף־תמונות בלתי־מוכרות של חבורות־הלוחמים הערביות, עם הערות בכתב־ידו של פכרי, וביניהן כמה תמונות מרגשות."

התמונות מעידות על־כך שפכרי הקים לעצמו מעין ארכיון פרטי. הוא היה מודע מאוד לתיקשורת. הוא קיבל עיתונאים ונתן להם ראיונות. הוא אף פירסם קומני־קטים כאיש פוליטי, וכאיש המרד.

ב־1938 הוא שינה כיוון. הוא נמנה על מייסדי „חבורות השלום" והגיע לכדי שיתוף־פעולה עם יהודים.

בנו של פכרי עבד־אל־האדי סיפק את אלבום־התצלומים הנדיר של אביו לעמוד האש.

כתב בריטי בלוע הכנופיות

באחד מקטעי הפרק בולט תצלום קול־נועי בלתי־מוכר, שבו נראית תצוגת־אש על־ידי אנשי חבורה לעיני כתב של יומן־קולנוע בריטי. העיר במאי־הסרט, סטיב אדוארדס: „הקטע הזה נראה כמו ההצגה שעושים לצוותי סי־בי־אס כיום..."

קטע מצולם זה של תצוגת־אש מעיד על טיפוח המודעות של הלוחמים הערביים לכלי־התיקשורת. יגאל לוסין: „קאוקג'י ידע איך לנצל עיתונות ויחסי־ציבור. הוא היה בעל חוש־פירסומת בלתי־רגיל, יותר מכל האנשים האחרים שפעלו בארץ למען העניין הערבי. הוא היה מודע למעשיו, ולכן הירבה בכל מיני פוזות והצטלם לעיתונות. הוא גם ידע איך להיות לבוש.

„איני זוכר את מקורו של קטע תצוגת־האש, אם הופיע ביומן־חדשות באנגליה, או שהיה אחד ה‚אוטים' (קיטעי־צילום שאינם נכללים בכתבה או בסרט). אבל הקטע צולם בידי צוות היומן מוביטון, ונחשב כחומר המצולם הטוב ביותר הקיים על הלוחמים הערביים, למרות שהיה לנו חומר רב עליהם."

הסיבה לקיום חומר רב על המרד הערבי היא שבתקופה זו שלחו הבריטים צלמים רבים לארץ. זה היה אז איזור־חדשות. אבל הצלמים צילמו כיצד עורכים חיפושים ליד שער־יפו בירושלים, מישמרות של חיילים בריטיים, עוצר וכו', דברים שיג־רתיים.

מכל שלוש שנות המרד קיים רק סרט אחד המראה את הלוחמים הערביים מקרוב — הסרט הזה עם קאוקג'י. אין סרט המראה את הלוחמים מהשנים '38 ו־'39, אלא רק משלושת החודשים שבהם השתתף קאוקג'י במרד. הסרט הזה מראה קטע המציג את הלוחמים כאילו בשעת פעולה. זהו ביום שנערך עבור הצוות המצלם.

לוסין: „מעניין היה לגלות כי כל התקופה הזאת של שנות ה־30 כימעט אינה בנמצא אצל אכסלרוד. לא תמצא אצלו סרטים על המרד הערבי. בקטלוג שלו אתה מוצא את ‚יום הדמים ביפו', אתה רואה את הלווייה, וזהו, אין לו חומר נוסף.

„שאלתי את אכסלרוד ‚מה קרה? למה אין לך יותר חומר?' אז הוא ענה לי: ‚תראה, סגרו את בתי־הקולנוע בתל־אביב, אז לא צילמתי.' מסתבר כי החוש העיתו־נאי של אכסלרוד היה שונה מהמקובל כיום. אכסלרוד חידש את צילומיו רק כאשר הגיעה לארץ ועדת־פיל. בכלל, אכסלרוד התמקד במה שמכונה ‚בניין הארץ', חנוכת בניין זה או אחר, הקמת שכונה, ישובי ‚חומה ומיגדל' שקמו כעבור שנה. הוא העדיף לצלם את הצד היותר יפה של הציונות."

הבריטים לא התעניינו כלל בבניין עזרה וביצרון, שכונה המשמשת נושא לאחת מכתבות יומן כרמל של אכסלרוד. הם התעניינו ב‚אקשן', בקונפליקט שבין היהו־דים לערבים.

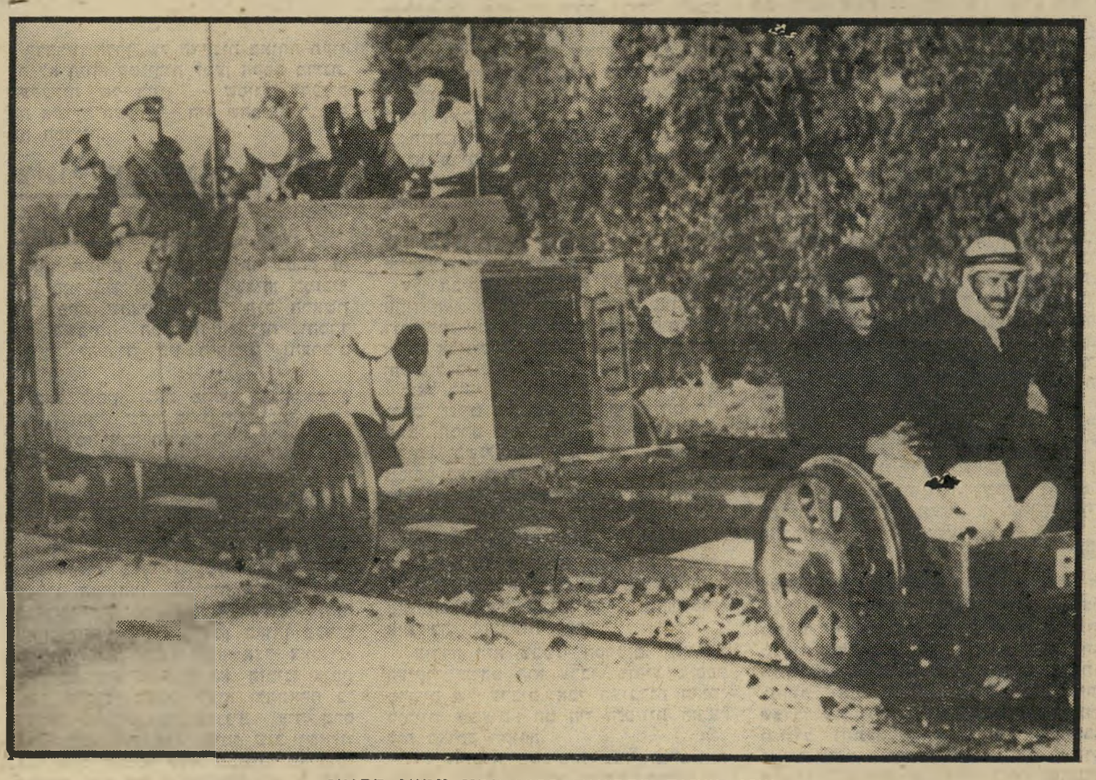
מסכם לוסין: „יומני אכסלרוד ויומני־החדשות הבריטיים מראים את שני צידי המטבע של ההתרחשויות בארץ באותם

פכרי עבד־אל־האדי (מימין) ופאוזי אל־קאוקג'י
לדעת להתלבש —

יגאל אלון כנוטר
— ולקבל נשק

שני פלחים בקרונית לפני קרון צבאי בריטי
„דלעונה... אל תירד בנו!"

(המשך מעמוד 47)

ימים. הסרטים שלנו בעמוד האש נותנים מעכשיו את שניהם ביחד."

שיר הקרונית

מאחר שהחלק העיקרי של המאמץ הערבי הופנה כלפי הבריטים וכלפי עורקי התנועה שבהם נעו כוחות בריטיים, נאלצה מיפקדת הצבא הבריטי לפתח שיטות־לחץ־מה שונות במארבים שהטמינו המורדים.

שטוקמן: „הם פיתחו מעין קרוניות — תחילה לפני כלי־רכב, ומאוחר יותר על פסי־הרכבת. בקרונית היו הבריטים מושיבים שני פלחים ערביים. הערבים קראו לקרונית ‚טרולי', כפי שהיא נקראת באנגליה. הקרונית, שהיתה נעה בראש או במאסף, נועדה למשוך אליה את אש הערבים. אבל הערבים, שהיו על הטרוליס, היו שרים שירים לעבר המארבים שארבו לרכבות ולכלי־הרכב. הם שרו את שיריהם בקול רם. בקול גבוה ביותר. שירם היה נפתח בעלא דלעונה (‚על המפונקת' שיר עממי פלסטיני ידוע). עלא דלעונה — הנה אנחנו ערבים: אל תירו בנו..' ובכך הם אותתו למארבים את קיומם.

„אבל אמר לי מי שאמר: ‚זה לא תמיד עזר, ופעמים רבות ירו המארבים באותם מפלסי־מארבים ערביים, שקיבלו את מטח־היריות הראשון.'

„הצבא הבריטי אימץ לעצמו גישה מאוד קשוחה כבר מראשיתו של המרד הערבי."

לורד קראדון והתותחים

עד־ראייה לכמה ממהלכי המרד הערבי הוא הלורד קראדון (אז יו פוט), מי שהיה לימים מחברה של ההחלטה 242. אז שימש כמושל הבריטי של שכם.

יגאל לוסין: „יש לו ללורד קראדון קטע בסרט, כאשר הוא מתאר את המאבק ב‚פייר פליי' (משחק הוגן) כמו היה איזה מישחק קריקט. הוא מתאר כיצד היו מגיעים לכפר ערבי ומחפשים אחר לוחמים. הלורד מציג את זה בחמד ויפה.

„בהמשך הראיון אמרתי לו: ‚אבל לא תמיד התנהגתם עם הערבים כפי שאתה מתאר כאן.' הוא התבונן בי בפנים נעלבות, ושאל ‚מה זאת אומרת?' אמרתי לו: ‚יש סרטים של מובילטון שבהם ניתן לראות תותחים בריטים יורים על כפרים.' אז אמר קראדון: ‚זה לא יכול להיות.'

„ייתכן והוא לא ידע. סרטים אלה הם משנת 1938, מעט אחרי שהוא עזב את הארץ, בסיבוב השני של המרד הערבי. „קראדון סיפר שכאשר התחיל הסיבוב השני, הודיעו לו שהוא תופס את המקום בראש הרשימה השחורה של המועמדים מטעם הערבים להתנקשות־בחייהם. וה־נציב־העליון הציע לו אז לעזוב את הארץ. „קראדון העיר על עזיבתו: ‚עשיתי בשכל שהסכמתי לעזוב. זה שבא במקומי בשכם, מופאת, נרצח בידי חבורת אבו־דורה בג'נין.' אז יכול להיות שהלורד אינו זוכר את התותחים. אבל העובדה ההיסטורית היא שהבריטים לא הסתפקו בהפגזות תותחים. לעיתים הפציצו גם מטוסי חיל־האוויר המלכותי כפרים וריכוזים שונים..."

המופתי הקים את המדינה

שלוש פעמים ערכו אנשי עמוד האש ראיונות מצולמים עם מי שהיה יו"ר הקונגרס הציוני, הד"ר נחום גולדמן.

באחד הימים נחה על המנהיג הקשיש רוחו, והוא הביע דיעה מקורית למדי על הקמתה של מדינת־ישראל. הוא הסביר כי במדינת־ישראל צריך להקים, בכיכרות הערים, פסלים לשלושת האישים שתרמו את החלק הגדול ביותר להקמתה של המדינה: המופתי הירושלמי, אדולף היטלר ושר־החוץ הבריטי, ארנסט בווין.

מספר לוסין: „נחום גולדמן אמר דברים אלה בקטע בראיון שבו הוא סיפר על שר־החוץ הבריטי בימים שלאחר המילחמה העולמית השניה, כאשר הסוכנות היהודית, ודויד בן־גוריון בראשה, היו מסתפקים בקבלת האפשרות להעלות לארץ 100 אלף יהודים עקורים מאירופה."

ועדת הזורד פיל בבניין „פאלאס" בירושלים
המופתי זיעזע את כולם

לדבריו, הדרך של הציונות באותה תקופה לא היתה קסגורית למען הקמת מדינה. העקשנות של בווין — שסירב להעניק את אשרות־העליה — היא שהביאה לבסוף את המדינה.

שינוי מגיהינום לגן־עדן

אחד העדים הבולטים ביותר בפרק זה הוא סיר ג'ון מרטין, מי שכיהן כמזכיר ועדת־פיל, שהציעה לאחר הגל הראשון של השביתה הכללית הערבית והמרד הערבי להפריד בין היהודים והערבים בארץ.

יגאל לוסין: „את מרטין ראיין בשלב ראשון האיש שלנו בלונדון, מיכאל („מיקו") אלמז. אבל החומר לא יצא טוב מבחינה פילמאית. וכאשר פנינו אל מרטין בשאלה כלשהי, ביישר לנו לפתע: ‚בעוד כמה שבועות אני מבקר אצלכם בארץ.'

„מרטין היה אחד הפקידים הבריטים הזכורים לטוב. בוועדת־פיל מילא תפקיד מרכזי. את עיקר שירותו עבורנו עשה במהלך המילחמה העולמית, כאשר שימש כמזכירו של סר וינסטון צ'רצ'יל, והיה מאוד מסייע לחיים וייצמן באותן פעמים נדירות שבהן נכנס ויצא אצל צ'רצ'יל.

„והנה, בהגיעו לגיל 80, הזמינו אותו, בשל שירותי העבר, לבוא ולהתארח ב־ישראל, במישכנות שאננים. עוד טרם הגיע לכאן התקשרנו עימו שוב ושאלנו אם יאות להביא כמה תמונות מאלבומו הבריטי. הוא אכן העשיר את האוסף שלנו בסידרת תמונות שצילם בשעתו הצלם הורושקס (אורון) על מסעי ועדת־פיל, תצלומים שלא הצלחנו לאתר אותם בארץ."

גם תמונות אחרות שהגיעו לארכיון עמוד האש נלקחו מאוספים פרטיים של תמונות. כאשר היו מראיינים אנשים, היו מנצלים את ההזדמנות לחטט בתוך אלבומי התמונות שלהם.

„אחד הגורמים לנוסח המיוחד של דו"ח ועדת־פיל היה הפרופסור רג'ינלד קופלנד, שהיה מרצה להיסטוריה והוגה רעיון החלוקה. הוא היה האיש אשר בישיבה סודית, שנערכה עם הד"ר חיים וייצמן, העלה את הנושא הזה."

יש סיפור מפורסם בסיפרו של וייצמן, במסה ומעש, המספר על פגישה שנערכה במשך יותר משמונה שעות בבניין בית־הספר החקלאי לבנות בנהלל, ובסופה של הפגישה אמר קופלנד: „צריך לעשות ניתוח. שום רופא רציני לא ימליץ על אספירין או על בקבוק חם." חיים וייצמן אמר לחברי המושב. שהתקהלו סביבם: „היום הנחנו את היסוד למדינת־היהודים."

לוסין: „משתתף אחר בוועדת־פיל היה ראמבולד, מי שכיהן קודם לכן כשגריר בריטניה בברלין, בתקופה שבה הגיע היטלר לשלטון. ראמבולד הגיע ארצה ביחד עם רעייתו ובתו, ועם הטראומה של מה שהוא ראה ביחס הנאצים אל היהודים.

„במהלך סיוריו בארץ חיפש את אחד ממכריו היהודיים בברלין, וכאשר הגיעו לאיזה ישוב חדש, מצאו את האדם הזקן, מי שהיה מוסיקאי חשוב מאוד בגרמניה, מתגורר בצריף מט לנפול. ראמבולד מילמל, ‚זה שינוי נורא עבורך'. ‚כן,' השיב האיש, ‚אבל שינוי מגיהינום לגן־עדן.'

„אירוע זה ואירועים דומים עשו רושם כביר על חברי־הוועדה. רושם אחר עשה עליהם ביקור בקונצרט של התיזמורת הארצישראלית (כיום הפילהרמונית), עם טוסקניני כמנצח. כאשר התיזמורת התחילה לנגן, אמר מרטין: ‚חשבנו שאנחנו נמצאים באיזו בירה אירופית.'

„השאלה שהוועדה הרבתה לעסוק בה היתה מה יקרה למיעוט היהודי, אם הערבים יקבלו הגדרה עצמית ואת הארץ כולה לרשותם? באחת הישיבות שנערכו בבניין פאלס בירושלים נשאל המופתי הירושלמי לגירסתו. שאלה: כלום סבור מעלתך כי ארץ זו תוכל לבולל ולעכל את 400 אלף היהודים היושבים עתה בתוכה? המופתי: לא. שאלה: ובכן, יהיה צורך להרחיק כמה מהם בדרכים נוחות או מכאיבות, לפי העניין? המופתי: עלינו להניח זאת לעתיד!

„תשובת המופתי זיעזעה אותם, ומרטין, שהוא בריטי, מוסיף שזיעזעו אותם גם כל מיני קיצוניים יהודיים, ולא פירש מיהם."

פרשת נוסייבה

על הביקורת המוטחת כלפי עורכי עמוד האש מבהיר עורך־הסידרה כמה נקודות־יסוד, ובראשן שאלת השתתפותו של אנוור אל־נוסייבה בכמה מפרקי הסידרה, והטיפול בנושא הערבי בסידרה.

יגאל לוסין: „זו סידרה של 19 סרטים, ובהם שניים שהנושא העיקרי שלהם הוא ערבי. הסרט הראשון הוא ‚הערבים מתעוררים', והשני ‚מאורעות ומרד'. בפרק זה מסופר בעיקר על תקופה של שישה חודשים ב־1936, שנושאה הדומיננטי היה המאבק שביתה הגדולה.

„פרק זה מתייחס, בעצם, לאותה תקופה שהיהודים מכנים אותה ‚מאורעות תרצ"ו', הערבים ‚שביתת ששת החודשים', והבריטים ‚הפרת־סדר'. אנחנו בעמוד האש קוראים לה ‚מאורעות ומרד'.

„עובדה היא שבשני הסרטים, שהנושא העיקרי שלהם הוא ערבי, מופיע מיספר מרשים של ערבים. אבל העובדות ההיסטוריות קובעות: הם היו הנפשות הפועלות באותה תקופה.

„יש התקפה מאסיבית מצד ימין. היה מיכתב למערכת שזכה בכינוי ‚מיכתב ה־פרופסורים', למרות שבסך הכל מדובר שם בישראל אלדד, שאינו פרופסור, בראובן אותם. מבחינה אידיאולוגית הוא היה ערבי. אלא משום שזה מה שעושים, כי־שיש שני מחנות יריבים. בלי לקבל אידיאולוגיה של מישהו, אתה מוצא עצמך לפעמים נגחם לצד זה שמגן על האינטרסים הלאומיים שלך..." שואל לפיד: ‚למה אתה לוקח את נוסייבה כפרשן? אין לך פרשנים ישראליים? אבל התשובה שלי היא שכל הסרט הזה, וכל הסידרה כולה, היא בבחינת פרשנות לציונות. מדוע הלכנו למנהיגים ערביים? מדוע ניסיתי לראיין את מוסה אל־עלמי, שסירב? האיש הפוליטי היחידי, שיכולנו לשמוע ממנו את הגירסה הפוליטית של המאורעות היה אנוור אל־נוסייבה.

„אבל לפיד ממשיך וטוען בעקשנות שלא תהיה פרשנות של ערבים, ואני מבהיר לו שגם אצל היהודים יש פרשנות, וכי דויד הורוביץ לא תמיד מספר את מה שקרה לו, וכי הוא גם מפרש.

„שאלנו למשל את הורוביץ: ‚לא הרגשתם שאתם באים לארץ שיש בה אוכלוסיה ערבית?' והוא השיב לנו ‚לא הרגשנו שבאנו לארץ ריקה?' כך שמסתבר כי תמיד יש דברים שהם על גבול הפרשנות.

„אבל אצל היהודים היה לנו קל, בעוד שבמיגזר הערבי סירבו אנשים לשתף פעולה, או שהתחמקו. נוסייבה היה מוכן. כך שיוצא כי יש לו הרבה הופעות ב־סידרה, וההופעה המצטברת שלו ציברת הרבה מיכתבים למערכת.

„בששת הסרטים הראשונים השתתף נוסייבה בשלושה. אני מגן עליו, מפני שאני יודע שאין לו תחליף בסידרה. נחוץ לשמוע אותו מהבחינה הדרמתית, וגם מהבחינה של הגינות הצגתן של עמדות הצד הערבי..."

דן עזמר

בשבוע הבא, הפרק העשירי: „מי מפחד ממדינה יהודית" (1938-1937), שבו מסופר כי ממשלת הוד־מלכותו הכריזה חגיגית על תמיכתה בתוכנית החלוקה. התחדשות המרד הערבי מנעה זאת. למרות זאת קרמה המדינה היהודית שבדרך עור וגידים. אלה הם ימי חומה־ומיגדל ותתעצמות כוחו של היישוב. כאשר סיפח היטלר את אוסטריה לרייך, התברר כי ארצות ההגירה לא היו מוכנות לקלוט את הפליטים היהודיים, ושערי הארץ נסגרו לפניהם.

לפיד שאל: למה אתה לוקח את נוסייבה כפרשן?

לשבור אותם!

(המשך מעמוד 13)

החוקר מטעם מצ"ח חקר שורה ארוכה של ממלאי תפקידים בכלא.

הסגן שמילא תפקיד מרכזי ב־עדותו של אליהו אברהם הועלה בינתיים לדרגת סרן. לו היתה גירסה שונה לחלוטין של ההתר־חשויות.

סיפר סרן מנשה רשתי:

...הוריתי לרב"ט זלמן לוי להל־בישו במדים. המתקבל המשיך ב־סירובו, תוך כדי שהוא מניף ידיים מאורגפות לכיוון השוטר, כדי למ־נוע מלגשת אליו ולהוריד את בג־די. רב"ט זלמן לוי ניסה להוריד את בגדי הכלוא. תחילה את חולצתו של הכלוא, וניסה לפתוח את כפ־תורי החולצה. אליהו המשיך לסרב והחל להאבק עם רב"ט זלמן לוי.

לאחר שראיתי שהמצב מתדרדר וכבר מגיע לתיגרת־ידיים והכלוא דחף את השוטר, הפעלתי גז מד־מיע ממרחק של יותר משני מטר וחצי לעבר הכלוא, על מנת למנוע את התנגדותו והשתוללותו. הכלוא תפס את פניו אך לאחר שניות מעטות המשיך בסירובו להתלבש. הוריתי לרב"ט זלמן לוי להוריד את חולצת הכלוא, ורק לאחר סירוב נוסף של הכלוא התערבתי אני אישית ושנינו הורדנו את בגדיו.

בכל זאת הוא לא הסכים ללבוש מדים והיינו צריכים, אני ורב"ט זלמן לוי, להלבישו במדי הכלא.

עד כאן דברי הסרן.

הסוהרים האחרים, שהיו שותפים למעשה או עדים לו, מאשרים בדרך־כלל את גירסתו של מפקדם. אך בנקודה אחת יש סתירה בול־טת. רב"ט קסצור אפרים, שסייע למפקדו, אומר: „ואז, כאשר הוא ראה שהפשטנו אותו, הוא נרגע, לבש מדיו והועבר לאגף הבודדים."

גירסה זו מאשרת דווקא את דבריו של אליהו אברהם, שטען כי התלבש בכוחות עצמו, ולא הולבש והונעל על־ידי הסגן ועוזרו. החייל הנוסף, שסייע לסגן רשתי, אינו מתייחס בעדותו לנקודה זו, והיא אינה מופיעה גם בחוות־הדעת המפורטת של חוקר מצ"ח.

דופק מהיר

רופא הכלא, סרן אלי סמוך, אמר בעדותו כי אליהו אברהם נבדק אצלו יומיים אחרי המקרה: „בבדיקה מצאתי מימצא של לחץ דם גבוה ודופק מהיר, ועקב עוב־דות אלה לא אישרתי את כניסתו לצינוק... לא זכור לי שאליהו אב־רהם התלונן לפני על אלימות כלפיו או התעללות ומכות בו. כן לא זכור לי שראיתי עליו סימני אלימות. אילו היו עליו סימני אלימות בול־טים, היה הדבר נרשם ביומן ה־מרפאה. אין לדעת את הסיבה ללחץ דם גבוה ודופק מהיר ללא בירור רפואי מקיף ועריכת בדיקות רפו־איות מקיפות. לא סביר בעיני שהסיבה היחידה לתופעות אלה היא אלימות."

מסקנתו של חוקר מצ"ח: „מחו־מר הראיות בתיק עולה, כי אכן נעשה שימוש בכוח נגד הקובל, אחרי שזה סירב ללבוש מדים ואחרי שניסיונות השיכנוע לא הר־עילו. אך נראה שהשימוש בכוח לא חרג מגבולות הסביר בנסיבות אלה ונעשה לפי הנוהל הקבוע בהוראות קמצ"ר."

קשה לקבוע בוודאות מי צודק: אליהו אברהם, או הסוהרים הצב־איים שקבל נגדם. מלבד נקודה אחת, חשובה למדי, תואמות עדו־יות החיילים שאברהם קבל נגדם. יתכן שהוא בדה את הדברים מ־ליבו. אך יתכן גם שהסוהרים תיאמו את עדויותיהם, כדי לא להפליל את עצמם.

העולם הזה פנה אל דובר צה"ל, ובעיקבות הפנייה נמסר שהתיק הוצא לבדיקה חוזרת בפרקליטות הצבאית.

אליהו אברהם אומר שביקש להחקר בגלאי־שקר ואף להביא את סוהריו לבדיקה כזאת. יתכן שזה הפתרון היחיד במקרים כאלה.

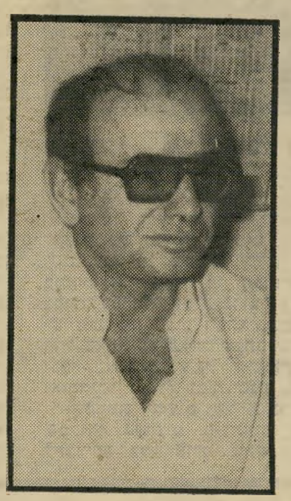
במדינה

עיתונות

טלבורסה

הפרופסורים לכלכלה רוצים להעלות את השערים בבורסה — והטלוויזיה מעמידה לרשותם זמן שידור יקר

הצופים יכלו להבחין בנקל ב־אגלי־הזיעה שהופיעו על מצחו של הפרופסור לכלכלה, המנחה הקבוע של תוכנית הטלוויזיה מהון להון, בשעת השידור. יתכן שהפרופסור הזיע מפחד. כל מי שחזה בתוכנית הבין, שהפעם מישהו עבר את ה־

מפיק אמיץ
הסברים מגומגמים

גבול. תוכנית טלוויזיה שלמה הוק־דשה להעלאת שערי המניות בבור־סה.

היוזמה הטלוויזיונית מהון להון החל את דרכו באמצע נובמבר 1980, כששערי המניות בבורסה היו בשיאם. הפרופסורים שכינס מפיק התוכנית, חנינא אמוץ, הס־בירו מדי חודש מדוע עולות ה־מניות, ומדוע ימשיכו לעלות עוד זמן רב. הצהרות אלה לא היו נו־עות במיוחד. כמעט כל הכתבים הכלכליים בעיתונות היומית היו שותפים להערכה זו. מבחינה זו היה הכתב הכלכלי של היומון הארץ, אלעזר לוין, יוצא־דופן. הוא ניבא את נפילת שערי המנ־יות. זאת עשה גם העולם הזה (2256). ב־26 בנובמבר 1980 הו־פיעה בשבועון כתבה מפורטת על הבורסה שבה נאמר:

„המשקיעים הישראלים המרגי־עים את עצמם במחשבה שיספיקו לצאת בזמן משום שירגישו ב־משבר, אינם יכולים למצוא עידוד רב בדוגמה האמריקאית (נפילת ה־בורסה ב־1929). ביניהם נראה כי אילו יציבה הבורסה הרבה יותר מן הכלכלה, אך יום אחד עלול מישהו לחשוש, כי הבלון הנפוח עומד להתפוצץ. הוא ינסה לממש את רווחיו. אם ניתן ללמוד משהו מ־התמוטטות הבורסה בארצות־הברית, הרי הבנקים והחברות ה־גדולות לא ייפגעו מכך הרבה, ואולי היפוכו של דבר. הם יישארו לבדם, שליטים מוחלטים בשטח, לאחר שכל המתחרים הקטנים יאב־דו הכל."

הסרופסורים של מהון להון היו עגומים מאוד בהופעה האחרונה. לא היו בדיחות, ואיש לא השליך חיצים על לוח־מטרה שעליו מודב־קת רשימת המניות. המצב חייב רציונות רבה. בניגוד לכל תחזיו־תיהם — התמוטטה הבורסה. תהה להסביר כיצד קרה הדבר, הסבירו בתוכנית מדוע כדאי לשוב ולהש־קיע במניות, מדוע כדאי להשקיע באיגרות־חוב ומדוע כדאי להעלות את השערים.

דרכי אדם

לבן בתשבץ הכלא

כי העצירות נהנו מהרואין שהוברח לתא על גופה של עצירה

העצירה הבלונדית יפת־התואר ירדה במדרגות, מעדה ונפלה קדי־מה. השוטרים עזרו לה לקום, אך לא הבינו מדוע התעלפה דווקא אחרי שנודע לה כי תשוחרר למח־רת היום.

אילנה נורמנדר נעצרה יומיים קודם לכן בחברת שני גברים, ב־חשד שהחזיקה רכוש גנוב. המי־ש־טרה חקרה את כל השלושה כדי לגלות את מקור הרכוש, וביקשה להאריך את מעצרה של אילנה ב־15 יום נוספים. בעת הדיון בבית־המישפט הפגינה אילנה אדישות רבה, עיניה היו מצועפות והיא הק־שיבה לטענות סניגורה בלי עניין. עורך־הדין שיכנע את בית־המיש־פט כי חקירתה נגמרה וכי אין טעם להחזיקה תקופה נוספת במאסר. ואמנם השופט הסכים להאריך את מעצרה רק ב־24 שעות. ואז, אחרי החלטה זו, נפלה אילנה במדרגות מעולפת.

סוד העילפון התגלה רק אחרי יומיים. אילנה סיפרה כי בבית־המעצר אבו־כביר פגשה צעירה אחרת, שהביאה עמה כמות גדולה של הרואין. משום מה לא נתגלה הסם בחיפוש שנערך על גופה כשנכנסה למעצר, וכדי שלא תית־פס חילקה את המטמון עם חברו־תיה לצרה. באותם יומיים הילכו כל העצירות באבו־כביר כאשר ראשיהן בענגים. אי אפשר היה לגבות מהן עדויות ורק חקירה מאומצת גילתה את הסוד.

מישפט

מישפתה שכזו

האב הורשע בגניבת יהלומים בנמל־התעופה, והבן הודה בגניבת חפציו־ערך בממ"ן

גרצל דניאלוב היה בין הסבלים היחידים שהורשעו בפרשיות הגני־בות הגדולות שנתגלו בנמל־התער־פה בן־גוריון לפני כשנתיים. בית־המישפט מצא אותו אשם בגניבת שק דואר, שהובא במטוס אייר פראנס, ואשר בתוכו היה מישלוח גדול של יהלומים.

דניאלוב, שהיה סבל בעת המק־רה, נידון לשש שנות מאסר. גם בית־המישפט העליון אישר את ה־עונש שהוטל עליו.

השבוע הובא דניאלוב שוב ל־בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, אלא שהפעם היה אמור להופיע כ־עד במישפט של בנו דויד בן ה־21.

סכו"ם ושעונים. מסתבר כי בתקופה שבה עבד האב כסבל ב־נמל־התעופה, שימש הבן כשומר בחברת השמירה אישון. הוא הוצב לשמור על מחסני ממ"ן, שבנמל־התעופה.

גם הבן שלח ידו בגניבות, אלא שלא כאביו, לא מצא יהלומים. אך הוא לא בחל בחפצים פשוטים יותר, כמו סכו"ם, שעונים ועוד דברי־ערך שמצא במיטענים שחיכו לדור־שיהם במחסנים.

הבן הודה באשמתו, ולכן לא היה צורך בעדות אביו. השניים כלל לא נפגשו בבית־המישפט.

אך כיוון שהשופט אורי שטרוז־מן דחה את מתן גזר־הדין למועד אחר — הוא ממתין לתסקיר של קצין־מיבחן — קיימת עדיין האפ־שרות שהאב ובנו ייפגשו בבית־הכלא, אם אמנם יטיל השופט עונש מאסר גם על הבן.

ORIENT
השרות כמו השעון — דייקני, מושלם, מהימן
בתוך שבוע תקבל שעונך בחזרה.
אחריות לתיקון — 6 חודשים • חלפים מקוריים.
מעבדת שרות ארצית "בני משה קרסו"
רח' ריבל 26, ת"א. טל. 332379

וידיאוסרט
הסרטת ארועים בוידיאו!
צילום חתונות, בר מצווה וארועים מיוחדים
סרט בן 3 שעות: 299$ כולל מע"מ וקסטה
רח' רוזנבאום 5, ת"א, טל. 296662

עתיקות אותן כדאי לראות!
מבחר רהיטים:
ארונות ■ ויטרינות ■ שידות
שולחנות ■ ספות ועוד.
כלי נחושת ■ שעונים עתיקים
תמונות ■ כלי ברונזה
עבודות ברזל לבית ולגן.
פתוח בשבת כל היום.
במשך השבוע לפי תאום מראש טל. 04-931751.
נוה עם, רחוב אורנים 37, ק. טבעון.

מפעל הכרות
ת. ד. 921 ת"א
* על בסיס אנושי־תרבותי לא מסחרי!
* בשיטה מקורית־יעילה המונעת ביזבוז בזמן, עצבים, אנרגיה וכספים בגלל הכרויות סרק!
* שלח(י) גלוייה לשם קבלת פרטים מלאים.

שוב אפשר להשיג!
ספרו החדש של גבי רוזנבאום
מגרות
שבוע של התאבדות
להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: בית־עלים

תן טרמפ לחייל

שידור

צל"ש

העציר בכה

● **לדן סממה**, על כתבתו על בית־המעצר באבו־כביר בהשבוע — יומן אישי עם. בכתבה זו תיאר סממה בזעם ובריגש את התנאים במיתקן, ההופך בני־אדם לחיות. כאשר פרץ אחד העצירים בבכי, הזדעזעו גם הקשוחים שבקרב הצופים.

במדינה אחרת היתה כתבה מסוג זה יכולה להביא למהפכה בטיפול בעצירים.

צל"ג

ארץ משוחחת

● לתוכנית ארץ אהבתי והמפיקה **עיגניה שמחוני**, שהצליחו להפוך תוכנית, שנועדה לייצג את כל היפה בארץ־ישראל, לתוכנית קונטרנית, מעצבנת, חסרת־איזון, שאינה אלא רדיו מצולם. לחסרונות אלה של התוכנית ארץ אהבתי נוסף מימד חסר־אחריות וחסר־תקדים בטל־

כתב סממה
במדינה אחרת

וויזיה: כתבה על קיבוץ המייצר מכשירי־טלוויזיה, שנראתה כמו היתה תשדיר־שירות של אותו מיפעל, תוך איזכור שמו יותר מפעם, ושיר הלל לתוצרתו מפי כתב הרדיו **גד סוקניק**.

הקטעים שצונזרו ב„עמוד האש"

צופים חדי־עין הבחינו בשבוע שעבר, עם תום הקרנת הפרק השביעי של עמוד האש, כי הפרק קצר בכמה דקות. הראייה: קטע המילוי של שירי אריק איינשטיין היה ארוך מהמקובל בימי ג', אחרי הקרנת עמוד האש.

הסיבה לקיצור הפרק: החלטה מהרגע האחרון להשמיט קטע מצולם של ראיון עם אנוור אל־נוסייבה, שהציג את הגירסה הפלסטינית מול גל־העלייה שהציף את הארץ במחצית שנות ה־30 (ראה את דבריו בגלופה מתוך תסריט עמוד האש).

קטע נוסף של נוסייבה צונזר בפרק השמיני, ששודר השבוע (ראה עמודים 47־46).

את המשבר, שהתחולל בשבוע שעבר בין עורכי עמוד האש ובין ראשי רשות־השידור בעניין הופעתו של נוסייבה מסביר עורך הסידרה, יגאל לוסין: „היתה שאלה לגבי הצגת עמדותיו של המופתי בשנות ה־30 ויחסיו אל הפאשיזם. השאלה היתה אם זה טאקטי, או עניין אידיאולוגי. ראשי הרשות באו לבדוק את זה. אנחנו הבאנו את דברי נוסייבה מטעמי הגינות עקרוניים. הסיבה: אם אתה טוען שאדם שיתף פעולה עם היטלר, אז אתה חייב לברר את זה בצד שלו. הרי עקרון האיזון פועל בשני הכיוונים. נוסייבה השיב את מה שהשיב (...נוצרו שני מחנות, הבריטים מצד אחד והאיטלקים עם הגרמנים בצד השני. המופתי השתעשע ברעיון להשיג תמיכה מהצד השני, לא משום שהעדיף אותם. מבחינה אידיאולוגית הוא היה ערבי. אלא משום שזה מה שעושים, כשיש שני מחנות יריבים. בלי לקבל אידיאולוגיה של מישהו, אתה מוצא את עצמך לפעמים נלחם לצד זה שמגן על האינטרסים הלאומיים שלך...') והשאלה שלנו היתה, מה קובע? האיזון או האמת."

מסביר לוסין את ההחלטה: „כאשר אתה משדר, ניצבת השאלה האם אתה קובע את העמדה שלך כלפי האמת, או שאתה מנסה להציג את שני הצדדים של המטבע, מבלי לשפוט. וזה מה שאנחנו עשינו. לדוגמה: אנחנו לא חקרנו את רצח ארלוזורוב — הבאנו רק את שתי העמדות ונתנו להן זמן שווה. אבל כאן, הם לא רצו את נוסייבה. ההנהלה טענה שנוסייבה הפך ל„פרשן של הסידרה", ושהוא מרגיז.

„נימוקים אלה לא שיכנעו אותנו. מה ששיכנע והכריע בסופו של דבר היה שיקולו של שוקה (פרופסור יהושע פורת): הוא טען פשוט שנוסייבה דיבר כעורך־דין, 40 שנה לאחר מעשה, ודיבר בסיגנון של ימינו. והדיבור שלו גם לא עומד במיבחן המיסמכים של אותם ימים. יש מיסמכים רבים עם עדויות על כך שהמופתי הזדהה עם הפאשיזם מהבחינה האידיאולוגית. כל הגורמים הללו הביאו אותנו לוותר בנקודה זו, ולהוריד את נוסייבה בהקשרים אלה בילבד..."

פרעות תרפ"ט חוללו תמורות חשובות
בתנועה הלאומית של ערביי ארץ־ישראל.
נוסייבה: "כאדם ששייך לארץ זו, ושאבות
אבותיו שייכים לארץ זה דורות ושסבור כי
זאת ארצי בזכות, בהדרגה חשתי כי אני נדחף
החוצה במונחי קרקע, אפשרויות עבודה, ביטויים
פוליטיים וכו'. הדבר פגע בי ובזכויותי והרגשתי
כי זה רע ובלתי מתקבל על הדעת" (304).
בשנת 1933, כשהחלו מגיעים ארצה גלי
העליה הגדולים, המבהילים, הגיבו הערבים

הקטע המצונזר של נוסייבה
וגם אחימאיר ויאיר

למרבה הצער אין הצדקה זו משכנעת, והיא נראית כניסיון לחפות על כניעה ללחצים.

הטענה כי נוסייבה מדבר אחרי מעשה, כעורך־דין, נכונה במידה שווה לכל מי שמופיע בסידרה בראיון עכשווי: החל בלורד קראדון וכלה בדוברים ישראליים. לגבי האהדה לפאשיזם, יש מיסמכים רבים המראים שהיתה כזאת גם במחנה היהודי — החל באבא אחימאיר, שכתב טור קבוע, שבו הזדהה כ„פאשיסטן", וכלה באברהם („יאיר") שטרן, שדגל בכריתת ברית של אצ"ל (אורח־כך לח"י) עם גרמניה הנאצית, נגד הבריטים.

השמטת קטעים של דובר ערבי מתוך הסידרה היא פגם, שמקורו בלחצים פוליטיים גסים, ומוטב היה שלא לנסות להצדיקה בכל צורה שהיא.

עמדותיהם של רוב חברי הוועד המנהל". היא הביאה לשינוי בתיכנון המקורי, ושידורי הבחירות ייפתחו אחרי השעה 12, בשל חוסר מידגם, והשידורים יתבססו על תוצאות־אמת.

חנוך סמית ישקלל את התוצאות בנקודת־שידור, שתוצב בבניין הוועד הפועל של ההסתדרות, בפינת האולם של ועדת־הבחירות המרכזית.

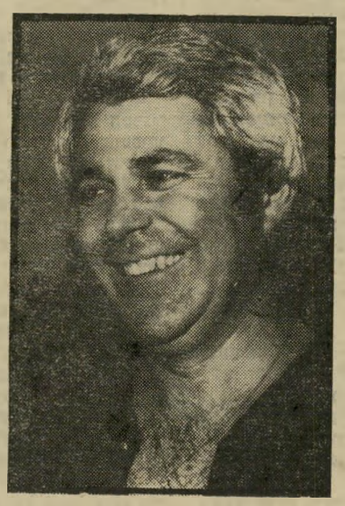
את המישדר באולפן יוליך עורך מבט, **יעקב אחימאיר**, שינחה גם צוות של שלושה פרשנים, „אנשים מהקאליבר של **יצחק בן־אהרון**, שטרם פנינו אליו..." מבהיר שטרן, „צוות שיגיב על התוצאות ועל השפעתם על הבחירות לכנסת."

בר לוועדת־הבחירות המרכזית, כפי שהיה לפני ארבע שנים בבחירות לכנסת.

את הדרמה העומדת להתרחש בליל ה־30 ביוני מסכם שטרן: „אם יקדימו את שעת סגירת־הקלפיות לשעה 10, והרי ישנה כוונה כזאת, תהיה התחזית שלנו על המסך כבר ב־10 בלילה. המישדר כולו יהיה לתוך הלילה, וביכללו תגובות־מיד של מנצחים ומובסים, במישדר שיתנהל עד לשעה 8 בבוקר ברצף־שידור. חידוש נוסף יהיה מחשב משוכלל, שיפלוט על המצג שלו גרפים, אשר ימחישו את תוצאות הבחירות באופן חזותי."

חדר המורים

עיכובים מתמשכים וארוכים מאריכים את חייה של סידרת הטלוויזיה חדר המורים למימדים כפולים מן המתוכנן. לפני כמה חודשים, כאשר הושלם ה־

מנהל־ספורט אדריאי
צימצום להערות

פרק הראשון של מה שתוכנן להיות סידרה שבועית שבהפקת הטלוויזיה הישראלית, הוחלט להזמין להקרנות־ניסיון של הפרק הראשון מורים ושאר נציגי־ציבור לצפות בסרט ולהביע דעתם.

ביניתיים הילכו שמועות משמועות שונות, שטענו כי מורים רבים התנגדו להקרנת הסידרה, בטענה שהיא תמעיט ממעמדו של המורה בישראל. אם היו טענות כלשהן, הן לא שיכנעו את ראשי רשות־השידור.

פסקול

הערבים של קיוויתי

בדיחה שהתהלכה בשבוע שעבר במיסדרונות הטלוויזיה טענה כי הקטע שצונזר מתוך עמוד האש, שבו התראיין **אנוור אל־נוסייבה**, הועבר יום קודם לכן למהדורת מבט, שם רואיין נוסייבה בעניין הבג"ץ שעסק בחברת־החשמל הירושלמית

●● קטע־שידור צורם של השדר המאוד־ותיק, **ניסים קיוויתי**, הביא לבירור לפני מנהל מחלקת־החדשות, **טוביה פער**. הקטע, ששודר במהלך התוכנית מבט ספורט, הביא שידור ישיר מאליפות ישראל באיגרוף, בקרב של מישקל כבד, כאשר שני המתמודדים על הכתר היו יהודי וערבי. קיוויתי, ברוב שילהובו, התחיל לדווח לצופים: „והיהודי מכה את הערבי, והוא ממשיך ומכה אותו..." ועוד הערות בנושא של „שירותי דת מיוחדים שהמתאגרף הערבי תובע ממנהלי נבחרת ישראל במסעותיה בחוצלארץ". סער תבע ממנהל מחלקת־הספורט, **יואש אדריאי**, שקוויתי יצמצם את הערותיו לדיווח על המתרחש, ותו לא ●● קרוב לעשרה מחברי־הכנסת, אשר צפו בהקרנת הסרט השביעי של עמוד האש בבניין הטלוויזיה, שמעו את ח"כ **משה שמיר** מכנה את הסרט כעמוד האש"ף ●● הבטחת הנהלת הטלוויזיה מלפני כמה חודשים, בדבר חידוש הקרנת הסידרה בועות, מתעכבת בשל השביתה בענף הקולנוע והטלוויזיה בארצות־הברית, שהביאה לעצירת ההפקה של סידרה זו. הנהלת הטלוויזיה מבטיחה, יחד עם זאת, שמיד כאשר יתאפשר הדבר, תשוב הסידרה אל המסך ●● שמועה המהלכת במיסדרונות מחלקת החדשות בטלוויזיה טוענת בעקשנות כי שר־התמ"ת, **גידעון פת**, התרשם מאוד מהצלחת „תרגיל אריזור", וניסה לשכנע כמה שרים בממשלה (בעיקר מהמיפלגה הליברלית) שגם לו תאפשר הממשלה להודיע את דברו לעם, בתוקף הסעיף 45, במיסגרת האיזון שבין שני מרכיבי הליכוד, חירות והליברלים.

מישרדו של אלי ניסן

לפני שבועיים (העולם הזה 2268) פורסמה במדור זה ידיעה על מישרדו של עורך מוקד, אלי ניסן, הנמצא כולו בתיקו השחור, בשל מצוקת־החדרים של מחלקת־החדשות, והקצאתם לכמה מהפונקציונרים של המחלקה.

ניסן החליט להאבק לקבלת חדר. הוא רשם בעט קורד על אחד הקירות, ליד הכניסה לחדרו של מנהל־המחלקה, **טוביה פער**, כתובת המציינת: „כאן מקבל קהל אלי ניסן". הכתובת נמחקה, ולמחרת היא שוב הופיעה על הקיר.

עניין חדרו של אלי ניסן הוא שיחת־היום במחלקת החדשות, וכמה מעובדי המחלקה נראו השבוע כשהם ניצבים ליד הכתובת וקוראים לעבר ניסן: „אני ממתין לך במישרדך."

מאחרי המסך

בחירות 81' בטלוויזיה

צוות בחירות 81 של הטלוויזיה השלים את הכנותיו הבסיסיות בימים אלה. בראש הצוות עומד **יאיר שטרן**, כמפיק ראשי של שידורי הבחירות. מסייע לו **עמירם ניר**, כמפיק של מידגם תחזית הטלוויזיה, בעזרת הסטטיסטיקאי של המידגם, **חנוך סמית**.

הבחירות בהסתדרות (7 באפריל): בחירות אלה יסוקרו בטלוויזיה בלא מידגם סטאטיסטי, וזאת בשל החלטה שרירותית של הוועד המנהל של רשות־השידור לפני כמה חודשים. ההחלטה קבעה: אם הבחירות לכנסת יוקדמו, לא תערוך הטלוויזיה מידגם־תחזית לבחירות להסתדרות, את ההחלטה מגדיר יאיר שטרן כ„החלטה פוליטית, שייצגה את בתגובה לשאלה אם לא יהיה בסיקור זה משום פגיעה בחוק־הבחירות, הבהיר שטרן: מבחינת חוק הבחירות לכנסת, אנחנו מתייחסים לבחירות בהסתדרות כאל ניוז (חדשות) המתרחשות ברגע הדיווח."

נקודות־שידור נוספות בליל הבחירות יהיה במטות־הבחירות של המערך, הליכוד, רפ"י וחד"ש (רק"ח), והשידור מתוכנן מ־12 בלילה בקירוב עד 2 אחר חצות. בשעה 7 בבוקר תביא הטלוויזיה שידור של מהדורת־חדשות בוקר טוב, לסיכום תוצאות הבחירות בהסתדרות.

הבחירות לכנסת (30 ביוני): ה־צוות יהיה אותו הצוות, והוא יפיק לקחים ממערכת־הבחירות לכנסת. ההוצאות של מידגם־התחזית יהיה, במחירי חודש אפריל, כ־2 מיליון ל"י, לפי חישוב שערכו מחירני רשות־השידור. המידגם יקיף 50 קלפיות־זוטא, ובכל אחת שלושה אנשים. חנוך סמית יתאם את התוצאות באולפן־החדשות המרכזי בירושלים, שיהיה מחו־

יום רביעי

25. 2

● **החבובות מארחות את ג'נדה ג'קסון (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** קרמיט לא יכול היה לשער לאלו צרות הוא מכניס את עצמו בהזמינו ל־תוכנית את כוכבת הסרטים הבינלאומית גלנדה ג'קסון.

● **פרידה מאתמול (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סרט טל־וויזיה, המגולל את סיפור ה־אהבה והשיקום של צעיר נכה. הצעיר שהיה אתלט אשר נפ־גע בעת תחרות, לומד לחיות עם מיגבלותיו וזוכה במערכ. בתפקיד הראשי מופיע ג'ון ריטר ולצידו קאתי פישר ובא־די איבסן.

יום חמישי

26. 2

● **מישדר תעודה: אור לגויים (10.15 — שידור בצבע, מדבר אנג־לית).** הלן מארכס, ציירת יהודיה מלונדון, העלתה את הרעיון להביא לישראל קבו־צה של ציירים בריטיים ש־יסיירו בה, ישהו בקיבוצים, יספגו את נופיה של הארץ ואחרי שלושה שבועות ישובו איש־איש למקומו, וינסו לתר־גם את חוויותיהם לציורים. סירטו של צבי גורן, שליח רשות־השידור באנגליה, מפ־גיש את הצופה עם ציוריהם של כל עשרת האמנים שנטלו חלק במיבצע ושציוריהם הוצ־גו במוסיאון־ישראל. הסרט צו־לם באנגליה ובישראל. המו־סיקה המלווה את הסרט לקו־חה מתוך הסימפוניה מס' 2 של מאהלר.

● **שרטוק הולמס ו־דוקטור ווטסון (11.05 — שידור בצבע, מדבר אנג־לית).** פרק ראשון בסידרה החדשה, המגוללת את סיפורו של הבלש הפרטי הנודע, ציור הדמיון של התקופה הוויק־טוריאנית באנגליה, כפי ש־דמותו עוצבה בידי הסופר ארתור קונן־דויל.

יום שישי

27. 2

● **שיגעת אחים (5.30 — שידור בשחור לבן, מדבר ערבית).** עיבוד קול־נו צי מצרי לסיפורו של פ.מ. דוסטויבסקי האחים קארמזוב. אבי המישפחה (יהיא שאהין) מנהל חיי הוללות, רודף־בצע ותענוגות. ארבעת בניו (נור שריף, סמיר סברי, חסן פאהמי ומוחי איסמעיל), שהם מנשים שונות, מהווים את בסיס הע־לילה. הסרט מציג מערכת של יחסים עכורה בין הבנים לבין אביהם ההולל. חיי האב וה־בנים מידרדרים עם רצח האב בידי אחד הבנים.

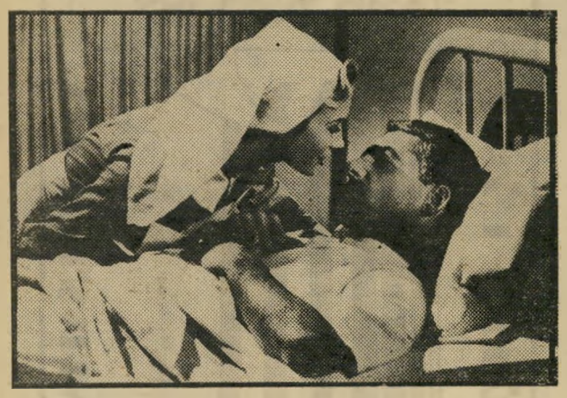
● **השיר בעמק "השד־רות עונות שירה" (9.15 — שחור לבן, מדבר עב־רית).** הטלוויזיה מארחת שוב את מועדון הזמר של עמק־הירדן, כאשר הנושא הפעם הוא שירים העוסקים בפריחה. מנחה את השירה־בציבור שרה'לה שרון מאשדות־יעקב, כאשר איתה תושבי עמק־הירי־דן. בין המשתתפים: שמיניית הזמר של אפיקים, הילה שרת, דולי מודעי מרגבה, יואב מה־גבעטרון, נתן מילוא משריד וטובה מאפיקים.

קורמן והקט: בד ודו
יום שישי, שעה 10.00

לקראת שידור: נשר לתמיד

סידרה טלוויזיונית חדשה, העומדת להיות מוקרנת בטלוויזיה הישראלית, היא הסידרה ששמה הזמני הוא „נשר לתמיד". בכי־כובם של גלן פורד, אמי אירווינג, דאלרין קיר ועוד שחקנים

אליוט ומייק: נשר לתמיד
סידרה חדשה שתוקרן בקרוב

רבים, המשתתפים בסידרה שהופקה על־פי רומן רב־מכר של אנטון מאיירר.

יום שני

2. 3

● **חקוצי החלך (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית)** סרט עשירי בסיד־רה, המספר כיצד יוצרים אנשי כדור הארץ קשר עם ספינת־החלל. אנשי צוות הספינה משוחחים עם בני מישפחותי־הם שבכדור־הארץ, והדבר מביא לתגובות מוזרות אצל כולם.

● **זה הסוד שלי (8.03).**

● **8½ (8.30).**

● **שורת הדין (9.30).** תוכנית בידור חודשית בהש־תתפות הרבנים איסר פרנקל, אליהו שלזינגר ואפרים זל־מנוביץ.

● **בלט (שעה 10.45).** בלט לפי מוסיקה של קמיל סנסנס, בביצוע להקת הבלט הדני.

● **מעיל כבש (11.20 —מדבר עברית).** סרט מקו־רי קצר בן 35 דקות בבימויו של שלמה אוחנה (מומו). סרט שזכה בפרס ראשון לסרט עלילתי קצר בפסטיבל הסר־טים הישראלי שנת 1979. הע־לילה מתחילה עם יציאתו של מומו מגבעת־אולגה בטרמפים לירושלים. רוב העלילה מת־רחשת בסימטאות ירושלים וב־כותל. בסרט שתי דמויות מר־כזיות: קויה ויעקב. כל אחד מהם נוסע ירושלימה מסיבה שונה. יעקב מחפש אחר אחי־תו ואילו קויה (השחקן יאיר רובין) בא להתפלל בכותל, בכל פעם שחברתו עוזבת או־תו. בין השניים מתפתחת מע־רכת־יחסים של חברות.

יום שלישי

3. 3

● **עמוד האש (8.03 — שידור בצבע, מדבר עב־רית).** פרק תשיעי בסידרה המשחזרת שיחזור ערכי וחדיש את תולדות־הציונות.

● **תחרות לבחירת השיר הישראלי לאירוויזיון (9.30).** הפרק השלישי בסידרה מרגל בתוך ביתנו מתאר מצב שבו מודלפים סודות מתוך מישרדה של מישפחת יואינג.

● **קווינסי (10.55 — שידור בצבע, מדבר אנג־לית).** הפרק מציאות בעליית הגג מביא סיפור נוסף בסידרת סיפורי הפתולוגיה של השחקן ג'ק קלוגמן, המגלם את תפ־קיד קווינסי.

רובין: מעיל כבש
יום שלישי, שעה 9.30 (שידור בצבע)

יום ראשון

1. 3

● **בית קטן בערבה (5.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** מתאר ב־פרק קול ששון וקול שמחה אב ובנו, המגדלים חזירים במיקצועם, המגיעים לעיירה. לוק, הבן, מנהל רומן רב־תהפוכות ומשברים עם נלי ולבסוף מחליטים השניים להי־נשא.

● **דן גראנט (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנג־לית).** הפרק חשיפה מביא פרטים ומעשים שונים מעולם קבוצת העיתונאים של העיתון בלוס־אנג'לס.

● **בנסון (11.15 — שי־דור בצבע, מדבר אנג־לית).** הפרק בחדר הקירור מתאר ביקור של קיסר ממדי־נה ננסית במדינתו של המושל גטלינג. עד מהרה נכנסים ה־מזכירה של המושל, מייסי, ויועצו, טיילור, לפאניקה. ב־עוד הטבחית קראוס ובנסון נעלמים להם. מסתבר ששניהם לכודים בתוך מקרר הענק, מצב המביא סידרה של סיטו־אציות הומור מטורפות.

● **בד ודו (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנ־גלית).** סרט המספר על שניים מגיבורי עולם־השעשועים ועל המתחולל מאחרי הקלעים. ה־מדובר הוא בצמד השחקנים אבוט קוסטלו אשר שיעשעו והצחיקו את העולם, בעוד חיי־הם היו שזורים בטרגדיות אי־שיות. אבוט לקה במחלת־ה־נפילה, שגרמה לו לפחדים ולהתמכרות לאלכוהול. גם ל־קוסטלו היו בעיות חמורות. הוא היה טיפוס עויין וקשה לסובבים אותו. בנו טבע וני־שואיז עלו על שירטון. סיפו־רם של השניים בסרט בד ודו, בכיכובם של הארווי קורמן בדמותו של אבוט ובאדי הקט בתפקיד קוסטלו.

שבת

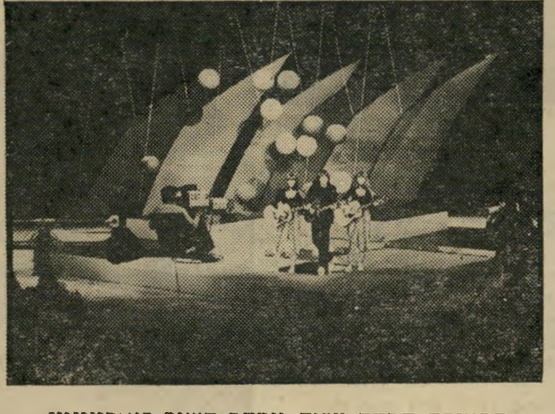
28. 2

● **דאלאס (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנג־**

תחרות לבחירת השיר לאירוויזיון

על במה זו, שעוצבה בידי המעצב יצחק („איציק") אלבלק, ובבימויו של הבמאי דן בירון, תיערך התחרות לבחירת השיר הישראלי לתחרות הזמר של האירוויזיון לשנת 1981 ביום שלישי (3.3) בשעה 9.30 בערב.

השירים והמבצעים יהיו לפי הסדר הזה: „אתמול" איתן מסורי; „סרנדה" להקת חלב ודבש; „סביב כל העולם" מייק בורשטיין; „סינדרלה" להקת סקסטה; „פיוס" מירי אלוני;

תצאורת הבמה עליה ייבחר השיר לאירוויזיון
יום שלישי שעה 9.30 (שידור בצבע)

„מונה ליזה" עירית בולקא; „איה ודן" גרי אקשטיין; „בוא אלי" חדווה עמרני; „קליידסקופ" שלמה גרוניך ודפנה ערמוני; „קרנבל" אבי טולידנו; „הלילה" הכל עובר חביבי; „תן לי" יגאל בשן.

התוצאות תועברנה במהלך השידור אל מנחה המישדר, דניאל פאר, באולפן הטלוויזיה בירושלים, ותירשמנה על לוח תוצאות אלקטרוני. השיר הזוכה ייצג את ישראל בתחרות האירוויזיון, שתיערך ב־4.4.1981 בדאבלין, בירת אירלנד.

במדינה

תל-אביב

כחום היום

מטיילי כיכר־דיזינגוף שיפשפו עיניהם בתימהון — אבל הם לא היו חולמים

באחד מימי השבוע שעבר נפל הקיץ על תל־אביב. אנשים שיצאו בבוקר לבושים חם, הרגישו לפתע שהם נחנקים. מטיילי רחוב דיזינ־ גוף ואלה שהגיעו לכיכר צינה די־ זינגוף לא היו שונים מאלה. הכל הורידו את הסודרים, הפשילו שר־וולים, וכמה ילדים גם השתכשכו במים הדלוחים של הבריכה שב־ מרכז הכיכר.

צעירה בעלת גוף מלא הפליטה: „אוך, כמה שחם היום. הלוואי ו־ יכולתי להתפשט ולקפוץ למים.“ מישהו שעמד לידה, שלא הכיר אותה קודם לכן, ענה לה: „אין לך אומץ לעשות את זה!“ הוא לא סיים את המישפט וכמה מאות האנשים שהיו באותו רגע בכיכר לא האמינו למראה עיניהם. הצעי־ רה החלה להתפשט. היא הסירה את חולצתה, את חצאיתה ונותרה עם גרבונים, תחתונים וחזיה. עוד לא הספיק הקהל להתאושש והצעירה היתה בתוך המים.

לאחר הטבילה היוצאת־דופן, נשכבה על האבן וקראה עיתון.

אלמונית בכיכר דיזינגוף
החברה נהנו

כאשר סיימה הצעירה את הקיץ הפרטי, התלבשה והלכה לה.

דרכי חיים

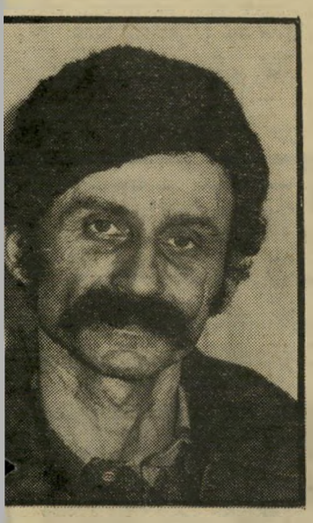
בית ומפוסל

פסל מאיים להתאבד, אם יהרסו את יצירתו, המשמשת לו למגורים

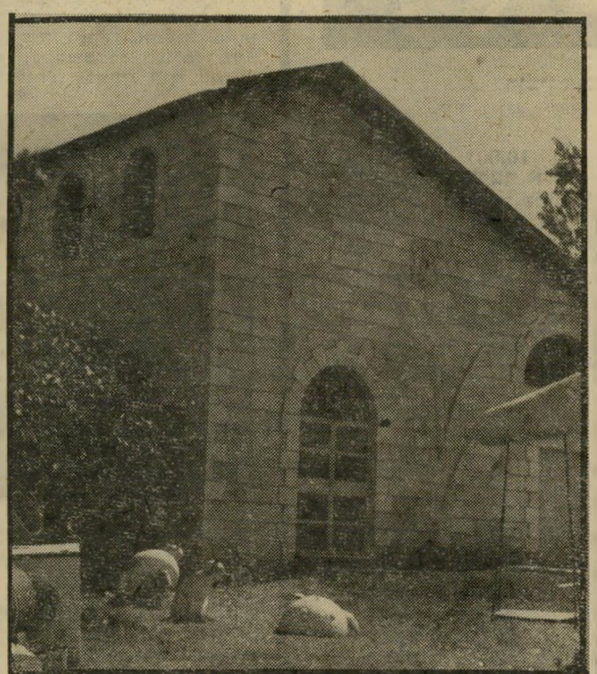
„אני אתאבד! בשום אופן לא אהיה מוכן שיהרסו את היצירה שלי. עדיף לי למות מאשר לראות אותה מושמדת!“

זאב פרימור (40), פסל המתגורר בצור־הדסה, מעיד על עצמו כי הוא מתכוון לממש ברצינות את דבריו, אם לא תהייה לו ברירה. היצירה שכה יקרה לליבו אינה שגרתית. המשמשת לנוי בלבד. ה־ יצירה שהפסל פרימור מוכן להק־ ריב למענה את חייו היא ביתו.

ב־1969 התיישב פרימור, שעלה

פסל פרימור
— אני אתאבד

בית חמריבה בצור הדסה
אם יהרסו את היצירה —

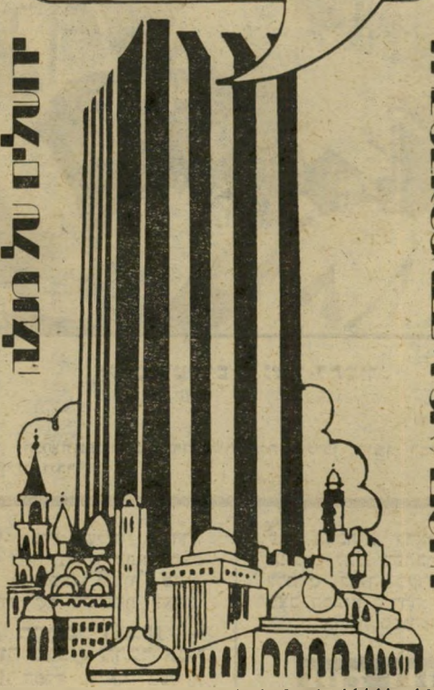
ארצה ארבע שנים קודם לכן מסו־ לין, בבית בגודל 48 מ״ר בצור־ הדסה. יחד עם אשתו, רחל, החל לשקם את המיבנה הרעוע והפרוץ לרוחות, שניתן להם בשכירות־ חודשית. במשך השנים גולדו ל־ בני־הזוג שלושה ילדים, והמקום היה צר מלהכיל את המישפחה ה־ הולכת וגדלה.

מכיוון שלא ניתן לו כל פיתרון אחר, החל פרימור לבנות תוספת לבית, כפי שעשו באותה תקופה מישפחות רבות במקום. אולם מחו־ סר־אמצעים לא יכול היה להרשות לעצמו לשכור בנאים לצורך המל־ אכה. לכן ביצע אותה במו ידיו.

בהיותו פסל, ניגש האמן לעבו־ דה כאילו הייתה זו יצירה לכל דבר. הוא אסף אבנים מהרי־יהי־

(המשך בעמוד 54)

סוף סוף
יש לירושלמים
לאן ללכת בערב!

המסעדה והבר
״ירושלים של מעלה״
מקום הבילוי והמפגש
מס. 1 בירושלים!
בראש ״מגדל העיר״ (קומה 22)
ירושלים: בן־יהודה 34
(ליד המשביר לצרכן), טל. 02-233281

★ תפריט בינלאומי עשיר ומגוון במחירים סבירים (כשר)
★ נוף פנורמה מרהיב של העיר העתיקה והחדשה
★ מוסיקת רקע ופסנתרן מארח בערב
★ ארוחות צהריים עסקיות בהחל מ -60. שקל
★ בהנהלת אליעזר (״לייזי״) ריבלין
★ חנייה במרתף המגדל
★ לשרותכם גם אולם לאירועים משפחתיים ועסקיים

סגור בימי ששי ובשבת בצהרים

החולצה הקלאסית
אנה · מחה

אנה-כרטיס הכניסה שלך ושלך לאופנת העולם.
בית אנה, רח' זב פרידמן 8 רמת גן, טל: 03-7301525

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

סעיף 47

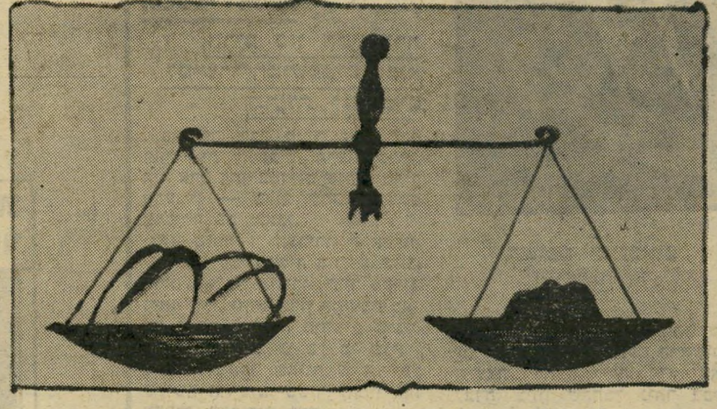
לאחר כל 46 מגיע ובא 47. סעיף 46 שימש, כידוע, את שר־האוצר שלנו ב־בואו לדבר על מדיניותו. אם קיים מין 46 כזה, שמאפשר לעשות דברים מסוג זה בטלוויזיה, אני מניח שקיים גם איזה 47 אחד, שמאפשר לעשות אותו דבר ב־עיתונות. ובכן, אני, באופן יוצא־מן־הכלל, החלטתי להיות נחמד עם הממשלה, ו־לתת לה את 47 שלה עוד לפני שתבוא אלי עם איומים ומישטרה. לא שאלתי שאלות, לא הפרעתי הפרעות. פשוט נתתי לאיש הממשלה לומר את דברו.

בבקשה.

ראש־הממשלה ושר־הביטחון, מר מנחם בגין:

„שלום לכם אזרחים ואזרחיות, אחי ואחיותי, וכל היתר. לפני כמה שבועות הופיע לפניכם שר־האוצר שלנו, ידידי ה־צעיר והמוכשר יורם ארידור, והסביר לכם, המ, את מדיניות משרדו שעיקרה מציאת האיזון הנכון בין דרישות הלב ותביעות המוח.

„אנוכי, היום הזה, אסביר לכם את מדיניות הממשלה בכל התחומים. מדינ־יות זו, תכליתה למצוא איזון נאה בין המעי הגס ותנוך האוזן, בין מוסר הכל־יות והמרה השחורה, בין הסימפונה ה־גלילית ושלפוחית השתן. כל אזרח יש־כיל להבין עד מהרה עד כמה חשוב ה־תיפקוד ההרמוני של גופנו הלאומי, ומי שלא ישכיל, תבוא הממשלה, תכניס לו את זה בכפית לבית הבליעה, תדאג לכך שהדבר יחליק לק־לק־לק היטב בווישט, יגלוש גול־גול־גול בבני המעיים, יתערבל בול־בול־בול בקיבה, ולבסוף, פלאצ'־פלאצ' ייפול הפתק של הליכוד אל תוך חלל הקלפי. תודה."

מדיניות הממשלה: איזון בין מוסר־כליות ומרה־שחורה

עקשנות טיפשית

בדיוק ישבתי עם חבר אחד שלי, ו־שתינו לחיי כל מיני דברים, ופתאום הו־פיע בטלוויזיה סגן ראש הממשלה שלנו, מר יגאל ידין. אז הרמנו כוסית גם ל־כבודו. ואיך שאנחנו מרימים את הכו־סית ההיא, נזכרתי שבערב ההוא, ב„מו־קד" ההוא, נדלק החבר ההוא שלי על ידין, מה זה נדלק, ניצוצות אפשר היה לראות. וגם בזה נזכרתי, איך החבר ה־הוא שלי הלך אחר־כך לעזור במיון ה־מיכתבים עם רוח ההתנדבות המופלאה שאחזה בו, ואיך אחר־כך בחר בכולם ואירגן אצלו בבית חוג־בית ולאור ה־הצלחה המדהימה אירגן גם אצלו בגן חוג־בית.

וכל אותו הזמן היה החבר ההוא שלי צוחק עלי צחוק גדול מאוד, אני עם העקשנות הטיפשית שלי ועם הנבואות השחורות שלי על מה שעוד יקרה לד"ש שלו.

וזה עוד כלום. כי אחר־כך נכנסה ד"ש לממשלה, הליברליזם היה בשיא תפרחתו, בגין התחבק עם סאדאת ואפילו השמש כבר לא נראתה צהובה אלא ורודה. ה־חבר שלי היה מרים כוסית אחר כוסית לחיי בגין וידין, השילוב שלא היה כמוהו בתולדות עם ישראל. ואיך היה צוחק עלי, איך, אני עם העקשנות המטופשת שלי ועם הנבואות השחורות שלי, על מה שעוד יקרה לבגין ולידין שלו.

„תשמע," היה אומר לי החבר ההוא, „מה שאתה אומר נשמע הגיוני, אבל מה לעשות שבאה המציאות ומחרבנת לך על ההיגיון?"

נו, והסוף ידוע. אז אין לי חשק ל־השוויץ. לא תמיד יוצא לי להיות צודק. אבל עם ד"ש ידין ובגין דווקא כן יצא לי.

וכל הסיפור הזה לא היה שווה ש־יספרו בו, אלמלא המסקנה שהוציא ה־חבר ההוא מכל הפרשה. „נכון," הוא אמר לי, „אז מה? זה מוכיח שצריך להיות פרגמטי, לכל רעיון יש תקופה שמתאימה לו, וכל אדם מתאים לתקו־פה מסויימת, ועכשיו צריך ללכת הלאה. אני, למשל, מתלבט עכשיו בין דיין ו־המערך."

ואילו אני, מה לעשות, נשארתי עם העקשנות הטיפשית שלי. תכניסו לי כמה כוסיות שרק אפשר, תגלגלו אותי בבוץ ותורידו לי אוזן, ולא תשמעו ממני מילה טובה על דיין או על המערך. הם שניהם נופלים ב־50% שבהם אני תמיד צודק. וזה גם מה שאמרתי לחבר ההוא שלי. אין לי כוח לספר כאן כל מה שאמרתי לו, אבל מה שברור הוא שלא רק אני נשארתי עם העקשנות הטיפשית שלי. גם הוא. בדיוק מה שעשה לפני ארבע שנים הוא הולך לעשות בעוד כמה חוד־שים. ניפגש כאן שוב בעוד ארבע שנים.

פלקטו־שרון

אני, עם המצב הפיננסי שלי, לא יכול להרשות לעצמי סתם ככה ללכת ברגל. אז כשאני הולך ברגל אני מסתכל הרבה למטה, להאות אם מישהו לא איבד איזה לירה. מאז שיש הלירות החדשות, כדאי לציין, אפשר למצוא הרבה יותר. כל פעם שמישהו מכניס יד לכיס להוציא משהו, הוא משלם לירה — מס מדרכות — ואני גובה את המס הזה.

בזמן האחרון, במהלך הטיולים האלה, ראיתי בחלק התחתון של לוחות־המוד־עות מכר ישן ובודד, זהו חבר־הכנסת שמואל־סמי פלאטו־שרון. בכל הלוחות תקעו אותו שם, למטה, המיסכן, ודווקא עשה פלקט יפה, עם הפורטרט שלו בכל צבעי הקשת ועניבה תואמת.

לי, כשאני רואה כאלה פנים חמודים, שיער מסורק, עיניים רציניות ותיגלחת יסודית, ממש בא לצבוט לפלאטו בלחי. אבל היה מישהו שהקדים אותי, ובכל הפלקטים שראיתי מישהו שיפשף לפלא־טו את הפרצוף במכשיר חד כמו קצה של נעל או סתם מקל הליכה.

אבל לא זה מה שמעניין. מה שמעניין הוא המוטו של הפלקטו־שרון. באלכסון, ובאותיות כחולות פטריוטיות כתוב:

יש עתיד למדינה!

ואילו אני, מצידי, מקווה שהעתיד של המדינה לא יהיה שחור כמו העבר של בעל הפלקט.

מדינה בזיל־הזול

מה שאני שמעתי! אם אתם הייתם יודעים מה שאני שמעתי! ישיבות קדחתניות נערכות עתה בצמרת האוצר. היעד הנכסף: חוזלות נוספות. המטרה הסופית: להוזיל את חיי העם.

אז מה הבעייה? הבעייה היא שאחרי שהעם רץ לקנות מכוניות וטלוויזיות, כבר לא נשאר לו כסף לבזבז על ההוזלות הנוספות! זוהי בדיוק הבעייה בתמציתה.

ובכן, חשבו חכמי האוצר וחשבו, ובסוף בא להם רעיון מבריק, איך גם להתגבר על הבעייה האמורה וגם להמשיך במומנטום העצום של החוזלות. בקרוב, ממש בקרוב, עומד שר־האוצר להודיע, כי יוזיל שורה שלמה של מוצרים, חוזלה זמנית לשלושה חודשים בלבד. ואלה המוצרים:

כרטיסי־כניסה לחופי־רחצה ולבריכות־שחייה, אסקימו־לימון ומטקות לשפת הים!

אבל זה עוד כלום לעומת השלב הבא, שיתבצע לפני הבחירות ממש, לא בתור כלכלת בחירות, כמובן, אלא בתור כלכלה נבונה. במועד הזה יוזל מיצרך ממש המוני, שלאיש לא יהיה בו חפץ עוד. כן, רבותי, משרד־האוצר עומד להוזיל את הכסף. מה שאתם שומעים, את הכסף!

והחנחות יהיו ממש משמעותיות. בן־אדם יוכל להיכנס לחנות, לבקש מטבע של מאה שקל ולשלם תמורתה בחמש אגורות של עשרה שקלים האחת! וגם האגורות הללו, בנות עשרה שקלים האחת, גם הן יוזלו מאוד־מאוד! כל מטבע כזאת אפשר יהיה לרכוש בבול הכנסה בשווי נקוב של חצי סנט אמריקאי!

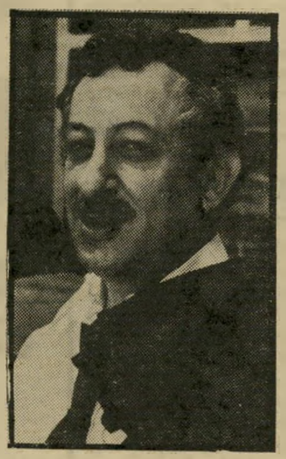
כך ייצא, רבותי, שאפשר יהיה לקנות את המדינה כולה ב־25 אלף דולר בערך, לנסוע ללאס־וגאס, להמיר את המדינה בחמישים־שישים זיטונים בשלל ציבעי הקשת, לבוא בדברים עם קרופייה מושחת, ותוך שעה־שעתיים להכפיל את ערך המדינה!

ממש בושה וחרפה, שמי שתיהנה מפירותיו של התרגיל המבריק הזה תהיה ממשלת המערך!

במדינה

(המשך מעמוד 52)

דה, שאל נופם משקיף ביתו, סיימה אותם ובעבודת־גמלים הרכיב א־תן זו על זו. המלאכה נמשכה לאורך שנים. פרימור שקד על עבודתו מידי יום, ודיקדק שכל אבן תהיה מונחת במקומה. אך הוא לא הסתפק בכך בלבד. את הקי־

פרקיט מקרין
בורג סוב משפיר

רות עיטר בפיסלי גבס, המוצ־דים לאבני ההר. אט־אט הפך את המיבנה ליצירה מרהיבה ביופיה.

חנינה מהנשיא. ואז, דוו־קא כאשר חגג את סיום מיבצע חייו, נחתה עליו המכה. פרימור הועמד לדין על בניה בלתי־חוקית. מסתבר כי במשך שנים לא היה ברור איזה מוסד אחראי על הבתים המושכרים בצור־הדסה, שהוקמו בשנות ה־50 לקליטת עולים־חד־שים. משום כך נמנעה המועצה־האזורית הרי־יהודה מלתת התרי־בנייה. איש מהבונים לא קיבל רי־יון לכך.

ביולי 80' הורשע פרימור בבית־המישפט בבניה בלתי־חוקית. לא עזרו כל הסבריו ותחינותיו. השו־פט הטיל עליו קנס, וציווה עליו להרוס את יציר־כפיו. יחד עם זאת נתן השופט לפרימור ארכה של תישעה חודשים, להשיג בדיעבד היתר־בניה.

העירעור על ההרשעה נדחה. בינתיים חולפים החודשים, וכל פניותיו של פרימור למוסדות ה־מוסמכים נדחו. הוא לא השיג עד כה את ההיתר המיוחל. בצר לו פנה אל נשיא־המדינה, יצחק נבון, בבקשת חנינה. אם גם בקשה זו תושב ריקם, הוא ייאלץ להרוס במו ידיו את היצירה שבנה.

מישטרה

מטעמי חמלה

הריב בין המישטרה למישרד־המישפטים מביא תועלת לנאשמים

בתקופה שבה פיטר השר יוסף בורג את המפכ"ל הרצל שפיר, היה אדם אחד במדינה שנהנה מאוד מהעניין — שלוב שחב, שנאשם במכירת סם מסוכן.

לא היתה זו העבירה הראשונה של סחר סמים עליה הורשע שחב. אולם מאמצי סניגורו, דרור מקרין, נשאו פרי, והוא נידון לתקופת מא־סר קצרה. שלושה חודשים בלבד. דבר ידוע הוא, כי כל מי שנידון לתקופת מאסר שאינה עולה על שלושה חודשים, כשיר להמיר את מאסרו בעבודות חוץ.

סוג זה של עונש מבוקש ביותר. וגם בפסק־הדין של שחב כתב השופט, דויד ולך, כי אין לו התנגדות שהלה יעסוק בעבודות חוץ.

בעיקבות פסק־הדין פנה הסניגור למפקד מחוז תל־אביב, וביקש ממנו לאשר לאסיר עבודות־חוץ. התשו־בה של משה טיומקין לא איחרה לבוא. בגלל עברו של שחב וסוג העבירה שבה הורשע, לא ראה ה־מפקד מקום להיענות לבקשתו.

אך מקרין לא התעצל ופנה בערר לשר יוסף בורג, הממונה על טיומ־קין. לא היו בליבו אמנם תיקוות גדולות, אך הוא ניסה.

בורג אישר לשחב עבודות חוץ חרף עברו, „מטעמי חמלה".

מישפט

עם הפנים אל הקיר

רחצת לילה הביאה לאישום באונס

חיים תמרי מרבה לפקוד את בריכת־השחייה של כפר־סבא ב־עונת הקיץ.

באוגוסט 1980 פגש צעירה חמו־דה בבריכה. לאחר ששוחחו קצ־רות, קבעו מפגש ליום המחרת.

גם הפגישה למחרת היתה מב־טיחה, למרות ששרה* הביאה עמה לבית־הקפה את בתה. את הפגישה הבאה קבעו השניים שוב בבריכת־השחייה, אבל הפעם היה מדובר בפגישה לרחצה לילית.

שיעור בכיתה. הם נפגשו בבריכה בשעה שמונה בערב ונהנו מרחצה משותפת. חיים ליווה את שרה לביתה, והציע לה קיצור דרך. הם סטו מהכביש ועברו ליד מוסד מוסינזון בהוד־השרון.

בשלב זה שונות גירסות השניים. לדברי חיים, נמשכה הידידות והפכה למגע מיני מרצון על שולחן באחת הכיתות השוממות של ה־מוסד. בעוד ששרה טוענת, ל־עומתו, כי במוסד החשוך התנפל עליה, משך אותה בכוח לחדר אחת הכיתות ותבע ממנה שתקיים אתו יחסי־מין. כאשר התנגדה פרם בכוח את כפתורי חולצתה, איים עליה כי יהרוג אותה ומשך מעליה את מכנסיה ותחתוניה. ואז, כשפניה אל הקיר, ביצע בה את זממו. לדברי שרה, לא הסתפק חיים בכך. הוא גם ניסה לבצע בה מעשה סדום. כשלא הצליח, הניח לה להתלבש.

פה אחד. שרה גרושה ואם

השופט שינבאום
זיכוי פה אחד

לשתי בנות. באותה עת התגוררה עם חבר. היתה זו הפעם הראשונה שיצאה לרחצת לילה. היא יצאה לבדה, כיוון שהחבר נותר בבית לשמור על הבנות. שרה התכוונה לחזור הביתה בשעה עשר, כאשר סוגרים את הבריכה, ולצאת עם

(המשך בעמוד 58)

* שם בדוי. השם האמיתי נאסר לפירסום.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור
קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* הנחות נלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה•
תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אוזדים "סלון אוה"

על המסלול

השיער והספר

מהו בעצם יופי? כשאתה אומר: זאת בחורה יפה, למה אתה מתכוון? חישבו על כך ומעניין לאילו מסקנות תגיעו. אני לא רוצה להיכנס לוויכוח האם יופי פירושו עיניים יפות? או אולי פנים מושכות? או שמא הצוואר הנישא בגאון הוא הסוד? כך או אחרת, אם הטבע חנן אותך במשהו יפה באיזור הפנים, אין ספק שיש לך אפשרות להדגיש זאת בצורה בולטת.

איך עושים זאת? אני מתכוונת לתסרוקת. לדעתי, סידור נאות ונכון של השיער יכול לשמש מסגרת הולמת למראה פנייך. ממש כמו בתמונה. לא אחת אני נתקלת באשה שיש לה את הנתונים להיראות יפה, אבל התיסרוקת שלה עושה לה פשוט עוול. ואין זה משנה אם מאחרי התיסרוקת הזו מסתתר שם של ספר מבוקש. אין זה גם משנה אם התיסרוקת שלה היא אופנתית, המילה האחרונה בתיסרוקות. לה פשוט זה לא מתאים.

לכן, הדבר הראשון בחשיבותו בעת סידור השיער הוא — איך זה הולם אותי. האם סידור השיער מבליט את קו־הפנים, למי שיש לה קו־פנים יפה, האם הוא מדגיש את המצח, או אולי מוטב לטשטש אותו. בקיצור האם סידור השיער הולם את זאת שמסתתרת מתחתיו. העיקרון הוא לא להיות דומה לאותה שחקנית קולנוע ש־עכשיו באופנה, אלא להיות את עצמך בצורה היפה ביותר. ואם הספר או הספרית שלך מבינים את העיקרון הזה הרי שאת בידיים טובות.

בכדי שתביני אותי טוב יותר, פניתי לכמה מחברותי הדוגמניות וביקשתי מהן לבקר במיספרה ולעצב תיסרוקת הולמת. התוצאות מוצגות כאן לפניכם. הספרים שעיצבו תיסרוקות אלה ציינו שהיכרות עם הלקוחה מסייעת להם להתאים את התיסרוקת. סיקרן אותי מדוע מעדיפות הנשים ספר מסויים. הנה, למשל, הספר מישל, בחור צעיר ומוכשר, שנשות־זוהר ודוגמניות רבות מעדיפות להפקיד את ראשן בידיו. הוא מתאים בדרך־כלל את התיסרוקת אל פני הלקוחה, נותן טיפול נכון לשיער, ובאווירה הנינוחה שיש ב־מיספרתו יש בהחלט סיבה לנאמנות אל ספר זה מצד נשים רבות.

הספר מייק גם הוא צעיר ומוכשר, ששנים נמנה עם ספרי־הצמרת. הוא מצליח מאוד בעיצוב תיסרוקות רומנטיות, ויודע בדיוק מה לעשות לשיער. הספרית לידיה, צעירה ובעלת רעיונות, מעדיפה את התיסרוקות בסיגנון הפאנק ותיספורות קצרות ואופ־תיות. היא מצליחה לא אחת לשכנע את הלקוחה שלה ברעיונותיה החדשניים, ול־שחרר אותה מן המיספרה עם תיסרוקת חדשנית — כמו חדשה.

אחרון אחרון חביב הוא הספר גילי, שעל לקוחותיו נמנות זמרות, נשות־זוהר, דוגמניות, שחקניות ובחורות שמוכנות להעז ולשנות אם את צבע השיער או את סיגנון תיסרוקתן. הוא מוכשר במיוחד בהתאמת גוונים לשיער ובתיספרות ב־סיגנון חדיש.

בסיכום — מה שחשוב הוא שתוכלי להפקיד את ראשך בידיים אמונות, וש־השהות במיספרה לא תיהפך למסע של פחד ושאלה איך תיראי בסוף.

חוה לוי דוגמנית צילום ומסלול, אשר דיגמנה שנים בארצות־הברית ובפארים, ולמרות־זאת אוהבת לטפל בשיערה בביתה, לפי הוראות ספרה האישי. חוה מעדיפה לחפוף את השיער כמעט בכל יום, כדי שיראה מלא ונפוח. אך טיפול צבע ושיפוץ גיזרת קו־התסרוקת היא עושה אצל הספר הידוע גילי, שעל לקוחותיו נמנות נשות־צמרת ודוגמניות.

רות ירון דוגמנית־מסלול יזועה בהליכתה האצילית וה־מרשימה, מטפלת בשיער בתשומת־לב על־ידי חפיפה בשמפו מובחר, וקציצת קצוות השיער פעם בשבוע. מישל, ספרה האישי של רות, צבע מיספר גוונים לשיערה.

אתי זבקו אחת מדוגמניות הצילום והאופנה מן ה־שורה הוותיקה והמיקצועית דוגלת בשינוי תדמית על־ידי שינוי תסרוקתה. לאחרונה עיצבה לה „לידיה" הספרית קו חדשני מקוצץ, מעט בהשפעת הפאנק הבריטי.

ביאטריס הבלונדית, שהגיעה לארץ משווייץ, על־תה לשורה הראשונה של הדוגמנית לאחר־רונה. היא אוהבת את התסרוקות האסופות, והרומנטיות שאותו מעצב לה הספר מייק.

חניתה צנטנר

סדום בלי עמורה

החיפאים מגיעים לתל־אביב כדי לטעון את המצברים או כדי להתפרק, אך יש עוד כאלה שמגיעים מרחוק לחיפה לאותה מטרה. אם תשאלו את **שלום דרורי**, הוא יאמר לכם שהבחורות החיפאיות הן שמו־רות־טבע שצריך להתהלך ביניהן בזהירות ולטפח כל הזמן. ועם 35 שנות־ניסיון הוא עושה זאת טוב מאוד.

אביו של דרורי הוא **שלמה דרורי**, מי שהיה מנהל בית־רוטשילד בחיפה, עד שגנל את מישפחתו לסדום, ולעצמו לקח את תפקיד דובר מיפעלי־ים־המלח. המיש־פחה השתקעה במקום, ומצאה לה עיסוקים מגוונים, גם שנראה שסדום מחוץ לציווי־ליזציה. דרורי מנהל אכסניה בשפך־זוהר, בים־המלח, והרבה מלקוחותיו הם חולי פסורזיס, המגיעים מעבר לים לטיפולים ולהחלמה.

מי שטייל באיזור ודאי הבחין בדגית יפהפיה, **ג'ין** שמה, שמשמשת אחות במקום מטעם ממשלת דנמארק, והצמודה מאוד לדרורי. השניים עושים ביחד עבודה יפה, ובשעות הפנויות הם מטפלים אחד בשני, מבלים ואוהבים.

אך גם בסדום יש תקופות שפל בתיירות. ודרורי, שהוא יוצא להקת גולני, אורז ועולה צפונה, לחברים הטובים שלו מאותה תקופה. חופשה כזאת נמשכת בדרך־כלל חודשיים־שלושה, ועם החברים הרווקים השהייה הופכת מסיבה ממושכת. כפי שכבר סיפרתי לכם, לדרורי יש חולשה מיוחדת לחיפאיות, אז כמה רומנים רעננים לא יזיקו.

השבוע הסתיימה חופשתו של דרורי והוא חזר לסדום. שם מחכה לו ג'ין.

לחפש חתן - למצוא כלה

אסתר שמיר וידיד
להתקנא בהצלחת האקס

כבר הרבה זמן לא סיפרתי לכם מה קורה עם הזוג, שהוא כבר לא זוג, הזמרים **אסתר ואפריים שמיר**. השניים התגרשו לפני כמה שנים, אבל לא רק שנשארו ידידים, ולפעמים, בתקופות מסויימות, גם גרו ביחד, אלא לפעמים אפילו היו שרים ביחד. את אסתר פגשתי בשבוע שעבר במופע ציבורי, ולא תאמינו, כמו שהיא מפורסמת, ויש גם כאלה שאומרים שהיא יפה, היא היתה לבד.

אבל בעוד שהגברת שמיר לבד, האדון שמיר מצא לעצמו בת־זוג חדשה. כן, לא תאמינו, אפריים ממש מצא את אמריקה ולא רק מצא את אמריקה, אלא הגיע אליה. אפריים פגש בארץ בחורה שכל מה שאני יודעת עליה זה ששמה **דליה** ושהיא עשירה נורא. ושניהם מבלים כעת חופשה, בלא כוונה לחזור, בארצות־הברית.

בכל פעם אחרת

אין־ספק שעורך־הדין **צבי יידסקי** הוא שובב רציני. לפחות מאז נפרד מאשתו החוקית, **נירה יידסקי**, שגם היא עורכת־דין. כמעט בכל אירוע חברתי אפשר לראות אותו. השובב ניהל כמה רומנים ארוכים, כמו זה עם הדוגמנית־דיילת **אורנה גזין**, או עם מעצבת־האופנה **שרה מירי**. אך ברגע שנגמר לו רומן ארוך, הוא נראה בכל פעם עם חתיכה אחרת. אני לא יודעת מתי הוא מספיק לעבוד, כי תמיד הוא מספר לי שהוא עובד קשה.

בפעם האחרונה שסיפרתי לכם על לידסקי, על בעיות שהיו לו עם שרה מילר, הוא לא כל־כך אהב את הסיפור הזה. הוא טען שזה לא הוגן שאני מלשינה עליו ועל כל הרומנים שלו.

עם שרה באמת היו לו בעיות. היא התעקשה שהוא ייצא רק איתה, והוא לעומת־זאת

צבי יידסקי וידידות
דיווח עדכני

רצה לצאת גם עם אחרות. על הרקע הדרמתי הזה הם רבו והתפייסו ושוב רבו ושוב התפייסו.

עכשיו אני יכולה לספר לכם כי הרומן עם שרה נגמר באופן סופי והוא פנוי להצעות. לא שהוא צריך אותי כדי לתפוס לו בחורות.

השבוע ראיתי אותו בשני אירועים נפרדים, ובכל אחד מהם הוא היה עם בחורה אחרת. במסיבה האחרונה הוא היה עם **אריאלה מיכלין**, שהיא מזכירה במישרד עורכי־דין, אך אני לא מבטיחה לכם שבכל פעם תראו אותו עם אותה אחת.

יש עוד תיקווה

סיפור זה מיועד לכל היפות והגרושות שאבדה תיקוותן ופסה אמונתן במוסד האהבה והנישואין. **מירי זרדי** היא חיפ־אית, שהוריה התגרשו עוד בינקותה. אביה עזב את הארץ ולא נתן לבתו סיכוי לאהבת אב. מירי, שהיתה ילדה יפה ודינמית ומעורה היטב בחיי־החברה בחיפה, פגשה ב**אורי רוטמן** יפה־התואר, ולאחר חברות של שנה נישאה לו.

ההפתעה הגדולה בנישואיה היתה נו־כחותו של האב האובד, שבמאמצים רבים, דרך שגרירויות והתכתבויות, איתרה אותו. הנישואין האלה לא החזיקו מעמד זמן רב, ולא אספר לכם למה ומדוע. החזרה לחיים ביחידות העבירו את כובד המישקל והאחריות לאבא, שיושב בלוס־אנג'לס ושמצבו הכלכלי, מסתבר, טוב מאוד. כך שכרטיס־טיסה בכיוון אחד היה מספק ביותר לבת שמעולם לא עזבה את גבולות הארץ.

מירי זרדי
הפעם השלישית הצליחה

גרונות יבשים

פונטש חם:

גרונות יבשים עכשיו חולים. אוסקר הברמן שלנו שתול במחלקת בית בענייני שפעת. דוק' צימרמן, העורב הזקן, נותן לאוסקר המיסכן שלנו רצפט המורכב מהרבה מיטה והרבה תה חם. מיטה, למה לא? אבל תה? שיתבייש לו! אוסקר יודע: תה טוב... בשביל חולים.

דוק' צימרמן נחשב למומחה אף אוזן וגרון אבל אנחנו, יושבי „אוסקר'ס", יודעים שבקשר לענייני גרונות, המומחה, אוסקר שלנו. אז אוסקר מבקש מהחברים־ות שלו ממחלקת טיפול נימרץ שקיות תיבלון מיוחדות של „מקורמיק", והוא מרגיש עכשיו, כשהוא מחובר לאינפוזית פונטש חם, הרבה הרבה יותר טוב.

רוצים רצפט א־לה דוקטור אוסקר, שעושה חולים לבריאים, ובריאים, לעוד יותר! רצפט שמטביע ת'מיקרובים, מחמם ת'דם בקיצור, לעניין?

פונטש חם:

לונוך כוס המכילה יין מתוק חם (לא רתוח),
להוסיף שקית אחת של תבליני פונטש של „מקורמיק".
להמתין 5—3 דקות ולהגיש חם.
להוסיף סוכר לפי הטעם.
להשיג בכל רשתות השיווק הגדולות והמעדניות.

מפיץ: יינות אשקלון בע"מ,
טל. 03-657706/7
מפיצי תוצרת
HOLLAND HOUSE

המבלה הגדול בירושלים הינם כתבו לת. ד. 6395 ת"א.

רחל מרחלת על כל השולם

יחי

דור ההמשך

הזמר **גידי גוב** עובד קשה והרבה. בכל פעם הוא שותף בלהקה אחרת, וכאשר הוא לא מזמר, הוא משחק בסירטי־קולנוע, וכאשר הוא לא משחק בסרטים, הוא מנחה את תוכנית הטלוויזיה הלימודית זהו זה.

בחייו הפרטיים הוא איש שקט ונחבא אל הכלים. הוא אינו הולך למסיבות ואף פעם לא רואים אותו בבתי־קפה או במו־עדוני־לילה. הוא נשוי לו בשקט עם **ענת**, ויחד הם מגדלים את בתם, **דניאל** בת ה־3.

גידי וענת גוב
רק בלי פירסום

גידי הוא בהחלט דמות יוצאת־דופן בין כוכבי הזמר בארץ. על אף שהוא מוקף מעריצים ומעריצות, העניין לא עלה לו לראש, והוא תמיד בורח מפירסום שאינו קשור לעבודה שלו. בבכורה האחרונה שלו גיליתי שהוא וענת מצפים לצאצא נוסף. ענת נמצאת בחודשי הריונה האח־רונים, וכמו כל אשה טובה, ישבה בעת ההופעה באולם, ובעת ההפסקה רצה אליו, אל מאחרי הקלעים, כדי לעמוד לצידו. גידי, שבעבר הופיע בלהקת כוורת ואחריה בלהקת גזוז, מופיע כיום בלהקת דודה. כל אותו זמן הוא נשוי ומתנהג כבעל אב למופת.

מי שמכיר את מירי יודע, שהבחורה הזו מסתדרת עם כל אחד וצונחת על ערגליים בכל מקום. וכך, בין טיסות בקו לוס־אנג'לס־ניו־יורק, פגשה בבעלה השני, אמריקאי גיזעי, וניסתה את מזלה בחיים בוסח אמריקה. הניסיון האלה גם כן לא החזיקו מעמד זמן רב. הכישלון השני כבר היה בוודאי מדליק נורה בהירה ב־ראשם של פסיכולוגים בפרוטה, אך למירי יש רק אור ירוק בראש, שאומר קדימה. וכך, בעודה יושבת רחוק מהמולדת, פגשה בדוקטור **צביקה גרנדי**, שסיים את הסטג' בגינקולוגיה בבית־חולים רמב"ם ויצא להתמחות בלוס־אנג'לס. גם אביו של צביקה, הדוקטור **אנדרו גרנדי**, הוא גינ־קולוג ידוע מאוד בחיפה, והבן, שהולך בעיקבותיו, יצא את הארץ ברוקוחו, במטרה להשקיע את כל מירצו ברפואה ולרכוש מוניטין שאינם נופלים משל אביו. מירי וצביקה, שניהם חיפאים, מצאו זה את זה רחוק מהבית, אך עם כל הרקע החברים המשותפים מצאו מיד את חוט־האהב כדי לקשור בו את הלבבות. לפני שלוש שנים באו בברית־נישואין.

לאחר התנסויות כה רבות בחיים מצאה מירי את מקומה בחיקו של אהובה, וילדה לו בת, **שרון**, שהיום היא בת שנה וחצי והילד השני כבר בדרך.

חמש השנים הטובות

עודד ואורדית קוטלר
הסבתות לא צדקו

הסבתות תמיד מייעצות לנערות הצעי־רות, שאם הן רוצות לתפוס לעצמן בעל, אסור להתגורר איתו קודם לכן. אך לא תמיד העצות שלהן נכונות. יש לי סיפור, שבו התגוררה בחורה אחת עם הגבר שלה במשך חמש שנים, והשבוע הם בכל־זאת התחתנו.

למה אני מספרת לכם את כל זה? או! הסיבה היא פשוטה מאוד. הגבר שעימו היא התחתנה הוא אינו אלא **עודד קוטלר**, שהוא שחקן ובמאי ואיש רב־פעלים.

את עודד אני עוד זוכרת כשהיה בן 18 והקים תיאטרון לנוער בשם קלעים, שבו למדו צעירים שהיום הם ידועים מאוד, כמו **גילה אלמגור**, שהיתה גם חברה שלו אז, **אלכס פלג**, **חיים נאמן** ועוד רבים וטובים אחרים.

עודד הוא לא רק שחקן ובמאי פעיל בתיאטרון בארץ, אלא גם אחד הגברים הנאים ביותר בין השחקונה הישראלית. אחרי שהיה שחקן עסוק ביותר בתיאטרון הקאמרי, עבר לתיאטרון חיפה וניהל אותו במרץ במשך כמה שנים. אחר־כך עזב שם ופתח תיאטרון חדש בתל־אביב.

גם בחייו הפרטיים הוא לא אדם הקופא על שמריו. לפני הרבה־הרבה שנים היה בעלה של המשוררת **תרצה אתר**, שהיתה בתו של המשורר **נתן אלתרמן**. השניים התגרשו. תרצה התי־חתנה אז עם **בנימין סלור**, ועודד התחתן עם השחקנית הצעירה **ליאורה ריבלין**, ממנה יש לו ילדים תאומים, **אמנון** ו**נינה**. גם מליאורה הוא התגרש ומצא לעצמו בחורה יפהפיה בשם **אורדית עצמון**, בת חדרה, שהתגוררה במשך כמה שנים בלוס־אנג'לס.

משהתחיל הרומן בין שניהם, עזבה אורדית הגרושה את ארצות־הברית וחזרה ארצה. כאן התגוררו השניים במשך חמש שנים בבית יפה ברמת־השרון. מאחר ששניהם למודי־ניסיון, לא בער להם להת־חתן, אך השבוע הם החליטו בכל־זאת לעשות זאת. הם הזמינו אל ביתם המשותף את הרב וקומץ של בני־משפחה, ופשוט התחתנו להם.

סליחה

ממרימוביץ

לפני שבועיים סיפרתי לכם איך מאמן הכדורגל ופאר שחקני העבר של הכדורגל הישראלי **יוסף** ("יוסלה") **מרימוביץ** מתנחם. אז סיפרתי לכם שכמה חודשים אחרי שרעייתו נפטרה, מחזר מרימוביץ אחרי השחקנית לשעבר **אתי אולמן**.

אז אני רוצה להתנצל לפני יוסלה ולהס־ביר לו ולכם איך קורות טעויות כאלה. יוסלה מכיר, אמנם, את אתי, כפי שהוא מכיר איזה עשרת אלפים נוספות, אבל רומן, חס מלהזכיר. לא איתה ולא עם אף אחת אחרת.

מסתבר שאתי דגן שמה עין על יוסלה, וזה לא כל כך הלך. אז אחת הדרכים שלה היתה להפיץ את הרומן שלהם ב־עיר. וזהו, ושוב פעם סליחה.

אתי אולמן
להתהדר בנוצות של אחרת

הנקמה המחוקה

הנה סיפור מן החיים, משהו על המינ־הגים של החברה הישראלית.

גיבורו הוא **אדון** בעל סטאטוס. יש לו דירה נאה באיזור־יוקרה, אשה נאה ממישפחה טובה וכלים נאים, תוצרת־חוץ. יש לו גם דירה נוספת — באילת, ואפילו **ידידה** נאה, לייצוג בילבד, החיה בגפה.

יום אחד, לא מזמן, התבשר האדון־בעל־הסטאטוס, שבאילת הולכת להיות חגיגה משגעת, ומכיוון שהאיש אינו יכול להרשות לעצמו להופיע לבדו — יגידו שהגיל כבר נותן בו את אותותיו — הוא הרים טלפון והציע לידידתו הנאה, שחקנית לשעבר, שתתלווה אליו לחגיגה בעיר הדרום. היא והוא, שמעולם לא בילו בצוותא במישחקים אסורים, ושהקפידו תמיד על גבולות המותר והאסור, ניגשו לארוז את מיזוודותיהם.

באילת, ירד צמד־הגיבורים הישר אל כפר־הנופש של **רפי נלסון**, לתפוס קצת שמש משופת לפני החגיגה.

את השעות שנותרו בתווך, בין שיזוף למסיבה, החליטו לבלות במנוחה, בדירתו האילתית של בעל הסטאטוס. אך כשעברו את מיפתן הדירה פגע בגיבור הסיפור היצר הרע. הוא, שבכל הזמן הממושך של היכרותם לא הניח יד על ידידתו, רצה לפתע לבוא עימה במגע הדוק יותר. והיא נרגשת לנוכח חוצפה זו, סירבה בתוקף.

היתה זו פגיעה אישית באדון בעל סטא־טוס. הרגיל שהכל נעשה כדברו. אך כיאה לגבר בגיל־העמידה שצבר כבר הרבה נסיון בחיים, הזדקף, תפס קצת גאווה. כיאה לג'נטלמן אנגלי, החווה קידה קלה ופינה את חדר־האורחים, כדי לתת לצעירה לנוח. ובאמת, משרק הניחה את ראשה על הכר, שקעה בשינה עמוקה. כשהתעו־ררה, כעבור זמן, הגיעו אליה קולות מן החדר השני. הידיד — זה שכבש את יצרו בלית־ברירה — נשמע משוחח בטלפון.

חלפו כמה רגעים עד שהתחוור לה העניין: הגבר דיווח בטלפון לאשתו, שהיתה מצויה באותה עת בצפון התל־אביבי הרחוק, על אודות המסיבה של אמש. מי היה ואיך היה וכמה היה.

השעון שעל־יד המיטה הורה על שעת בוקר מאוחרת, והצצה אחת החוצה הספיקה כדי לפתור את חידה. הגבר בעל הסטאטוס, שנפגע עד עמקי נשמתו, הניח לידידתו ליישון והלך לבלות במסיבה לבדו.

מי היה מעלה על דעתו נקמה כה אכ־זרית, על סירוב כה קטן? לעבור את כל הדרך המפרכת לאילת, כדי לבלות את הלילה בשינה, בדירה לא־לה? והרי היא האמינה בתום־לב, שדי לו לידיד הקשיש להתהדר בחברתה של תחיכה צעירה, שתנפח לו את האגו ותעלה את מניותיו לפני חבריו, והנה גילתה שבחיים זה אחרת ומניות יש לו כבר די והותר.

הצעירה התעטפה במגבת, נכנסה למיק־לחת, פתחה את כל הברזים, ופנתה למדפי התמרוקים, שהיו גדושים בכל־טוב מתו־צרת־חוץ, שאותו אספה אשתו במסעותיה בחו"ל. הידידה סחטה מן השפופרות את כל הקרמים, קרעה את עטיפות הסבונים, הזליפה בשמים לכל עבר. בקיצור: רוקנה את כל האוסף של רעיית הידיד.

הידיד לא גילה דבר. היא ידעה, שלא ירחק היום, כשתבוא בעלת־הדירה לאילת, ואז תמצא שהיתה אשה זרה במקום.

נקמה כזאת לא בראה אשת השטן.

יעקב שרת / איש ממאדים

למה אינם זזים?

מה איתם, עם הרוסים האלה, „האחים הגדולים" שבמזרח, מדוע הם לא זזים? למה הם ממתינים? מה בולם אותם מלפלוש לפולין ולהשליט שם סדר?

התשובה על שאלות אלה אינה פשוטה. ספק אם יש בכלל תשובה, ומה גם שהמציאות מחר עשויה להזים את התשובה שתינתן היום. אבל אי־אפשר שלא להתפתות לדוש בבעיה עצמה.

פולין היא מדינת־חיץ, שרוסיה סבורה כי היא דרושה לה להגנתה. כל העולם, לרבות ארצות־הברית, מכיר במצב בסיסי זה. אם מחר הצבא הרוסי יפלוש לפולין, איש מחוץ לפולין לא ינקוף אצבע. התפתחות הדברים בפולין עצמה אינה לטובת הרוסים. להיפך. בפולין נוצר מצב בלתי־נסבל מבחינתם. אז מדוע „לא קורה כלום"?

הרי הרוסים כבר עשו את התרגיל הזה בגרמניה־המזרחית ובהונגריה ובצ'כוסלובקיה, ולפי כל הסימנים „הצליחו". עובדה, כל המדינות הללו לא חרגו מתחום השליטה הסובייטית ובכולן מתפקדות מערכות של קוויזלינגים (המתקראות „משונים־מה, מפלגות קומוניסטיות), בלא חריקות יתרות. אה, מדוע הם לא זזים?

אי־אפשר שלא להסיק, כי משהו בולם אותם. משהו מפחיד אותם וגורם להם להסס, להתלבט, ואם לא איכפת לכם — לחשוב ולחשב. מה?

ברגע זה לא כל כך חשוב לי למצוא ולקבוע את ה„מה" המיסתורי הזה. אבל אני מוכן לשער, כי בדוחות שהקג"ב שולח מפולין למוסקבה, נאמר שהבעיה אינה לפלוש לפולין. איש לא ייראה בצבא הרוסי הנע מערבה מתוך שדמות בלורוסיה ויערותיה. הבעיה היא מה יהיה יום אחרי הפלישה, שכן — לפי אותם דוחות — הצבא הפולני, כשם שלא ייתקל בגורמים עוינים (במינוח האימפריאליסטי הרוסי הגורמים הללו מוגדרים „עויני הסוציאליזם", אבל כל אחד בימינו יודע ש„סוציאליזם" הזה הוא מונח־כיסוי נוח לשליטה רוסית, כמו „מחלת ממארת" הבאה במקום סרטן), גם לא יתקל בקוויזלינגים מקוממים, כלומר במנגנון יעיל של בני המקום, אשר יעשה את דברו ואשר נמצא לו, לצבא הרוסי, ובשפע, בגרמניה המזרחית ובהונגריה ובצ'כוסלובקיה בגלל סיבות שונות ומשונות, שכמה מהן, כך אני משער, עמדו ביסוד קיום מוסד ה„יודנראט" בימי השילטון הנאצי באותה פולין.

אבל נניח, שסיבת המעצורים הרוסיים אחרת לגמרי. לעניינו חשוב, שהם לא זזים. בכל אופן, עד כה הם לא זזו, ולפיכך אי־אפשר שלא להרהר: הרוסים האימתניים הללו, הממזיקים את הצבא הגדול ביותר בעולם, המזויין מכף רגל ועד ראש בנשק הטוב ביותר ובוודאי הרב ביותר בעולם — האם במצבים מסויימים הם דב־של־נייר?

בדיקה היסטורית תעלה, כי כבר אירע שהרוסים פשוט נבלמו ולא העזו להסתער, אלא ישבו בשקט. כך היה בשלהי מילחמת־העולם השניה ביוון, ובמזרח תורכיה, ובצפון איראן (שם כיהן מולא מוצטפא ברזאני, ידידנו ז"ל, כשר־המילחמה של הרפובליקה הכורדית הקומוניסטית של מהבאד), ובברלין; כך היה, למעשה, אחרי הבעיטה שבעט בהם טיטו; כך היה, למעשה, במזרח־התיכון שלנו, שבו הם נבעטו ממצריים בצורה מחפירה — ולא חסר הרבה שהם ייבעטו בבוקר לא־עבות אחד מסוריה ומעיראק.

כשאתה קורא את אזהרותיהם של מדינאים ופוליטיקאים ישראליים מפני המזימות הסובייטיות במזרח־התיכון, למשל, אינך יכול שלא לתמוה: מזימות מזימות, ברור שיש מזימות — הרי אפשר ממש לחוש בהן באוויר — אבל מה מנע אותם, את הרוסים, מביצועים של ממש, אם הם כל כך אימתניים (שלא לדבר על עוצמתם וקירבתם הגיאוגרפית)?

שוב, כמו בפולין, דב־של־נייר?

לפעמים פשוט מתחשק לך, שהרוסים האלה יצדיקו סוף־סוף את כל ההאשמות שתולים בהם, את כל ה„אמרו לחם" ויפלשו לפולין, ויערכו שם מרחץ דמים שכמוהו לא ידעה התיסטוריה, ויכבשו את יוגוסלביה, ויכריזו על צפון־איראן כעל שטח חסות, ויקימו שם ממשלות־בובה שיתקראו „דמוקרטיות עממיות", וכך יצדיקו את התיאוריה הישנה ויגיעו ככלות הכל אל המיפרץ הפרסי, ומשם, באיגוף אלגנטי לימין (נא לא לשכוח, אנחנו משקיפים על מפת העולם „מלמעלה", כלומר ממוסקבה) יכייסו את עיראק (אשר, משום־מה, חרף כל ההשקעות הרוסיות בה, לא הפכה לגרורה סובייטית ועושה עסקים משוגעים עם המערב), ויתאחדו סוף־סוף עם האחות סוריה... בדרך חזרה למצריים! ואז האמריקאים אולי יתחרטו, אבל זה יהיה מאוחר מדי. אמרנו לכם!

אבל תחת זאת — שום דבר לא קורה, וזה משגע, מפני שכמה זמן אפשר לחיות באווירת המזימות הקרמלינאיות האלה, בשבל הכל מתגלות כאוונות קומוניסטית אחת גדולה?

אנא, נסו להבינני. איני בא ללמד סניגוריה על הרוסים שנואי נפשי, או נכון יותר, בזויי נפשי — מפני שהם, הם ולא אחרים ראויים לתואר „עם עבדים ומזי רעב", המשלים זה עשרות בשנים עם שיעבוד גשמי ורוחני שלא היה כמוהו עלי אדמות. אני רק רוצה להבהיר, כי אי־אפשר לבוא ולומר, כך, בפשטות, במין ידענות עמוקה שכזאת, כי אחת דתם של הרוסים להתפשט ולכבוש את העולם, והאמריקאים הילדותיים, האידיוטיים האלה, פשוט לא מבינים ולא רוצים להבין עם מי יש להם עסק. מפני שאילו זה היה כך, הם כבר היו פה. היום. אתמול. שלא לדבר על וארשה ולודז'.

יש שתי תיאוריות המבקשות להסביר את הנפש הרוסית במישור הגיאופוליטי: התיאוריה התוקפנית והתיאוריה המיגננית. התוקפנית טוענת, כי הרוסים הם עם כלוא־יבשה, המבקש לחתפרץ ימה קדמה ונגבה (צפונה הוא פשוט לא יכול, מפני שהוא כבר שם), ולא ישקוט ולא ינוח, פעם במסווה קיסרות מלוכנית, פעם במסווה קיסרות קומוניסטית, עד אם לא יצבע את העולם כולו בצבעו־הוא (עכשיו — אדום). זו תיאוריה מפחידה מאוד, ואכן, רבים בעולם פוחדים פחד מוות מההתפשטות הרוסית, לפעמים עד כדי הצטרפות למפלגה קומוניסטית מקומית כלשהי, ליתר ביטחון. אין צורך לומר, שהתיאוריה הזאת גם משרתת כל מיני גורמים העושים עסקים טובים מכל תבהלה בינלאומית, וגם אצלנו, בישראל הקטנטנה, אין בהם מחסור, שהרי ברור וגלוי וידוע, שישראל היא מעוז הדמוקרטיה והעולם המערבי במזרח־התיכון, אשר לו, בראש ובראשונה, מתנכלת מוסקבה מימים ימימה (עובדה, אחד המקומות האסטרטגיים המובהקים בירושלים שייך לרוסים זה עשרות בשנים, ועד עצם היום הזה, כמו שאומרים — הלא הוא מיגדל הרוסים) — ומתי כבר האמריקאים הילדותיים והאידיוטים האלה יבינו, איזה נכס אנטי־רוסי אנחנו בשבילם ובשביל כל העולם המערבי!

הצרה היא, שאם התיאוריה הזאת נכונה, ספק אם האמריקאים והישראלים בלבד יוכלו להגן על כל העולם. יתכן מאוד, שהדרך האחת והיחידה להוכיח לרוסים שכיבוש העולם אינו כדאי להם, היא דווקא להניח להם לכבוש עוד ועוד, מפני שלכל בוש, כידוע, יש הגיון משלו. לאט לאט, ככה, בלי שהכובש מרגיש, הוא מתחיל להתכרסם ולהיגנג, בסתר ובגלוי, עד שברגע מסויים הכובש פשוט מתמסמס. זה רק עניין של זמן.

תארו לעצמכם, שמחר הרוסים פולשים למערב־אירופה, וכובשים אותה בלי שום התנגדות, כמובן, ועוברים את התעלה ומספחים את בריטניה. אתם משוגלים להעלות בדעתכם, איזה כאב־ראש יהיה לכובשים — ואתם סבורים שהם לא יודעים זאת זה מכבר, ופוחדים נורא מן הצפוי להם — אם באמת נכון מה שאומרים עליהם, כי הם תוקפנים החותרים לכבוש את העולם.

והתיאוריה האחרת — ואני מכריז מייד שהיא הקוסמת לי מן השתיים — היא שהרוסים, בסך הכל, הם אומנם עם גדול במיספר, אך חלש ופגיע ביותר, כפי שהוכיחו הצרפתים בימי נפוליון והגרמנים בשתי מילחמות־עולם, ורק שיפעת רוסים, המוני־המונים של „עם עבדים ומזה־רעב" מזה, ושיפעת שטח יבשתי מזה, עשויים לכרסם כל מי שיעז לפלוש לארצם. לכן הם מבקשים לעטוף את עצמם במדינות־חיץ; לכן הם סגורים ומסוגרים וחיים באפלים פרנואידי מדהימים, שבו כל פריט־מידע הוא סוד מדינה, שבו בני־אדם אינם חופשיים לנוע בתוך ארצם, שלא לדבר אל מחוצה לה; לכן התוקפנות שלהם אינה תוקפנות מהותית, אלא מסווה לחולשה ולפחד אימים מן העולם החיצון, שהוא, כמובן, התוקפן המבקש לשעבד את הרוסים המאויימים (וכבר אמר מי שאמר, כי הרוצה להכניע את הרוסים אל יטיל עליהם פצצת מימן, אלא יפציץ אותם בכמה אלפי טונות של שוקולד וגומי־לעיסה).

תוקפנות של מתגונן, כידוע, עלולה להיות משוכנת יותר מזו של תוקפן, ומכאן שאין שום מקום לזלזל ברוסים הללו. אבל, לפחות, אולי אפשר להבינם טוב יותר, שכן אם התיאוריה השניה, המיגננית, היא הנכונה, כי אז רצוי להפיג את הפחד הקמאי הרוסי מן הפולש (הם בוודאי רואים בכל אמריקאי — או סיני — של היום תתרי־של־אתמול; האומללים, הם עדיין לא החלימו מן ההלם התתרי האיום, שלקו בו בנעוריהם כעם), תחת לחדדו; כי אז כדאי לרכך את הרוסים, לקלקל אותם במעמי הבורגנות והחיים המתוקים המערביים, תחת לחשלם כעם ספרטני העומד בגבו אל הקיר ואין לו מה לאבד; כי אז כדאי לישראל, תחת לצווח ככרוכיה מגוחכת נגד מזימות הסובייטים במזרח־התיכון, כדי לזכות בפירור נשק אמריקאי, להבין כי התבונה הקיומית תוליך, לבסוף, את האמריקאים ואת הרוסים להסדר, ולכן מוטב לה, לישראל הקטנה שדווקא בימים טרופים אלה של מישטר רגן היא מוחזרת, כמדומה, לגודלה האמיתי, שלא לשמש חוד־חנית אנטי־רוסי, שלא לדבר על כך, שככל שישראל צווחת נגד חסכנה הרוסית יוצאים הערבים נשכרים, שכן — מה לעשות — בידיהם השטחים האסטרטגיים העצומים העשויים לשרת את האמריקאים במילחמת גוג־ומגוג, שכמובן תשים קץ לשילטון הרשע בעולם.

כל זה לא מחכים אותנו לגבי הצעד הרוסי הבא בפולין, שהיא עכשיו זירת המיבחן הממיידי להתנהגות הגיאופוליטית הרוסית. לא נותר לנו, במאמר העיתונאי הישראלי המצוי במקרים כגון זה, אלא להמתין ולראות איך יפול דבר — כמובן בתיקווה, שמחר שיקרה יעלה איכשהו בקנה אחד עם התיאוריה המיגננית.

אחרת בפולין יישפך דם, ופה יישפכו זיעה ודיו על תיקון התיאוריה.

הגיון של זבנג

הפרופ' שלמה אהרונסון מטיף („ידיעות אחרונות", 15.2.81) לישראל שכולה, בעצם, פצצת גרעין אחת גדולה. ישראל שכזאת — כך הוא אומר — תרתיע את הערבים מכל הירהור לפגוע בה, שלא לדבר להשמידה.

מרגע שכל תותח, טנק, מטוס, צוללת שבידי צה"ל נגסי, אך ממוחשב להפליא ומכופתר לעילא, יוכלו ליירוק בלחיצת כפתור ממוחשבת פצצה טרמו־גרעינית מתפצלת לעבר כל בירה, עיר ואם, עיירה, כפר ומאהל ערביים ברחבי המזרח־התיכון הערבי, או אף ברחבי העולם המוסלמי — יובטח קיום ישראל לנצח־נצחים, וגם חסל סדר מילואים.

הצרה היא זו: מה אם איזה „כנוף" לא יתחשב בתורה הגרעינית של הפרופ' שלמה אהרונסון, אם מתוך בורות נפשעת, אווילות חסרת תקנה, או זדון מרושע, ויירה פח־פגז שם־קטיושה? האם, כבסיפור על אברהם אבינו, הצדיק בסדום, בגלל פגז אחד, שיהרוג, אולי, רק ישראלי אחד — יסופו ייתמו כל הערבים מעל פני האדמה הזאת?

אם לא נגיב בתגמול אטומי על רציחות ממארב, פצצות בשוק או קטיושות מעבר לגבול, כי אז מה בצע באוצר הנשק הנורא הזה? הרי הערבים ילמדו להציק לנו באבני קלע כדויד — ואנו נהיה משותקים כגוליית!

במדינה

(המשך מעמוד 54)

החבר, איתו היא מתגוררת, לבילוי נוסף. אך היא הגיעה הביתה באותו ערב רק קרוב לחצות, ובפני החבר פרצה בבכי וסיפרה את קורות האונס. היא ידעה להסביר כי הגבר שאנס אותה שמו חיים, והוא עובד כצבע.

עוד באותו ערב נעצר חיים על־ידי המישטרה, והזיהוי נעשה בעזרת מכר.

מאז אוגוסט ישב חיים במעצר. חרף מאמצי סניגורו, מרדכי לנצ־נר, לא שיחרר אותו בית־המישפט העליון, אלא קבע שיש מקום לעצרו עד תום ההליכים.

בשלהי השנה שעברה הסתיים מישפטו של חיים. השופטים, אלי־שע שינבוים, יעקב קדמי ואברהם מלול, זיכו אותו פה אחד.

ישראלים בחו"ל

דרישת שלום

ממרחקים

יורם לנדסברגר מספר כי ניסה לברוח מכלאו בהונגר

במיכתב בו מבקש יורם לנדס־ברגר לסדר עבורו מינוי על העולם הזה בכלאו בהונגר, הוא מספר כי הועבר לכלא אחר, בעל ביטחון מירבי. וזאת כיוון שניסה לברוח. לפני כעשר שנים היה לנדס־

עבריין לנדסברגר
שני בתי־כלא

ברגר יפה־התואר אחד האסירים המפורסמים ביותר במדינה. הוא הצליח להסתבך בפלילים מילדותו, אך היה בו קסם אישי רב. הוא ידע לדבר אל שופטים ועובדים סוציאליים, ולשכנע אותם כי יש לו תקנה. וכל מה שדרוש לו הוא רק עוד צ'אנס אחד.

בגלל היותו אינטליגנטי מאוד, הצליח לקבל צ'אנסים רבים יותר מכל עבריין אחר במדינה. לבסוף אף זכה במשפחה אומנת שעשתה הכל כדי לשקם את יורם ולהחזירו לחברה הטובה. גם ניסיון זה נכשל.

כאשר מיצה את כל האפשרויות בישראל, יצא יורם לעולם הגדול, ומזה כשנתיים הוא שוהה בכלא בהולנד. עד כה היה בכלא בהרלם, אך בימים אלה הועבר לכלא שמור ביותר ברוטרדאם. „הועברתי לפה בשבוע שעבר עקב בריחה מכלא הרלם. נתפסתי מעבר לחומה, הירח והנהג שלי שכח להתייצב בזמן," כותב יורם.

מרים בנימיני

יצחק רבין:

נוקם ונוטר צפוי לשינוי חשוף למחלות

נולד ב־1.3.1922 — השמש במזל דגים, הירח במזל טלה, ואוראנוס ב„לב השמש" (מעלה זהה). האופק העולה בסרטן.

אדם בעל אופי חזק, אך מלא ניגודים. נתון למצבי־רוח ומושפע מאוד מההתרחשויות הסובבות אותו. כישוריו רבים ומגוונים. הוא מופנם ובעל מעצורים רבים, אם כי הוא יכול ליצור יחסי חברות וידידות טובים. הוא אנליטי וחושב רחוק, יש לו מוח מבריק, אך חסרה לו ערמומיות.

הוא ישר מאוד, אמיץ ואינו סוטה מקו־החשיבה של עצמו. הוא איש עקרונות ולא יכופף את ראשו לפני אנשים שבזכות כוחם ועורמתם מצליחים יותר ממנו. הוא נאמן ודבק בעקרונות השקפתו יותר מאחרים שעימם הוא קשור. הוא מאמין בכוחו הוא ובכישרונותיו, אך יש בו מן ההיסוס, כאילו קשה לו להחליט או להכריע. צורת הדיבור המקוטעת והמעורפלת קימעה נובעת מחשש שמא יאמר דבר שאינו מבוסס דיו. זה מעיד על אחריות רבה, עומק רב והעדר שיטחיות.

תוכניות שהוא מתכנן נבנות ממש מהיסוד. הבאים עימו במגע מתייחסים אליו בכבוד, אך קשה לומר שהוא ניחן בכושר מנהיגות. הוא חסר־עורמה, קשה לו להתמודד עם אנשים ערמומיים, ו־תכונות אלה אינן מתאימות לאדם העוסק בפוליטיקה.

לעיתים הוא נגרף למצבים שהם בניגוד לרצונו ולתוכניותיו, ובמצבים אלה הוא עלול לעשות מעשים שגורמים לו לאחר מכן לחרטה ולצער, ומקנים לו תדמית של אדם בעל ניגודים רבים ובלתי־מובנים.

הוא בעל אופי טוב, אך שומר טינה לאלה שעשו לו עוול ובגדו בו. הוא לא סולח במהרה, ומחכה ליום שבו יוכל לנקום באלה החותרים תחתיו. יש לו כושר ניתוח טוב, ובגלל אי־ביכולתו להתייחס למשהו בקלילות ובשיטחיות, וגם בגלל האחריות הרבה שהוא מייחס לכל מילה היוצאת מפיו, הוא נראה כאדם בעל מחשבה איטית.

מעניין לציין שמפת־הלידה מראה ש־הוא בעל מחשבה מהירה ומבריקה (אוראנוס בלב השמש), אך, כאמור, בגלל חוסר כוכבים במזלות האדמה, ובגלל שילטונו החזק של אוראנוס — קשה לו לשיניים במציאות את הדברים שאותם הוא רואה בבירור בעיני־רוחו, ויש פער בין החזון שאותו הוא יודע לבטא בצורה כל־כך ברורה לבין המציאות.

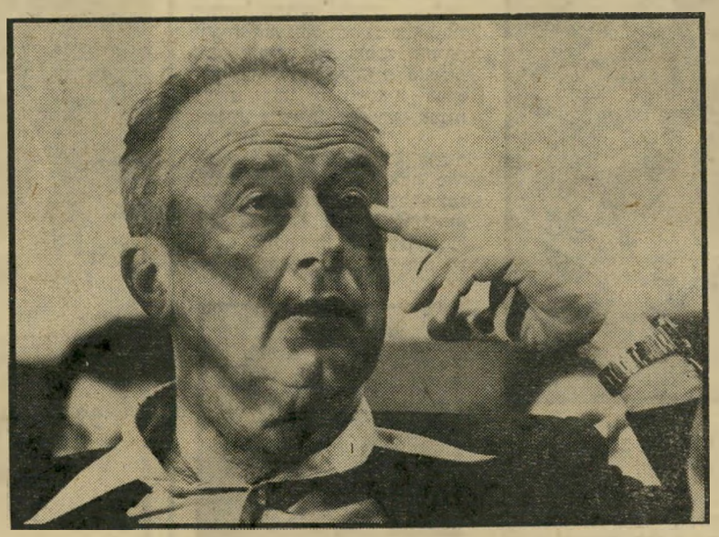
הוא עקשן, שאפתן וחסר־גמישות, מרדן, אך לא לצורך מרדנות לשמה. תכונות של פטריוטיות ואהבת העם והמדינה, בולטות מאוד במפת־הלידה, הוא בעל רצון ונכונות לפעול לטובת כולם. הוא מסוגל להיות קשות ונוקשה וכתוצאה מכך להסתבך במריבות שגורמות מות לו לשינויים דרמטיים בקאריירה.

המפה מראה שיחסיו עם נשים מסובכים, הוא מסוגר ומאוד פגיע, ומנסה להסתיר תגובות ריגשיות. חיי הרגש עלולים להוביל למצב מדכא, ואף לערער את ביטחונו־העצמי. לאשה שב־חייו השפעה חזקה עליו. היא מנחה אותו בעצם אישיותה, ועל אף אופיו החזק, הוא עלול להיכשל במצבי לחץ קשים.

כוכב שבתאי בתקופה זו עובר מעל שבתאי במפת־הלידה שלו, ומצב הכוכבים מראה שגם כוכב אוראנוס יכביד עליו, כאשר יהיה בצמידות למארס ב־מפת־הלידה, ובחיבט מרובע לאוראנוס והשמש במפת־הלידה.

כל זה מביא להרגשה שהוא מזדקן, לכן קיימת פניה לערכים פנימיים. הוא ישים־לב יותר לעולמו הפנימי ולאנשים החשובים לו באמת. הוא נמצא בתקופת־מעבר לא נעימה, מאוכזב מהעולם החיצוני ומהחברה. הוא יהיה נתון לתהיות פילוסופיות באשר ל„מה אני צריך את כל זה" ולמיבחנים באשר לדרך בחירת המטרות. הוא מבחין שאינו יכול לעשות מה שעשה בשנים האחרונות — הוא יעבור שינויים, וישתחרר מנסיבות שכבלו אותו לעבודה ולאנשים בני־סמכא. תהיינה גם הגבלות מבחינת החיים האישיים. בכל מיקרה קיים מיכשול שמונע ממנו לעשות מה שהוא באמת רוצה לעשות.

הוא יצרה להתמרד, אך ברגע זה אין טעם להאבק, כיוון שזה יהיה מאבק עקר ללא־תוצאות. לעומת זאת התנאים יהיו הרבה יותר ורודים בעוד כשנתיים — כאשר יופיטר יהיה בצמידות למארס במפת־הלידה שלו, ויהיה בחיבט מרובע לאוראנוס במפת־הלידה. זה יגרום תחילה להרגשה קשה וכמעט לאיבוד תיקווה. אך כדרכו של כוכב זה, המביא עימו הפתעות, הוא יפתיע גם הפעם — לפתע יקרה אירוע בלתי־צפוי בחיים הפרטיים, ואז יזדקקו למישהו למשימה מסויימת, וימצאו שרק הוא מתאים לתפקיד. בשנים אלה עליו להשגיח על הבריאות, שעלולה להיפגע בגלל מתחים חזקים שבהם הוא נתון.

יצחק רבין
„בעל רצון ונכונות לפעול לטובת כולם"

הציפיות מהאנשים הקרובים אליכם יגרמו לאכזבות ולרצון להרוס ולשרוף גשרים מאחריכם. נסו לי־מתן את תגובותיכם, שכן התפרצויות פיתאומיות יגרמו נזק לכם בלבד. אהבות סודיות אך מפתיעות מצפות בפתח, יש להתאזר בסבלנות, שהיא המיצרך החסר לכם ב־דרך־כלל. העבודה שהשקעתם הניבה פירות, צפו לתמורה כספית למאמציכם. המנעו מלהשקיע בבורסה לזמן־מה.

* * *

אהבות ישנות יצוצו לפתע ויפרחו מחדש, אך אין זו סיבה להזניח את החדשות. בני שור יזדקקו למידה רבה של גמישות ודרוזות על־מנת לדעת לנווט בין שפע האהבות. צפויים חיי חברה סואנים. הקפידו לא לפטפט בעבודה ולא לגלות סודות, הדבר עלול לסזק לשמיכם הטוב. בני מאזנים, גדיו קשת הם הקוסמים לכם ביותר בימים אלה. נסיעה שתיכננתם זמן רב תתעכבם ולא תצא לפועל השנה.

* * *

אורחים בלתי־צפויים יטרידו את שלוותכם, המעוררת בין כה וכה בתקופה זו. אל תתביישו להסביר להם את מצבכם, ולקצר את שהייתם בביתכם. היזהרו מהתנגדויות עם החוק, ודאגו לכך שכל המיסמכים והתעודות יהיו כשרים למהדרין. הדגש יושם על עבודה ועדיף כך, כיוון שכך תוכלו לשפר את מצבכם הכלכלי שגם הוא אינו משביע־רצון ברגע זה. צפו לפגישות חדשות ומפתיעות.

הצעות חדשות בתחום העבודה יקסמו לכם, אתם עשויים להענות בחיוב, והדבר ישפר את מעמדכם ואת מצבכם הכספי. יתכן שיהיו עיכובים מצד אנשים שיקנאו בכם ומצד אויבים נסתרים, לכן אל תגלו לפי שעה את תוכניותיכם, הדבר כבר יוודע להם בבוא העת. חדשות מקרובים מחוץ־לארץ ישמחו את לבכם, יתכן אפילו שתוזמנו לשם, לצרכי עבודה ובילוי ממושכים. פרטים על־כך יוודעו לכם מאוחר יותר.

* * *

מצב־רוח כבד שורה עליכם, אתם מנסים להשתחרר ולהקל על עצמכם, אך אינכם מצליחים בכך. נסו לי־התרכז בעבודה או בלימודים, ולהתייחס בהתחשבות לבני־זוגכם, מכיוון שלא קל לחיות לידכם בימים אלה. ילדים יגרמו לכם הפתעות, אך עליכם להשגיח עליהם היטב, ולכוונם לאפיק הנכון. אלה שתחביבם הוא האהבה יוכלו להעזר בבני המין השני — רק אם ינהגו עימם בצורה הוגנת.

* * *

בעיות מטרידות אתכם בקשר לדירה חדשה שרכשתם או שאתם עומדים לרכוש. כתוצאה מכך אתם נתונים במצב של מתח ו־דאגה האופייניים לכם כל־כך. בני־הזוג מוכנים לסייע לכם ולעודד את רוחכם. נהגו בצורה שונה מהמקובל, ותנו לאחרים לשרתכם, גם לכם מגיע פעם. חוסר־הבנה מצד עמיתיכם ל־עבודה מרגיז אתכם ו־חוסר־הצדק שנעשה, שמתלווה לכך, מקומם אתכם, וגורם לכם לאווירה לא נעימה.

האתגרים החדשים שלקחתם על עצמכם מכבידים, אך אתם עומדים במשימה בכבוד. זמן רב יוקדש לעבודה. אין טעם לתכנן בילויים וחופשות, הזמן דרוש לקידום מעמדכם ומצבכם הכספי. קחו בחשבון שעליכם לדווח על מעשיכם לממונים עליכם. נסו להקפיד על דיוק ועל סדר בעבודתכם. הרגשת חולשה מסויימת את תעכב אתכם במעשיכם, לכן עליכם לנוח ולישון ככל שזמנכם ירשה זאת.

* * *

המצב הכספי מצריך זהירות מירבית — זה לא הזמן להלוות מכספכם לאחרים, או להשקיע השקעות שמהן אתם מצפים לייבול פורה. כל ענייני הכספים חייבים להתנהל בעדינות ובפיקחות. אל לכם לשנות מקום־עבודה, למרות שאתם משתוקקים לכך זמן רב, ולמרות ההצעות המפותות שתגענה בתקופה זו. הקביעות והשיגרה הם החשובים ברגע זה. אהבות קצרות־מועד ינעימו לכם את החיים בתקופה זו.

* * *

מתחים בבית יגרמו לאי־שקט ולרצון לערוך שינויים מהירים ודרסטיים. מתאורר בכם דחף אימפולסיבי להחליף את מקום־המגורים, כי צר לכם המקום, ואינכם מוכנים להמשיך בתנאים אלה. מתנו את צעדיכם ושימרו בחוכמה על הקרוב על קורותיכם, שכן לאחר תקופה זו המצב יתבהר, והאפשרויות תהיינה טובות ומבטיחות יותר. אהבה חדשה תפיח בכם רוח אופטימית ותיקוות.

אויבים נסתרים במקום־עבודתכם יתגלו ברגע של אמת, וייגרמו לכם להבין מהו הסיבוך שמירד לכם את החיים לאחרונה. בעיות גלוי עם עמיתים, שהעמידו עצמם כיריבים, תוכלו לומר כל אשר בלבבכם, ולהעמיד אף אותם במקומם. בני המין השני, שגרמו לאכזבות, יחפשו את הדרך לחידוש הקשרים. מאחר שכבר הכרתם את המצב האמיתי, תוכלו להרשות לעצמכם להמשיך הלאה בקשרים המהנים.

* * *

המצב החדש שנוצר במקום־עבודתכם יגרום לחששות, בשל חוסר הבהירות שבו. עמיתים לעבודה אינם כפי שהם מציגים את עצמם. הפעילו את חאינטואיציה הטיבעית שלכם, כדי לאבחן את המצב לאשורו. בעניני כספים — יש להיזהר מלקחת סיכונים כלשהם. בן־הזוג ינהג בכסף בקלות־דעת, ומתפקידכם לרסן אותו. מיכתב מחוץ־לארץ יעורר געגועים למה שהיה, ותבקשו לחדש את הקשר.

* * *

בחגיגות ובמסיבות, שבהן אתם שותפים ערים ברגע זה, תכירו אנשים מארצות רחוקות, שילהיבו את דימיונכם ההרפתקני. צפו למתנה מייוחדת, שיש בה קורטוב של הומור, דווקא מאנשים אלה. שימרו על מוצא־פיכם — כל מילה שנאמרת כעת עלולה להתפרסם במקומות לא רצויים, ולהכפיש את שימכם הטוב. השינויים בעבודה עדיין אינם קבועים, צפו לשינויים נוספים על־מנת שתוכלו להחליט.

אמנות

ברברה רוז –

הפצצה של השעור

היא נחתה על ישראל כמו רעם ביום בהיר. למרות השמועות וה־דיווחים שהגיעו לארץ, המשיכו מרבית האמנים, הנחשבים למולי־כים, ליצור לפי אופנה שהיתה חלק מהזרמים המקובלים באמנות בעולם, ובזו האמריקאית בפרט (אמנות מושגית, אוונגרד, אמנות גוף ועוד).

בשבוע שעבר הגיעה לכאן היישר מניו־יורק תערוכה של אחת מה־היסטוריונים החשובים של האמ־נות, **ברברה רוז** האמריקאית, ועימה ההוכחה החותכת לכך, שכל מה שנעשה בעשור שחלף היה רק

ברברה רוז
שתיקה רועמת כמחאה

שלב באמנות, מעין קוריוז. עתה יחזרו העניינים לתלם — שוב יש אמנות של מכחול, צבע ותענוג לעיניים. הביקור בגלריות ובמוסי־אונים יחזור להיות הנאה אסתטית, ולא יהיה צורך לומר על המלך העירום כי הוא לבוש. גם לברוח מהגועל־נפש אל האמנות הדקור־טיבית, המחקה צילום, לא יהיה צורך.

ציור תלת־מימדי. ברברה רוז מסבירה, שלאור ההתרחשו־יות בעשור שחלף היא פשוט פס־קה לכתוב על אמנות. האמנים ה־אמריקאים שחשבו שהכרח הוא להיתנתק מכל המסורות של האמנות האירופית, באמצעות יצירת אמנות מנוכרת, גרמו לרבים, שבעצם לא היו אלא חקיינים, להתלות בזרם שלהם. החידוש הפך לגביהם עצם היצירה. אין רוז שוללת כמה מה־אמנים הרציניים בתחום זה, אך באשר לכל היתר — אלה גרמו לש־תיקה הרועמת שלה במשך כעשר שנים.

התערוכה המוצגת בימים אלה ב־מוסיאון תל־אביב מהווה תעודת־כבוד למוסיאון. בזכותה תסלחנה לו מעידות, כמו תערוכת **אוסבר דן רומברג**, שהיתה לעג לקהל הרציני. בדי־ענק במימדים ישרא־ליים, שלגבי האמריקאים הם בי־נוניים, מרשימים במידת השליטה במכחול ובמישחק של כתמי הצבע והאור הקורן מהם. התערוכה נר־אית עומדת איתן על בסיס רבדי התרבות של המאה ה־20. יש בה אגף שלם הקשור קשר רוחני עמוק עם הקונסטרוקטיביזם של תחילת המאה בעולם, על הגיאומטריות ש־בו. ישנם חידושים כמו חורים בבד העשויים לעומק, כמחילות, בציורו של **הוארד בוכוואלד**. יש

„רוכב על רוח רפאים" של סטיוארט היטש
מזכיר את כוכב הסקופ של העולם הזה

גיליאן שחור־העור, המצייר גם על המיסגרת הדקורטיבית של הבד, ואצל **רון גורקוב**, המצייר על בד לא ישר, הקושר את נפחיותו לציור תלת־מימדי.

בתערוכה יש מסר אחד בולט: ההיצמדות המחודשת לערכי־תר־בות שהיו חשובים למאטיס, סיזאן, מונה והאכספרסיוניסטים האמריק־אים בראשית דרכם. תערוכות גדו־לות של אמנים אלה, שהתקיימו ב־שנתיים האחרונות בניו־יורק, היוו אולי, את זריקת העידוד העיק־רית בגוף העייף של האמנות ה־אמריקאית והחיו את הרובדים ש־נימנמו בה כעשר שנים. התערוכה תהווה כנראה גם תמריץ לאמנים בישראל לחזור לאמנות של ממש. אמנים שלא נטשו את עקרונותיהם, למרות שהפכו „מיושנים ובלתי פו־פולריים" — יחזרו להיות שוב נות־גי הטון ומוליכי הזרם.

„איך גדלתי והייתי לציירת"

„לפני שנולדתי קיווה אבי לבן, והנה נולדה בת," מספרת הציירת מאיירת־הספרים **רות צרפתי** ב־ספרה החדש, המוצג בתערוכתה במוסיאון ישראל. „אמר אבא ל־אמא: ‚לא נורא!' וכינה אותי בשם דווידקה." כך נפתח הספר היפהפה הזה.

בהמשך, באמצעות ציורים עלי־זים פרי מכחולה, בצירוף צילומים אותנטיים מאלבומה האישי, היא חושפת את סודותיה: כיצד ציירה מגיל רך בחקותה את אביה, כיצד הבחינה הגננת בכישרון הציור שלה, איך הפכה הציירת של ה־כיתה ועוד.

אהבת הילדים שבה, ציוריה מאירי העיניים, המקרינים שימחת־חיים, ממש נועדו לעטר ספרי־יל־דים. שכן יש בהם כדי להרחיב את דמיונם של הזאטוטים ולהעמיק את העונג המופק מקריאת הספרים. היא החלה לצייר אחרי לידת בתה הבכורה, והספר הראשון היה דודי שימחה הידוע.

הקשר שהתהווה בינה ובין ה־משוררת נורית זרחי יצר ספרי־ילדים עשירים בעולם החוויות של שתי היוצרות. וכמחזו הקשר עם המשורר ע. הלל. את אהבתה ל־עולם הילדות המשיכה לממש ב־יצירת בובות ופסלי־מריונטות, ש־לא כולם נועדו למישחק דווקא. אותם תלויים בתערוכתה במוסי־און ישראל מושכים את היד לגעת ולחוש, וממש כואב הלב למראה השלט „לא לגעת".

תערוכתה של צרפתי, הממוקמת

התרנגול — איור של רות צרפתי לספר „סם על כל העיר"
חוויה אסתטית לילדים ולהורים

ציורים מרגינים ביופיים ועושרם הפלסטי, כמו של **הרמין פורד, לואיז צ'יים, אנה ביאלובז־דודה, ננסי גרייבס וריצ'ארד הנסן**, שציורו משמש כרזה לתע־רוכה. חידושים נראים אצל **סם**

ח"כ שמואל טולדאנו
חבר הנהלת סיעת שינוי בהסתדרות.

"ההסתדרות החזקה" שכדאי למערך, איננה ההסתדרות החזקה שכדאי לך.

אני חבר זה 35 שנה בהסתדרות.
ההסתדרות חשובה לי. אני רוצה בהסתדרות חזקה.
כאשר טוען המערך בהסתדרות ש"כדאי לך הסתדרות חזקה", הוא מתכוון בעצם לכך ש"כדאי רוב מוחלט למערך". אבל רוב מוחלט זה, הכדאי למערך, אינו כדאי לך! אם יזכה המערך בהסתדרות ברוב גדול עוד יותר, הוא יראה בכך אישור והסכמה למצב הקיים, אך אם יתנו העובדים קולם לשינוי, יאלץ המערך להתחשב בקולה ובמעמדה האיכותי של שינוי גם בהסתדרות:

★ **שינוי דוגלת בביטול הזיקה המפלגתית באיגודים המקצועיים, במשק העובדים, בקופת חולים, באגודת הספורט "הפועל", בתנועות הנוער ובתנועות ההתיישבותיות.**
★ **שינוי דוגלת בבחירות אישיות, ישירות וחשאיות בכל איגוד עובדים ובכל הסתדרות מקצועית למען קיום קשר ישיר בין העובדים לנציגיהם, ללא חיווך מפלגתי.**
★ **שינוי תפעל לשנות את מבנה ההסתדרות, להגביר את הזיקה בין העובדים לבין המוסדות הנבחרים ולחזק את מועצות הפועלים.**
★ **הגיעה העת לביטולן המוחלט של ה"מחלקות הערביות" בהסתדרות. לכן תפעל שינוי למען שילובם האינטגראלי של החברים הערביים בהסתדרות.**

למען הסתדרות של עובדים נגד הסתדרות של מנגנונים

דרוש שינוי בהסתדרות

אל: ח"כ שמואל טולדאנו — סיעת שינוי בהסתדרות
רח' שי"ר 5, תל־אביב 63463. טל: 03-244348

אני מעוניין להפגש אתך לשיחה בנושא השינויים במבנה ההסתדרות.
שם ומשפחה: _____
כתובת: _____ טלפון: _____

בביתן־הנוער במוסיאון, הולמת את ציפיותיהם של הילדים לחוויה אסתטית, אולם מתאימה ואף מצ־ליחה לגרום הנאה לקהל המבוגרים המשוטט בין הבובות, חווה בציו־רים שהוכנו עבור ספרים, ושואב עונג מעולם קסום שבו הכל טוב — עולם הילדות. ואכן, ביקור ב־תערוכה מחזיר את הצופים לזמן־מה לימי ילדותם.

פאסקן - יצרים ותאוות

אהבת החיים של פאסקן (יוד־**יום מו**רכי **פינחס**, 1930־1885) הביאה אותו לפאריס, והוא הוסיף לסיגנון החיים היפים ששלט בעיר האורות גוון יותר עמוק ומסעיר. גם אם היה עני, ידע לחיות את החיים עד תומם — כעשיר. מסי־בות ההוללות שערך במונמרטר היו לשם דבר. מיטב החתיכות ב־פאריס שיחרו לפתחו. רבות מהן הנציח בציוריו החושניים, שכמה מהם מוצגים בימים אלה בתערו־כת־זכרון בגלריה שולמית בתל־אביב, במלאות 50 שנה לפטירתו.

החושניות הטבועה באופיו של פאסקן חוזרת ומופיעה בכל אחד מציוריו. גופות הנשים העירומות, המצוירות בקווים רוטטים ורפויים, מעניקות לציפה תחושה שהגה, עוד רגע קט, הן נעלמות וגזות. את תוצאות לילות־ההאהבה הדיוניסיים בפאריס הנציח בציורי אהבה בש־לושה, שבהם הנשים הן גם בעלות אברי־מין גבריים.

בשל היחס המיוחד בארץ לצייר היהודי המיוסר ורדוף ההרפתקות, שנאלץ לחיות כמו היהודי הנודד בכמה יבשות — ערכים תערוכת־זכרון אחרי תערוכה גדולה שנער־כה השנה בארמון האמנויות בפא־ריס. כמה גלריות בארץ מתפארות בציורים או ברישומים של פאסקן, אולם תערוכה כוללת ו־גדולה כמו זו המוצגת בשולמית לא נראתה עד כה. יוזמי הזדמנות לאוהבי אקול דה פארי הידוע, בעל

פאסקן בסטודיו
ציורים חושניים

ניחוח של שמפניה, נשים יפות ונפ־קניות וחדוות־חיים ללא בעיות, לבוא ולחזות בעבודותיו של מי ש־הקים אנדרסה לחיים ולתקופה ש־כלו ועברו מן העולם.

גם ברחובות יש אנשים

מי שחושב שעיקר חיי האמנות של ישראל מתרכזים בתל־אביב, טועה לחלוטין. ברחובות, העיר המאכלסת את מכון וייצמן למדע, יש גם בית־תרבות רציני, וזה משכן בין כתליו תערוכות של מי־טב האמנים בארץ. היוצע האמצ־תי של עיריית רחובות הוא **איקן תמיר**, שבחר להציג הפעם תערו־כה מרהיבה מיצירותיו החדשות של הצייר **יאן רייכוורגר**.

כשגר יאן בבת־ים, בשנותיו ה־ראשונות בארץ, היו החולות הלב־נים הבוהקים של בת־ים „נכנסים" לתוך ציוריו, שהיו בהירים מאוד. התערוכה החדשה מציגה ציורי צבע־מים, פסטלים וגואש בגוונים חזקים ואף כהים יותר, המשקפים את הנוף הסובב כיום את יאן.

ירדה עירומה — ציור של פאסקן
דוקטור יהודי מיוסר ורדוף הרפתקות

סביב ביתו היפואי, ברובע הישן של העיר, מתרוצצים תרנגולות ו־ברווזים (של השכנים הערביים), חתולים וכלבים. הוא חש טוב יותר את הטבע הסובב אותו ביפו מאשר בבת־ים. כשמתאספים בביתו צייר־רים לצייר מודל עירום, השלוה ממש מדביקה את כולם, וסילסול קולו של המואזין, הקורא את ה־מאמינים לתפילה, נשמע כמוסיקה ערבה לאוזני הציירים.

תערוכה גדולה ומרשימה זו מע־ניקה לעיר מישקל נוסף כמרכז־כובד אמנותי ההולך ומתגבש מחוץ לערים הגדולות.

כתמים

העבר מתמקד עתה בתערוכות **נחום גוטמן**. האמן הוותיק, ש־נפטר לא מכבר, ושעל ספרי היל־דים שחיבר ועיטר גדלו דורות של צברים, השאיר אחריו ירושה יקרה בדמות ציורי המים והשמן שלו, שכמה מהם מוצגים בגלריה ארטא הירושלמית. לכל אוהבי ה־נוסטלגיה ותל־אביב־הקטנה כדאי לבקר וליהנות.

● ● ●

הפסלת **מרים חלפי** זנחה את מקצוע ההוראה ועברה לפיסול בעיקבות שהייתה בשליחות במכ־סיקו. את היסודות קיבלה מהפסל **רודי לֶהמן** המנוח, הנחשב למו־רם ורבם של גדולי הפסלים בארץ. את תערוכת פסלי הברונזה שלה, הבנויים בצורות מעוגלות, כמעט מופשטות, ניתן לראות בגלריה אלה, בימין־משה בירושלים.

● ● ●

מיפעל תרבותי הראוי לציון נע־רך במוסיאון ישראל בירושלים. במיפעל זה מוצעים לילדים (וגם להורים) חומרי־פסולת לשימוש חוזר, וכמו כן ניתנות הצעות לשי־מושים שונים. פעילות הילדים היא חיובית ויצירתית ומשלבת הנאה ובילוי עם פיתוח ערכים אסתטיים.

● ● ●

האמן **נחום טבת**, שיצג את ישראל בביאנלה לצעירים בפא־ריס, בסתיו האחרון ערך תערוכה של יום אחד בגלריה נעמי גבעון. המטרה: להציג את עבודתו, שנש־לחה למחרת היום להצגה בגלריה שמלה בדיסלדורף. זהו סיגנון חדש של תערוכות, הבא לנצל עד לטי־פה האחרונה פופולריות של אמן הנחשב לוהט.

„השותפים שלי, יתח שתם!"

חוק בצד
מאת
אילנה
אלון

„ה לא יכול להיות, אני לא מאמין, זה בטח המצאה של השוטרים המניאקים, כושי וחנניה לא ילכו וידברו במישטרה. הם לא איזה ילדים חדשים במיקצוע, הם יש להם כבוד, ולא יכול להיות שזימרו במישטרה כמו ציפורים." חיים, גבר שחרחר, פנה במילים נרגשות אלה לסניגורו הוותיק, צבי גאון, שבא לבקרו בחדר־המעצר.

אבל גאון הניד בראשו, והוציא מתיק הג'יימס בונד שלו ערימת מיסמכים. „הם דיברו, ועוד איך דיברו. בדקתי את החומר במישטרה והנה העדויות לפניך. גם כושי וגם חנניה סיפרו כי אתה היית היוזם לפריצה לבית־המלאכה לפרוות. כי אתה ערכת מארבים וגילית ששומר הלילה עוזב הכל אתה עוד תצא מכל העניין, והם ילכו לכמה שנים."

„מה אני אשם שלא הייתי שם כאשר המישטרה תפסה אותם? פשוט זה היה בשעה שהייתי צריך ללכת לרופא שיניים, והם יכלו להסתדר טוב מאוד בעצמם," אמר חיים בהתנצלות.

פנים אל פנים

ג און המשיך לקרואת מהעדות: „הם נתפסו על־ידי המישטרה למחרת הפריצה, כאשר העמיסו את הסחורה הגנובה על מכונית בפרדס נטוש. השוטרים על סמך עדותם, אלא אם כן יש לעדותם סיוע ממקור אובייקטיבי."

„איזה מין חוק מצחיק זה? מה פיתאום יש חוק כזה במדינה?" שאל חיים בפליאה, וגאון ענה: „זה לא חוק, זוהי הלכה פסוקה על־ידי בית־המישפט. פעם, לפני כ־150 שנה, תפסו באנגליה איזה בחור אחד שעסק בהברחות כשהוא נושא נשק. הוא הועמד לדין והעדויות נגדו היו של שניים מחבריו. העונש באותם ימים על גניבה היה עונש מוות, וגם עבירות אחרות, כמו נשיאת נשק למטרות איום ופגיעה, עונשן היה מוות. השופט, שכנראה ריחם על הנאשם הצעיר, הינחה את המושבעים ואמר להם שיש להיזהר מאוד בעדויות של שותפים לעבירה, שכן יש להם כל מיני אינטרסים שיכולים לפגוע בנאשם שלא בצדק, ולכן לימד את המושבעים שאם שתי העדויות היחידות בתיק הן של שותפים לעבירה ואין כל עדות נוספת, צריך לזכות אותו. והאנגלים הם עיקביים, זוהי ההלכה שם עד היום. בשנות החמישים היא הסתננה למישפט הישראלי דרך פסיקה של בית־המישפט־העליון, והיא נשארה כזאת עד היום. וזה מציל אותך מבית־סוהר," סיכם גאון בגאווה.

חיים לא ידע את נפשו, „אתה העורך־דין הכי טוב בארץ, איזה ראש, בחיי פצצה של רעיון," הילל חיים ושיבח את סניגורו. אבל לפתע הרצינו פניו והוא שאל: „אם זה לא חוק, הם לא יכולים לשנות לי אותו בבית־המישפט ישר בעניין שלי?" גאון לא מיהר להשיב. אבל אחרי הרהור קל אמר: „תראה, אני לא יכול להבטיח לך שום דבר, אבל אני יודע שיש איזו הצעת תיקון לחוק בעניין הזה, הנמצאת בפני הכנסת. יש הרגשה בציבור המישפטנים כי אבד הכלח על ההלכה הזאת. אבל אני לא מאמין שישנו אותה דווקא במישפט שלך. ובכלל, לבית־המישפט־המחוזי אין סמכות לשנות הלכה שנפסקה על־ידי בית־המישפט העליון. כי הוא קשור בתקדימים של בית־המישפט־העליון."

גאון הלך לדרכו, וחיים שב לתאו והרהר בעניין. הוא לא היה כל־כך מאושר, וה־מחשבה לעמוד פנים אל פנים מול שני חבריו הוותיקים, על ספסל־הנאשמים, לא נשאה חן בעיניו.

נקמת השותף

כ מה שבועה. מאוחר יותר, אחרי שהוגש כתב־האישום וחיים נעצר עד תום ההליכים המישפטיים, הודיע לו סניגורו כי מישפטו נקבע לשבוע הבא. שני מרעיו, כושי וחנניה, כבר נשפטו, הודו ונידונו לשנתיים מאסר כל אחד. „הם בטח קיבלו עונש קל כי הבטיחו לתביעה להעיד נגדי, ממזרים," סינן חיים מבין שיניו.

הנאשם וסניגורו בבית־המישפט
צריך עדות מסייעת

בשעה חמש בבוקר, והפועלים מגיעים רק בשעה שבע, וכי במשך שעתיים אלה אין כל שמירה על הפרוות היקרות. הם גם סיפרו כי אתה בדקת מהיכן קל יותר להעמיס את הפרוות על המכונית הגנובה, וכי אתה בעצמך גנבת את המכונית יחד איתם, כהכנה לפריצה. בקיצור, הם סיפרו הכל, הכל."

לא צודק

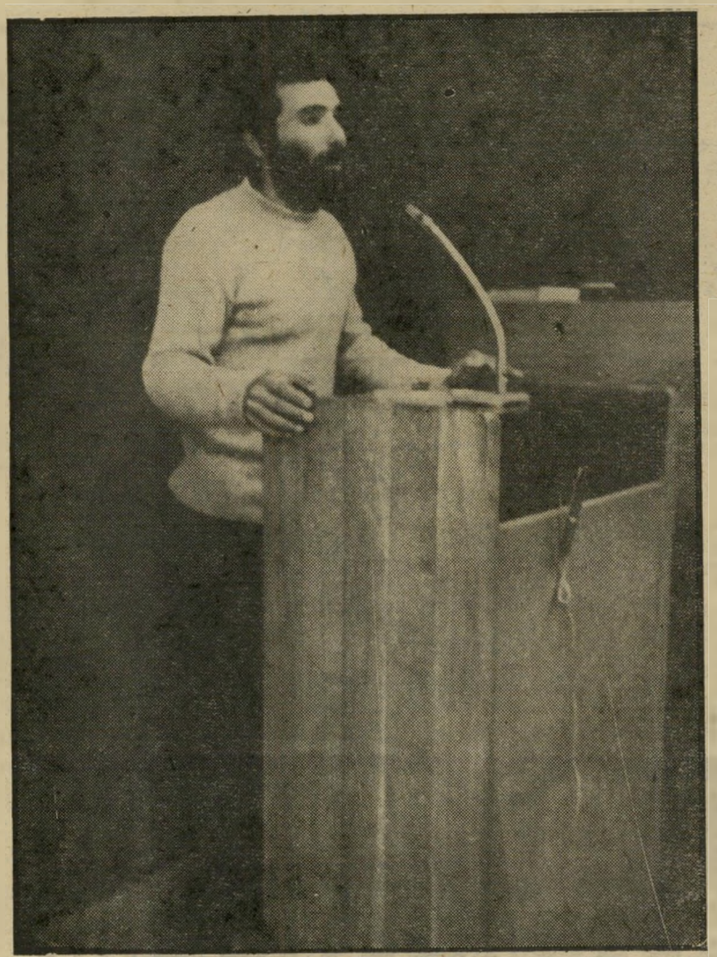
ח יים חפן את ראשו בידיו: „למה הם עשו לי את זה? מה קרה? אנחנו עובדים יחד עשרים שנה, מה פיתאום שהם יעשו לי את זה, אני לא מבין, הם השתגעו?" אבל גאון הצביע על פיסקה באחת העדויות. „תראה מה כתוב כאן ותבין הכל. כאשר נחקרו במישטרה גילו להם השוטרים כי בפריצה למיפעל עורות, שנעשתה לפני חודשיים באותה שיטת ביצוע, נגנבו סחורות בשווי של מיליון לירות. וכי המיפעל הגיש חשבון כזה לחברת־הביטוח. כושי וחנניה הבינו כי אתה רימית אותם בחלוקת השלל, ולכן החליטו לדבר. מלבד זה, כיוון שאתה כלל לא היית במקום כאשר נתפסו שניהם, החליטו שזה לא יחיה צודק אם אחרי ארבו להם, וחיכו עד שהם העמיסו את אחרון המעילים על האוטו, ואז התנפלו עליהם וכבלו את ידיהם באזיקים. הם נלקחו לתחנת־המישטרה ובתחילה סירבו לדבר, רק אחרי יומיים, כאשר התברר להם עניין בית־החרושת לעורות, הם פתחו את הפה וסיפרו הכל."

„איזה מלוכלכים," אמר חיים, „הפעם אני אכלתי אותה עד הסוף, ואללה, אני הולך לשבת כל־כך הרבה שנים, שהילדים שלי לא יכירו אותי כשאצא."

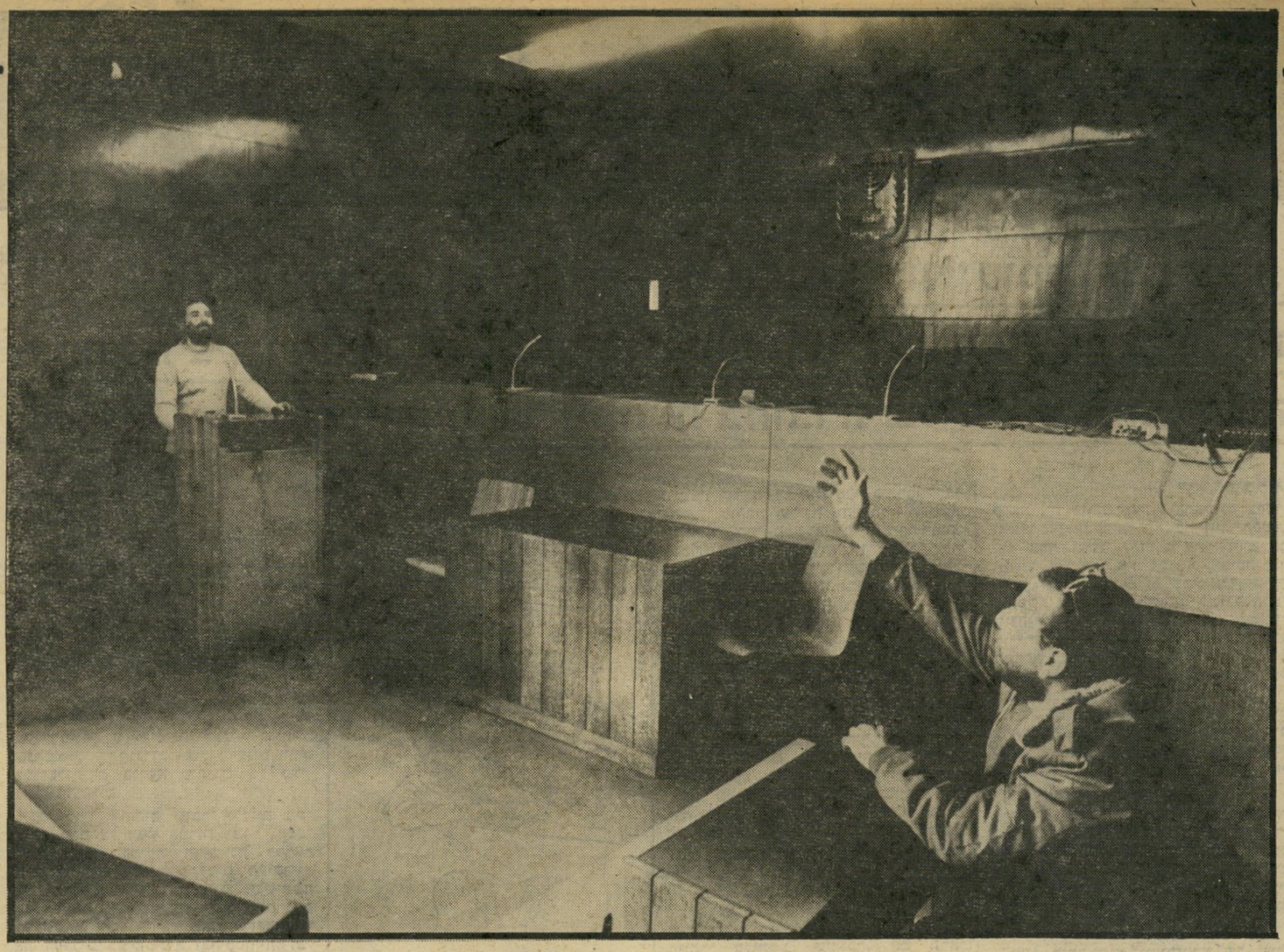
חיים הרים את ראשו והביט בתמיהה על סניגורו המחייך. „ומה אתה מחייך? גם אתה כמו שני החולירות האלה? אתה הרי הולך להפסיד קליינט קבוע, מה אתה מחייך?" אך גאון החל צוחק בצחוק גדול, „חשבתי שאתה כבר עורך־דין ממש מכל המישפטים שהיו לך, ואתה כבר יודע את כל החוקים וכל ההלכות, אתה לא יודע שעדות של שותף לעבירה זקוקה לסיוע?" שאל גאון את חיים.

„רגע, רגע, אתה רוצה לרמוז לי שהם יכולים לספר את כל הסיפור בבית־המישפט, והשופטים יאמינו להם ואני אצא זכאי?" שאל חיים.

„בדיוק כך! עשרה עדים יכולים לספר לבית־המישפט את אותו הסיפור, להיות מהימנים כמו האפיפיור, אבל אם הם כולם שותפים לעבירה, אי־אפשר להרשיע

שותף לפשע מעיד
לשנות את ההלכה

שותף לפשע מעיד והנאשם, השותף־לשעבר מתרגז
מעכשיו — מספיק שותף בוגדני

ביום המישפט ישב חיים חמור־סבר על ספסל־הנאשמים וחיכה לעדי־התביעה. אחד־אחד עלו חבריו לשעבר וסיפרו את סיפור הפריצה. הם הודו כי הם היו שותפים לפריצה ולגניבה, אך הם כבר נשפטו ונענשו. חנניה היה שקט ונראה מתנצל על מעשהו בפני חיים, אבל כושי היה נחוש בדעתו כי חיים עשה לו עוול, והוא רק משלם לו על כך. בתום עדותו עוד הצביע על חיים ואמר לו: „איזה ממזר אתה, לא הייתי מאמין עליך, אנחנו עוב־דים כמו חמורים ואתה דופק אותנו? ככה היית לוקח לך חלק כזה מכל עבודה? אתה לא מתבייש?" רק השוטרים הצליחו להפריד בין הניצים שצרחו וקיללו אחד את השני משני צידי האולם.

ניכר היה כי השופטים מתלבטים בשלב הכרעת־הדין. הם חזרו מאוחר מאוד לאולם והכריזו כי הרשיעו את חיים ברוב דעות. כאשר לדעת שני שופטים היה בסימני צמיג מסויימים ליד בית־המלאכה לפרוות משום ריאייה נוספת, שסייעה לעדותם של השותפים, ולכן הרשיעו את חיים בפריצה ובגניבה, ושלחו אותו לחמש שנות מאסר.

„זו טעות!" אמר גאון לחיים, „אתה רואה, מה שאמרתי לך על ההלכה בעניין עדים, הכל נכון. אבל הם טעו כאשר חשבו כי הצמיחים הללו יכולים לשמש ראיית סיוע בתיק, אנחנו נערער ואתה עוד תצא חופשי."

חמישה שופטים

ה הפתעה חיכתה לשניים בבית־המישפט־העליון. התובע מפרקליטות המדינה ביקש מבית־המישפט־העליון ל־שנות את ההלכה הישנה והגרועה, לפיה לא יכול שותף אחד לסייע לעדות חברו השותף. הרי גם בעבירות מין למשל, כאשר עדותה של המתלוננת זקוקה לסיוע, יכול הסיוע להיות מסוג כזה הזקוק גם הוא לסיוע. ובכל זאת זה מספיק. לכן גם במקרה של עדויות שותפים לעבירה, יכולה כל עדות לסייע לחברתה. שלושת השופ־טים שישבו לדין האזינו בעניין כאשר הביא את האסמכתות. לכך שגם אנגליה וארצות־הברית נחלצות לאט־לאט מהלכה מיושנת וחסרת־טעם זו.

הסניגור גאון הזכיר בדבריו כי אפילו התיישנה ההלכה, הרי שלא בית־המישפט הוא הצריך לתקנה, לשם כך יש בית־מחוקקים, וזהו תפקידו, בייחוד כאשר הצעה כזו כבר מונחת בפניו.

השופטים חזרו לאולם, כשהם מסכימים כי טביעת הצמיג לא היתה ראייה מתאימה כסיוע לעדויות השותפים, אך לתדהמת חיים והסניגור הם קיבלו את טיעוניו של הפרקליט והחליטו לתקן את ההלכה הפסו־קה, ולא לחכות לכנסת שתעשה זאת. גם דיון נוסף בהמישה שופטים אישר את החידוש שקבע בית־המישפט־העליון. כיוון שאין מדובר בחוק מטריאלי, אלא בהלכה הנוגעת לדיני ראיות בלבד, החיל אותה בית־המישפט גם על מקרהו של חיים, אך כדי לפצותו על כך שדווקא במקרה שלו שינו את ההלכה, הפחיתו בעונשו, והעמידוהו על שנתיים מאסר, כפי שגידונו חבריו לפשע.

ניתוח מישפטי

ב דיון נוסף קטאשווילי נגד מדינת ישראל, ד"נ 25/80/ (טרם פורסם) נפסקה ההלכה כי עדותו של שותף לעבירה יכולה לשמש סיוע לעדותו של שותף אחר, ואין צורך דווקא בסיוע ממקור אובייק־טיבי. בכך אושר הערעור הפלילי שבו נקבעה הלכה זו על־ידי השופט מאיר שמגר.

באותו מקרה נידון סבל בנתב"ג על גניבת שק ממטוס שהנאשמים חשבו כי הוא מכיל יהלומים, אך היו בו רק סוכריות ודברי דאר. הוא נאשם יחד עם עוד שני סבלים, והעדים בתיק היו שני עדי־מדינה, מקסים לוסקי ומשה אלימלך. בית־המישפט־המחוזי האמין לעדי המדינה, שויהו את קטאשווילי בבירור, אך לא זיהו כך את שני הנאשמים האחרים. ברוב דעות הרי־שיעו השופטים את קטאשווילי, בעורת ראיית סיוע נוספת של כרטיס־עבודה, וזיכו את שני הנאשמים האחרים.

בבית־המישפט־העליון עוררה התובעת חנה ברוכי מפרקליטות מחוז־המרכז את כל שאלת ההלכה של שני עדויות שותפים לעבירה, וטענה כי יש ביקורת רבה עליה, וכי גם שופטים ומישפטנים רבים בארץ העלו ביקורת כזו לאחרונה, וקיימת גם הצעת חוק לתיקון המעוות. הסניגור, אריה מרינסקי, טען כי אין לשנות הלכה פסוקה כאשר הדבר נתון כבר בידי הכנסת, ובעיקר כאשר הדבר פוגע בנאשם למפרע. ובכך שונו למעשה „כללי המישחק" אחרי שהצדדים כבר החלו בו.

שאלה מישנית

ה שופטים העליונים משה לנדוי, נשיא בית־המישפט־העליון, יצחק כהן, מאיר שמגר, מרים בן־פורת ו־שלמה לוין החליטו לשנות את ההלכה, ובכך לסטות מתקדימיו של בית־המישפט־העליון (ע"פ 48/50 פרלמוטר נגד מדינת ישראל פורסם בפסקי דין ה' עמוד 279 וע"פ 109/51 היועץ המישפטי נגד גולד־ברג פורסם בפסקי דין ה' עמוד 1626). בית־המישפט קבע כי אינו רואה מניעה לכך שבית־המישפט יחולל שינוי בהלכה שיפוטית גם כאשר אותה סוגיה תלויה ועומדת בפני הכנסת. „שאלה אחרת היא באילו נסיבות יראה בית־המישפט לנהוג כך הלכה למעשה. בנידון זה לא הייתי קובע מסמרות ואסתפק באמרי שככל שהסוגיה המישפטית שנויה יותר במחלו־קת, ייטיב בית־מישפט זה להשאיר את ההכרעה בידי המחוקק." כיוון שהשאלה הנוכחית נראתה לשופט כשאלה מישנית בהלכה רחבה הרבה יותר, מצא לנכון לשנותה מיד.

מדוע להכחרת זכויותיו המישפטיות של האזרח. אין המדור מתיימר לתת ייעוץ מישפטי ספציפי, וככל מקרה ייתכנו הבדלים בגין שוני העובדות.
המדור מנתח את המצב המישפטי בישראל, לפי החוק וה־תקדימים.

תדריך

1 בעיקבות תקדים חדיש, שונתה ההלכה הפסוקה במדינה, כי עדותו של שותף לעבירה אינה יכולה לסייע לעדותו של שותף אחר באותה עבירה. ההלכה הקודמת גרסה כי עדותו של שותף לעבירה זקוקה לסיוע, וכי סיוע זה חייב לבוא ממקור אובייקטיבי. ולכן לא יכלה עדות של שותף אחד לשמש כסיוע.

2 התוצאה המעשית היא כי אדם יכול להיות מורשע כיום בעבירה פלילית גם על סמך עדות של שניים משותפיו לעבירה, ללא כל עדות מסייעת נוספת.

3 באותו דיון נוסף נקבע, כי בית־המישפט־העליון יכול לחדש הלכה פסוקה, ולשנותה, גם אם הצעת חוק באותו נושא עומדת כבר לדיון בפני הכנסת.

4 אף בית־המישפט־העליון המליץ כי סוגיות מישפטיות השנויות במחלוקת מוטב שיוכרעו על־ידי המחוקק, ולא על־ידי בית־המישפט.

נמר של עיר

חגיגת דני דידרו ✶ בושת רוני סומק ✶ יצירת מופת ארצישראלית ✶ ביקורת מסובסדת למשורר „פקיד מדינת ישראל" ✶ אוסף מדהים של תעודות בחוברת של סוציולוגיה חדשה

תרגום

האנציקלופדיסט

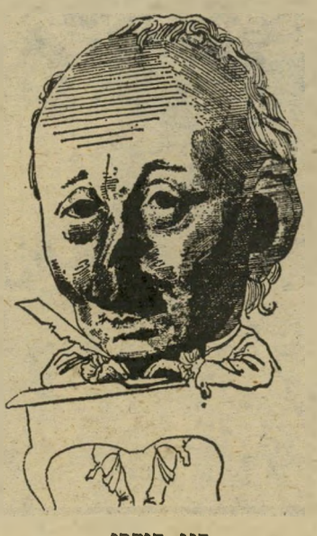
„אילו ידעתי משהו העשוי להועיל לעמי ולהזיק לעם אחר, לא הייתי מציע למלכי, כי... יצר אנושי אני בהכרח, ואילו צרפתי אך במקרה..." כך כתב הסופר, ההוגה והאנציקלופדיסט הצרפתי **דני דידרו** (1784—1713), מבלי שידע כי אימרתו זו שימשה כעבור מאתיים שנה, מוטו להתנגדותם של מדענים רבים לממשלותיהם בנושא פיתוחם של כלי־נשק גרעיניים.

דני דידרו, שהיה שובר אלילים מקצועי, חרת על דגלו אמרות כמו: „הספקנות היא הפסיעה הראשונה לקראת האמת". היה אחד המקדמים העיקריים של האנציקלופדיה הצרפתית, ששימשה המקדם, בה"א הידיעה, של המהפכה הצרפתית. דידרו חיבר באנציקלופדיה זו את הערכים בפילוסופיה ובהיסטוריה, וב־ייחוד במדעים שימושיים.

ספרו הראשון שראה אור בעברית היה בן אחיו של ראמו • באחרונה ראה אור תירגום של ספר אחר שלו — ז'אק הפאטליסט ואדונו ••. ז'אק ואדונו הם גירסה צרפתית מאוד של דון־קישוט וסאנשו פאנשה של **מיגואל דה־סר־ואנטס**. הציר המרכזי הוא במשרת ולא באדון. ז'אק הוא אינטליגנט יותר מאדונו; פילוסוף ודברן, בניגוד לאדונו.

• ראה אור ב־1943, בהוצאת ספרית פועלים.

•• דני דידרו — ז'אק הפאטליסט ואדונו; הוצאת ספרית פועלים; 216 עמודים (כריכה רכה).

דני דידרו
„צבועים מתועבים שכמותכם..."

ז'אק הפאטליסט ואדונו הוא תערובת של סאטירה מבריקה, דמויות מרכזיות של אנטי־גיבור ספרותי, מיקבצי תמונות והווי של התקופה, המשורטטים בעין חדה, ובחינה של הגינונים המיניים וטבע המי־נים לדורותיהם. ז'אק נראה כשעשוע אינטלקטואלי, שהפך לקלסיקה ספרותית בלא כל מאמץ מצד מחברו, שמגבב מע־שיות שונות בהתאם למתכונות הכתיבה של זמנו. תיאורטיקאים רבים של הספ־רות עורכים השוואות עקשניות בין הספר הזה של דידרו לבין טריסטראם שאנדי של הסופר הבריטי הנהדר **לורנס שטרן**.

ספרו של דידרו הוא ספר פיקרסקי, בו עלילה עוקבת עלילה והרפתקה מושכת הרפתקה, תוך מסע בינות לנשים רבות, מוסדות דת, אנשי אצולה ובני דלת העם. ז'אק נותן לאדונו לשלוט בו בעצ־ייני השעה, בעוד שאת הנצח והבנתו הוא שומר לעצמו.

הספר עמוס בהצגת חוכמתו והתחכמו־תו של דידרו, החל מהקביעה בפתיחה, כי „לכל דרור שנורה מרובה יש כתובת", דרך „האם אדון אתה לאהבתך או לא־דישותך?" וכלה בתיאורים כמו: „איש לא רדף אחר שני נופעינו: איני יודע מה התרחש באכסניה אחר צאתם. הם המשיכו בדרכם בלא שידעו לאן הם הולכים, עם שידעו לאן הם רוצים לה־גיע; מפיגים את השיעמום ברומיה וכ־להג, הרגל נקוט עם אלה שהולכים בדרך וכן לפעמים גם עם אלה שאינם הולכים."

דני דידרו ממחיש בספר את מחשבותיו על מוסר ומתירנות: „אנו שוכבים תמיד עם נשים שאיננו אוהבים ואיננו שוכבים עם האהובות..." או: „יש לך עוד, לפניך, כעשרים שנות חיי־חמא נעימים; אל תוותרי עליהם; אחר־כך, אם תראי לנכון, תחזרי בתשובה ותלכי להתפאר בהם באוזני הכומר..." זוהי המחשה להש־קפתו של דידרו, שהוכשר בצעירותו לכ־הונה דתית ומרד בדת.

ז'אק הפאטליסט ואדונו הוא יצירת־מופת קטנה, מאוד לא מוסרית (ראה: ציטוטון), העשויה להשביע גם את מי שאינו מורגל ביצירות קלאסיות.

חריזה

מונוטוניות

בשנים עברו נחשב **אמיר גלבוע** למשורר זה, המשמש מזה כמה שנים של שירת אחרים. דבר־מה אירע לו למשורר זה, המשמש מזה כמה שנים כעורך הספריה הקטנה לשירה, שהיא, ככותרתה, ספריה קטנה לשירה קטנה, או, ליתר דיוק: ספריה קטנה לחריזה חסרת ערך שירי.

המחשה לאיכויות סידרה זו מצויה בקובץ הנושא את הכותרת הימורנית מאוד סולו, מאת אחד **רוני סומק**•. קראת את שורת החריזה הראשונה בספר, ואינך נזקק לקרוא עוד מחרוזיו. הפטנט הוא אחד, ועשוי להרדים את הקורא אם ימשיך לקרוא. „**את מכונת הטיפה של הטבע אפשרי להניע גם בקוניאק**", שורה מטופשת לחלוטין, שמשתווה לשורה הרא־שונה בפיזמון האחרון בקובץ: „**באוו־ריריות של פרפרים בראש**". והקורא המחפש שירה של אמת עשוי לגלות את הצירוף: „**את מכונת הטיפה של הטבע אפשר להניע גם בקוניאק / באוו־ריריות של פרפרים בבטן של פרפרים בראש... ו/או**: „**באווריריות של פרפרים בבטן של פרפרים בראש / אפשר להניע גם בקוניאק את מכונת הטיפה של הטבע...**" וחוזר חלילה.

הקורא יכול גם לחבר חרוזים מבית־הסדנה של מר סומק על הצד האחורי והלבן של העטיפה, בסיגנון: „**הסוס שעל העטיפה יכול לדהור בין הדפים של החריזה...**" ו/או: „**החריזים שבין הדפים יכולים להיות האיכף של הסוס על העטיפה...**" וחוזר חלילה.

רוני סומק הוא גידול־פרא של שולי תרבות הספר בישראל. 15 שנה של ניס־יונות חריזה לימדו אותו את המכניזם של חיבור אותיות, אשר עשויות בפורים יבש להתחפש לשירה. בפורים גשום עשויות טיפות הגשם למחוק את שורות שירתו.

אבל לחוסר־מזלו של מר סומק, שירה היא שירה ותחפושת־של־שירה היא תח־פושת־של־שירה, ועיון רציני בחרוזיו מגלה כי „**אי אפשר להניע גם כתחפושת את מכונות השירה של הטבע...**" וכי המונוטוניות המתפזרת על עמודים מוד־פסים למחצה היא רק חריזה גרועה.

ציטוטון

„הבוז לך ציניקן!"

המחשה לאופן שבו מערבב האנציקלופדיסט **דני דידרו** את השקפת עולמו בעלילות גיבוריו, כפי שהדבר מתבטא בספרו ז'אק הפאטליסט ואדונו (ראה: תרגום):

„יתר־על־כן, אם הסברי ילה אינם מספקים אותך, קרא את אקדמתו של ז'אן בטיסט רוסו, והיא תלמד עלי סניגוריה. מי הוא זה, מבניכם, שיעז לגנות את וולטר, על כי חיבר את 'הבתולה'? אף לא אחד. האם נוהגים אתם איפה ואיפה בבחינת מעשיהם של בני־האדם! ואולם, אתה טוען, 'הבתולה' של וולטר היא יצירת־מופת! — ניחא, אם כן יקראוהו יותר ויותר. — בעוד שז'אק שלך אינו אלא מחרוזת תפלה של סיפורים, מיקצתם בדייה, שנכתבו בלא חן ואורגנו באי־סדר. — אדרבא, הודות לכך יקראו את ז'אק פחות אנשים. סובב את העניין ככל שתסובב, אם חיבורי טוב, תתענג עליו; אם הוא רע, הוא לא יזיק. אין ספר תמים יותר מספר רע. אני משתעשע בכתיבת מעשי־השטות שלך בשמות מושאלים; שטויותיך משעשעות אותי; חיבורי גורם לך מורת־רוח. הקורא, אם לדבר אתך בגילוי־לב, דומני שאני איני המרושע מבין שנינו; אהיה שבע־רצון לו יכולתי להבטיח עצמי מפני רשעויותיך באותה קלות שאתה מבטיח עצמך מפני השיעמום או הסכנה, הטמונים בספרי! צבועים מתועבים שכמותכם, הניחו לי לנפשי, הזדיינו כחמורים משוליח־רסן; אך הניחו לי לכתוב, זין'; אני מוחל לכם על המעשה, מחלו לי על הביטוי. אתם, שמהגים בעזוז מילים כמו להרוג, לגנוב, לבגוד, אותה מילה איננכם מעזים אלא לסנגה בין שיניכם! האם כלל שממעטים אתם להפיץ טומאה־כביכול זו במילים, יותר אוצרים אתם ממנה במחשבה? ואיזה עוול גרם לכם מעשה הפריה־זרבית, שהוא כה טבעי, כה חיוני וכה נכון, שאתם מקפחים את סימנו משיחותיכם, ומשווים בדעתכם כי הוא יטמא את פיכם, את עיניכם ואת אוזניכם? רצוי שהביטויים הפחות שגורים, הפחות נכתבים, היותר מחוסים, יהיו אלה המוכרים לכל וטוב מכל לכן כך הוא; לכן אין המילה Futvo פחות מקובלת מאשר המילה לחם; אין גיל שאינו יודע אותה, אין ניב החסר אותה: אלפי שמות־נרדפים לה בכל השפות, מוטבעת היא בכול בלי שיביעוה, בלא קול, בלא צורה, והמין המיישמה יותר הלכה למעשה הוא גם היותר נוטה לעבור עליה בשתיקה. שוב אני שומע אתכם, אתם צועקים: הבוז לך ציניקן! בוז לך, בוז בלי בושת! בוז לך סופיסט!... חזק־יותר, גידפו כהלכה מחבר מכובד, שכתביו אינם משים מבין ידיכם, ושהפעם איני אלא מתרגמו. מופקרות סיגנונו היא לי כערובה כמעט לטוהר מידותיו: הלא הוא מונטיין...

מדע שימושי

העקרב

סידרת ספרים חדשה — „סידרת חצב — חי וצומח בישראל" — הוציאה ספר מעולה מבחינה תוכנית וגרפית — זהירות, עקרבים!•• מאת **פינחס אמיתי (פי־ני)**. הספר, המזכיר באיכותו את הסידרה טיים־לייף הוא ספר כחול־לבן, או, ליתר דיוק, יצירת־מופת ארצישראלית, שבי־יופיה, תוכנה וסיגנונה החד אינה נופלת מיצירה ספרותית מקורית.

זהירות, עקרבים! מביא את כל שניתן להביא בתמצית עניינית על אותו תושב ארצישראלי המנפנף בזנבו. כבר מדברי ההקדמה מתברר כי בישראל מצויים כ־תריסר מינים שונים של עקרבים, „**ובהם שחורים, חומים, כתומים ואפרפרים...**" עליהם מעיר המחבר: „**אף שכבר אז טעמתי לא אחת את נחת עוקציהם, לא נטרתי להם מינה, להיפך...**" אהבת העק־רבים שופעת מכל עמוד בספר זה, והיא כמו מוציאה מתוך הנפטלין של התרבות

רוני סומק
האוכף של הסוס על העטיפה

• רוני סומק — סולו; הוצאת מסדה — הספריה הקטנה לשירה בעריכת אמיר גלבוע; 45 עמודים (כריכה רכה).

•• פינחס (פיני) אמיתי — זהירות, עקרבים! סידרת חצב; הוצאת מסדה; 98 עמודים (כריכה קשה, אלבומית).

הישראלית את פרק השדה, שערכו התגמד בשנים האחרונות.

סקירתו של אמיתי נפתחת ב„אי־שם, לפני כארבע מאות מיליוני שנים...“ הל' שון של אמיתי נקיה ויבשה. כמו הכותרת „תפוזת העקרבים ומקום חיותם“. בספר נסקרים „עקרב שחור יהודה“, שכמאמר המחבר „הוא אורח כבוד במשפנות האדם“, „עביד הכושי“ ו„גבו ירחו“ ו„עביד הצהוב“ ו„הקטלן עב הזנב“. אמיתי אינו נוטל לעצמו את כתר הבלעדיות על נושא העקרבים, והערות־אגב שלו מגלות עובדות כמו: „העקרב־הצהוב המצוי, הנפוץ כמעט בכל הארץ, אינו מצוי בכרמל. עוברה זו הוכחה בעבודתו השנתית של תלמיד תיכון (אפק שכנאי, חיפה, 1968) שבאותה הזדמנות גילה בכרמל מין חדש, הנושא עד היום את השם „חד־צלע־כרמלי“...“

אמיתי מספר על ניסיונותיו השונים במיסגרת המחלקה לזואולוגיה באוניברסיטה העברית. אחד מהם מובא בלשונו: „עד שיום אחד התבשרנו שאפשר לאכוף אותם בעזרת פנסים מיוחדים, המפיצים אי אולטרא־סגול. ובכן, רכשנו פנסים כאלה ויצאנו אל השדה לנסות את מזלנו. עם העלות הפנסים, נראה לנו אורם הקלוש חלש מאוד, ולא האמנו כי באור כזה אפשר יהיה בכלל לראות דברים; אך קריאות ההתרגשות שפרצו מפינו דיברו בעד עצמן. השדה רחש עקרבים! הם נראו כמו גחלים לוחשות, ואפשר היה לזהותם ממרחק רב. המראה דמה לתמונה הלקוחה מתוך ספר דמיוני — על הרקע השחור של הלילה הם קרנו בגוונים שונים של צהוב וירוק... כעבור שבועיים יצאנו שוב לשדה, אך הפעם לא היה זכר לעקרבים. היינו נבוכים ומבוכתנו גברה כאשר שבועיים לאחר מכן היה השדה, באותו המקום, שוב רוחש עקרבים קורנים. לימים התברר לנו עובדה מזעזה: העקרבים הופיעו ונעלמו לפי תאריכי הלוח העברי!“

בספר פרקים על תהליכי הרבייה, ההשרצה, יחס האם לוולדות, גדילה, הנשל, קולות רחיצה, שנת חורף, אויבים, קניבליות, התגוננות, טפילים, מחלות, מרמים, עקרבים בפולקלור (ושם סיפורה של ז'אנט מאשקלון, שמאור עיניה חזר אליה, בעזרת „מימרח עקרבים“).

תחת הכותרת „מחלבה חשמלית“ מתאר אמיתי את סיפור מחלבת ארס־העקרבים שהוא המציא לשם יצירת נסיוב להצלת נעקצים. לא נפקד גם מקומו של ריישום המהלך החשמלי (אק"ג) של לב אדם שנעקץ בידי עקרב צהוב. כמו כן מצויה רשימה של ספרות ומאמרים מקצועיים של עקרבים, בעברית ובלועזית.

זהירות עקרבים! הוא ספר מעולה שבמעולים, מרתק לא פחות מרומן־בלשי ומעוצב בצורה יוצאת מן הכלל.

תולעי תרבות

הקריקטורה

אחרי חגיגות ה־75 למשוררה הלאומי של חיפה („ביאליק של הכרמל“) **ש(פירא) שלום** (שהוא גם מחבר האפוס שיר לפקיד מדינת ישראל) שנחוגו בחוברת מאזניים, הגיע תורה של הביקורת הישראלית העכשווית להעריך את שירתו.

במיסגרת סידרת הספרים המסובסדת, מיבחר מאמרים על יצירתו...“, פורסם קובץ של מאמרים ורשימות על יצירתו של **שלום**. בקובץ זה לא ימצא הקורא ביקורות של מבקרים ובעלי־דיעה על השירה כדן **מירון** ו**נתן זך**. את מקומם של אלה תופסת גלריה מייגעת של מבקרים שרגא אבינרי — **ש. שלום** מיבחר **מאמרים על יצירתו**; עורך הסידרה הלל ברזל; הוצאת עם עובד וקרן תל־אביב לספרות ולאמנות; 283 עמודים (כריכה רכה).

* שרגא אבינרי — ש. שלום מיבחר מאמרים על יצירתו; עורך הסידרה הלל ברזל; הוצאת עם עובד וקרן תל־אביב לספרות ולאמנות; 283 עמודים (כריכה רכה).

בחטף

דורלייט

עקרונות תמיכה חדשים בכתבי־עת־ספרותיים, אותם אימצה המועצה לתרבות ולאמנות, עשויים לחולל מהפכה חיובית בשטח זה, מהפכה שמדור זה הטיף לה מזה כמה שנים. העקרונות החדשים (רמה ספרותית + היקף מכירות + מקורות מימון נוספים + מודעות) עשויים לקצץ בתמיכה הממשלתית בכתב־העת של איש אוניברסיטת בארי־שבע, **גבריאל מוקד**, ששנתונו עכשיו הוא דל תפוצה וחד־מימדי באיכותו. כתב־עת שעשוי להרוויח משינוי העקרונות הוא פרוזה, שתפוצתו רבה והעניין הכללי שבו משתווה לעניין הציבור בו (מבחינת ההיקף העצום של מכירותיו) ●● מזה שנתיים, מאז שב כתב מעריב **משה דור**, שהוא גם משורר־לעת־מצוא, משליחותו באנגליה, דבק בו הכינוי „דורלייט“, בפי כמה מחבריו בקרית־ספר. הסיבה: העקביות שבה מתרגם ומפרסם דור את שיריה של משוררת אנגלית מהרמה הרביעית בארצה, הגב' **רות פיינלייט**, שהיא רעייתו של הסופר הבריטי **אלן סיליטו** (מוצאי שבת ובוקר יום א'). סיליטו הוא אחד מבעליו של בית־הוצאה והוא בעל עמדת־כוח בספרות הבריטית. בעוד העיתונאי דור מצליח בשל קשריו העיתונאיים להפיץ את הגב' פיינלייט בעברית, הרי שהגב' פיינלייט אינה מצליחה לפרסם את דור באנגלית. התוצאה: בישראל חושבים את הגב' פיינלייט למשוררת „מן הבולטות בבריטניה של ימינו“ ואת דור לא מכירים באנגליה כמשורר „מן הבולטים בישראל של ימינו“ ●● בחוברת האוניברסיטה של האוניברסיטה העברית תתפרסם חליפת מיכתבים שטרם פורסמה בין **ש"י עגנון** לבין המבקר **דוב סדן**. באחד ממיכתביו משיב עגנון על בקשה שיתן עותק של ספרו הכנסת כלה ל**מוריס שוורץ**: „בעניין מוריס שוורץ — בידי יש רק אכסמפלר אחד של הכנסת כלה. יותר לא קיבלתי ואני שומרו, שלקנות לי אכסמפלר אחר אין מעות בידי. אם עשיר הוא מר שוורץ יכול הוא לקנותו...“ ובהומור האופייני לו ממשיך עגנון: „זה שני שבועות שאיני עושה כלום, אלא שאני לוחץ את ידיהם של המברכים. היום מנועות ידי אפילו מזה מפני שתקפתני מחלת הנזלת ל"ע (לא עלינו). כך עונשם של רודפי כבוד...“ 19 באוגוסט 1938 ●● אוניברסיטה אמריקאית נודעה החליטה להקים קרן שתממן במשך חמש שנים מילגות של „סופר אורח“ (ראיזידאנט ראייטר) לסופרים ולמשוררים ישראליים מתחת לגיל 50. הקרן החליטה שלא להפקיד את בחירת המועמדים בידי מוסדות ישראליים (מישרד־החוץ, אגודת הסופרים, ההסתדרות). לארץ הגיע שליח מטעמה, והוא שיבחר את המועמדים למילגות ●●

רים קשישים ושאינם בחיים, כ**יום־טוב הימן, שמום קרמר, שלמה שפאן, ירוחם טולקס, יצחק עקביהו, מרדכי עובדיהו, גרשון שקד, נפתלי טקר, שרגא אבינרי**. אפילו מחבר מלך בשר ודם, **משה שמיר**, תורם את חקו, ולא מאהבת מרדכי, ברשימה הנפתחת ב„הארץ שוצפת שירה...“ שמיר מתאר את שלום כ„ניצחון התמימות“. הוא מהלל את שירתו הארצישראלית של שלום בשורות כמו: „ויורד בתחנה ה־מישלגת בדרך / כלא אות וכלא כתובת...“, כמו היינו איזו איפרכיה רחוקה בסיביר, בימי הריאליזם־הסוציאליסטי ש־שמיר היה נביאו בארץ הנביאים.

כל מי שמעיין בקובץ זה בביבליוגרפיה על שלום, יבחין על נקלה כי זו רשימה סטרילית, שעורכה טיהר אותה מרשימות, מאמרים וביקורות שליליות, שהעמידו את שלום במקום שלו הוא ראוי בשירה העברית — במדור משוררי החצר. אחד משיאי הקובץ מצוי במבוא אותו חיבר שרגא אבינרי: „כך זה נראה לפעמים, דומה כאילו על אותו רכס (נקודת־תצפית), החולש על מוקדי שירת שלום, ניצבים המשקיפים והמבקרים. ורש שהמבטים ניפגשים־נתקלים בנקודה אחת...“

כל מי שמעוניין לראות קריקטורה על הספרות העברית והשירה העברית מוזמן לרכוש ספר זה ולהתענג עליו בימי שישי בשיחות־סאלון. ומי שהאותיות עשויות

המשורר ש(שפירא) שלום כובש את קנדה
אחד ממשת הרגעים המרגשים בחייו של משורר

לייגע אותו, די לו בתצלום המופיע בעמוד זה, שהוא אחד מתוך ששה תצלומים מן הרגעים המרגשים ביותר בחייו של המשורר העסקן. על התצלום נרשם בספר: „...נמש סופית את ההוראה בשנת 1939, כדי להקדיש את עצמו ליצירה. בשנת 1950 כיקר בארצות־הברית ובקנדה, כנציג הברית העברית העולמית ואגודת הסופרים העבריים, ובין השאר נתכבד שם כמפתח העיר ניוארק...“ התצלום מנציח קבלת־פנים שנערכה ל„משורר הלאומי“ מטעם עיריית מונטריאול.

איזו קריקטורה עלובה!

עיון

מחברות הדיכוי

בגלריה כמעט אינסופית של כתבי־עת ופירסומים מדעיים וחצי־מדעיים, המציפים את הדוכנים, מצוי גם כתב־עת בשם מחברות למחקר ולביקורת * הוא מודפס עדיין בסטנסיל, וראוי ליותר מזה.

בבליל הפסיפסת של הסוציולוגיה הישראלית, שאימצה לעצמה אסכולה אמריקאית מפגרת למדי, מעודד למצוא את מחברות למחקר ולביקורת, שעורכיו כותבים, בין השאר: „אנחנו מוציאים את המחברות במגמה לתרום ליתוח יחסים של דיכוי, אפליה, ניכור ונחשלות, שהם ביטויים מרכזיים של חברה מעמדית...“ והם גם עומדים בהבטחתם, מבלי שזכו להגיע לקהל רחב.

חוברת מס' 3 של מחברות למחקר ולביקורת נפתחת ברשימה־מחקר של הפרופסור **הנרי רוזנפלד** על המצב המעמדי של המיעוט הלאומי הערבי בישראל. הרשימה עוסקת ב„אנתרופולוגיה פוליטית“ המנתחת את הקבוצות ששלטו בתנועה הלאומית הערבית, בצד הזרם המרכזי של הציונות. המחבר מציג בפני הקורא פירוט מדעי של התהליכים ההברתיים אותם עברה החברה הפלסטינית בתקופה שבין שתי מילחמות עולם. המיון של העובדות מן השטח מטיל אור על החברה הישראלית־יהודית כקבוצה מדכאת.

מאמר אחר הוא של **יונתן אופנהיימר**, הדרוזים בישראל כערבים וכלא־ערבים. בכותרתו מצוי המילכוד הרעיוני, שעליו כותב המחבר: „כמל יחידת המיעוטים, זוג חרבות מצלבות, מוצג על מדי החיילים הדרוזים, אבל גם כעיטור קיר בבתים רבים (לצד תמונות של מדינאים ואלופים ישראלים), או כמרבקה על החלון האחורי של מכוניות ומוניות שבעליהם הדרוזים רוצים להפגין את נאמנותם למדינה. דרוזים המתנגדים לגיוס אמרו לי, שעבורם יש לכמל החרבות הזה משמעות אירונית בהיותו מכמל את מעמדם כשכירי־חרב...“

החוברת הרביעית מקיפה 66 עמודים של חומר־נפץ פוליטי־עדתי, תקת הכותרת: מי עבד, במה, עבור מי, ותמורת מה? — הפיתוח הכלכלי של ישראל והתהוות חלוקת העבודה העדתית, מאת **שלמה סבירסקי ודבורה ברנשטיין**. מאמר מדעי זה מצביע על הפער העדתי בכלים של סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, בנוסח של: „נראה, אם כן, כי המצב הכלכלי החלש יחסית של העליה המזרחית הביא לתלות רבה יותר בדיור הציבורי. התוצאה המעשית של מצב זה היתה דיור ברמה נמוכה ופיזור למקומות מרוחקים, אשר האוכלוסיה האשכנזית הותיקה והחדשה נמנעת מללכת אליהם. ההבדלים בטיב הדיור נעשו גורם קבוע בדיפרנציאציה שבין האשכנזים וחמזרחיים בחברה הישראלית...“ במילים אחרות: כך גולדו הסלאמס של עדות המזרח.

על־ידי ניתוח קפדני של עובדות מתחומי השיכון, התיעוש, מקורות הפרנסה ושאר נתונים סטאטיסטיים בדוקים, נחשפת תמונה מחרידה של כמה תהליכים שספק אם קברניטי המדינה בכלל מודעים לה.

מחברות למחקר ולביקורת הוא אוסף של תעודות מדהימות. מי שחרד לגורל החברה הישראלית חייב לעיין בו וללמוד אותו.

* **מחברות למחקר ולביקורת**, חוברת 3 ו־4, בעריכת: הנרי רוזנפלד, דבורה ברנשטיין, שלמה סבירסקי ודבורה קלקין; כתובת המערכת: מחברות למחקר ולביקורת, פרופ' הנרי רוזנפלד, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת חיפה; ת.ד. 6319, חיפה.

מאת בן עמר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 959
תאריך: 1.3.1956

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה המשיך לחשוף את השחיתות בצמרת המישטרה, ואף הקדיש לכך את השער. „העולם הזה" האשים את סגן המפכ"ל בהאשמות הבאות: (1) הקצין עמוס בן־גוריון עבר על תקנות מתקנות המשמעת, המהוות חלק מפקודת המישטרה. עבירה על תקנות המשמעת מחייבת פימורין של קצין ללא פיצויים והעמדתו לדין בפלילים. (2) הקצין בן־גוריון התרועע עם אנשים שהיו חשודים על ממה המישטרה כעבריינים. (3) הקצין בן־גוריון עבר על תקנות הפיקוח ואלה תקנות בגינן נכלאו אזרחים לרוב. (4) הקצין בן־גוריון ניצל את מישרתו הציבורית לצרכיו הפרטיים... כמדור המישפטים של השבועון נסקר החוק להתרת עדות שקר, שהיועץ־המישפטי לממשלה, חיים כוהן, פעל לשם התקנתו.

כתבי־הבידור של השבועון התפרשו על פני המדינה ודיווחו על מסיבות הפורים, שנערכו ברוב הדר. בכיתרה „צברית 56" הוזה על עולמה וחייה של עלמה רמתי, אחת המזעמדות בתחרות. כתבו המשתתפ של השבועון באירופה, עמוס קינן, פירסם רשימתו הראשונה על סיורו בממרב גרמניה.

בשער הגיליון: סגן המפקח הכללי של המישטרה, עמוס בן־גוריון, מתבונן בסגן המפקח הכללי של המישטרה, עמוס בן־גוריון.

צי אמריקאי בנמל חיפה ✶ סילוק גידעון רפאל ✶

טנקים אמר"קאים בסעודיה ✶ הכתבת הצבאית אופירה ארז

העם

תוחחים מול חיפה

גיישות יפאניות ובוקרים מן המערב הפרוע, אבירים מימי־הביניים וכושים מן הג'ונגל נדחקו איש אל רעהו ברחובות הארץ. בין כל התחפושות בלטו גם הימ־אים למיניהם, לא כולם היו מחופשים, כמה מהם היו אמיתיים בהחלט: ימאי המשחתת האמריקאית הרמן.

אומנם גם ביקור זה לבש מסיכה — מסיכה של נימוסין. האוניה שניכנסה לנמל חיפה בשקט, ללא מטחי־תותחים וללא טכסים רשמיים של קבלת־פנים, השתדלה להעמיד פנים מנומסות, כי בהתאם לסברה הרשמית היה זה ביקור נימוסין גרידא.

אולם כמו כל שאר מסיכות פורים, לא השלה איש את עצמו שהמסיכה היא היא הפרצוף האמיתי. מאחרי הנימוס הא־מריקאי הסתתר האגרוף הקמוץ. ביקורה של המשחתת הקטנה בת 1200 הטון, בא להזכיר לאזרחי ישראל כי בימ־התיכון שטה שייטת הצי האמריקאי השישי, בעלת נושאות־מטוסים ותותחים ארוכי־קנה.

פארי מפליג שוב. בימי הפאר של האימפריות לא היה ביקור כזה תופעה יוצאת־דופן. יפאן „נפתחה" בפני המע־רב אחרי הופעתו של צי האדמיראל מתיו קולבריית פארי אל מול חופיה, בחודש יולי 1853. נתחים גדולים של יבשת אפריקה וזכיונות שמנים באמריקה הדרו־מית הושגו הודות להופעת אוניות־מיל־חמה זרות מול החוף. לרוב לא היה אפילו צורך לירות — כמה תנועות אימתניות של התותחים הספיקו.

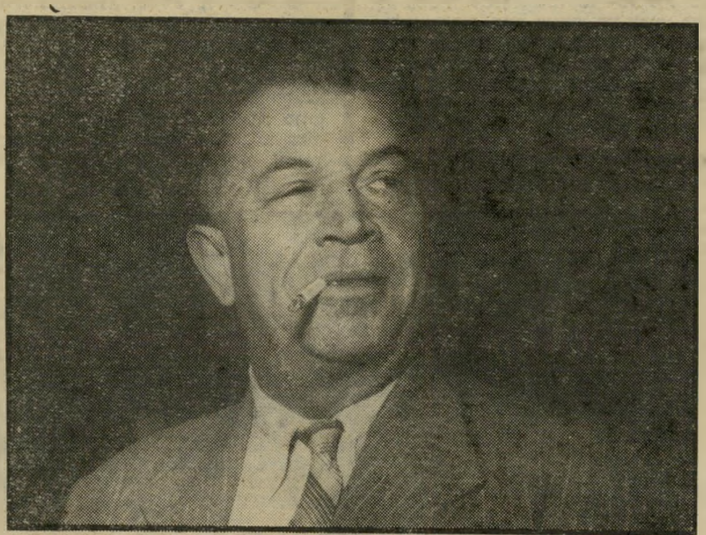
מקובל היה להניח כי שיטה זו, שנכ־נסה להיסטוריה בשם „הדיפלומאטיה של ספינות־התותחים" היא נחלת העבר, ממש כמו הסיפור על אסתר המלכה ומרדכי היהודי. כך סבורה גם ממשלת־ישראל. היא חייכה למראה האוניה, העמידה פנים כאילו אין היא אלא סימן מעודד חדש לטיב היחסים ההדוקים בין שתי המדינות. גם זה היה חלק ממסכת פורים תשט"ז.

הממשלה

מרפאל עד רפאל

אם אי־פעם ייכתב פרק על פעולותיה הפוליטיות המפוארות של ממשלת־ישראל, אפשר יהיה להכתירו: „מרפאל עד רפ־אל".

שני הרפאלים שאינם קרובי־משפחה, הם נציגי שני האגפים של התפיסה המ־דינית במדינה. יצחק רפאל, ח"כ הפועל המזרחי, הוא התגלמותו של העסקן הציוני המודרני הנושא את האקטיביזם בפיו, מטייל ביניהם בעולם, עוסק בעסקים שלא תמיד מצאו חן בעיניי המישטרה הכלכלית, אך מוכן בכל שעה לשלוח את צעירי ישראל לקרב. גידעון רפאל היה ההיפך הגמור: פקיד שקט, שרוב מעשיו היו חבויים מן העין ומזרקורי הפירסומת.

הבלש תדהר ממשיך לבלוש

תחת כותרת זו פי־רסם העולם הזה ה־שבוע לפני 25 שנה את סיפורו של הבלש העברי הראשון, דויד תדהר, לרגל צאת הכרך האחרון של **האנציקלופדיה לחלוצי הישוב** שבעריכתו, שבה מאות תגליות ועובדות על אישים ביישוב. מהדורה מקוצרת של האנציקלופדיה יצאה לאחרונה לאור מחדש.

תפקיד רפאל השני, כמנהל ענייני המזרח התיכון של מישרד־החוץ, היה לגלות כל נקיק בחומת האיבה הערבית ולנסות לחד־דור בעדו למרחב. לתפקיד אדיר זה העמידה המדינה לרשותו שני חדרים, מזכיר, מזכירה, תקציב אפסי.

10 לירות לסאלם. הפקיד השקט ושונא־הפירסומת ניסה לפעול כמיטב יכולתו במיסגרת מחניקה זאת. בין השאר יזם את הפשרת הפיקדונות של הפלי־טים הערביים בבנקים ישראליים, הפשרה שהכריחה אלפי פליטים למלא טפסים רשמיים של המדינה, לבוא עמה בפעם הראשונה במגע ישיר. מיבצע אחר: פעו־לה מסויימת בסודאן, שהביאה לברכה הישראלית הרשמית למדינה החדשה, ל־מורת רוח המצרים. מאות רעיונות אחרים שלו נפטלו, חשובים מפעולות אלה היו שידורי קול ישראל בערבית, אותם ניהל רפאל יליד גרמניה.

הערכה של מומחה למעשה זה העריך סאלח סאלם, אז שר התעמולה המצרי (לפני כשנה): „אילו הייתי אני במקום ישראל, לא הייתי מקים צבא ישראלי ולא הייתי מוציא עליו אפילו עשר לירות. מספיק היה להקים תחנת־שידור ישראלית חזקה, ולהפיץ באמצעותה יום־יום שמו־עות, לחדחר ריב בין מדינות־ערב ולהניח להן להילחם זו בזו ולהכות זו את זו... די היה בה להרוס את הערבים."

קאהיר או קארקס. השבוע החליט משה שרת שתפקיד זה אינו שווה עשר לירות. גידעון רפאל סולק ממחלקתו, שחוסלה למעשה. מעתה לא תהיה בכל מדינת־ישראל אף מחלקה אחת שתטפל בניהול תעמולה מילולית ומעשית בעולם הערבי.

התקציב שייחסך יוכל לשמש למשלוח נציגים ישראליים נוספים לבירות חשובות וגורליות כמו קארקס, קונפהגן ומכסיקו־סיטי.

במרחב

לאן הולכים הטנקים?

מה טיבו של הצבא הסעודי, שזכה ב־18 טנקים אמריקאים? כך תיאר אותו השבוען האמריקאי ריפורטר, לאחר ביקור בממלכת הנפט.

הייתי בין המוזמנים למיפגן הראשון של הצבא הסעודי בג'דה. זה היה עניין עלוב אך מרעיש, כשמכוניות נושאות חיילים דוהרות בתוך ערפילי אבק אדי־רים. למען הרושם, פתחו הנהגים את צינורות המפלט וטירטור המנועים היה מחריד.

בשמיים חגה טייסת של מטוסי־תובלה, שסיפקה את הסנסציה הגדולה של המיפ־גן. בנקודת השיא הטילו שני המטוסים את סודו השמור ביותר של הצבא הסעו־די — מחלקה של צנחנים, שאומנה בידי מדריכים מצריים.

המלך שהוציא 30 מיליון דולר על צבאו בשנה שעברה, והקציב 80 מיליון למטרה זו השנה, קרן מנחת. עם סיום המיפגן נטל חרב לידו ויצא במחול־מידבר מסורתי, כשמשקפיו זהובי־המיס־גרות מיטלטלים בטירוף על חוטמו. לב־סוף, כדי לשמח את לב חייליו, הודיע המלך ברמקול כי מאותו יום תוכפל משכורתם.

הוא לא חשש לניפוח תקציב המדינה. חברת הנפט האמריקאית תשלם את ההע־לאה, כשם שהיא משלמת עבור כל הוצאות הממלכה המדברית.

צברית 56

אופירה ארז

כשסיימה אופירה בת ה־20 את הסמינר למורות על שם לוניסקי בתל־אביב, הת־כוננה לשירות־הצבאי במיסגרת הנח"ל. לאחר סיום הטירונות עמדה בפני בחי־נות־קבלה ללהקת הנח"ל. כשהוצע לה לכתוב על כנס צבאי שנוכחה בו, ניסתה והצליחה, וכיום היא כתבת צבאית של כתב־העת במחנה נח"ל.

בת שמונה התייתמה מאביה, המהנדס ארז, האיש שייסד את המחלקה להיגיינה מקצועית בוועד הפועל של ההסתדרות. חניכה ומדריכה בתנועה המאוחדת. חו־בבת מישחק וגגינה. רואה עתידה ב־חינוך *.

אנשים

● חידוש מהפכני בחיי התנועה הקי־בוצית: חבר משק מסויים החליט להביא למקום, הנמצא בנגב הרחוק, עוזרת־בית שכירה שתנקה את חדרו ותגיש לו את האוכל בחדר־האוכל המשותף. שם המשק: שדה בוקר; שם החבר: **דויד בן־גוריון.**

● **משה דוב מגיר,** מנהל החברה קדישא בתל־אביב, אמר בנאום בפני קהל: „כאשר יבוא המשיח, תיהפך חברת קדישא לחברה להקמת שיכונים בשביל אלה שיקומו לתחייה."

● המשורר **חיים גורי,** בתגובה על החלטת דויד בן־גוריון לוותר על מכונית הקאדילאק שלו: „מעשה במפקד דיוויז־יה אחד, שיחידתו עמדה באש הרסנית ובסכנת כיליון. נטל המפקד רובה, הרכיב עליו כידון ויצא בראש המסתערים — ופוטר. נאמר לו, כי איש לא דרש ממנו להוכיח את אומץ־ליבו האישי. דרשו ממנו לפקד על יחידה. חובתו היתה לנהל, לארי־גן, לפקד, לשלוט במכונה הגדולה. היינו מעדיפים להשיב לזקן את הקאדילאק וליטול אותו מאחרים, במקום להסיעו במכונית קטנה בין קאדילאקים חדשים".

● הצייר **סאלבדור דאלי,** שעה שביקר אצל ידיד חולה בצהבת שפניו קיבלו את הגוון האופייני למחלה: „כמה שאתה יפה!"

● הסופר **יגאל מוסינזון** הצטרף עם שובו ממסע בארצות־הברית לאלה שהביעו דיעה שלילית על ספרו המפורסם דרך גבר. „אילו לא היה נדפס," אמר מוסינזון, „הייתי גונז את כתב־היד." כן הסביר מוסינזון כי את מחזהו אלדוראדו יש לכתוב מחדש.

● לעורך ספרותי שהפציר בו לתרום שיר כלשהו לעיתונו, השיב איש הטור השביעי, המשורר **נתן אלתרמן:** „אין לי אפילו במה להשיב את פניך ריקם!"

* אופירה ארז היא רעייתו של נשיא המדינה יצחק נבון.

גם מוכן וגם טעים

כשקר בחוץ... טוב לחזור הביתה ולפתוח מרק של עסיס

מרקים ביתיים נוסח אמריקה.

עסיס הכינה עבורך, בשיטה חדשה, מרקים ביתיים בארבעה טעמים; מינסטרוני עם ירקות, עגבניות עם אורז, סלרי עם תפוחי אדמה ומרק בצל. מרקים אלו בושלו עם הרבה ירקות טריים-ממש כמו בבית-בטעם ובאיכות המוכרים של עסיס, ורוכזו עבורך בקופסאות המכילות בין שש לשבע מנות בקופסה. כל שעליך לעשות הוא להוסיף מים בכמות מקבילה, לחמם, להגיש ו...בתאבון.

המרקים נוסח אמריקה של עסיס נועדו להקל על החיים שלא על חשבון האיכות והטעם הטוב. בשיטה האמריקאית את נהנית ממרק טעים וביתי, משם של "בשלנית מומחית" ומחסכון בזמן ובעבודה. לגיוון אפשר להוסיף למרק גבינת פרמזן מרוסקת, שמנת מתוקה, חלב, קוביות לחם קלויות ועוד, לפי הטעם.

עסיס

אורחים בהפתעה? ... העוגה של ארדי מוכנה ב-30 דקות

ארדי מגישה לך מתכון מהפכני וחדש לעוגה שהיא כמעט מוכנה, קלה להכנה ותמיד מצליחה.

אם מבקרים אותך אורחים בהפתעה, אם בני הבית רוצים לחטוף "משהו טוב" או אם את זה בעצם אתה, (אפילו אם אין לך מיקסר), קחו את תערובת האפיה של ארדי, הוסיפו כוס מים או חלב ושתי ביצים ואפו.

תוך חצי שעה תוכלו להוציא מהתנור עוגת טורט או שוקולד נפלאה וטעימה, בתאבון.

אפשר להוסיף לעוגה מהדברים הטובים של ארדי: קרם, ג'לי, אבקת סוכר או ציפוי שוקולד לפי הטעם. הבצק מתאים לאפיית עוגה עגולה גדולה בתבנית "26 או שתי עוגות ארוכות או שתי רולדות.

ארדי
מבושפחת עסיס

מתכון מהפכני לעוגה

השיטה האמריקאית של עסיס וארדי גם מוכן וגם טעים.

העולם הזה
68 עמודים
ב"א אדר א' תשמ"א, 25.2.1981 מיסד' 2269 שנה 45 המחיר: 11 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

סברה: "השלב הבא"
הטרנספר